

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2021-2022

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	4
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	5
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ της ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	10
ΠΑΙΔΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	11
ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ	12
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ	19
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	40
A. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΒΑΣΗΣ.....	40
Εκπαιδευτική Ψυχολογία	40
Κοινωνική Ψυχολογία.....	45
Αναπτυξιακή Ψυχολογία: Γνωστική Ανάπτυξη.....	49
Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη και Αντιμετώπιση Προβλημάτων Παιδιών προσχολικής ηλικίας	52
Ειδικές Αναπτυξιακές Διαταραχές.....	56
Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή	60
Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση και Κοινωνικές Σχέσεις στη Προσχολική Εκπαίδευση.....	63
Σύγχρονες Τάσεις της Προσχολικής Αγωγής	67
Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης.....	71
Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη Διδασκαλία και τη Μάθηση	75
Χώρος και Διαδικασίες Αγωγής.....	79
Μάθηση και Διδασκαλία στο Νηπιαγωγείο	84
Μαθηματική Εκπαίδευση στη Προσχολική και Πρώτη Σχολική Ηλικία	89
Διδακτική Μεθοδολογία.....	93
Ιστορία της Παιδικής Λογοτεχνίας	97
Μέσα Επικοινωνίας και Παιδική Ηλικία.....	101
Νεοελληνική Ιστορία (1204-1950).....	105
Κοινωνική Ιστορία της Νεότερης και Σύγχρονης Ελλάδος.....	108
Σπουδές Φύλου και Παιδική Λογοτεχνία	112
Μειονοτικές Ομάδες και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	115
Θεωρία και Κριτική Παιδικής Λογοτεχνίας	119
Γλώσσα και Κοινωνία.....	123
Μουσειακή Εκπαίδευση.....	127
Η Πολιτιστική μας Κληρονομιά στην Εκπαίδευση	131
Κινητική και Ρυθμική Αγωγή	135
Θεατροπαιδαγωγική.....	140
Δημιουργική Μουσική Παιδαγωγική	146
Μουσική Θεωρία και Πράξη.....	150
Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία.....	154
Εικαστική Αγωγή και Δημιουργία.....	158
Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	163

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση.....	167
Περιβαλλοντική Εκπαίδευση – Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία...	174
Εισαγωγή στο Γραμματισμό	179
Έννοιες των Φυσικών Επιστημών και η Διδακτική τους	184
Ακαδημαϊκός Γραμματισμός	189
Β. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	194
Συμβουλευτική – Κοινωνική & Συναισθηματική Αγωγή	194
Εφαρμογές της Κοινωνικής Ψυχολογίας στην Εκπαίδευση	198
Γνωστική Ψυχολογία.....	202
Παιδί και Αγχογόνες Συνθήκες	205
Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις στην Ειδική Εκπαίδευση με Εμφαση στη Νοητική Ανεπάρκεια	209
Οργάνωση και Διαχείριση Μαθησιακών Περιβαλλόντων	213
Σπουδές Ειρήνης.....	217
Μεθοδολογία Έρευνας	220
Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις των Φυσικών Επιστημών και των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση.....	225
Παιδαγωγική Οργάνωση του Χώρου.....	228
Αναλυτικά Προγράμματα και Εκπαιδευτική Διαδικασία στο Νηπιαγωγείο	233
Έρευνα στη Μαθηματική Εκπαίδευση στην Προσχολική και Πρώτη Σχολική Ηλικία.....	238
Η Αξιολόγηση στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	241
Πολυπολιτισμική Παιδική Λογοτεχνία	245
Μέσα Επικοινωνίας και Κοινωνία	249
Τοπική Ιστορία	253
Το παιδί ως αναγνώστης	256
Ιστορία της Εκπαίδευσης.....	260
Παιδική Λογοτεχνία: Φιλαναγνωσία και Δημιουργική Γραφή.....	263
Διγλωσσία και Εκπαίδευση.....	268
Παιδαγωγική Διάσταση του Χορού	271
Θεατροπαιδαγωγικές Πρακτικές και Καινοτόμες Δράσεις	275
Παιδαγωγική του Μουσικού Αυτοσχεδιασμού.....	280
Παιδικό Τραγούδι και Τραγουδοπαραμύθι	284
Πρόληψη και Ψυχολογική Παρέμβαση σε Διαταραχές Βρεφικής και Προσχολικής Ηλικίας	289
Οπτικές Αφηγήσεις και Παιδί	293
Ομαδοσυνεργατική Προσέγγιση	298
Σχεδιασμός Προγραμμάτων μη Τυπικής Εκπαίδευσης	304
Περιβαλλοντικές Έννοιες και Ζητήματα και η Διδασκαλία τους.....	310
Πολυτροπικά Κείμενα: Ανάλυση, Κατανόηση, Παραγωγή.....	317
Δραστηριότητες και Εκπαιδευτικό Υλικό για τις Φυσικές Επιστήμες	322
Γ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	327
Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική I.....	327
Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II.....	333

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

► 1. ΊΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΣΤΕΓΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε με βάση το άρθρο 46 του Ν. 1268/82 και άρχισε να λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1984-85, σύμφωνα με το Π.Δ. 320/83. Από το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001 μετονομάζεται σε Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Π.Δ. 231/2000, ΦΕΚ τ. Α', 198/13.9.2000).

Με την ίδρυσή του υλοποιείται ένα παλιό αίτημα της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (Δ.Ο.Ε.) για τη δημιουργία Παιδαγωγικών Τμημάτων Δασκάλων και Νηπιαγωγών στα Πανεπιστήμια. Το Τμήμα εξακολουθεί ακόμα και σήμερα να αντιμετωπίζει δυσκολίες, που αφορούν κυρίως την υλικοτεχνική υποδομή. Υπολογίζεται όμως ότι αυτές θα ξεπεραστούν σύντομα με την ανέγερση των δύο πτερύγων της Παιδαγωγικής Σχολής που θα καλύψουν ικανοποιητικά τις συνεχώς αυξανόμενες στεγαστικές ανάγκες.

Ο συνολικός αριθμός των φοιτητών/τριών που αποφοίτησαν μέχρι σήμερα είναι **6.871**. Κατά το πανεπιστημιακό έτος 2020-2021 εισήχθησαν μετά από Γενικές Εξετάσεις και λοιπές κατηγορίες **225** φοιτητές και φοιτήτριες.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 λειτουργεί και ο Πύργος της Παιδαγωγικής Σχολής όπου στεγάζονται τα γραφεία των μελών Δ.Ε.Π, Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π, Ε.Τ.Ε.Π, οι Γραμματείες του Τμήματός μας και του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, οι Γραμματείες των Τομέων καθώς και 10 αίθουσες διδασκαλίας. Σε παραπλήσιο χώρο, σε νεόδμητο κτίριο, στεγάζεται και το Παιδικό Κέντρο του Α.Π.Θ.

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος στεγάζεται στον δεύτερο όροφο του Πύργου της Παιδαγωγικής Σχολής.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Παιδαγωγική Σχολή απαρτίζεται από δύο (2) Τμήματα τα οποία άρχισαν να λειτουργούν το 1984 και το 1986 αντίστοιχα:

1. Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
2. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Κάθε Τμήμα της Σχολής χορηγεί ιδιαίτερο πτυχίο, μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα.

Στο **Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης** λειτουργούν:

Τέσσερις (4) Τομείς:

- 1.α. Τομέας Αισθητικής Παιδείας,
- 1.β. Τομέας Γλώσσας και Ιστορίας,
- 1.γ. Τομέας Παιδαγωγικής,
- 1.δ. Τομέας Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής,

Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 99-5090.

E-mail: info@nured.auth.gr

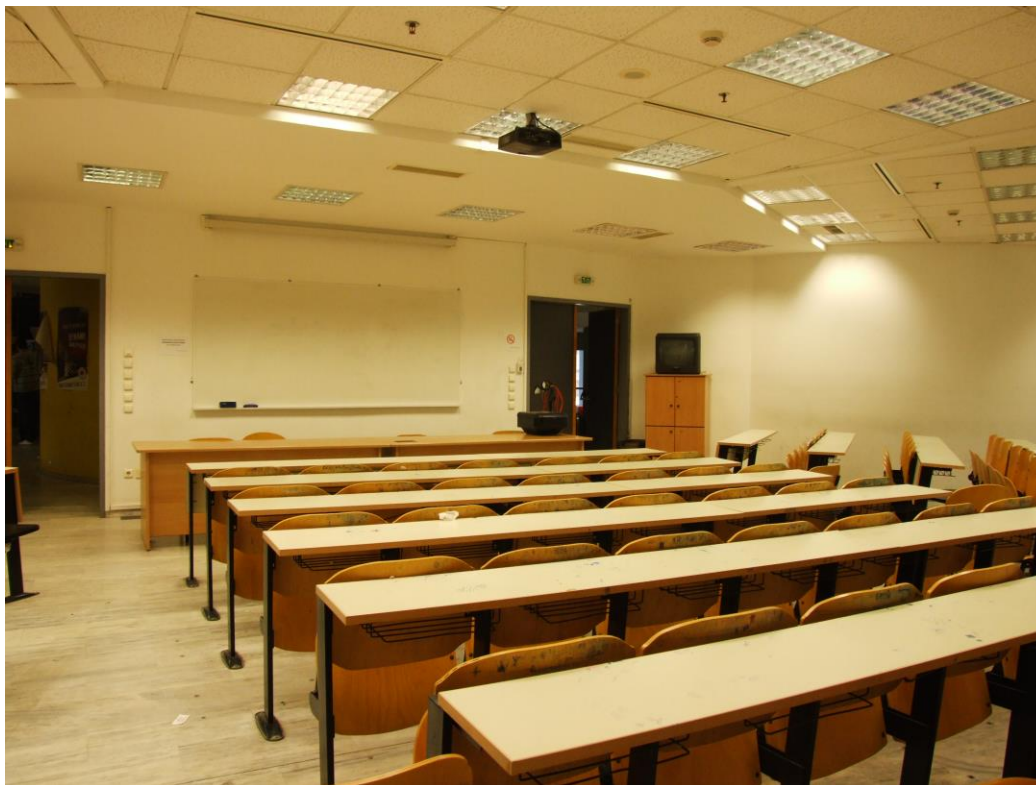
Νησίδα Η/Υ, τηλ.: 99-1203

Στο **Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης** λειτουργούν οι Τομείς:

1. Παιδαγωγικής και Κοινωνικού Αποκλεισμού
2. Θετικών Επιστημών και Νέων Τεχνολογιών
3. Κοινωνικών και Πολιτισμικών Σπουδών

Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 99-5050,5052-57.

E-mail: info@eled.auth.gr

Όργανα Διοίκησης της Παιδαγωγικής Σχολής

1. Η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) της Σχολής απαρτίζεται από :

α) Τον/την Κοσμήτορα/ισσα της Σχολής, β) τα μέλη ΔΕΠ της Σχολής, γ) τους εκπροσώπους των φοιτητών σε ποσοστό 10% του συνόλου των μελών της Γενικής Συνέλευσης Σχολής των περιπτώσεων α' και β'. Οι εκπρόσωποι των φοιτητών είναι κατ' ελάχιστον ένας (1) εκπρόσωπος για την κατηγορία των προπτυχιακών και ένας (1) συνολικά για τις κατηγορίες των μεταπτυχιακών φοιτητών και των υποψηφίων διδασκόντων, όπου υπάρχουν.

Οι ανωτέρω εκπρόσωποι των φοιτητών εκλέγονται, μαζί με τους αναπληρωτές τους, για ετήσια θητεία από τους φοιτητές, με δικαίωμα συμμετοχής, με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία από το σύνολο των φοιτητών της οικείας κατηγορίας της Σχολής.

δ) Τρεις εκπροσώπους, έναν (1) ανά κατηγορία από τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π και Ε.ΤΕ.Π., της Σχολής, τα οποία εκλέγονται, μαζί με τους αναπληρωτές τους, για διετή θητεία, με δυνατότητα επανεκλογής, από ενιαίο ψηφοδέλτιο ανά κατηγορία, με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία των μελών της οικείας κατηγορίας προσωπικού της Σχολής.

2. Η Κοσμητεία απαρτίζεται από τον/την Κοσμήτορα/ισσα, τους/τις Προέδρους των δύο (2) Τμημάτων της Σχολής, από τους/τις Διευθυντές/τριες Τομέων, οι οποίοι/ες, αν είναι

λιγότεροι/ες από τρεις (3), συμπληρώνονται ως τον αριθμό τρία (3), από εκλεγμένα από τη συνέλευση του Τμήματος μέλη Δ.Ε.Π., του οικείου Τμήματος, από δύο (2) εκπροσώπους των φοιτητών, ένα (1) για την κατηγορία των προπτυχιακών και ένα (1) συνολικά για τις κατηγορίες των μεταπτυχιακών φοιτητών και των υποψηφίων διδασκόντων, όπου υπάρχουν, καθώς και από τρεις (3) εκπροσώπους, έναν (1) ανά κατηγορία από τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π και Ε.Τ.Ε.Π., της Σχολής.

3. Η/Ο Κοσμητόρισα/ας εκλέγεται για τρία χρόνια από ειδικό εκλεκτορικό σώμα. Κοσμητόρισα της Παιδαγωγικής Σχολής για το έτος 2021-2022 είναι η Δόμνα Κακανά, καθηγήτρια του Τ.Ε.Π.Α.Ε.

➤ 2. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρόεδρος: Μπιρμπίλη Μαρία, αναπληρώτρια καθηγήτρια
Αναπληρώτρια Πρόεδρος: Παυλίδου Εύα, αναπληρώτρια καθηγήτρια

Στη Συνέλευση του Τμήματος μετέχουν τα μέλη Δ.Ε.Π., εκπρόσωποι των κλάδων Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π.

➤ 3. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
1. Αγγέλης Λεωνίδας	1. Βοσνιάδου Στέλλα, καθηγήτρια
2. Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος	2. Βαρνάβα-Σκούρα Τζέλα, καθηγήτρια
3. Βρύζας Κωνσταντίνος	3. Βεργέτη Μαρία, λέκτορας
4. Γερμανός Δημήτρης	4. †Γαβριηλίδου Σοφία, καθηγήτρια
5. Γεωργόπουλος Αλέξανδρος	5. Ευαγγέλου Δήμητρα, λέκτορας
6. Δάγκας Αλέξανδρος	6. Κοντοπούλου Μελανθία, αναπληρώτρια καθηγήτρια
7. Καρακίτσιος Ανδρέας	7. Λαμπίτση Βασιλική, λέκτορας
8. Κάτσιου-Ζαφρανά Μαρία	8. †Μαναβόπουλος Κωνσταντίνος, επίκουρος καθηγητής
9. Μαυροπούλου –Τσιούμη Χρυσάνθη	9. Ματεζόφσκυ – Νικόλτσου Κατερίνα-Μαρία, επίκουρη καθηγήτρια
10. Τζεκάκη Μαριάννα	10. Μελετιάδης Χάρης, καθηγητής
11. Τσιαντζή Μαρίκα	11. Μπακιρτζής Κωνσταντίνος, αναπληρωτής καθηγητής
12. Τζουριάδου Μαρία	12. Μπάρμπας Γεώργιος, επίκουρος καθηγητής
13. Τομπαΐδης Δημήτριος	
14. †Φράγκος Χρήστος	

	<ul style="list-style-type: none"> 13. Μπίκος Κων/νος, αναπληρωτής καθηγητής 14. Ντολιοπούλου Ελένη-Σοφία, καθηγήτρια 15. Παντίδος Παναγιώτης, επίκουρος καθηγητής 16. Παπαντωνίου Φωτεινή, επίκουρη καθηγήτρια 17. †Παραλής Νίκος, επίκουρος καθηγητής 18. †Ρουτζούνη – Μπίκα Αναστασία, επίκουρη καθηγήτρια 19. Σέμογλου-Κωνσταντινίδου Ουρανία, επίκουρη καθηγήτρια 20. Ταμπάκη Σαπφώ, επίκουρη καθηγήτρια 21. Τρίμη Ελισάβετ, αναπληρώτρια καθηγήτρια 22. Τσιάκαλος Γιώργος, καθηγητής 23. Τσιούμης Κων/νος, καθηγητής 24. †Χατζησαββίδης Σωφρόνης, καθηγητής 25. Χριστομάνος Κων/νος, επίκουρος καθηγητής
ΤΟΜΕΑΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> 1. Παυλίδου Εύα 2. Λενακάκης Αντώνης 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Δογάνη Κωνσταντίνα 2. Κανάρη Χαρίκλεια
Ε.Ε.Π	Ε.ΔΙ.Π
<ul style="list-style-type: none"> 1. Θεοδωρίδης Νίκος 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Λέτσιου Μαρία
ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> 1. Βαμβακίδου Ιφιγένεια 2. Κανατσούλη Μελπομένη 3. Τσοκαλίδου Πετρούλα 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Παπαδοπούλου Μαρία
ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ	
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> 1. Δημητρίου Αναστασία 2. Κακανά Δόμνα 3. Κυρίδης Αργύρης 4. Τσιτουρίδου Μελπομένη 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Γρηγοριάδης Αθανάσιος 2. Μπιρμπίλη Μαρία 3. Παπανδρέου Μαρία 4. Παυλή-Κορρέ Μαρία 5. Χρηστίδου Βασιλεία
Ε.ΔΙ.Π	ΕΤΕΠ
<ul style="list-style-type: none"> 1. Γκλούμπου Αλεξάνδρα 2. Παπαδοπούλου Ευαγγελία 3. Πουρνάρας Νίκος 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Χατζηπαράσχη Μαρία

ΤΟΜΕΑΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ 1. Μπαμπλέκου Ζωή	
ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ 1. Βουγιούκας Κώστας 2. Γκέκα Μαρία 3. Ρόθου Κυριακή 4. Χατζηνικολάου Κορνηλία	
Ε.ΔΙ.Π 1. Δουρούμα Αδαμαντία	
Ε.ΔΙ.Π ΤΜΗΜΑΤΟΣ	
1. Κυρίμης Χρήστος 2. Μιχάλης Ιωάννης 3. Παπαδοπούλου Ελένη 4. Παππά Μαρία	
ΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	
1. Παπάζογλου Αγγελική, Βιβλιοθήκη Παιδαγωγικής Σχολής, ΕΤΕΠ	
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	
1. Ναλμπάντη Ελένη, διοικητική υπάλληλος, προϊσταμένη Γραμματείας 2. Αλμαλόγλου Μαριέτα, διοικητική υπάλληλος 3. Καταχιώτης Γιώργος, διοικητικός υπάλληλος 4. Κασιμτζίκη Πολυξένη, διοικητική υπάλληλος	

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

A. Γενικά

Η βιβλιοθήκη βρίσκεται στην πανεπιστημιούπολη, στον 2^ο όροφο του κτηρίου της Παιδαγωγικής Σχολής και λειτουργεί όλες τις εργάσιμες μέρες από τις 9:00 ως τις 19:00.

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης συστεγάζεται από το Νοέμβριο του 2006 με τη βιβλιοθήκη του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και λειτουργεί από τότε ως βιβλιοθήκη της Παιδαγωγικής Σχολής.

Η συλλογή της αποτελείται από περίπου 30.000 τόμους βιβλίων που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα γνωστικών αντικειμένων με έμφαση στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Διαθέτει έναν αξιόλογο αριθμό έντυπων περιοδικών παιδαγωγικού ενδιαφέροντος και δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης στις ηλεκτρονικές πηγές του συστήματος βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ.

B. Δανεισμός βιβλίων

Η βιβλιοθήκη λειτουργεί ως δανειστική και εξυπηρετεί όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας:

Χρήστες και μέλη

- μέλη ΔΕΠ του Α.Π.Θ., διδάσκοντες/ουσες με σχέση εργασίας με το Α.Π.Θ. (π.χ. Π.Δ/407), προπτυχιακούς/ές, μεταπτυχιακούς/ές, φοιτητές/τριες, υποψήφιους/ες διδάκτορες/ισσες του Α.Π.Θ. και μεταδιδάκτορες/ισσες του Α.Π.Θ.,
- οι υπαλλήλους με οποιαδήποτε σχέση εργασίας με το Α.Π.Θ.,
- ομότιμους/ες και συνταξιοδοτηθέντες καθηγητές/τριες του Α.Π.Θ.,
- φοιτητές/τριες προγραμμάτων ανταλλαγής (π.χ. Erasmus, κτλ),

καθώς και εξωτερικούς/ές χρήστες/τριες, οι οποίοι/ες γίνονται μέλη με την έκδοση κάρτας βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ., έναντι προκαθορισμένου ποσού, που αποφασίζεται από την Πρυτανεία μετά από εισήγηση της Επιτροπής Εποπτείας.

Η κάρτα δανεισμού είναι αυστηρά προσωπική και απαραίτητη για το δανεισμό.

Γ. Η βιβλιοθήκη διαθέτει αναγνωστήριο, νησίδα υπολογιστών καθώς και πρόσβαση σε ασύρματο δίκτυο.

Πληροφορίες

<http://www.educ.auth.gr/educdrupal/el/SchoolLibrary>

Email: educationlib@educ.auth.gr

Προσωπικό

- Λιόλιου Φωτεινή, τηλέφωνο 2310994214, flioliou@eled.auth.gr
- Νούνη Ανδριανή, τηλέφωνο 2310991242, anouni@eled.auth.gr
- Παπάζογλου Αγγελική, τηλέφωνο 2310995047, agpapaz@nured.auth.gr

ΠΑΙΔΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Το Παιδικό Κέντρο υπάγεται στην Εταιρία Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Α.Π.Θ. (ΕΑΔΠ-ΑΠΘ) και αποτελείται από δύο δομές: Παιδικό Σταθμό και Νηπιαγωγείο. Διοικείται από πενταμελές Συμβούλιο Διοίκησης και εποπτεύεται επιστημονικά από επταμελή Επιστημονική Επιτροπή. Λειτουργεί ως μονάδα αγωγής και εκπαίδευσης για παιδιά προσχολικής ηλικίας 2,5-6 ετών, των οποίων οι γονείς είτε ανήκουν στην πανεπιστημιακή κοινότητα του Α.Π.Θ είτε προέρχονται εκτός Α.Π.Θ. Τα παιδιά που φοιτούν σ' αυτό κατανέμονται σε τμήματα, με κριτήριο την ηλικία τους. Λειτουργεί πέντε ημέρες την εβδομάδα, με ωράριο 07.30-16.30. Παρέχεται ιατρική φροντίδα από παιδίατρο του νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ. Το Παιδικό Κέντρο εξυπηρετεί, επίσης, εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες των επιστημών της αγωγής για την προσχολική ηλικία.

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Φοιτητών/τριών του Α.Π.Θ.

Σχετικά με την πρόοδο των υπηρεσιών ηλεκτρονικού πανεπιστημίου που παρέχονται σε φοιτητές/τριες του Α.Π.Θ. στο πλαίσιο του έργου e-university, το ΚΥΤΠ ενημερώνει για τα παρακάτω:

Έχει αναβαθμιστεί ο τρόπος ενεργοποίησης των υπηρεσιών, ώστε να απαιτείται η μικρότερη δυνατή προσπάθεια από τους χρήστες. Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες έχουν τις εξής δυνατότητες:

- Εμφάνιση των μαθημάτων που έχει περάσει κάθε φοιτητής/τρια, μαζί με την αντίστοιχη βαθμολογία, την εξεταστική περίοδο, το ακαδημαϊκό έτος, τις ώρες διδασκαλίας, κ.λπ.,
- Εμφάνιση των μαθημάτων που έχουν δηλωθεί από τον/τη φοιτητή/τρια κατά το τρέχον εξάμηνο,
- Εμφάνιση του προγράμματος διδασκαλίας ή εξετάσεων των δηλωμένων μαθημάτων,
- Δυνατότητα εμφάνισης του μέσου όρου της βαθμολογίας του/της φοιτητή/τριας,
- Άμεση ανάκτηση και εκτύπωση προσωπικών στοιχείων του/της φοιτητή/τριας (όπως αριθμός μητρώου, διεύθυνση, τηλέφωνο, έτος εισαγωγής κ.λπ.).

Υπηρεσίες ηλεκτρονικής γραμματείας

<https://sis.auth.gr/>

Η είσοδος στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής γραμματείας γίνεται με χρήση ιδρυματικού λογαριασμού Α.Π.Θ. Οι δυνατότητες που προσφέρονται σε φοιτητές είναι:

- να βλέπουν τα μαθήματα και τους βαθμούς τους
- να υποβάλλουν ηλεκτρονικά τη δήλωση των μαθημάτων τους
- να διεκπαιριώνουν ηλεκτρονικά αιτήσεις για την έκδοση πιστοποιητικών

Υπηρεσίες ηλεκτρονικής γραμματείας φοιτητών

<https://it.auth.gr/el/eUniversity/studentIS>

Δηλώσεις μαθημάτων και παρακολούθηση βαθμών ηλεκτρονικά για τις/τους φοιτητριες/τές του Α.Π.Θ.

Κατηγορία e University αφορά φοιτητές

Οι φοιτητές χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής γραμματείας, έχουν πρόσβαση

ηλεκτρονικά:

Μέσω της ιστοσελίδας sis.auth.gr σε:

- δηλώσεις μαθημάτων
- εγγραφή στο εξάμηνο
- βαθμολογίες
- πιστοποιητικά

Μέσω της εφαρμογής my.auth.gr (σε Android, iOS) σε:

- Βαθμολογίες
- Προγράμματα μαθημάτων και αιθουσών

Μέσω της ιστοσελίδας register.auth.gr σε:

- εγγραφή νεοεισαχθέντων σε Τμήμα/Σχολή του Α.Π.Θ.
- απόκτηση/ανάκτηση ιδρυματικού λογαριασμού
- φοιτητικές παροχές (ακαδημαϊκή ταυτότητα, σίτιση, συγγράμματα)

Άλλες πληροφορίες για φοιτήτριες/ φοιτητές <https://it.auth.gr> (για βιβλιοθήκη, Εύδοξο, e-learning, classauth, academic id κλπ)

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ

Όλοι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Α.Π.Θ έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν τη συνδρομή, για συγκεκριμένο κάθε φορά λόγο, ειδικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου προκειμένου να τους υποστηρίξουν σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ή ακόμη και να γίνουν οι ίδιοι εθελοντές προσφέροντας τις υπηρεσίες τους σε συναδέλφους / συμφοιτητές και συμφοιτήτριές τους που τις έχουν ανάγκη.

Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής & Υγείας

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας έχει ως στόχο να δημιουργήσει συνθήκες που θα καταστήσουν το Πανεπιστήμιο χώρο προσβάσιμο σε όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόσβαση των ΑμεΑ, όπου η δυσκολία προσβασιμότητας στον χώρο καθιστά δύσκολη και την προσβασιμότητα στη γνώση. Για τον λόγο αυτό φοιτητές και φοιτήτριες με προβλήματα όρασης εκπαιδεύονται από ειδικευμένα μέλη ΔΕΠ στη χρήση ηλεκτρονικών μηχανημάτων σε ορισμένες Βιβλιοθήκες του Α.Π.Θ. όπου υπάρχουν εκτυπωτές Braille. Επίσης φροντίζει –στο μέτρο του δυνατού– και για τη διευκόλυνση χορήγησης σε αυτούς συγγραμμάτων με φωνητική απόδοση. Παρέχει λεωφορείο ΑμεΑ για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των φοιτητών και των φοιτητριών με αναπηρίες, ώστε να διευκολύνεται η μετακίνησή τους κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς και κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. Στο πλαίσιο αυτό εντάχθηκε και το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας Α.Π.Θ., το οποίο διαθέτει ομάδα εθελοντών και εθελοντριών, που ως επί το πλείστον είναι φοιτήτριες.

E-mail: selfhelp@auth.gr

Επίσης, η Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας έχει εδώ και χρόνια καθιερώσει στο Α.Π.Θ. το θεσμό της **Εθελοντικής Αιμοδοσίας** και την ως εκ τούτου δημιουργία Τράπεζας Αίματος στο ΑΧΕΠΑ, ενώ από τον Μάιο του 2007 ιδρύθηκε και Τράπεζα Αίματος στο ΤΕΦΑΑ

Σερρών σε συνεργασία με την ΕΚΠΥ και το Γενικό Νοσοκομείο Σερρών. Η εθελοντική αιμοδοσία πραγματοποιείται δύο φορές το χρόνο, κατά τη διάρκεια των μηνών Νοεμβρίου και Απριλίου, στον χώρο της Αίθουσας Τελετών του Α.Π.Θ. με απώτερο στόχο -εφικτό και άμεσο- οι ανάγκες σε αίμα να καλύπτονται αποκλειστικά από την Εθελοντική Αιμοδοσία, η οποία σήμερα καλύπτει γύρω στο 40% των συνολικών αναγκών. Συμμετοχή στην αιμοδοσία, η οποία είναι μια ασφαλής διαδικασία χωρίς επιπλοκές, μπορούν να έχουν όσοι και όσες είναι πάνω από 18 ετών και δεν έχουν ειδικά προβλήματα υγείας.

E-mail: socialcom@ad.auth.gr

fititikiline@ad.auth.gr

Website: <http://auth.gr/14>

Τηλ./ FaX: 2310 995386

2310 995360

Παρατηρητήριο της Ακαδημαϊκής Πορείας Φοιτητών/τριών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες του Α.Π.Θ.

Το Παρατηρητήριο της Ακαδημαϊκής Πορείας των Φοιτητών/τριών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες έχει ως κύριο στόχο του να συνδράμει στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους οι φοιτητές/τριες:

- με αναπηρία,
- οι αλλοδαποί,
- οι μειονοτικοί και οι ομογενείς ή παλιννοστούντες,
- αλλά και οποιαδήποτε άλλη κατηγορία φοιτητών/τριών που κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους παρουσιάζουν κάποιο ανασταλτικό για την πρόοδο των σπουδών τους πρόβλημα.

Οι ως άνω φοιτητές/τριες μπορούν να ενημερώνουν απευθείας την Επιτροπή του Παρατηρητηρίου -όπως επίσης να ενημερώνουν και τους Συμβούλους Σπουδών του Τμήματός τους- για τυχόν σοβαρά προβλήματα που ανακύπτουν κατά την πορεία των σπουδών τους και τα οποία προκύπτουν είτε λόγω της ιδιότητάς τους ως φοιτητών/τριών ΑμεΑ είτε ως αλλοδαπών ή ακόμα ως μειονοτικών (π.χ. προβλήματα με την ελληνική γλώσσα, ανάγκη για παροχή εξειδικευμένης ορολογίας) είτε λόγω έκτακτων προβλημάτων υγείας τους.

E-mail: stud-observ@ad.auth.gr

Website: <http://acobservatory.web.auth.gr>

Τηλ./FaX: 2310.995360

Επιτροπή Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης

Η Επιτροπή Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης έχει ως στόχο την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των δομών που προσφέρουν ψυχολογική βοήθεια και συμβουλευτική στήριξη στους φοιτητές και στις φοιτήτριες του Α.Π.Θ. μέσω του Κέντρου Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης (ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ.) που λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο. Οι υπηρεσίες του ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ παρέχονται όχι μόνο στους φοιτητές και στις φοιτήτριες του

Α.Π.Θ., αλλά και στο προσωπικό του Πανεπιστημίου. Συνεργάζεται στενά με άλλες Επιτροπές συναφούς αντικειμένου και διοργανώνει Ημερίδες για διάλογο με τους/τις φοιτητές/τριες, όπως και με το διοικητικό και λοιπό προσωπικό της πανεπιστημιακής κοινότητας. Στους άμεσους στόχους του ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ. είναι η δυνατότητα έναρξης λειτουργίας Ανοιχτής τηλεφωνικής γραμμής στο Πανεπιστήμιο, με σκοπό την άμεση βοήθεια σε άτομα που βρίσκονται σε κρίση και σε άτομα με προσωπικές δυσκολίες, που σε πρώτη φάση αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια να μιλήσουν για τα προβλήματα τους όταν υπάρχει ανωνυμία και απουσιάζει η οπτική επαφή. Το ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ. βρίσκεται στο ισόγειο της Κάτω Πανεπιστημιακής Φοιτητικής Λέσχης, στο χώρο της Υγειονομικής Υπηρεσίας, στα γραφεία 5 & 8.
E-mail: vrpadot@ad.auth.gr
Τηλ.: 2310 992643 & 2310992621
FaX: 2310 992607 & 210992621

Επιτροπή Εθελοντισμού

Η Επιτροπή Εθελοντισμού ως κύριο στόχο της έχει την προώθηση στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας της ιδέας του εθελοντισμού και την καλλιέργεια αυτής ως σύγχρονου αιτήματος. Με βάση τον στόχο αυτό η Επιτροπή Εθελοντισμού, έχοντας και ως κίνητρό της τη βελτίωση της καθημερινότητας όλων όσοι βρίσκονται στο Α.Π.Θ. –φοιτητές, καθηγητές και εργαζόμενοι– με μικρές αλλά ουσιαστικές ενέργειες σε τομείς όπως είναι τα φοιτητικά θέματα, το περιβάλλον και η κοινωνική προσφορά, ενθαρρύνει όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας να πάρουν πρωτοβουλίες, καταθέτοντας ιδέες και προτάσεις ξεκινώντας από τα απλά, μικρά και υλοποιήσιμα. Για το σκοπό αυτό έχουν ήδη αρχίσει να δημιουργούνται Δίκτυα Εθελοντισμού ανά Τμήμα/Σχολή καταρχήν από ένα μέλος ΔΕΠ και έναν/μία φοιτητή/τρια προκειμένου, μέσω ενημερωτικών εκδηλώσεων, να δημιουργηθεί σώμα εθελοντών στο κάθε Τμήμα/Σχολή του Α.Π.Θ.

e-mail: vrect-ac-secretary@auth.gr
Τηλ.: 2310996713, 996708
FaX: 2310996729

ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΕΞΑΜΗΝΩΝ/ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2020	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
ΕΝΑΡΞΗ	30/8/2021	4/10/2021	31/1/2022	21/2/2022	13/6/2022
ΛΗΞΗ	26/9/2021	14/1/2022	18/2/2022	3/6/2022	1/7/2022

ΗΜΕΡΕΣ ΔΙΑΚΟΠΩΝ, ΕΟΡΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΓΙΩΝ

ΔΙΑΚΟΠΕΣ	Χριστούγεννα: 24/12/2021 έως 07/01/2022 Απόκριες: 03/03/2022 έως 08/03/2022 Πάσχα: 18/04/2022 έως 29/04/2022
ΕΟΡΤΕΣ & ΑΡΓΙΕΣ	26 ^η Οκτωβρίου 28 ^η Οκτωβρίου 17 ^η Νοεμβρίου 30 ^η Ιανουαρίου 7 Μαρτίου, Καθαρά Δευτέρα 25 ^η Μαρτίου 1 ^η Μαΐου 13 ^η Ιουνίου (Αγ. Πνεύματος)

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	τηλέφωνο γραφείου	E-MAIL
ΜΕΛΗ Δ.Ε.Π.			
1	Βαμβακίδου Ιφιγένεια	2310995035	ibambak@nured.auth.gr
2	Βουγιούκας Κωνσταντίνος	2310991299	costasv@nured.auth.gr
3	Γκέκα Μαρία	2310991219	mgeka@nured.auth.gr
4	Γρηγοριάδης Θανάσης	2310991169	asis@nured.auth.gr
5	Δημητρίου Αναστασία	2310995018	anadim@nured.auth.gr
6	Δογάνη Κωνσταντίνα	2310991297	kdogani@nured.auth.gr
7	Κακανά Δόμνα	2310991207	dkakana@nured.auth.gr
8	Κανάρη Χαρίκλεια	2310995084	Kanarichara@nured.auth.gr
9	Κανατσούλη Μένη	2310991286	menoula@nured.auth.gr
10	Κυρίδης Αργύρης	2310995961	akiridis@nured.auth.gr
11	Λενακάκης Αντώνης	2310995036	alen@nured.auth.gr
12	Μπαμπλέκου Ζωή	2310995033	zoinka@nured.auth.gr
13	Μπιρμπίλη Μαρία	2310991273	mmpirmpi@nured.auth.gr
14	Παπαδοπούλου Μαρία	2310991276	mpapadopoulou@nured.auth.gr
15	Παπανδρέου Μαρία	2310995096	mpapan@nured.auth.gr
16	Παυλή-Κορρέ Μαρία	2310991298	mariapavlikorres@nured.auth.gr
17	Παυλίδου Εύα	2310995014	eva@nured.auth.gr
18	Ρόθου Κυριακή	2310991269	krothou@nured.auth.gr
19	Τσιτουρίδου Μελπομένη	2310995008	tsitouri@nured.auth.gr
20	Τσοκαλίδου Πετρούλα	2310995017	tsokalid@nured.auth.gr
21	Χατζηνικολάου Κορνηλία	2310991217	khatzinikolaou@nured.auth.gr
22	Χρηστίδου Βασιλεία	2310991287	vchristidou@nured.auth.gr
ΜΕΛΗ Ε.Ε.Π.			
1	Θεοδωρίδης Νίκος	2310995016	ntheodoridis@nured.auth.gr
ΜΕΛΗ Ε.ΔΙ.Π.			
1	Γκλούμπου Αλεξάνδρα	2310991292	agkloumpou@nured.auth.gr
2	Δουρούμα Αδαμαντία	2310995053	adourou@nured.auth.gr
3	Κυρίμης Χρήστος	2310991168	reim@nured.auth.gr
4	Λέτσιου Μαρία	2310991213	mletsiou@nured.auth.gr

5	Μιχάλης Ιωάννης	2310991208	imichal@nured.auth.gr
6	Παππά Μαρία	2310991294	pappa@nured.auth.gr
7	Παπαδοπούλου Ελένη	2310991274	elepap@nured.auth.gr
8	Παπαδοπούλου Ευαγγελία	2310 991289	epapado@nured.auth.gr
9	Πουρνάρας Νίκος	2310995077	pnikos@nured.auth.gr
Ε.Τ.Ε.Π.			
1	Χατζηπαράσχη Μαρία	2310995046	mxatzh@nured.auth.gr
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ			
1	Παπάζογλου Αγγελική (ΕΤΕΠ)	2310995047	agpapaz@nured.auth.gr
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ			
1	Ναλμπάντη Ελένη (Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος)	2310995090	info@nured.auth.gr
2	Κασιμτζίκη Ξένια	2310995090	info@nured.auth.gr
3	Καταχιώτης Γιώργος	2310995090	info@nured.auth.gr
4	Αλμαλόγλου Μαριέτα	2310995090	info@nured.auth.gr
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ			
1	Μαρία Παππά	2310991294	pa@nured.auth.gr
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ			
1	Εργαστήριο Ψυχολογίας και Εκπαίδευσης του παιδιού - ΨΥΧΗ	2310991237 2310995053	www.psychelab@nured.auth.gr
2	Εργαστήριο Εκπαίδευσης & Έρευνας στις Τεχνολογίες Μάθησης – Εκ.Ε.Τε.Μ.	2310991271	www.nured.auth.gr/ictlab.web.auth.gr/nrdsoft/el
3	Εργαστήριο Έρευνας της Κοινωνικής Ετερότητας & της Δια Βίου Μάθησης, Ε.Ε.Κ.Ε.Δι.Βι.Μ.		www.nured.auth.gr/eekedivim/
ΑΛΛΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ			
1	Κοσμητεία	2310995062, 2310991290	info@educ.auth.gr
2	Κοσμητόρισσα (Κακανά Δ.-Μ.)	2310991207	dkakana@nured.auth.gr
3	Συντηρητής κτιρίου	2310991282	
4	Υπηρεσία Καθαρισμού	2310991223	
5	Φύλακες - Θυρωρείο		
	Δομασή Αφροδίτη	2310995180	

	Νικολαΐδης Λάζαρος	2310995180	
6	Παιδικό Κέντρο	2310995130	
7	Πειραματικά Νηπιαγωγεία	2310346217	
8	Ιστοσελίδα ΤΕΠΑΕ:		www.nured.auth.gr
9	Ιστοσελίδα Κοσμητείας Παιδαγωγικής:		www.educ.auth.gr

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

➤ 1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

α) Το Νέο Πρόγραμμα με μια Ματιά

Στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών οι φοιτητές/τριες επιλέγουν:

- ✓ 20 μαθήματα Βάσης στο Α, Β, Γ και Δ εξάμηνο (5 ανά εξάμηνο) από το σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων Βάσης.
- ✓ 10 μαθήματα Προσανατολισμού στο Ε', ΣΤ' και Η' εξάμηνο από το σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων προσανατολισμού.
- ✓ 1 επιπλέον μάθημα Προσανατολισμού ή ένα μάθημα Ελεύθερης Επιλογής (από άλλο Τμήμα), στο Ζ' εξάμηνο.
- ✓ 1 μάθημα Ξένης Γλώσσας υποχρεωτικά στο Ε' εξάμηνο.

Επίσης παρακολουθούν :

- ✓ Το Υποχρεωτικό Μάθημα Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι (Πρακτική Άσκηση και Θεωρητική Κατάρτιση) στο ΣΤ' εξάμηνο.
- ✓ Το Υποχρεωτικό Μάθημα Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική ΙΙ (Πρακτική Άσκηση και Θεωρητική κατάρτιση) στο Ζ' εξάμηνο.

Οι υποχρεώσεις των φοιτητών/τριών σε κάθε εξάμηνο αντιστοιχούν σε 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS)

Μέσω των μαθησιακών αποτελεσμάτων, το πρόγραμμα σπουδών επιδιώκει να αποκτήσουν οι απόφοιτοι τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες ώστε να προάγουν την παιδαγωγική επιστήμη, να προσαρμόζονται στις επιστημονικές και εκπαιδευτικές αλλαγές και να συμβάλλουν με την έρευνα στην εξέλιξη και στις σύγχρονες εφαρμογές της επιστήμης αυτής. Με την επιτυχή ολοκλήρωση των απαιτήσεων του προγράμματος, ο

απόφοιτος θα είναι σε θέση να: Σχεδιάζει προγράμματα που βασίζονται στην εις βάθος κατανόηση της ανάπτυξης του παιδιού. Χρησιμοποιεί ευέλικτα ποικίλες διδακτικές μεθόδους και μέσα ανάλογα με τις ανάγκες, τις ιδιαιτερότητες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Εφαρμόζει, μελετά κριτικά και αξιολογεί τα προγράμματα σπουδών για την προσχολική εκπαίδευση. Σέβεται και αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα. Εργάζεται σε ατομικό ή σε ομαδικό επίπεδο, σε διεπιστημονικά περιβάλλοντα με διεθνή χαρακτηριστικά. Επικοινωνεί με τα παιδιά, τους συναδέλφους, την οικογένεια και την ευρύτερη κοινότητα. Δημιουργεί και διατηρεί ασφαλή και υγιή μαθησιακά περιβάλλοντα. Εφαρμόζει γνωστικές και μεταγνωστικές στρατηγικές μάθησης. Εκφράζεται δημιουργικά σε πολλά και διαφορετικά πεδία. Διεξάγει έρευνα σε θέματα σχετικά με την ανάπτυξη, τη φροντίδα και την εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Επιπρόσθετα, οι απόφοιτοι του Τμήματος, αποκτούν ικανότητες προσφοράς υπηρεσιών σε φορείς τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης μικρών παιδιών, καθώς επίσης και τη δυνατότητα σχεδιασμού και διεξαγωγής εκπαιδευτικής έρευνας. Εκτός από τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες που αποκτούν, οι απόφοιτοι του Τμήματος αποκτούν γνώσεις και ικανότητες που έχουν σχέση με την επικοινωνία σε μια ξένη γλώσσα και με την χρήση των ΤΠΕ. Το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης έχει διεπιστημονικό χαρακτήρα και αποσκοπεί στην προετοιμασία παιδαγωγών για παιδιά προσχολικής ηλικίας και εν γένει επιστημόνων στον τομέα της αγωγής και της εκπαίδευσης. Μέσω των μαθησιακών αποτελεσμάτων, το πρόγραμμα σπουδών επιδιώκει να αποκτήσουν οι απόφοιτοι τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες ώστε να προάγουν την παιδαγωγική επιστήμη, να προσαρμόζονται στις επιστημονικές και εκπαιδευτικές αλλαγές και να συμβάλλουν με την έρευνα στην εξέλιξη και στις σύγχρονες εφαρμογές της επιστήμης αυτής.

Τα μαθήματα Βάσης και Προσανατολισμού προσφέρονται και στο χειμερινό και στο εαρινό εξάμηνο

Εξάμηνο σπουδών	Μαθήματα Βάσης	Μαθήματα Προσανατολισμού	Πρακτική Άσκηση	Ξένες Γλώσσες	Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (προαιρετικά)
A					
B					
Γ					
Δ					
Ε					
ΣΤ					
Z		Προαιρετικά			Προαιρετικά
H					

Πίνακας 1. Προσφερόμενα μαθήματα ανά κατηγορία και ανά εξάμηνο

β) Κανονισμός Επιλογής-Δήλωσης Μαθημάτων

Κάθε φοιτήτρια¹ για να ολοκληρώσει τις σπουδές της και να λάβει πτυχίο πρέπει να έχει συμπληρώσει οκτώ τουλάχιστον εξάμηνα σπουδών (4 έτη) και να έχει συγκεντρώσει ελάχιστο αριθμό 240 πιστωτικών μονάδων (ECTS). Για τη λήψη του πτυχίου ο φοιτητής πρέπει να εξεταστεί επιτυχώς σε 20 μαθήματα Βάσης, 10 μαθήματα Προσανατολισμού, 1 μάθημα Προσανατολισμού ή Ελεύθερης Επιλογής², 1 μάθημα Ξένης Γλώσσας και τα 2 μαθήματα Πρακτικής Άσκησης.

Ο αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων είναι πενήντα έξι (56). Τα 56 μαθήματα διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: α) εικοσιοκτώ (28) μαθήματα Βάσης, και β) εικοσιοκτώ (28) μαθήματα Προσανατολισμού. Κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε έξι πιστωτικές μονάδες (6 ECTS). Προκειμένου να εξασφαλισθεί η ίση κατανομή των φοιτητριών σε κάθε μάθημα, θα υπάρχει μέγιστος αριθμός φοιτητριών ανά μάθημα (πλαφόν). Ο υπολογισμός του αριθμού αυτού θα γίνεται με βάση τον αριθμό των προσφερόμενων μαθημάτων και τον αριθμό των φοιτητριών.

Στα τέσσερα πρώτα εξάμηνα σπουδών (1^ο-4^ο) επιλέγονται μόνο τα μαθήματα Βάσης. Η φοιτήτρια καλείται να επιλέξει 20 από τα 28 προσφερόμενα μαθήματα Βάσης (5 μαθήματα ανά εξάμηνο). Δηλαδή, η φοιτήτρια πρέπει να συγκεντρώσει στα δύο πρώτα έτη 120 πιστωτικές μονάδες (ECTS) από τα μαθήματα Βάσης.

Στα τελευταία τέσσερα εξάμηνα σπουδών (5^ο-8^ο) επιλέγονται τα μαθήματα Προσανατολισμού και παρακολουθούνται τα δύο υποχρεωτικά μαθήματα της Πρακτικής Άσκησης, υποχρεωτικά ένα μάθημα Ξένης Γλώσσας και προαιρετικά ένα μάθημα Ελεύθερης Επιλογής (από άλλο Τμήμα).

- Συγκεκριμένα κάθε φοιτήτρια καλείται να επιλέξει 10 από τα προσφερόμενα μαθήματα Προσανατολισμού³ στο 5^ο, 6^ο και στο 8^ο εξάμηνο σπουδών. Πρέπει δηλαδή να συγκεντρώσει στα τρία αυτά εξάμηνα 60 πιστωτικές μονάδες (ECTS) από τα μαθήματα Προσανατολισμού. Στο 5^ο εξάμηνο η φοιτήτρια καλείται να παρακολουθήσει υποχρεωτικά ένα μάθημα Ξένης Γλώσσας.
- Στο 6^ο εξάμηνο η φοιτήτρια καλείται να παρακολουθήσει επίσης το υποχρεωτικό μάθημα Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική I του Προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης (24 ECTS).
- Στο 7^ο εξάμηνο η φοιτήτρια καλείται να παρακολουθήσει επίσης το υποχρεωτικό μάθημα Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II του Προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης (24 ECTS) και ένα μάθημα Προσανατολισμού ή ένα μάθημα Ελεύθερης Επιλογής (6 ECTS).

¹ Για λόγους συγγραφικής οικονομίας και επειδή η μέγιστη πλειοψηφία όσων φοιτούν στο Τμήμα μας ανήκει στο γυναικείο φύλο, στο εξής θα αναγράφεται μόνο το θηλυκό γένος του όρου.

² Δηλαδή, μάθημα κατ' επιλογήν υποχρεωτικό ή ελεύθερης επιλογής από άλλο Τμήμα.

³ Ο αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων προσανατολισμού μπορεί να διαφοροποιείται κατά περίπτωση λόγω συμμετοχής, εκ περιτροπής, ορισμένων διδασκόντων στην Πρακτική Άσκηση.

Διπλωματική Εργασία: Η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης είναι προαιρετική.

Στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας, ο/η φοιτητής/τρια καλείται να εμβαθύνει σε ένα θέμα του ενδιαφέροντος του/της, να μελετήσει σχετικές βιβλιογραφικές πηγές, να αξιοποιήσει και να συνθέσει τις γνώσεις που κατέκτησε στη διάρκεια των σπουδών του και να εξασκηθεί στην έρευνα, τον κριτικό στοχασμό και την επιστημονική συγγραφή.

Η πτυχιακή εργασία ισούται με 18 πιστωτικές μονάδες (ECTS) και επέχει θέση τριών (3) μαθημάτων προσανατολισμού.

Η δήλωση της πτυχιακής εργασίας στο ηλεκτρονικό σύστημα πραγματοποιείται στην αρχή του εαρινού εξαμήνου του Η' εξαμήνου σπουδών (8ο εξάμηνο), από το/τη φοιτητή/τρια.

Η συνεννόηση με τους διδάσκοντες για την επιλογή πτυχιακής εργασίας γίνεται αποκλειστικά στο τέλος του 3^{ου} έτους, την περίοδο 15 Μαΐου με 15 Ιουνίου. Περισσότερες πληροφορίες για το θέμα αυτό οι φοιτητές μπορούν να βρουν στον Οδηγό Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας, στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Δηλώσεις Μαθημάτων: Οι δηλώσεις των μαθημάτων πραγματοποιούνται στην αρχή κάθε εξαμήνου. Στα δύο πρώτα εξάμηνα (Α και Β) η φοιτήτρια δηλώνει 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS) ανά εξάμηνο. Κάθε φοιτητής από το 2^ο έτος μπορεί να δηλώνει ανά εξάμηνο τουλάχιστον 30 πιστωτικές μονάδες. Στην περίπτωση που παρουσιάζει έλλειμμα πιστωτικών μονάδων από προηγούμενα εξάμηνα, και μόνο τότε, δικαιούται να δηλώνει συμπληρωματικά έως 12 πιστωτικές μονάδες στα εξάμηνα Γ', Δ', Ε' και Η' και 6 πιστωτικές μονάδες στα εξάμηνα ΣΤ' και Ζ' (βλέπε παρακάτω πίνακα). Από το Θ' εξάμηνο και μετά (5^ο έτος) οι φοιτητές/τριες μπορούν να δηλώσουν μέχρι 60 ECTS ανά εξάμηνο.

Για κάθε έτος οι φοιτήτριες μπορούν να δηλώνουν τις παρακάτω πιστωτικές μονάδες:

Έτος Σπουδών	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ Όριο Πιστωτικών Μονάδων που μπορούν να δηλωθούν	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ Όριο Πιστωτικών Μονάδων που μπορούν να δηλωθούν
1ο Έτος	30 ects	30 ects
2ο Έτος	30 ects + 12 ects *	30 ects + 12 ects*
3ο Έτος	30 ects + 12 ects*	30 ects + 6 ects*
4ο Έτος	30 ects + 6 ects*	30 ects + 12 ects*
5ο Έτος και πάνω	έως 60 ects	έως 60 ects

*Η δήλωση των 6 ή των 12 συμπληρωματικών πιστωτικών μονάδων αφορά αποκλειστικά τις φοιτήτριες που έχουν έλλειμμα πιστωτικών μονάδων (που χρωστούν) από τα προηγούμενα έτη σπουδών τους.

Σημείωση: Η πρώτη φάση της Πρακτικής Άσκησης (ΣΤ' εξάμηνο) είναι προαπαιτούμενη προκειμένου ένας φοιτητής να παρακολουθήσει τη δεύτερη φάση (Ζ' εξάμηνο).

α) Στην περίπτωση που κάποιος φοιτητής δεν θα μπορέσει να πραγματοποιήσει την υποχρεωτική Πρακτική Άσκηση του ΣΤ' εξαμήνου (μόνο για συγκεκριμένους λόγους που αναφέρονται στον κανονισμό λειτουργίας της Πρακτικής Άσκησης), τότε δύναται να αναβάλλει προσωρινά τη συμμετοχή του σε αυτήν και να δηλώσει στο ΣΤ' εξάμηνο τις αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες (24 ects) σε μαθήματα προσανατολισμού. Ωστόσο, ο φοιτητής εξακολουθεί να έχει την υποχρέωση να πραγματοποιήσει τη Πρακτική Άσκηση στο επόμενο εαρινό εξάμηνο. Η αναβολή υλοποίησης της Πρακτικής Άσκησης σημαίνει ότι ο φοιτητής θα καθυστερήσει ένα επί πλέον εξάμηνο την ολοκλήρωση των σπουδών του, καθότι η Πρακτική Άσκηση του ΣΤ' εξαμήνου είναι προαπαιτούμενη για να υλοποιήσει κάποιος την Πρακτική Άσκηση του Ζ' εξαμήνου

β) Εάν κάποιος φοιτητής δεν πραγματοποιήσει την Πρακτική Άσκηση του Στ' εξαμήνου δεν δικαιούται να παρακολουθήσει την Πρακτική Άσκηση του Ζ' εξαμήνου. Στην περίπτωση αυτή δύναται να δηλώσει στο Ζ' εξάμηνο τις αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες (24 ects) σε μαθήματα προσανατολισμού.

γ) Τρόπος υπολογισμού βαθμού πτυχίου

Ο υπολογισμός του βαθμού πτυχίου θα γίνεται ως εξής:

Μαθήματα Βάσης + Προσανατολισμού	$(v_1 + v_2 + \dots + v_n) \times 6 = a$, όπου $v_1, v_2, \dots, v_n$: βαθμός μαθήματος
Ελεύθερης Επιλογής	$v_1 \times \omega_1 + \dots + v_n \times \omega_n = b$, όπου $v_1, v_2, \dots, v_n$: βαθμός μαθήματος και $\omega_1, \omega_2, \dots, \omega_n$: αριθμός πιστωτικών μονάδων του κάθε μαθήματος
Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι (1η φάση Πρακτ. Άσκησης)	$z_1 \times 24 = c$, όπου z_1 : βαθμός μαθήματος
Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική ΙΙ (2η φάση Πρακτ. Άσκησης)	$z_2 \times 24 = d$, όπου z_2 : βαθμός μαθήματος
Ξένη Γλώσσα	$k \times 6 = e$, όπου k : βαθμός μαθήματος
ΣΥΝΟΛΟ	$a+b+c+d+e/N = B$, όπου N : το σύνολο των πιστωτικών μονάδων και B : βαθμός πτυχίου

Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης

ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Δομή Πρακτικής Άσκησης

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης αποτελεί σημαντικό και υποχρεωτικό μέρος της εκπαίδευσης των φοιτητών/τριών στο Τμήμα. Καταρτίζεται και τελεί υπό την εποπτεία της **Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης**.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών, το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης περιλαμβάνει **δύο υποχρεωτικά μαθήματα** Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική I και Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II, τα οποία είναι αλληλένδετα μεταξύ τους. Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης (δύο εξάμηνα) περιλαμβάνει σεμινάρια, διαλέξεις και εργαστήρια, καθώς και παραμονή και ενεργή συμμετοχή σε τάξεις νηπιαγωγείων. Η «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική I» πραγματοποιείται στο έκτο (ΣΤ') εξάμηνο σπουδών και η «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II» πραγματοποιείται στο έβδομο (Ζ') εξάμηνο σπουδών. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που πρέπει να συγκεντρώσει κάθε φοιτητής/τρια από την Πρακτική Άσκηση ανέρχεται σε 48 π.μ. Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων είναι η εξής:

- (α) «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική I» - 24 π.μ
- (β) «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II» 24 π.μ.

Τα δύο μαθήματα της Πρακτικής Άσκησης είναι υποχρεωτικά και αλληλένδετα μεταξύ τους. Αυτό σημαίνει ότι:

- (α) Για να συμμετάσχει ο/η φοιτητής/τρια στην «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II» θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει την «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική I» και,
- (β) Φοιτητές/τριες που δεν έχουν εκπληρώσει τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις τους είτε στο 6ο είτε στο 7ο εξάμηνο είναι υποχρεωμένοι/νες να επαναλάβουν το συγκεκριμένο μάθημα της Πρακτικής Άσκησης κατά το εξάμηνο στο οποίο προσφέρεται.

Πρακτικά Ζητήματα - Υποχρεώσεις φοιτητών

Για την υποστήριξη και επίλυση πρακτικών και οργανωτικών θεμάτων της Πρακτικής Άσκησης λειτουργεί το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης (υπεύθυνες: Μαρία Παππά & Αλεξάνδρα Γκλούμπου, e mail: pa@nured.auth.gr, 8ος όροφος gr. 806).

Τα μαθήματα της Πρακτικής Άσκησης «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική I» και «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II» πραγματοποιούνται στο ΣΤ' και στο Ζ' εξάμηνο αντίστοιχα, σε συγκεκριμένες ημέρες και εβδομάδες οι οποίες είναι αφιερωμένες αποκλειστικά στην Πρακτική Άσκηση, έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες να μπορούν να παρακολουθούν απρόσκοπτα τις υποχρεώσεις τους.

Κάθε φοιτητής/τρια παραλαμβάνει στην αρχή του ΣΤ' και του Ζ' εξαμήνου ένα «Βιβλιάριο Πρακτικής Άσκησης», το οποίο φροντίζει να ενημερώνει κατά την πορεία των πρακτικών του ασκήσεων, σύμφωνα με τις οδηγίες των υπευθύνων καθηγητών.

Η παρουσία των φοιτητών/τριών στα σεμινάρια, διαλέξεις, συναντήσεις ανατροφοδότησης, εργαστήρια και στις τάξεις νηπιαγωγείων, είναι υποχρεωτική. Για το λόγο αυτό, κάθε φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθεί τις ανακοινώσεις της Γραμματείας του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης, ώστε να δηλώνει έγκαιρα τη συμμετοχή του και να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του (σύμφωνα με τον κανονισμό της Πρακτικής Άσκησης που εγκρίνεται από τη Γ.Σ., του Τ.Ε.Π.Α.Ε.).

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης το οποίο περιλαμβάνει τα δύο υποχρεωτικά μαθήματα «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι» και «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική ΙΙ» διαρκεί 13 εβδομάδες στο ΣΤ' και 13 εβδομάδες στο Ζ' εξάμηνο. Ειδικότερα, το κάθε μάθημα περιλαμβάνει 13 εβδομάδες διαλέξεων, σεμιναρίων, συναντήσεων ανατροφοδότησης εκ των οποίων οι 8 εβδομάδες συνδυάζονται και με παρουσία και δράση της φοιτήτριας σε τάξη νηπιαγωγείου. Το ωρολόγιο πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης εγκρίνεται από τη Γ.Σ του Τμήματος.

Στόχοι Πρακτικής Άσκησης

Φτάνοντας στα εξάμηνα σπουδών του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης ο φοιτητής έχει παρακολουθήσει μία πληθώρα μαθημάτων Βάσης και Προσανατολισμού τα οποία προσφέρουν θεωρητικές γνώσεις και δεξιότητες γύρω από την παιδαγωγική πράξη και την εκπαιδευτική διαδικασία.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης προβλέπονται εξειδικευμένες ενημερώσεις, σεμινάρια και συναντήσεις ανατροφοδότησης και αξιολόγησης με τους υπευθύνους καθηγητές, οι οποίες έρχονται να συμπληρώσουν τις γνώσεις του φοιτητή από το γενικότερο πρόγραμμα και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης.

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης επιδιώκει την επιστημονική κατάρτιση των μελλοντικών παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας σύμφωνα με 8 βασικές αρχές (βλ. πίνακα 1), αλλά και την εξοικείωση τους με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο του ελληνικού Νηπιαγωγείου, (λειτουργία νηπιαγωγείων, ισχύον πρόγραμμα σπουδών κλπ).

Οι κεντρικοί στόχοι του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης διατυπώνονται στη συνέχεια σύμφωνα με τις 8 βασικές αρχές.

Πίνακας 1: Οι βασικές αρχές και οι στόχοι του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης στο ΤΕΠΑΕ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	ΣΤΟΧΟΙ
Χαρακτηριστικά μαθητών- Διαφορετικότητα	-Να συλλέγουν δεδομένα με διάφορα εργαλεία/τεχνικές για τους μαθητές τους -Να τα ερμηνεύουν σύμφωνα με τη θεωρία -Να δημιουργούν μαθησιακά προφίλ
Μαθησιακά περιβάλλοντα	-Να οργανώνουν πλούσια μαθησιακά περιβάλλοντα -Να αναπτύξουν ικανότητες διαχείρισης ομάδας -Να ενθαρρύνουν το ενδιαφέρον και την ενεργή συμμετοχή των παιδιών -Να δημιουργήσουν ουσιαστικές σχέσεις με τα παιδιά
Περιεχόμενο Διδασκαλίας	-Να αξιοποιούν την παιδαγωγική γνώση περιεχομένου (ΡΣΚ)
Διδασκαλία- Διδακτικές Στρατηγικές	- Να σχεδιάζουν την εκπαιδευτική διαδικασία λαμβάνοντας υπόψη: <ul style="list-style-type: none"> • βασικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις, • το ΠΣ του νηπιαγωγείου, • τις συγκεκριμένες συνθήκες της τάξης • τις διαφορετικές [ανάγκες] εμπειρίες & ικανότητες των παιδιών -Να διατυπώνουν στόχους και να αναπτύσσουν αντίστοιχες μαθησιακές δραστηριότητες -Να επιλέγουν ποικίλες ΔΣ ανάλογα με τους στόχους και τις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών -Να υλοποιούν και να αξιολογούν τις δράσεις τους
Αξιολόγηση	-Να αξιοποιούν τις ποικίλες μεθόδους και μέσα αξιολόγησης ανάλογα με τους στόχους και τις ανάγκες των παιδιών.
Συνεργασία – Επικοινωνία	-Να αναπτύξουν κουλτούρα συνεργασίας με διδάσκοντες, συναδέλφους και γονείς -Να αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες
Αναστοχασμός	-Να προσεγγίζουν τη διδασκαλία ως διερευνητική διαδικασία -Να αναστοχάζονται κριτικά για τη διδασκαλία και τη μάθηση
Επαγγελματική Ανάπτυξη	-Να επιδεικνύουν επαγγελματική συμπεριφορά -Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της δια βίου μάθησης

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΜΕΣΩ ΕΣΠΑ

Το ΤΕΠΑΕ συμμετέχει στο Πρόγραμμα «Πρακτική Άσκηση Α.Π.Θ.» από το 2015, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και από Εθνικούς Πόρους, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση" 2014 - 2020.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος μπορούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ΠΑ μέσω ΕΣΠΑ προαιρετικά, αφού έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία την Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι και ΙΙ, στα ΣΤ' και Ζ εξάμηνα αντίστοιχα, και εφόσον πληρούν τα απαιτούμενα κριτήρια (και εφόσον επιλεγούν), σύμφωνα με την υπ' αριθμ 14/14-5-2017, απόφαση της ΓΣ.

Η Π.Α., μέσω ΕΣΠΑ διεξάγεται σε επιχειρήσεις και ιδιωτικούς φορείς απασχόλησης, όπως σε Ιδιωτικά Νηπιαγωγεία, Ιδιωτικούς Παιδικούς Σταθμούς σε θέση Νηπιαγωγού, σε Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης, καθώς και σε νοσοκομεία παιδών, σε μουσεία, σε θεατρικές ομάδες, σε κασκηνώσεις, σε Παιδικά χωριά SOS, κλπ.

Η Πρακτική Άσκηση μέσω ΕΣΠΑ είναι **χρηματοδοτούμενη**, πραγματοποιείται στο **8^ο -12^ο εξάμηνο**, λαμβάνει **12 ECTS**, έχει διάρκεια **2 μηνών**, και **δεν βαθμολογείται**. Τα ECTS τα οποία συνοδεύουν την Πρακτική Άσκηση είναι ανεξάρτητα από τα 240 ECTS τα οποία απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου.

Ένας/μια φοιτητής/ρια μπορεί να συμμετάσχει σε μια από τις 3 περιόδους (από τον Απρίλη-Οκτώβριο κάθε ακαδημαϊκού έτους), όμως οι περίοδοι αυτοί προσδιορίζονται κάθε χρόνο με βάση τις πασχαλινές διακοπές.

Τα κριτήρια επιλογής για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ είναι τα εξής:

Α) Η επιτυχής ολοκλήρωση των μαθημάτων Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι και ΙΙ

Β) Ο συνολικός αριθμός των ECTS που θα έχει συγκεντρώσει στα πρώτα 6 εξάμηνα σπουδών, να είναι μεγαλύτερος ή ίσος με 168 ECTS. Ωστόσο, σε περίπτωση που δεν καλυφτούν όλες οι θέσεις ΠΑ, θα μπορεί να επιλεγούν φοιτήτριες/ές οι οποίοι στα πρώτα 6 εξάμηνα θα έχουν συγκεντρώσει λιγότερα από 168 ECTS. Το κριτήριο επιλογής των συγκεκριμένων φοιτητριών/ών είναι ο μέγιστος αριθμός των ECTS και εφαρμόζεται έως να συμπληρωθούν όλες οι υπολειπόμενες θέσεις.

Γ) Σε περίπτωση ισοβαθμίας μετά τη χρήση των κριτηρίων Α και Β θα επιλέγεται ο/η φοιτητής/ρια με το μεγαλύτερο Μ.Ο. βαθμολογίας την περίοδο υποβολής της αίτησης

Κάθε χρόνο πριν από την έναρξη του προγράμματος Π.Α., μέσω ΕΣΠΑ (τέλη χειμερινού-αρχές εαρινού εξαμήνου) οργανώνονται ενημερωτικές συναντήσεις από την Επιστημονικά Υπεύθυνη του Προγράμματος καθηγήτρια κυρία **Δόμνα Κακανά** σε συνεργασία με το **Γραφείο Π.Α., του Α.Π.Θ.**

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή σας στο πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ, του Τ.Ε.Π.Α.Ε., μπορείτε να βρείτε στον σύνδεσμο <http://praktiki.nured.auth.gr/dp8praktiki/el/node/89>

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή σας στο πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ, μπορείτε να βρείτε στον σύνδεσμο

<http://dasta.auth.gr/uploaded files/637379364015445109.pdf>

Περιγραφή «Εφαρμοσμένης Προσχολικής Παιδαγωγικής Ι» (1^ο εξάμηνο Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης)

Γενική Περιγραφή

Στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης του Στ' εξαμήνου οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν σταδιακά ενεργό ρόλο στην παρατήρηση, τη διαχείριση ομάδων, στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση δραστηριοτήτων και δημιουργούν σχέσεις εμπιστοσύνης με τα παιδιά και τις οικογένειες τους, την/τον εκπαιδευτικό της τάξης και τους συναδέλφους τους. Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του Προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε παιδαγωγικές πρακτικές που λαμβάνουν υπόψη τους τη διαφορετικότητα των παιδιών και προωθούν την ανάπτυξη και μάθηση όλων των μαθητών. Επιπλέον σε όλες τις φάσεις δίνεται έμφαση στη επαγγελματική ανάπτυξη των μελλοντικών εκπαιδευτικών.

Φάσεις του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του ΣΤ' εξαμήνου

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης του ΣΤ' εξαμήνου («Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι») χωρίζεται σε 3 φάσεις:

ΦΑΣΕΙΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	Εβδομάδες
Α' ΦΑΣΗ	«Εξοικείωση & διερεύνηση του μαθησιακού περιβάλλοντος -Γνωριμία με τα παιδιά»	1 ^η – 6 ^η
Β' ΦΑΣΗ	«Σταδιακή συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία: Σχεδιασμός και υλοποίηση»	7 ^η - 11 ^η
Γ' ΦΑΣΗ	«Ανατροφοδότηση-Αναστοχασμός -Συμπλήρωση Παραδοτέων»	12 ^η -13 ^η

Α' ΦΑΣΗ: «Εξοικείωση & διερεύνηση του μαθησιακού περιβάλλοντος -Γνωριμία με τα παιδιά»

Οι φοιτητές /τριες εξοικειώνονται με τη ρουτίνα και το πρόγραμμα της τάξης που φιλοξενούνται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου. Ενημερώνονται για τις πρακτικές της σχολικής μονάδας σε διάφορα θέματα (π.χ. προσέλευση-αναχώρηση παιδιών, επείγοντα περιστατικά κ.λπ.) και συλλέγουν πληροφορίες για το κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο του νηπιαγωγείου.

Διερευνούν το μαθησιακό περιβάλλον υλοποιώντας στοχευμένες παρατηρήσεις και εντοπίζουν «κρίσιμα περιστατικά» που σχετίζονται με το στόχο της κάθε παρατήρησης. Καθημερινά οι φοιτητές/τριες διεξάγουν τουλάχιστον μια παρατήρηση καταγράφοντας αναλυτικά τα δεδομένα τους σε ειδικές φόρμες καταγραφής, ενώ στη συνέχεια αναλύουν/ερμηνεύουν τα δεδομένα τους με βάση τη θεωρία. Οι άξονες παρατήρησης αφορούν διάφορες διαστάσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Οι φοιτητές/τριες αναπτύσσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τα παιδιά και προσπαθούν να τα γνωρίσουν καλύτερα διερευνώντας με διάφορες τεχνικές τα ενδιαφέροντά, τις εμπειρίες και τις ικανότητές τους. Επικοινωνούν μαζί τους αξιοποιώντας διάφορους τρόπους επικοινωνίας. Επιπλέον, υπό την καθοδήγηση του συνεργαζόμενου εκπαιδευτικού αρχίζουν να συμμετέχουν ως βοηθοί σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης.

Σταδιακά αρχίζουν να κάνουν εξατομικευμένες παρεμβάσεις (π.χ συζητήσεις, συνεντεύξεις, σχέδιο με ένα παιδί) και να υποστηρίζουν μικρές ομάδες παιδιών στις ρουτίνες και στο ελεύθερο παιχνίδι. Αρχίζουν να διαχειρίζονται μικρά «μαθησιακά επεισόδια», μαθαίνουν να «ακούν» τα παιδιά και τα ενθαρρύνουν να εξελίξουν τη σκέψη τους.

Β' ΦΑΣΗ: «Σταδιακή συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία: Σχεδιασμός και υλοποίηση»

Οι φοιτητές/τριες σε αυτή τη φάση αφενός συνεχίζουν να διερευνούν το μαθησιακό περιβάλλον με στοχευμένες παρατηρήσεις κι αφετέρου αρχίζουν να συμμετέχουν πιο ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία σχεδιάζοντας, εφαρμόζοντας και αξιολογώντας συγκεκριμένες μαθησιακές δράσεις. Έχουν την ευκαιρία να αναλάβουν αρχικά μικρές ομάδες και αργότερα καθώς αποκτούν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και σιγουριά, ολόκληρη την τάξη.

Για το σχεδιασμό των μαθησιακών δράσεων ενθαρρύνονται να αξιοποιούν το υλικό των καταγραφών τους και να λαμβάνουν υπόψη τη διαφορετικότητα των παιδιών. Έτσι εξασκούνται στη διατύπωση ρεαλιστικών μαθησιακών στόχων & στην επιλογή των κατάλληλων στρατηγικών και υλικών για να τους ικανοποιήσουν. Εξοικειώνονται με τα βασικά πλαίσια μάθησης του Νηπιαγωγείου, αλλά και με διαδικασίες αξιολόγησης καθώς σχεδιάζουν, εφαρμόζουν και αξιολογούν μαθησιακές δράσεις για μικρές και μεγάλες ομάδες.

Σταδιακά αρχίζουν να υιοθετούν επαγγελματικές πρακτικές, όπως η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση επιστημονικών συγγραμμάτων και κατάλληλων εργαλείων για το σχεδιασμό και την αξιολόγηση των μαθησιακών δράσεων, (πχ φόρμες σχεδιασμού, τήρηση ημερολογίου δραστηριοτήτων & αναστοχασμού), η συνεργασία (με εκπαιδευτικό της τάξης & γονείς) κ.α.

Γ' ΦΑΣΗ: «Ανατροφοδότηση-Αναστοχασμός-Συμπλήρωση Παραδοτέων»

Στην Γ' φάση της ΠΑ του ΣΤ' εξαμήνου οι φοιτητές/τριες διερευνούν και αναστοχάζονται την εξέλιξη των προσωπικών τους θεωριών για την μάθηση και τη διδασκαλία στο νηπιαγωγείο και το μικρό παιδί, από την αρχή έως τη λήξη της ΠΑ.

Επεξεργάζονται και εφαρμόζουν διαδικασίες αναστοχασμού, αυτό-αξιολόγησης & αλληλο-αξιολόγησης σε συνεργασία με την «ομάδα υποστήριξης» & τον υπεύθυνο καθηγητή.

Ολοκληρώνουν το e-portfolio και μαθαίνουν τρόπους αξιοποίησης τόσο για το επόμενο στάδιο της ΠΑ όσο και επαγγελματικά στο μέλλον. Τέλος επεξεργάζονται όλο το υλικό από την ΠΑ στα νηπιαγωγεία, «φύλλα παρατήρησης» «οδηγό σχεδιασμού δραστηριοτήτων, ημερολόγιο δραστηριοτήτων, ημερολόγιο αναστοχασμού, μελέτη περίπτωσης κλπ και αξιοποιώντας τη θεωρία συνθέτουν τα τελικά παραδοτέα.

Περιγραφή «Εφαρμοσμένης Προσχολικής Παιδαγωγικής II» (2^ο εξάμηνο του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης)

Γενική Περιγραφή

Στόχος της Πρακτικής του Ζ' Εξαμήνου είναι η ανάπτυξη παιδαγωγικού, ειδικού διδακτικού, ερευνητικού και επιστημονικού προβληματισμού του φοιτητή/τριας αναφορικά με τα διαφορετικά επιστημονικά αντικείμενα που υπάρχουν στο πρόγραμμα σπουδών του/της. Οι προσεγγίσεις εκκινούν με τα κοινά βασικά ζητήματα των διαφορετικών επιστημονικών αντικείμενων και βαθμιαία αναδεικνύονται οι ιδιαιτερότητες του καθενός, ώστε ο/η φοιτητής/τρια να είναι σε θέση να εστιάσει και να δημιουργήσει κατάλληλα μαθησιακά και κοινωνικά περιβάλλοντα.

Ο/η φοιτητής/τρια:

- Συλλέγει δεδομένα για τα παιδιά της τάξης, τα χαρακτηριστικά τους και το μαθησιακό τους περιβάλλον.
- Διατυπώνει στόχους και αξιοποιεί την παιδαγωγική γνώση περιεχομένου για τα διαφορετικά επιστημονικά αντικείμενα, καθώς οργανώνει το περιεχόμενο αντίστοιχων μαθησιακών δραστηριοτήτων.
- Συσχετίζει με την πράξη διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μάθηση και διδασκαλία των παιδιών προσχολικής ηλικίας, ώστε να κατανοήσει τα κίνητρα, τις ανάγκες, τις δυνατότητες και τον τρόπο αντίληψης του παιδιού προσχολικής ηλικίας για μάθηση.
- Αξιολογεί τα αποτελέσματα μέσα από διαδικασίες αναστοχασμού.

Στόχοι Επαγγελματικής Ανάπτυξης

- Να αντιληφθούν τη σημασία της εξειδίκευσης και εμπάθουσας σε συγκεκριμένους τομείς καθώς και της προσαρμογής στις εκάστοτε συνθήκες και ανάγκες της τάξης

- Να παρακολουθούν και να συμβουλεύονται τη σχετική βιβλιογραφία και να επιλέγουν το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό
- Να συνεργάζονται με την εκπαιδευτικό της τάξης και τους υπεύθυνους καθηγητές
- Να είναι τυπικοί και υπεύθυνοι στα καθήκοντά τους ως νηπιαγωγοί σεβόμενοι την κουλτούρα και τους κανόνες της εκπαιδευτικής μονάδας στην οποία βρίσκονται
- Να κρατούν αρχείο & ημερολόγιο
- Να ολοκληρώσουν το τελικό παραδοτέο από τη συμμετοχή τους στην Πρακτική Άσκηση
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της δια βίου μάθησης

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Στόχοι μαθήματος Ξένης Γλώσσας:

1. Ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων
2. Ανάπτυξη δεξιοτήτων και στρατηγικών για την ακαδημαϊκή χρήση της γλώσσας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

1. Κατανόηση και παραγωγή λόγου (προφορικού και γραπτού) στην ξένη γλώσσα σε γενικές περιστάσεις επικοινωνίας.
2. Κατανόηση ξενόγλωσσων αυθεντικών κειμένων ειδικής ορολογίας, συναφών με τα γνωστικά αντικείμενα των σπουδών, με συνακόλουθη την απόκτηση ευχέρειας στην πρόσβαση ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας.
3. Απόκτηση δεξιοτήτων για τη συγγραφή σύντομων ξενόγλωσσων κειμένων που απαιτούν ακαδημαϊκές και επαγγελματικές υποχρεώσεις (συγγραφή σύντομων ακαδημαϊκών κειμένων [abstract]/βιογραφικού σημειώματος, επιστολών κ.λπ.).
4. Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης στη χρήση της ξένης γλώσσας για την ακαδημαϊκή και την επαγγελματική ανάπτυξη των πτυχιούχων του Τμήματος.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ERASMUS

Για τη συμμετοχή στα προγράμματα Erasmus η υποψήφια φοιτήτρια θα πρέπει πρώτα, σε συνεννόηση με τα αρμόδια ακαδημαϊκά όργανα του Ιδρύματος προέλευσης και υποδοχής, να επιλέξει τα μαθήματα (**προέγκριση** των μαθημάτων) που θα παρακολουθήσει στο Τμήμα της χώρας στο οποίο θα φοιτήσει.

Ενθαρρύνονται οι φοιτήτριες που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στα προγράμματα Erasmus, να το πραγματοποιήσουν στα εξάμηνα σπουδών στα οποία **δεν** πραγματοποιείται το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης. Η συμμετοχή στα προγράμματα Erasmus στο ΣΤ' και Ζ' εξάμηνο είναι εφικτή, αλλά οδηγεί σε παράταση των ετών σπουδών. Ενθαρρύνονται οι φοιτήτριες να δηλώνουν συμμετοχή σε προγράμματα Erasmus στο Ε' ή Η' εξάμηνο.

Τα μαθήματα που θα παρακολουθήσει η φοιτήτρια στο Τμήμα της αλλοδαπής αφορούν δύο κατηγορίες: (α) τα προεγκεκριμένα μαθήματα, οι πιστωτικές μονάδες των οποίων συνυπολογίζονται στην απόκτηση πτυχίου, και (β) τα μη προεγκεκριμένα μαθήματα, οι πιστωτικές μονάδες των οποίων δεν συνυπολογίζονται αλλά καταγράφονται στο Diploma Supplement (DS).

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- ✓ Οι φοιτήτριες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής, δηλαδή μαθήματα από άλλα Τμήματα του Α.Π.Θ.
- ✓ Οι πιστωτικές μονάδες από τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής θα υπολογίζονται ως μονάδες μαθημάτων Προσανατολισμού. Άρα η φοιτήτρια θα μπορεί να δηλώσει μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής στο Ζ' εξάμηνο σπουδών.
- ✓ Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που συγκεντρώνει από τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής πρέπει να είναι ακριβώς 6 και όχι 5 ή 7 πιστωτικές μονάδες. Για παράδειγμα μπορεί ένας φοιτητής να δηλώσει δύο μαθήματα ελεύθερης επιλογής των 3 πιστωτικών μονάδων το καθένα ή ένα μάθημα των 6 πιστωτικών μονάδων. Σε κάθε περίπτωση το μάθημα Ελεύθερης Επιλογής πρέπει να δηλώνεται στο σύστημα ηλεκτρονικών δηλώσεων κατά την περίοδο επιλογής των μαθημάτων

"Κάθε εξάμηνο, πριν από την έναρξη της εξεταστικής περιόδου, οι φοιτητές έχουν το **δικαίωμα** και την **υποχρέωση** να αξιολογούν τα μαθήματα και τους διδάσκοντές τους, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των σπουδών τους. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ-ΑΠΘ <http://qa.auth.gr>) και στην ιστοσελίδα του Τμήματος".

➤ **2. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΒΑΣΗΣ – ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022

	Κ.Μ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Π.Μ. (ECTS)	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
1	ΥΒ.1.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	6	Κ. ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΣ Δεν προσφέρεται	Κ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ Διδάσκουσα με το ΠΔ 407/80
2	ΥΒ.1.002	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	6	Μ. ΓΚΕΚΑ	Μ. ΓΚΕΚΑ
3	ΥΒ.1.003	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	6	Ζ. ΜΠΑΜΠΛΕΚΟΥ, Α. ΔΟΥΡΟΥΜΑ	Ζ. ΜΠΑΜΠΛΕΚΟΥ Δεν προσφέρεται
4	ΥΒ.1.004	ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	6	Κ. ΡΟΘΟΥ	Ακαδημαϊκή υπότροφη Τ.Ε.Π.Α.Ε
5	ΥΒ.1.005	ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	6	Δεν προσφέρεται	ΡΟΘΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ
6	ΥΒ.1.006	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	6	Δεν προσφέρεται	ΡΟΘΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ
7	ΥΒ.1.007	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6	Α. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ	Α. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ
8	ΥΒ.1.008	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	6	Δεν προσφέρεται	Δεν προσφέρεται
9	ΥΒ.1.010	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	6	Α. ΚΥΡΙΔΗΣ	Α. ΚΥΡΙΔΗΣ
10	ΥΒ.1.011	ΟΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ	6	Διδάσκοντας μέσω προγράμματος ΕΔΒΜ 96	Διδάσκοντας μέσω προγράμματος ΕΔΒΜ 96
11	ΥΒ.1.012	ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΓΩΓΗΣ	6	Δ. ΚΑΚΑΝΑ Α. ΓΚΛΟΥΜΠΟΥ	Δ. ΚΑΚΑΝΑ Α. ΓΚΛΟΥΜΠΟΥ
12	ΥΒ.1.014	ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	6	Μ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ	Μ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
13	ΥΒ.1.015	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ	6	Δεν προσφέρεται	Μ. Παπανδρέου Ε. Παπαδοπούλου

		ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ			
14	ΥΒ.1.016	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	6	Μ. ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ (Δεν προσφέρεται)	Μ. ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ
15	ΥΒ.1.018	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	6	Διδάσκοντας/ουσα μέσω προγράμματος ΕΔΒΜ 96	Διδάσκοντας/ουσα μέσω προγράμματος ΕΔΒΜ 96
16	ΥΒ.1.019	ΜΕΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	6	Δεν προσφέρεται	Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ Διδάσκουσα με το ΠΔ 407/80
17	ΥΒ.1.020	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (1204-1950)	6	ΙΦ. ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ	ΙΦ. ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ
18	ΥΒ.1.021	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	6	ΙΦ. ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ Α. ΔΑΓΚΑΣ Ομότιμος καθηγητής	ΙΦ. ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ Α. ΔΑΓΚΑΣ Ομότιμος καθηγητής
19	ΥΒ.1.022	ΣΠΟΥΔΕΣ ΦΥΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	6	Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ	Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ
20	ΥΒ.1.023	ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6	Δεν προσφέρεται	Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ Διδάσκουσα με το ΠΔ 407/80
21	ΥΒ.1.024	ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	6	Δεν προσφέρεται	Δεν προσφέρεται
22	ΥΒ.1.025	ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	6	Π. ΤΣΟΚΑΛΙΔΟΥ	Π. ΤΣΟΚΑΛΙΔΟΥ
23	ΥΒ.1.026	ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6	Χ. ΚΑΝΑΡΗ	Χ. ΚΑΝΑΡΗ
24	ΥΒ.1.027	Η ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6	Χ. ΚΑΝΑΡΗ	Χ. ΚΑΝΑΡΗ
25	ΥΒ.1.028	ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	6	Ε. ΠΑΥΛΙΔΟΥ	Ε. ΠΑΥΛΙΔΟΥ
26	ΥΒ.1.029	ΘΕΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	6	Α. ΛΕΝΑΚΑΚΗΣ	Α. ΛΕΝΑΚΑΚΗΣ Δεν προσφέρεται
27	ΥΒ.1.030	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	6	Κ. ΔΟΓΑΝΗ Δεν προσφέρεται	Κ. ΔΟΓΑΝΗ
28	ΥΒ.1.031	ΜΟΥΣΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ	6	Ν. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ	Ν. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
29	ΥΒ.1.032	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ	6	Κ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ	Κ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ
30	ΥΒ.1.033	ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ	6	Α. ΛΕΝΑΚΑΚΗΣ - Μ. ΛΕΤΣΙΟΥ	Χ. ΚΑΝΑΡΗ - Μ. ΛΕΤΣΙΟΥ
31	ΥΒ.1.034	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	6	Δ. ΚΑΚΑΝΑ	Δ. ΚΑΚΑΝΑ Δεν προσφέρεται
32	ΥΒ.1.035	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	6	Μ. ΠΑΥΛΗ-ΚΟΡΡΕ	Μ. ΠΑΥΛΗ-ΚΟΡΡΕ
33	ΥΒ.1.036	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ –	6	Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

		ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ			
34	ΥΒ.1.037	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ	6	Μ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	Μ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
35	ΥΒ.1.038	ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥΣ	6	Β. ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ	Β. ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ
36	ΥΒ.1.039	ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	6	Α. ΚΥΡΙΔΗΣ - Ι. ΜΙΧΑΛΗΣ	Α. ΚΥΡΙΔΗΣ - Ι. ΜΙΧΑΛΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022

	Κ.Μ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Π.Μ. (ECTS)	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
1	ΕΠ.2.031	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ & ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	6	Κ. ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΣ Δεν προσφέρεται	Κ. ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΣ Δεν προσφέρεται
2	ΕΠ.2.032	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6	Μ. ΓΚΕΚΑ, Α. ΔΟΥΡΟΥΜΑ	Μ. ΓΚΕΚΑ, Α. ΔΟΥΡΟΥΜΑ
3	ΕΠ.2.033	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	6	Ζ. ΜΠΑΜΠΛΕΚΟΥ, Α. ΔΟΥΡΟΥΜΑ	Ζ. ΜΠΑΜΠΛΕΚΟΥ Δεν προσφέρεται
4	ΕΠ.2.034	ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΑΓΧΟΓΟΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ	6	Διδάσκουσα μέσω προγράμματος ΕΔΒΜ 96	Ακαδημαϊκή Υπότροφη Τ.Ε.Π.Α.Ε.
5	ΕΠ.2.036	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗ ΝΟΗΤΙΚΗ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ	6	Δεν προσφέρεται	Δεν προσφέρεται
6	ΕΠ.2.037	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΩΝ	6	Α. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ	Α. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Δεν προσφέρεται
7	ΕΠ.2.039	ΣΠΟΥΔΕΣ ΕΙΡΗΝΗΣ	6	Δεν προσφέρεται	Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ Ομότιμος καθηγητής
8	ΕΠ.2.040	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	6	Α. ΚΥΡΙΔΗΣ	Α. ΚΥΡΙΔΗΣ
9	ΕΠ.2.041	ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6	Διδάσκοντας μέσω προγράμματος ΕΔΒΜ 96	Δεν προσφέρεται
10	ΕΠ.2.042	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	6	Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

		ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ		Δ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ομότιμος καθηγητής	Δ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ομότιμος καθηγητής
11	ΕΠ.2.044	ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	6	Μ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ	Μ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Δεν προσφέρεται
12	ΕΠ.2.045	Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	6	Δεν προσφέρεται	Δεν προσφέρεται
13	ΕΠ.2.046	Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	6	Μ. ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ	Μ. ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ Δεν προσφέρεται
14	ΕΠ.2.048	ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	6	Διδάσκοντας/ουσα μέσω προγράμματος ΕΔΒΜ 96	Δεν προσφέρεται
15	ΕΠ.2.049	ΜΕΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	6	Δεν προσφέρεται	Δεν προσφέρεται
16	ΕΠ.2.050	ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	6	ΙΦ. ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ	ΙΦ. ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ
17	ΕΠ.2.052	ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΩΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ	6	Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ	Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ
18	ΕΠ.2.053	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	6	Δεν προσφέρεται	Δεν προσφέρεται
19	ΕΠ.2.054	ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ	6	Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ Α. ΚΑΡΑΚΙΤΣΙΟΣ Ομότιμος καθηγητής	Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ Α. ΚΑΡΑΚΙΤΣΙΟΣ Ομότιμος καθηγητής
20	ΕΠ.2.055	ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6	Π. ΤΣΟΚΑΛΙΔΟΥ	Π. ΤΣΟΚΑΛΙΔΟΥ
21	ΕΠ.2.058	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ	6	Ε. ΠΑΥΛΙΔΟΥ	Ε. ΠΑΥΛΙΔΟΥ
22	ΕΠ.2.059	ΘΕΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	6	Α. ΛΕΝΑΚΑΚΗΣ	Α. ΛΕΝΑΚΑΚΗΣ Δεν προσφέρεται
23	ΕΠ.2.060	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	6	Κ. ΔΟΓΑΝΗ Δεν προσφέρεται	Κ. ΔΟΓΑΝΗ
24	ΕΠ.2.061	ΠΑΙΔΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΟΠΑΡΑΜΥΘΙ	6	Ν. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ δεν προσφέρεται	Ν. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
25	ΕΠ.2.062	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΒΡΕΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	6	Κ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ	Κ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ
26	ΕΠ.2.063	ΟΠΤΙΚΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ	6	Χ. ΚΑΝΑΡΗ Μ. ΛΕΤΣΙΟΥ δεν προσφέρεται	Χ. ΚΑΝΑΡΗ Μ. ΛΕΤΣΙΟΥ
27	ΕΠ.2.066	Η ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	6	Δ. ΚΑΚΑΝΑ Δεν προσφέρεται	Δ. ΚΑΚΑΝΑ

28	ΕΠ.2.068	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΗ ΤΥΠΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	6	Μ. ΠΑΥΛΗ-ΚΟΡΡΕ	Μ. ΠΑΥΛΗ-ΚΟΡΡΕ
29	ΕΠ.2.069	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥΣ	6	Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ δεν προσφέρεται	Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
30	ΕΠ.2.070	ΠΟΛΥΤΡΟΠΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ: ΑΝΑΛΥΣΗ, ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ, ΠΑΡΑΓΩΓΗ	6	Μ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	Μ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
31	ΕΠ.2.071	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	6	Β. ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ	Β. ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Κ.Μ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΞΑΜΗΝΟ	Π.Μ. (ECTS)	ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ/ΟΝΤΕΣ
ΠΡ.3.062	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ II	Ζ'	24	Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α. ΓΚΛΟΥΜΠΟΥ Ν. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ Μ. ΛΕΤΣΙΟΥ Χ. ΚΥΡΙΜΗΣ Μ. ΠΑΠΠΑ ΕΛ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΓ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΡ.3.061	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ I	ΣΤ'	24	Α. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Μ. ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ Μ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΠΔ 407/80 Α. ΓΚΛΟΥΜΠΟΥ ΕΥΑΓ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Μ. ΠΑΠΠΑ ΧΡ. ΚΥΡΙΜΗΣ Μ. ΛΕΤΣΙΟΥ ΕΛ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ Α. ΔΟΥΡΟΥΜΑ	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ Α. ΔΟΥΡΟΥΜΑ
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ)	Α. ΔΟΥΡΟΥΜΑ	Α. ΔΟΥΡΟΥΜΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κ.Μ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΞΑΜΗΝΟ	Π.Μ. (ECTS)	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΣΟΥΣΑ
ΔΕ.2.071	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	Η'	18	

ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κ.Μ.	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΞΑΜΗΝΟ	Π.Μ. (ECTS)	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΣΟΥΣΑ
ΞΓ.4.063	ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΜΟΝΟ ΑΓΓΛΙΚΑ)	Ε'	6	Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών
ΞΓ.4.069	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (μόνο για αλλοδαπούς φοιτητές)	Ε'	6	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

► ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΒΑΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εκπαιδευτική Ψυχολογία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.001

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Βουγιούκας

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Γενικών Γνώσεων

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Μελέτη (για γραπτές εργασίες και γραπτές εξετάσεις)	70
[X]	Άλλη / Άλλες (Μελέτη και παρουσιάσεις άρθρων και κεφαλαίων βιβλίων, παρουσιάσεις εργασιών)	41

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να κατανοήσουν τη σύνδεση των αρχών της ψυχολογίας με την εκπαιδευτική πράξη με έμφαση στην προσχολική εκπαίδευση. Ειδικότερα να κατανοήσουν 1. βασικές θεωρίες μάθησης και κινήτρων σε σχέση με την εκπαιδευτική πράξη και 2. βασικές αρχές διαχείρισης τάξης και οργάνωσης αποτελεσματικού μαθησιακού περιβάλλοντος.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☒	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

1. Θεωρίες μάθησης και διδασκαλίας

i.) Συμπεριφοριστικές θεωρίες, ii) Κοινωνιογνωστικές θεωρίες, iii) Αυτορρυθμιζόμενη μάθηση και γνωστικός συμπεριφορισμός, iv) Γνωστικός και κοινωνικός κονστрукτιβισμός, εποικοδομητισμός.

2. Θεωρίες κινήτρων και διδασκαλία

i) κίνητρα και άγχος, περιέργεια και ενδιαφέρον, ii) θεωρία των αναγκών, iii) κοινωνιογνωστικές θεωρίες, iv) γνωστικές θεωρίες (επίτευξη στόχου, προσανατολισμός στο στόχο, απόδοση αιτιών), v) κίνητρα και αυτοπροσδιορισμός, vi) κίνητρα και ενθάρρυνση.

3. Θέματα διαχείρισης τάξης

i) Παιδιά με δυσκολίες μάθησης και προβλήματα συμπεριφοράς. Ψυχοκοινωνικές παράμετροι δυσκολιών μάθησης, ii) οργάνωση κανόνων-λογικών συνεπειών στην τάξη, iii) κοινωνική πειθαρχία στην τάξη, λανθασμένοι στόχοι παιδιών, iv) 'στοχαστική' διαχείριση τάξης.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Elliott S, Kratochwill T, Littlefield-Cook J, Travers J. (2008). Εκπαιδευτική Ψυχολογία. Εκδόσεις Gutenberg.

Engen, P. & Kauchak, D., (2017), Εκπαιδευτική Ψυχολογία. Νέοι ορίζοντες στη μάθηση και τη

διδασκαλία. Αθήνα: Κριτική

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Woolfolk, A., Εκπαιδευτική Ψυχολογία, Εκδόσεις Έλλην.
- Gaonach, D. & Golder, C. (2003). Εγχειρίδιο Ψυχολογίας για την Εκπαίδευση. Τόμος Α. Εκδόσεις Πατάκη.
- Slavin, R. E. (2007). Εκπαιδευτική Ψυχολογία. Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Foulín, J.N. & Mouchon, S. (2001). Εκπαιδευτική Ψυχολογία. Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Δήμου, Γ. (2005). Εκπαιδευτική Ψυχολογία: θεωρία μάθησης. Εκδόσεις Gutenberg.
- Παπαηλιού, Χ. Ξανθάκου, Γ. & Χατζηρήστου, Χ. (2005). Εκπαιδευτική-Σχολική Ψυχολογία. Εκδόσεις Ατραπός.
- Καψάλης, Α. (1986). Παιδαγωγική Ψυχολογία. Εκδόσεις Κυριακίδης.
- Φράγκος, Χ. (1985). Ψυχοπαιδαγωγική. Εκδόσεις Gutenberg.
- Schunk, D.H., Pintich, P.R & Meese, J. L. (2010). Τα Κίνητρα στην Εκπαίδευση. Εκδόσεις Τυπωθήτω
- Skinner, B.F. (2013). Περί Συμπεριφορισμού. Εκδόσεις Πεδίο
- Μπασέτας, Κ. (2002). Η Ψυχολογία της Μάθησης. Εκδόσεις Ατραπός
- Bertrand, Y. Σύγχρονες Εκπαιδευτικές Θεωρίες. Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Γκότοβος, Α. Ε. Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση. Επικοινωνία και κοινωνική μάθηση στο σχολείο. Εκδόσεις Σύγχρονη Εκπαίδευση.
- Πουρκός, Μ. Ο Ρόλος του Πλαισίου στην Ανθρώπινη Επικοινωνία, την Εκπαίδευση και την Κοινωνικο-Ηθική Μάθηση. Εκδόσεις Gutenberg.
- Lave, J. & Wenger, E. Κοινωνικές Όψεις της Μάθησης, Νόμιμη Περιφερειακή Συμμετοχή. Εκδόσεις Σαββάλας.
- Μαριδάκη-Κασσωτάκη, Α. Παιδαγωγική Ψυχολογία. Αθήνα: Διάδραση.
- Fontana, D. Ψυχολογία για Εκπαιδευτικούς. Αθήνα: Σαββάλας..
- Σμυρναίου, Ζ. & Κουτσούκος, Α. Π. Σύγχρονη Παιδαγωγική και Ψυχολογία. Αθήνα: Ηρόδοτος.
- Schunk, D. H. Θεωρίες Μάθησης. Μία Εκπαιδευτική Θεώρηση. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κασσωτάκης, Μ. & Φλουρής, Γ. Μάθηση & διδασκαλία : σύγχρονες απόψεις για τις διαδικασίες της μάθησης και τη μεθοδολογία της διδασκαλίας. (τ.1. Μάθηση : Θεωρίες μάθησης, μνήμη μεταβίβαση μάθησης παράγοντες μάθησης).
- Κολιάδης, Ε. Θεωρίες Μάθησης και Εκπαιδευτική Πράξη. Αθήνα
- Santrock, W. J. Εκπαιδευτική Ψυχολογία. Εκδόσεις Τζιόλα
- Long, M., Wood, C., Littleton, K., Passenger, T. and Sheehy, K. Η Ψυχολογία της Εκπαίδευσης. Εκδόσεις Πεδίο.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Γραπτές εξετάσεις (70% του συνολικού βαθμού) και 2 ατομικές υποχρεωτικές εργασίες που παραδίδονται εντός του εξαμήνου (έως 1,5 βαθμός η κάθε μία). Προαιρετική εργασία (έως 1,5 βαθμό). Για να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει:

1. Να παραδώσει και τις δύο ατομικές εργασίες εντός του εξαμήνου, διαφορετικά δεν θα μπορέσει να δώσει γραπτές εξετάσεις, και
2. Να λάβει τουλάχιστον τη βάση στις γραπτές εξετάσεις του εξαμήνου ή του Σεπτεμβρίου.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Power Point, email

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία

[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κοινωνική Ψυχολογία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.002

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Γκέκα

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	33
[X]	Σεμινάρια	6
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	55
[X]	Άλλη / Άλλες: Μελέτη άρθρων και βιβλίων, παρουσίαση και ανάλυση ταινιών	56

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

- Κατανόηση και μάθηση των βασικών θεωρητικών εννοιών της Κοινωνικής Ψυχολογίας
- Ερμηνεία των κοινωνιοψυχολογικών μηχανισμών και διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα στην εκπαιδευτική πράξη.
- Ανάλυση του ρόλου του εκπαιδευτικού

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[ ]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια

☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το έργο και οι μέθοδοι της Κοινωνικής Ψυχολογίας. Η θεωρία των αντιλήψεων για τα πρόσωπα. Προκαταλήψεις και στερεότυπα. Χαρακτηριστικά και λειτουργίες των στερεοτύπων. Μέτρηση των στερεοτύπων Οι στάσεις. Στάσεις και συμπεριφορά. Θεωρίες των στάσεων. Η αλλαγή των στάσεων. Μέτρηση των στάσεων. Θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων. Θεωρία των παραγωγικών αιτίων της συμπεριφοράς. Θετική κοινωνική συμπεριφορά. Διαπροσωπικές σχέσεις.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Κοκκινάκη, Φ. (2005). *Κοινωνική Ψυχολογία*, Αθήνα: Τυπωθητω.
Hogg, M. A. & Vaughan, G.M. (2010). *Κοινωνική Ψυχολογία*. Αθήνα: Gutenberg.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Βοσνιάδου Σ. (επιμ.) (2000). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία*, τόμος β', Αθήνα: Gutenberg.
- Γεωργιάς Δ. (1990). *Κοινωνική Ψυχολογία* (τόμος α', β'), Αθήνα: Ελληνικά γράμματα
- Γεωργογιάννης Π. (1996). *Θεωρίες της Κοινωνικής Ψυχολογίας* (τόμος, I, II), Αθήνα: Gutenberg
- Doise, W. H (2005). *Η εξήγηση στην κοινωνική ψυχολογία*, Αθήνα: Ελληνικά γράμματα
- Hogg, M. A., Vaughan, G. M. (2010). *Κοινωνική Ψυχολογία*, Αθήνα: Gutenberg
- Κοκκινάκη, Φ. (2005). *Κοινωνική Ψυχολογία*, Αθήνα: Τυπωθητω
- Παπαστάμου, Σ. (1989). *Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ψυχολογίας*, Αθήνα: Οδυσσεάς.
- Παπαστάμου, Σ. (2001). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία* (τόμος Α'), Αθήνα: Ελληνικά γράμματα
- Παπαστάμου, Σ. (2006). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία* (τόμος Β'), Αθήνα: Ελληνικά γράμματα

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☐
Ανάλυση Εργασιών	☒	☒
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	☒	☐
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	☒	☐
Άλλη / Άλλες: παρουσίαση και ανάλυση ταινιών	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Οι φοιτητές/τριες καλούνται να παρουσιάσουν ένα επιστημονικό άρθρο και να παραδώσουν την περίληψή του σε γραπτή μορφή.
Θα υπάρξει κατά τη διάρκεια του εξαμήνου μία γραπτή πρόοδος και η τελική γραπτή εξέταση
Στην τελική βαθμολογία συνυπολογίζεται η παρουσίαση και η περίληψη του άρθρου (20 %), η πρόοδος (20%) και η τελική γραπτή εξέταση (60 %).
Η συμμετοχή, το ενδιαφέρον, η συνέπεια συνυπολογίζονται στη διαμόρφωση της τελικής βαθμολογίας.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Συνεργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Οι διαλέξεις γίνονται σε μορφή Power Point
Επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με τους φοιτητές/τριες
Ιστοσελίδα μαθήματος με όλες τις πληροφορίες στο εκπαιδευτικό υλικό

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Λήψη αποφάσεων

[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Αναπτυξιακή Ψυχολογία: Γνωστική Ανάπτυξη

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.003

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ζωή Μπαμπλέκου, Αδαμαντία Δουρούμα

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	30
[X]	Σεμινάρια	6
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	3
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	11
[X]	Άλλη / Άλλες (μελέτη και προετοιμασία φοιτητών)	100

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Οι φοιτήτριες και φοιτητές καλούνται καταρχήν να γνωρίσουν τις σημαντικότερες θεωρίες της αναπτυξιακής ψυχολογίας, με έμφαση στις θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης, ώστε να είναι σε θέση να ερμηνεύσουν τα βασικά σημεία της συμπεριφοράς του παιδιού στο νηπιαγωγείο, στο σπίτι, στη δραστηριότητά του εν γένει. Στη συνέχεια, οι φοιτήτριες και φοιτητές εισάγονται στη γνωστική ανάπτυξη του παιδιού ανά ηλικιακή περίοδο και καλούνται να την προσεγγίσουν με εργαλείο τις θεωρίες της ανάπτυξης. Ο στόχος είναι να είναι σε θέση να «αναγνώσουν» τις βασικές αναπτυξιακές παραμέτρους της παιδικής συμπεριφοράς στο επίπεδο της μνήμης, της γλώσσας, της σκέψης, της μάθησης, στο επίπεδο εν γένει της ανάπτυξης του γνωστικού συστήματος.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[ ]	Δημιουργία	[ ]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα

☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Καμία

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Εισαγωγή στη μελέτη της ανθρώπινης ανάπτυξης. Θεμελιώδη ερωτήματα – μέθοδοι έρευνας στην ψυχολογία της ανάπτυξης. Οι θεωρίες της μάθησης της συμπεριφοράς (Pavlov, Skinner, Bandura). Η γνωστική-γενετική θεωρία (Piaget, Νεοπιαζετιανοί). Η θεωρία της επεξεργασίας των πληροφοριών (Klahr, Siegler). Οι θεωρίες της επίδρασης του κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου (Bronfenbrenner, Bruner, Vigotsky).

Βρεφική περίοδος: Γνωστική ανάπτυξη (αντιληπτικοκινητική, γνωστικές αλλαγές), σχέση με τον κόσμο.

Νηπιακή περίοδος: Γνωστική ανάπτυξη (γλώσσα, μνήμη, σκέψη), διαμόρφωση της έννοιας και του ρόλου του φύλου.

Σχολική περίοδος: Γνωστική ανάπτυξη (μνήμη, ανάγνωση, γραφή, νοημοσύνη).

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1	Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΕΝΙΑΙΟ), 2Η ΕΚΔΟΣΗ ΠΛΗΡΩΣ ΑΝΑΝΕΩΜΕΝΗ	LIGHTFOOT CYNTHIA, COLE MICHAEL, COLE SHEILA, ΜΠΑΜΠΛΕΚΟΥ ΖΩΗ (επιμ.), ΚΟΥΛΕΝΤΙΑΝΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ (μετ.)	Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ- Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε.	2014
2	Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΕΝΙΑΙΟ)	Cole, M, Cole, S.R.	Gutenberg	2011

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Μπαμπλέκου Ζ. (2003). Η ανάπτυξη της μνήμης: Γνωστική διαδρομή στην παιδική ηλικία. Εκδόσεις Τυπωθήτω. Αθήνα.

Εξειδικευμένη βιβλιογραφία που ανακοινώνεται κατά τη διδασκαλία συγκεκριμένων θεματικών.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Εργαστηριακές Ασκήσεις	☒	☐
Συγγραφή Εργασιών	☒	☐

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Συγγραφή εργασίας.
Γραπτές τελικές εξετάσεις.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

PPT παρουσιάσεις μαθημάτων, video, email επικοινωνία

moodle

Εκπαιδευτικό υλικό

Ανάρτηση της ύλης του μαθήματος, καθώς και επιπλέον υλικού προς μελέτη

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη και Αντιμετώπιση Προβλημάτων Παιδιών προσχολικής ηλικίας

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.004

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ακαδημαϊκή υπότροφη Τ.Ε.Π.Α.Ε

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	75
☒	Άλλη / Άλλες Εκπόνηση εργασιών	36

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

- Απόκτηση βασικών γνώσεων σχετικά με τη ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών και την διαμόρφωση ατομικών χαρακτηριστικών.
- Σύνδεση θεωρητικών γνώσεων με την παιδαγωγική πρακτική με στόχο την προώθηση της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης.
- Αναγνώριση και αντιμετώπιση σχετικών προβλημάτων.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα

[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[ ]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[ ]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα οργανώνεται σε θεματικά κεφάλαια που αναφέρονται σε βασικές διαστάσεις της ψυχικής και κοινωνικής ανάπτυξης των παιδιών από την γέννηση μέχρι την εφηβική ηλικία. Αρχικά παρουσιάζονται οι διαφορετικές θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη μελέτη της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης και εξετάζονται συγκριτικά οι οπτικές τους σε σχέση με βασικά ερωτήματα, όπως η συνεχής/σταδιακή ανάπτυξη και η συμβολή διαφόρων παραγόντων στη διαμόρφωση ατομικών χαρακτηριστικών. Στη συνέχεια αναλύεται η αναπτυξιακή πορεία του ατόμου στη διαμόρφωση βασικών διαστάσεων της προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης όπως : η ταυτότητα, η αυτορρύθμιση, η επιθετικότητα, η σεξουαλικότητα, οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Παράλληλα αναλύεται η συμβολή του οικογενειακού και σχολικού περιβάλλοντος και εξετάζονται οι τρόποι προώθησης της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης και αντιμετώπισης προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν στην αναπτυξιακή πορεία των παιδιών.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Μ. Κοντοπούλου. Παιδί και ψυχοκοινωνικές δυσκολίες. Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 2007
Feldman R. Εξελικτική Ψυχολογία: Δια βίου ανάπτυξη. Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 2011.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

G. Craig, Don Baucum. Η ανάπτυξη του ανθρώπου. Τόμος Α'. εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2007

Cole M., Cole S. Η ανάπτυξη των παιδιών. Τόμος Α και Β. Εκδ. *Τυπωθήτω* Δαρδανός, Αθήνα, 2002.
Γαλανάκη Ε. Θέματα Αναπτυξιακής ψυχολογίας. Εκδ. Ατραπός, Αθήνα, 2003.
Κοντοπούλου Μ. Η μετάβαση από το σπίτι στο σχολείο. Εκδ Προμηθεύς, Θεσσαλονίκη, 1996.
Κουγιουμτζάκης Γ. (Επιμ. Εκδ.) Πρόοδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2001.
Ρεϊμόν-Ριβιέ Μπ. Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 2004.
Φρόντ Σ., Ραϊχ Β., Γιούνγκ Κ. Η σεξουαλική διαφώτιση του μικρού παιδιού. Εκδ. Επίκουρος, Αθήνα, 1991.
Χατζηρήστου Χ. Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο. Εκπαιδευτικό υλικό Ι. Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Εκδ. *Τυπωθήτω* Δαρδανός, Αθήνα, 2011.
Κουρκούτας Η. Παιδιά με προβλήματα συμπεριφοράς. Παρεμβάσεις στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου. Εκδ. Τόπος, Αθήνα, 2011.
Καλαντζή-Αζίζη Α., Μπεζεβέγκης Η. (επιμ. εκδ.) Ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων. Εκδ. Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα, 2000.
Μοκό Ζ. Ψυχανάλυση και εκπαίδευση. Εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα, 1997.
Ποταμιάνος, Γ. & συν. Θεωρίες προσωπικότητας και κλινική πρακτική, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2002.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[ ]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

<p>Η αξιολόγηση βασίζεται σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • γραπτή πρόοδος • γραπτή και προφορική παρουσίαση εργασιών που δίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου • γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία πολλαπλών επιλογών	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

<p>Οι διαλέξεις γίνονται σε μορφή Power Point Επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με τους φοιτητές/τριες Ιστοσελίδα μαθήματος με όλες τις πληροφορίες στο εκπαιδευτικό υλικό</p>
---

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

--

- moodle

--

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ειδικές Αναπτυξιακές Διαταραχές

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.005

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Κυριακή Ρόθου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Σεμινάρια	10
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	21
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	20
[X]	Πρακτική Άσκηση	60

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Να εκπαιδευτούν οι φοιτητές στη διάκριση των διαφόρων μορφών των προβλημάτων μάθησης και μαθησιακών δυσκολιών.

Να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων καταστάσεων που επηρεάζουν τη σχολική μάθηση, ιδιαίτερα στα προσχολικά χρόνια και πώς αυτές συνδέονται με την εμφάνιση δυσκολιών στην ανάγνωση, γραφή, οργάνωση του λόγου, κ.α.

Να κατανοούν πώς μπορεί να αναπτύξουν και να καλλιεργήσουν τις στρατηγικές των παιδιών, έτσι ώστε να περιοριστούν μετέπειτα μελλοντικές δυσκολίες.

Το μάθημα αποτελεί γέφυρα για τα εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες (μάθημα κατεύθυνσης) καθώς και για μαθήματα που άπτονται της προσχολικής διδακτικής.

Να αποκτήσουν οι φοιτητές επάρκεια στην κατανόηση της ανάπτυξης του λόγου από τη γέννηση μέχρι την ολοκλήρωση της ανάπτυξης (16 χρόνια), να αξιολογούν την τυπική γλωσσική ανάπτυξη και τις αποκλίσεις και να σχεδιάζουν δραστηριότητες παρέμβασης στο νηπιαγωγείο.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[ ]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Νοημοσύνη-μάθηση-επίδοση
Βασικοί σταθμοί ανάπτυξης της επιστημονικής έννοιας του πεδίου των μαθησιακών δυσκολιών (από την ιατρική στην παιδαγωγική)
Μαθησιακές δυσκολίες: επιστήμη vs εκπαιδευτική πολιτική
Αναπτυξιακή πορεία των μαθησιακών δυσκολιών
Ειδικές διαταραχές: δυσλεξία, ειδικές διαταραχές του λόγου, δυσαριθμησία, κ.α.
Ερμηνευτικές προσεγγίσεις μάθησης και δυσκολιών με έμφαση στις γνωστικές
Ανιχνευτικά-ψυχομετρικά κριτήρια αξιολόγησης, διαφορική διάγνωση
Πρόγραμμα μεθόδων και στρατηγικών (φωνολογική, μορφοσυντακτική, σημασιολογική επάρκεια).
Βασικές λειτουργίες λόγου-ομιλίας-επικοινωνίας
Θεωρητικές προσεγγίσεις ανάπτυξης του λόγου (γλωσσολογική, μπιχεβιοριστική, γνωστική, Piaget-Vygotsky).
Βασικοί σταθμοί απόκτησης γλωσσικών-μεταγλωσσικών ικανοτήτων (φωνολογικό-μορφοσυντακτικό-σημασιολογικό-πραγματολογικό, με έμφαση στα προσχολικά χρόνια)
Διαταραχή άρθρωσης (δυσarthρία)-εξελικτική διαταραχή άρθρωσης.
Διαταραχή ροής του λόγου (τραυλισμός). Διαταραχή οργάνωσης-δυσφασία.
Βασικές γνώσεις σχετικά με τις ερμηνείες για την ανάπτυξη του λόγου. Επεξεργασία των αναπτυξιακών σταδίων του λόγου του παιδιού της προσχολικής ηλικίας. Κατανόηση των αποκλίσεων στην ανάπτυξη του λόγου. Εντοπισμός των χαρακτηριστικών των διαταραχών λόγου και ομιλίας.
Αναδεικνύεται α) ότι ο λόγος αποτελεί υπόστρωμα της ανάπτυξης σε σχέση με την σχολική ετοιμότητα/μεταγλωσσική επίγνωση, β) Η σχέση του λόγου με τη διδασκαλία της γλώσσας και την πρώιμη παρέμβαση.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Μαθησιακές Δυσκολίες: Θέματα ερμηνείας και αντιμετώπισης, Τζουριάδου Μ.
Μαθησιακές Δυσκολίες: Θεωρία και πράξη, Μαρκοβίτης Μ. & Τζουριάδου Μ.
Ο λόγος του παιδιού της προσχολικής ηλικίας, Τζουριάδου Μ.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες: Μια ψυχο-παιδαγωγική προσέγγιση, Τζουριάδου Μ.
 Πρώιμη Παρέμβαση: Σύγχρονες τάσεις και προοπτικές, Τζουριάδου Μ. (επιμ.)
 Μαθησιακές Δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη: Τι & Γιατί, Παντελιάδου Σ.
 Δυσλεξία και σχολείο: Η εμπειρία ενός αιώνα, Στασινός Δ.
 Ψυχολογία της γλώσσας, Bonin P. (επιμ. Τάνταρος Σ.)
 Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω, Τζουριάδου Μ., Συγκολλίτου Ε.,
 Αναγνωστοπούλου Ε., Βακόλα Ι.
 Ψυχολογία του παιδιού, Βοσνιάδου Σ.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[ ]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[ ]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[X]	[ ]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Κλινική Άσκηση	[X]	[ ]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[ ]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[ ]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.006

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κυριακή Ρόθου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Σεμινάρια	8
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	60
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	20
[X]	Φροντιστήριο	23

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Βασικές γνώσεις σχετικά με τις ερμηνείες της αναπηρίας, με την ειδική εκπαίδευση και με την Πρώιμη Παρέμβαση.

Επεξεργασία και εντοπισμός των κρίσιμων διαφορών ανάμεσα στην προσέγγιση της «ομαλοποίησης» και της αντίστοιχης της «κοινωνικής κατασκευής της αναπηρίας».

Εντοπισμός των κρίσιμων παιδαγωγικών ζητημάτων – ερωτημάτων της ειδικής εκπαίδευσης και η σχέση τους με τα σύγχρονα προβλήματα της γενικής εκπαίδευσης.

Κατανόηση της σημασίας που έχει η διάσταση της ειδικής αγωγής στην παιδαγωγική κατάρτιση του εκπαιδευτικού της γενικής εκπαίδευσης.

Εμπειρική επεξεργασία όλων των προηγούμενων θεμάτων μέσα από εργαστηριακού τύπου εργασία

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☒	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Θεματικές ενότητες:

- Ιστορική εξέλιξη της Ειδικής Αγωγής.
- Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις για την ερμηνεία της αναπηρίας.
- Η προσέγγιση της συμβολικής αλληλεπίδρασης για την κοινωνική κατασκευή της αναπηρίας.
- Η συμβολή του Vygotsky στη διαμόρφωση των σύγχρονων τάσεων στην Ειδική Αγωγή.
- Η εξέλιξη της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα.
- Από την ιδρυματική εκπαίδευση στο ενιαίο ενταξιακό σχολείο: κοινωνικά αιτήματα και παιδαγωγικές αντιφάσεις.
- Πρώιμη παρέμβαση και ο ρόλος της προσχολικής εκπαίδευσης.

Επιπλέον δίνεται η δυνατότητα για μια εισαγωγική εκπαιδευτική δραστηριότητα στον τομέα της ειδικής αγωγής. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες οργανωμένοι σε ομάδες μελετούν ένα συγκεκριμένο φορέα που υλοποιεί παιδαγωγικά προγράμματα σε παιδιά με αναπηρίες. Οι φορείς που μελετώνται καλύπτουν όλο το φάσμα των ανεπαρκειών και αναπηριών, στις οποίες παρέχονται εκπαιδευτικές υπηρεσίες στην περιοχή της Θεσσαλονίκης. Η μελέτη αυτών των προγραμμάτων γίνεται είτε με άμεση συμμετοχή σ' αυτά είτε με συνεντεύξεις με τους υπεύθυνους των φορέων και των προγραμμάτων. Στη δεύτερη περίπτωση χρησιμοποιείται ένα σχετικό ερωτηματολόγιο (κλίμακα αξιολόγησης του Mitchell), στο οποίο εκπαιδεύονται οι φοιτήτριες.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Μ. Τζουριάδου, Παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, «Προμηθεύς», 1995, Μέρος Α', σελ. 15 – 95
 Μ. Τζουριάδου (επιμ.), Πρώιμη Παρέμβαση, σύγχρονες τάσεις και προοπτικές, Προμηθεύς, 2001, Κεφάλαιο Α', σελ. 21 – 76, Κεφάλαιο Β', σελ. 78 – 85 & 103 -138, Κεφάλαιο Γ', σελ. 184 – 198 & 209 – 232

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Σημειώσεις - άρθρα σε φωτοτυπία:

Γ. Μπάρμπας: «Ειδική εκπαίδευση και οι μαθητές που φοιτούν σ' αυτήν».

Γ. Μπάρμπας: «Σχολική ενσωμάτωση: περιεχόμενο, προϋποθέσεις και όρια εφαρμογής».

R. Bogdan: «Εφαρμογές της θεωρίας της συμβολικής αλληλεπίδρασης στην ειδική εκπαίδευση».

Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης υπηρεσιών πρώιμης παρέμβασης του Mitchell.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Γραπτές εξετάσεις (60%) και εργασία στην εργαστηριακού τύπου άσκηση (40%)

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση και Κοινωνικές Σχέσεις στη Προσχολική Εκπαίδευση

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.007

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Θανάσης Γρηγοριάδης

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	12
[X]	Άσκηση Πεδίου	12
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	60
[X]	Άλλη / Άλλες	27

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Οι στόχοι αυτού του μαθήματος είναι να:

- (α) πραγματοποιηθεί μία επισκόπηση της σύγχρονης διεθνούς βιβλιογραφίας για τη σχέση νηπιαγωγού-μαθητή και γενικότερα τις κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη
- (β) γνωρίσει ο φοιτητής τις σύγχρονες θεωρίες για την παιδαγωγική αλληλεπίδραση και τη σχέση παιδαγωγού-παιδιού
- (γ) κατανοήσει ο φοιτητής το ρόλο του σύγχρονου εκπαιδευτικού στο σχολείο του 21ου αιώνα
- (δ) αποκτηθούν γνώσεις, δεξιότητες και εργαλεία ανάλυσης για τη συμπεριφορά και τις σχέσεις εκπαιδευτικού-μαθητή και μαθητών μεταξύ τους
- (ε) κατανοήσει ο φοιτητής τη λειτουργία και τα χαρακτηριστικά της ομάδας των συνομηλίκων (peer group) και τις κοινωνικές σχέσεις μεταξύ των παιδιών

(στ) γνωρίσει ο φοιτητής τις σύγχρονες θεωρίες για τη συνεργατική μάθηση και τη λειτουργία των ομάδων στην τάξη
(ζ) εξάσκησε με βασικά εργαλεία ανάλυσης και μεθόδους-τεχνικές παρέμβασης

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Παιδαγωγική αλληλεπίδραση
Σύγχρονα θεωρητικά μοντέλα σχέσης νηπιαγωγού-μαθητή
Επισκόπηση διεθνούς βιβλιογραφίας
Ρόλος του σύγχρονου εκπαιδευτικού στον 21ο αιώνα
Αυτοεκπληρούμενη προφητεία και προσδοκίες εκπαιδευτικών
Λεκτική & μη λεκτική επικοινωνία: μορφές, προβλήματα, τεχνικές
Σχέσεις συνομηλίκων στην τάξη
Λειτουργία ομάδας συνομηλίκων: τυπική και άτυπη δομή
Λειτουργία ομάδας συνομηλίκων: ρόλος εκπαιδευτικού
Ανάλυση κοινωνιομετρικών εργαλείων
Συνεργατική μάθηση στην προσχολική τάξη

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

(α) Μπίκος, Κ. (2011). Κοινωνικές Σχέσεις και Αλληλεπίδραση στη Σχολική Τάξη. Θεσσαλονίκη: Ζυγός.
(β) Γκότοβος, Α. (2002). Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση. Επικοινωνία και κοινωνική μάθηση στο σχολείο. Αθήνα: Gutenberg.
(γ) Καψάλης, Α. (2007). Παιδαγωγική Ψυχολογία. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης
(δ) Sylva Kathy, Siraj-Blatchford Iram, Taggart Brenda, (2012). ECERS-E: Επέκταση της Κλίμακας Αξιολόγησης Περιβάλλοντος Προσχολικής Εκπαίδευσης ECERS-R. Τέσσερις Υποκλίμακες Γνωστικών Περιοχών, 4η έκδ. με προσθήκη επεξηγήσεων, (Επιμέλεια - μετάφραση: Ζαχοπούλου Ευρυδίκη, Γρηγοριάδης Αθανάσιος, Γραμματικόπουλος Βασίλης). Θεσσαλονίκη: Ζήτη

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Σύγχρονη επιστημονική αρθρογραφία με ελληνικά και αγγλικά επιστημονικά άρθρα των τελευταίων πέντε ετών

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]
Άλλη / Άλλες	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος από το 1ο μάθημα. Οι φοιτητές αξιολογούνται στην παρουσίαση εργασίας, κατάθεση προόδου, άσκηση επίλυσης προβλήματος, έρευνα πεδίου και συγγραφή τελικής εργασίας.
Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών γίνεται σταδιακά (διαμορφωτική αξιολόγηση).

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Άλλη / Άλλες	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Παρουσιάσεις (ppt), ανάρτηση εκπαιδευτικού υλικού, πολυμεσική διδασκαλία, βίντεο, e-mail, sms

Γλώσσα

Ελληνικά (προαιρετικά αγγλικά για μελέτη και παρουσίαση ξενόγλωσσων άρθρων)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Σύγχρονες Τάσεις της Προσχολικής Αγωγής

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.008

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ:

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Γενικών Γνώσεων
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	39
[X]	Άλλη / Άλλες (Συγγραφή εργασιών/Παρουσιάσεις συγκεκριμένων θεματικών περιοχών/ Παρατήρηση πεδίου/Συζήτηση και κριτική άρθρων/Προβολή βίντεο)	20+21+15+10+6

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Οι φοιτητές να πληροφορηθούν για τις σύγχρονες τάσεις της προσχολικής αγωγής και από τις εισηγήσεις της διδάσκουσας και τη συζήτηση που λαμβάνει χώρα στην τάξη να αποκτήσουν γνώσεις, να δημιουργήσουν απόψεις και να ανταλλάξουν ιδέες για θεμελιώδη ζητήματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής ηλικίας τον 21ο αιώνα.

Επίσης, οι φοιτητές να έρθουν σε μία πρώτη επαφή με τα προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης (ιστορική αναδρομή, στόχοι, χώρος, ρόλος παιδιών και παιδαγωγού, υλικά και δραστηριότητες, ενδεικτικό ημερήσιο πρόγραμμα, κριτική αξιολόγηση) και από τις εισηγήσεις της διδάσκουσας και τη συζήτηση που λαμβάνει χώρα στην τάξη να αποκτήσουν γνώσεις, να δημιουργήσουν απόψεις και να ανταλλάξουν ιδέες για τον προγραμματισμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση προγραμμάτων

κατάλληλων για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☒	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☒	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Παρουσίαση και κριτική ανάλυση των σύγχρονων τάσεων της προσχολικής αγωγής, όπως η βιωματική προσέγγιση της μάθησης, η προσέγγιση των δημοτικών προσχολικών κέντρων του Ρέτζιο Εμίλια της Ιταλίας, η θεωρία του Vygotsky και η εφαρμογή της στην προσχολική αγωγή, οι αναπτυξιακά κατάλληλες και ακατάλληλες πρακτικές μέθοδοι, η θεωρία του Gardner για την πολλαπλή νοημοσύνη και η προσέγγιση για την προσχολική αγωγή που απορρέει απ' αυτήν, τα παιδικά μουσεία: ένας εναλλακτικός τρόπος εκπαίδευσης παιδιών και παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής και οι νέες τεχνολογίες στην προσχολική τάξη.

Προγράμματα του 18ου, 19ου, 20ου αιώνα: Σύντομη αναφορά. Τα προγράμματα της προσχολικής αγωγής στη χώρα μας. Το πρόγραμμα της Μοντεσσόρι. Συμπεριφοριστικά προγράμματα με ιδιαίτερη αναφορά σε αυτά των Bereiter-Engelmann-Becker και το Distar. Το αναπτυξιακό-αλληλεπιδραστικό πρόγραμμα (Bank Street). Το πρόγραμμα Υψηλών Στόχων (High Scope). Το πρόγραμμα των Kamii-DeVries. Μια προσέγγιση για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας. Μια προσέγγιση για την προαγωγή της ειρήνης. Μια προσέγγιση για την καλλιέργεια των συναισθημάτων. Μια προσέγγιση διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Μια προσέγγιση δίγλωσσης εκπαίδευσης. Μια προσέγγιση για την ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες σε μια κανονική τάξη. Σε όλα τα παραπάνω προγράμματα/προσεγγίσεις γίνεται αναφορά στο χώρο/περιβάλλον, στον προγραμματισμό και την υλοποίηση του προγράμματος, στις σχέσεις παιδιών- παιδαγωγού, παιδιών μεταξύ τους και παιδαγωγού-γονέων και στην αξιολόγηση της ανάπτυξης και της μάθησης των παιδιών. Σύγκριση των προγραμμάτων και των προσεγγίσεων και συνολική αξιολόγησή τους. Σύγκριση των προγραμμάτων και των προσεγγίσεων με το ΔΕΠΠΣ

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

- 1) Ντολιοπούλου, Ε (2001). *Σύγχρονες τάσεις της προσχολικής αγωγής*. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γ. Δαρδανός.
- 2) Ντολιοπούλου, Ε (2000). *Σύγχρονα προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γ. Δαρδανός.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Edwards, C. Gandini, L. & Forman, G. (2001). *Reggio Emilia: Οι χίλιες γλώσσες των παιδιών προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Εκδ. Πατάκη.
- Helm, J. & Katz, L. (2002). *Μέθοδος project και προσχολική εκπαίδευση*. Αθήνα: Μεταίχιμο.
- Κακανά, Δ. κ.ά (2006). (επιμ). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Παιδαγωγική και διδακτική διάσταση*. Θεσ/νίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Katz, L. & Chard, S. (2004). *Η μέθοδος project*. Αθήνα: Ατραπός.
- McAfee, O. Leong, D. & Bodrona, E. (2010). *Βασικές αρχές της αξιολόγησης στην προσχολική αγωγή και εκπαίδευση*. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση.
- Ντολιοπούλου, Ε. & Γουργιώτου, Ε. (2008). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση με έμφαση στην προσχολική*. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γ. Δαρδανός.
- Π.Ι (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού: Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί, Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα.
- Π.Ι (2011α). *Οδηγός εκπαιδευτικού για το πρόγραμμα σπουδών του νηπιαγωγείου*. Αθήνα.
- Π.Ι (2011β). *Πρόγραμμα σπουδών νηπιαγωγείου*. Αθήνα.
- Ρεκαλίδου, Γ. (2011). *Αξιολόγηση της μάθησης ή αξιολόγηση για τη μάθηση*; Αθήνα: Πεδίο.
- Roopnarine, J. & Johnson, J. (2006). *Ποιοτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση.
- Τάφα, Ε. (2005). *Ανάγνωση και γραφή στα προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Πεδίο.
- ΥΠΕΠΘ & ΠΙ (2002). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο*. Αθήνα.
- ΥΠΕΠΘ (2008). *Εγχειρίδιο δραστηριοτήτων για νηπιαγωγούς*. Αθήνα.
- ΥΠΕΠΘ (2009^α). *Οδηγός ολόημερου νηπιαγωγείου*. Αθήνα.
- ΥΠΕΠΘ (2009^β). *Οδηγός γονέα*. Αθήνα.
- Χρυσάφιδης, Κ. & Σιβροπούλου, Ρ. (2011). *Αρχές και προοπτικές της προσχολικής εκπαίδευσης*. Θεσ/νίκη: Αφοί Κυριακίδη.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Συγγραφή Εργασιών	☐	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☐	☒
Ανάλυση Εργασιών	☐	☒
Άλλη / Άλλες (Παρουσιάσεις στην τάξη)	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Γραπτή εργασία ή/και παρουσιάσεις στην τάξη.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Άλλη / Άλλες (Παρουσιάσεις στην τάξη)	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

ΗΥ, βίντεο

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.010
ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αργύρης Κυρίδης

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	40
[X]	Άλλη/Άλλες (Μελέτη και προετοιμασία φοιτητών)	71

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

- Γνώση και κατανόηση βασικών κοινωνιολογικών εννοιών
- Γνώση και κατανόηση βασικών ερευνητικών εργαλείων της κοινωνιολογίας
- Δυνατότητα ανάλυσης κοινωνικών φαινομένων με τη χρήση κοινωνιολογικών εργαλείων
- Δυνατότητα κοινωνιολογικής ανάλυσης και κατανόησης των λειτουργιών της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών προβλημάτων
- Δυνατότητα διατύπωσης ερευνητικών προβλημάτων με χρήση των θεωρητικών εργαλείων της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης

- Κατανόηση των λειτουργιών και ειδικότερα των κοινωνικών λειτουργιών της προσχολικής εκπαίδευσης
- Κατανόηση του κοινωνικού ρόλου του νηπιαγωγείου
- Δυνατότητα κοινωνιολογικής ανάλυσης και κατανόησης των κοινωνικών λειτουργιών της προσχολικής εκπαίδευσης
- Δυνατότητα διατύπωσης ερευνητικών προβλημάτων σχετικά με το νηπιαγωγείο και τις λειτουργίες του
- Κατανόηση της έννοιας της κοινωνικής ευπάθειας
- Κατανόηση της έννοιας της κοινωνικής συνοχής
- Κατανόηση των εννοιών: «κοινωνική ανισότητα» και «εκπαιδευτική ανισότητα»
- Κατανόηση του κοινωνικού και αντισταθμιστικού ρόλου της εκπαίδευσης
- Δυνατότητα διατύπωσης ερευνητικών προβλημάτων σε ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[ ]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[ ]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[ ]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Η επιστήμη της κοινωνιολογίας – Βασικές έννοιες της κοινωνιολογίας – Η κοινωνιολογική έρευνα – Η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης ως κλάδος της επιστήμης της κοινωνιολογίας και των επιστημών της εκπαίδευσης – Οι λειτουργίες της εκπαίδευσης και του σχολείου – Βασικά προβλήματα της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης – Εκπαιδευτική ανισότητα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις της
Οι κοινωνικές λειτουργίες της προσχολικής εκπαίδευσης – Ο κοινωνικός ρόλος του νηπιαγωγείου – Η κοινωνικοποιητική λειτουργία στο νηπιαγωγείο - Η έννοια της πολιτισμικής υστέρησης - Το νηπιαγωγείο ως φορέας αντισταθμιστικής εκπαίδευσης
Η έννοια της κοινωνικής μειονεξίας - Οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες – Πολιτισμικές μειονότητες - Ζητήματα κοινωνικών ανισοτήτων - Η εκπαίδευση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων – Ζητήματα εκπαιδευτικών ανισοτήτων – Η έννοια της θετικής διάκρισης – εκπαιδευτικά και κοινωνικά προγράμματα θετικών διακρίσεων.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Κυρίδης, Α., Θάνος, Θ., Καμαριανός, Γ., Φωτόπουλος, Ν. (2017). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*. Εισαγωγή σε βασικές έννοιες και θεματικές. Αθήνα: Gutenberg
Κυρίδης, Α. (1999). *Εκπαιδευτική ανισότητα*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Willis Paul (2012). *Μαθαίνοντας να δουλεύεις*. Αθήνα: Gutenberg
 Κασιμάτη, Κ. (2007). *Κοινωνικός αποκλεισμός*. Αθήνα: Gutenberg
 Κυρίδης, Α. & Φωτόπουλος, Ν. (2009). Η γεωγραφία της ελληνικής εκπαιδευτικής ανισότητας. Ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας και ενεργητικές δημόσιες πολιτικές (95-118). Στο Θάνος, Θ. (επιμ). *Εκπαιδευτικές Ανισότητες*. Αθήνα: Μοτίβο.
 Κυρίδης Α., Ντίνας Κ., Βαμβακίδου Ι., Καραμήτσου Κ. (2003). Το τέλος της «ομοιογένειας» και η απαρχή της «ετερότητας» στο ελληνικό νηπιαγωγείο: Οι νηπιαγωγοί μιλούν για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στις πολυπολιτισμικές τάξεις. Στο Ε. Τρέσσου & Σ. Μητακίδου (επιμ.) *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
 Κυρίδης Α. & Ανδρέου, Α. (Επιμ) (2005). *Όψεις της ετερότητας*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός.
 Κυρίδης, Α. (1999). *Μια κοινωνιολογική προσέγγιση της προσχολικής εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.
 Banks, Ο. (2001). *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Οι φοιτητές εκπονούν μικρές εργασίες εμβάθυνσης σε επιλεγμένα κείμενα, αξιολογούν στατιστικά δεδομένα και πραγματικές καταστάσεις της καθημερινότητας.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)

	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
--	-----	--------------------------------

Χρήση Τ.Π.Ε.

[X]	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
[X]	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη Διδασκαλία και τη Μάθηση

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.011

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μένη Τσιτουρίδου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	26
[X]	Άσκηση Πεδίου	16
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	50
[X]	Διδασκαλία από απόσταση με χρήση ΤΠΕ- πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης	20

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Ικανότητα αξιοποίησης ερευνητικών δεδομένων από το χώρο των ΤΠΕ για το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιοποίηση δράσεων τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[ ]	Δημιουργία	[ ]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[ ]	Αξιολόγηση	[ ]	Οργάνωση	[ ]	Επιδεξιότητα

☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

καμία

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

- Νέα και Παραδοσιακά Μέσα, Σχέσεις των Μέσων, Επιπτώσεις των νέων Μέσων στα παραδοσιακά
- Χρήσεις και πρακτικές των Δικτύων. Διαδίκτυο και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.
- Ψηφιακός Γραμματισμός
- Παιδιά και Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας
- Εκπαιδευτικές και διδακτικές προσεγγίσεις των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ)
- Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση εφαρμογών των ΤΠΕ
- Ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση και το έργο του εκπαιδευτικού

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

ΒΡΥΖΑΣ Κ. –ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΟΥ Μ. (2014). Νέοι και τεχνολογίες της επικοινωνίας Αθήνα: GUTENBERG
ΒΟΣΝΙΑΔΟΥ Σ. (2006). Παιδιά, σχολεία και υπολογιστές. Αθήνα: Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Η βιβλιογραφία αναρτάται στην πλατφόρμα του μαθήματος.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Εργαστηριακές Ασκήσεις	☐	☒
Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☐
Ανάλυση Εργασιών	☒	☒
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	☒	☒
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	☐	☒
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Για την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών λαμβάνονται υπόψη:
α) γραπτές εργασίες περιορισμένης έκτασης
β) εργαστηριακές ασκήσεις
γ) φύλλα εργασίας που συμπληρώνονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων
δ) προφορική παρουσίαση εργασιών
ε) τελική γραπτή εξέταση.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία

[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Χώρος και Διαδικασίες Αγωγής

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.012

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Δόμνα Κακανά, Αλεξάνδρα Γκλούμπου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Γενικών Γνώσεων

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Σεμινάρια	39 (13 σεμ. X 3 ώρες)
[X]	Άσκηση Πεδίου	32 (8 X 4)
[X]	Μελέτη: <ul style="list-style-type: none"> • ομάδες μελέτης • μελέτες περίπτωσης 	24 (12 X 2) 24
[X]	Άλλη / Άλλες: Συμμετοχή στο forum του μαθήματος	31

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Στόχοι του μαθήματος είναι:

- α) η κατανόηση της πολυδύναμης ποιότητας του χώρου, υλικής, κοινωνικής, ψυχολογικής και παιδαγωγικής
- β) η κατανόηση της σημασίας των σχέσεων χώρου για τη μάθηση και τη διαδικασία ανάπτυξης του παιδιού
- γ) η απόκτηση βασικών γνώσεων για τη σημασία του κτισμένου και του διαμορφωμένου χώρου στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- δ) η λειτουργία του χώρου του σχολείου ως υλικού πεδίου αγωγής
- ε) η διαμόρφωση ενός προφίλ ερευνητή στο φοιτητή

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[ ]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

ΟΧΙ

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη των στοιχείων που θεμελιώνουν την παιδαγωγική ποιότητα του χώρου (εσωτερικού και υπαίθριου), σε συνδυασμό με βασικές παραμέτρους μιας διαδικασίας αγωγής. Διερευνώνται τόσο τα χαρακτηριστικά της οργάνωσης του χώρου, όσο και η δυναμική που αναπτύσσεται στο πλαίσιο της σχέσης "παιδί – χώρος" και εξετάζονται οι δυνατότητες σύνδεσής τους με μια διαδικασία αγωγής. Τέλος, διατυπώνονται προτάσεις για τη μετατροπή του χώρου σε "πεδίο αγωγής", δηλαδή σε μια υλική ενότητα που θα προσφέρει το πλαίσιο αλλά και τα ερεθίσματα για την εκπαιδευτική διαδικασία.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Γερμανός, Δ. (2006). *Οι Τοίχοι της Γνώσης*. Gutenberg
Ρέντζου, Κ. & Σακελλαρίου, Μ. (2014). Ο χώρος ως Παιδαγωγικό Πεδίο σε προσχολικά Περιβάλλοντα Μάθησης. Πεδίο

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Σε ελληνική γλώσσα

Γερμανός, Δ. (2001). *Χώρος και διαδικασίες αγωγής*. Gutenberg
Γερμανός, Δ. & Γεωργόπουλος, Α., κ.ά. (2002). «Η λειτουργία του Χώρου ως Υλικό Πεδίο Αγωγής: Εφαρμογή σε ένα Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 33, σσ. 94-114.
Γκλούμπου, Α. & Γερμανός, Δ. (2019). «Η συμβολή του χώρου της τάξης στη συνεργατική διδασκαλία μαθηματικών εννοιών στο νηπιαγωγείο». Στο Μ. Σακελλαρίου (επιμ.) *Σύγχρονες Τάξεις στην Ανάπτυξη των Προγραμμάτων Σπουδών και στη Διδασκαλία*. 48-62. Διαθέσιμο στο: [http://e-pediobooks.gr/index.php?route=product/product_id=1439&search=%CE%A0%CE%A1%CE%91%CE%9A%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%86](http://e-pediobooks.gr/index.php?route=product/product&product_id=1439&search=%CE%A0%CE%A1%CE%91%CE%9A%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%86)
ISBN: 978-960-9552-61-5
Γκλούμπου, Α. & Κακανά, Δ. (2018). « Τα παιδιά ανασχεδιάζουν το χώρο της τάξης τους: μια έρευνα δράσης στο νηπιαγωγείο με την « προσέγγιση του μωσαϊκού». Στο Κ. Τσουκαλά, Δ. Γερμανός κ.α (επιμ).

Χώροι για το παιδί ή χώροι του παιδιού; <http://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/childspace>
Γκλούμπου, Α. (2015). «Η δημιουργία τόπων σε συνεργατικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα στο νηπιαγωγείο». Στο Δ. Γερμανός, Μ. Λιάπη (επιμ.). Ηλεκτρονικός Τόμος Πρακτικών του Συμποσίου με Διεθνή Συμμετοχή: Τόποι για Εμπειρίες Μάθησης. Έρευνα, Δημιουργία, Αλλαγή. Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Σ. 436-443.

Goehlich, M. (2003). *Παιδοκεντρική διάσταση στη μάθηση*. Τυπωθήτω.

Pellegrino, P. (2000). *Το νόημα του χώρου*. Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός

Τσουκαλά, Κ., Γερμανός, Δ., Γκλούμπου, Α. κ.ά (2002). *Παιδική Χωρική Αφηγηματικότητα*. Πόλη, Παιχνίδι, Εκπαίδευση. Επίκεντρο.

Χρυσάφιδης, Κ. (2002). *Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία*. Gutenberg.

Σε αγγλική γλώσσα

Clark, A. (2010). *Transforming Children's Places*. Routledge.

Department of Education and Science (ed.), (2000). "The Outdoor Classroom. Educational Use, Landscape Design & Management of School Grounds." *Building Bulletin 71*, London.

Fisher, D.L. & Khine, M.S. (2006). "*Contemporary Approaches to Research on Learning Environments*". London : Word Scientific.

Gkoulmprou, A. & Germanos, D. (2020). "The Importance of Classroom Cooperative Learning Space as an Immediate Environment for Educational Success: An Action Research Study at Greek Kindergartens". *Educational Action Research*. London: Routledge Taylor and Francis

<http://doi.org/10.1080/09650792.2020.1771744>

Gkoulmprou, A. (2019). "Material and non material qualities of the space created by the child in the preschool classroom". *International Journal of Humanities and Social Science*. Vol. 9, No 2, February 2019, pp. 103-109. URL: <http://dx.doi.org/10.30845/ijhss.v9n2p13>.

Hague, C. & Jenkins, P. (ed). 2005. *Place identity, planning and participation*. Routledge.

Woolley, H., «Freedom of the City: Contemporary issues and Policy Influences on children and Young People's Use of Public Open Space in England», στο: *Children's Geographies*, 2006, 4 (1), σσ. 45-59.

Links

<http://csiss.org/>, για το χώρο ως πεδίο έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες

<http://base.d-p-h.info/fr/fiches/organisme/fiche-organisme-91.html>, για το χώρο ως παράμετρο της σχέσης «άτομο –ομάδα –κοινωνία»

<http://www.architecture-pedagogie.cndp.fr/>, για τη σχέση αρχιτεκτονικής και παιδαγωγικής

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[ ]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση των φοιτητών δομείται σε δύο επίπεδα:

A. Με μελέτη βιβλιογραφίας για σταδιακή εκπόνηση μιας εργασίας πεδίου για βελτίωση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για το μάθημα και απόκτηση εμπειρίας σε θέματα εκπαιδευτικής λειτουργίας του χώρου.

B. Με μελέτη βιβλιογραφίας για συμμετοχή σε κουίζ στο e-learning και σε γραπτές εξετάσεις στο τέλος κάθε εξαμήνου.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών (κουίζ).	☒	Για βελτίωση (διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτές Εξετάσεις	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία:

- Παρουσιάσεις των μαθημάτων με χρήση Power Point και προβολές βίντεο.
- Όπου απαιτείται, σύνδεση με το διαδίκτυο

Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές:

- Απαντήσεις σε απορίες των φοιτητών σχετικά με τις διαδικασίες του μαθήματος, τις ακαδημαϊκές τους υποχρεώσεις και τις εργασίες τους
- Οδηγίες σχετικά με την εκπόνηση των εργασιών και τη διαδικασία αξιολόγησης
- Ενημέρωση των φοιτητών για οργανωτικά ζητήματα του μαθήματος

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

- Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη

[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μάθηση και Διδασκαλία στο Νηπιαγωγείο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.014

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Παπανδρέου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		A, B, Γ, Δ	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Άσκηση Πεδίου	24
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	62
[X]	Άλλη / Άλλες: παρουσιάσεις εργασιών, συνεργασία για εκπόνηση ομαδικών εργασιών Τήρηση φακέλου φοιτητή	24

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Οι φοιτητές/τριες παρακολουθώντας με επιτυχία όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες του μαθήματος θα είναι ικανοί/νές να:

- αναγνωρίζουν ποικίλους παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της μαθησιακής ταυτότητας κάθε παιδιού
- διερευνούν όψεις της σκέψης των μικρών παιδιών και να κατανοούν τη σημασία των καθημερινών γνώσεων και εμπειριών για τη μάθηση και διδασκαλία
- αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τους τρόπους με τους οποίους επικοινωνούν εκφράζονται και αναπαριστούν τη σκέψη τους τα παιδιά
- κατανοούν τη σημασία των παραπάνω για την διαδικασία της μάθησης και διδασκαλίας στο νηπιαγωγείο

- αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών πλαισίων μάθησης με εστίαση στο παιχνίδι και τις διερευνήσεις
- αναπτύσσουν στρατηγικές υποστήριξης και διαμεσολάβησης σε συμμετοχικά περιβάλλοντα μάθησης
- αναλύουν και ερμηνεύουν με τα κατάλληλα θεωρητικά εργαλεία διαδικασίες μάθησης και διδασκαλίας

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Στο πλαίσιο της συμμετοχικής προσέγγισης για τη μάθηση, αρχικά εξετάζεται το παιδί που μαθαίνει και αναπτύσσεται σε συγκεκριμένο κάθε φορά κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο. Εστιάζοντας στις επιρροές που δέχονται τα παιδιά από την οικογένεια, το σχολείο και την κοινωνία, προσεγγίζονται χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες των παιδιών του Νηπιαγωγείου, (όπως είναι τα ενδιαφέροντα και οι προτιμήσεις τους, ο τρόπος σκέψης τους και οι θεωρίες που κατασκευάζουν, η ικανότητά τους για αναπαράσταση και επικοινωνία) που αναδεικνύουν τη διαφορετικότητά τους και επηρεάζουν τη συμμετοχή τους στη εκπαιδευτική διαδικασία. Στη δεύτερη ενότητα εξετάζονται στρατηγικές υποστήριξης και διαμεσολάβησης της μάθησης σε συνδυασμό με τα πλαίσια στα οποία μαθαίνουν τα παιδιά στο χώρο του νηπιαγωγείου (παιχνίδι οργανωμένο και αυθόρμητο, ρουτίνες του νηπιαγωγείου, καθημερινές – αυθεντικές καταστάσεις, διερευνήσεις, και οργανωμένο πρόγραμμα). Αναλύονται τα χαρακτηριστικά τους και τρόποι αξιοποίησής τους για συμμετοχική μάθηση στις προσχολικές τάξεις.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Μ. Παπανδρέου 2020. «Συμμετοχική μάθηση στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία: Κατανοώντας τις γλώσσες των παιδιών και ενισχύοντας τη συμμετοχή τους σε διαδικασίες μάθησης και έρευνας». Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σοφία.
2. C. Edwards, L. Gandini & G. Forman (επιμ.). 2006. Reggio Emilia: Οι χίλιες γλώσσες των παιδιών. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2014α). «Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου: Επιστημονικό Πεδίο: Πρώτη σχολική ηλικία» «Νέο Σχολείο» ΕΣΠΑ 2007-2013, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση http://www.iep.edu.gr/images/IEP/programmata_spoudon/prosxoliki_elpaideysi/meros_1_paidagogiko_plaisio.pdf

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2014β).

Οδηγός εκπαιδευτικού για το πρόγραμμα σπουδών του Νηπιαγωγείου. Επιστημονικό Πεδίο: Πρώτη σχολική ηλικία. «Νέο Σχολείο» ΕΣΠΑ 2007-2013, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/A_kyklos/Proshol_Agogi_nea/2019/odigos_ekpaideytikou.pdf
 Συμπληρωματικά προτείνεται και σύγχρονη επιστημονική αρθρογραφία με πρόσφατα ελληνικά ή/και αγγλικά επιστημονικά άρθρα των τελευταίων ετών.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]
Άλλη / Άλλες: Συνεργατική εκπόνηση μικρών εργασιών , Τήρηση φακέλου φοιτητή	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου με την εκπόνηση εργασιών όπως μελέτη άρθρων, ανάλυση και ερμηνεία ειδικών περιπτώσεων από τη μαθησιακή διαδικασία, συλλογή δεδομένων και επεξεργασία δεδομένων κ.ά.

Η αξιολόγηση συμπληρώνεται με πρόοδο στο μέσο του εξαμήνου και γραπτές εξετάσεις στο τέλος.

Τα κριτήρια αξιολόγησης και ο τρόπος βαθμολόγησης περιγράφονται με σαφήνεια και αναρτώνται στο e-learning, στη σελίδα του μαθήματος

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Συνεργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Υποστήριξη των διαλέξεων ή και σεμιναρίων με παρουσιάσεις (ppt), επικοινωνία με e-mail, διάθεση εκπαιδευτικού υλικού (σημειώσεις, άρθρα προς μελέτη, οδηγίες για εργασίες κ.λ.π) στην ιστοσελίδα του μαθήματος
Μελέτη και ανάλυση βιντεοσκοπημένων περιστατικών από την εκπαιδευτική διαδικασία στο νηπιαγωγείο

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μαθηματική Εκπαίδευση στη Προσχολική και Πρώτη Σχολική Ηλικία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.015

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ: Μαρία Παπανδρέου, Ευαγγελία Παπαδοπούλου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	10
☒	Άσκηση Πεδίου	10
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	25
☒	Πρακτική Άσκηση	5

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Στόχος του μαθήματος είναι η ουσιαστικότερη κατανόηση της φύσης και της λειτουργίας των Μαθηματικών σε συνάρτηση με τη διδασκαλία τους σε μικρές ηλικίες.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☒	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☒	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα περιλαμβάνει ανάπτυξη επίγνωσης για περιοχές των Μαθηματικών και ανάπτυξη γνώσεων και εμπειριών σε σχέση με τη διδασκαλία τους, δηλαδή πλαισιώνεται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις διαδικασίες διδακτικής τους προσέγγισης. Συγκεκριμένα αναλύονται οι ιδιαιτερότητες θεματικών, εξετάζεται η κλιμάκωση των δυσκολιών κατά έννοια και μελετάται η ανάπτυξη μαθηματικών δραστηριοτήτων και υλικού.

Το μάθημα προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και αρχικές δεξιότητες για την διδασκαλία μαθηματικών εννοιών στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία, δηλαδή την επεξεργασία μαθηματικών δραστηριοτήτων, παιχνιδιών και ειδικού εκπαιδευτικού υλικού στις μικρές ηλικίες

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

ΤΖΕΚΑΚΗ Μ. (2007). Μικρά παιδιά, μεγάλα μαθηματικά νοήματα. ΑΘΗΝΑ: GUTENBERG.

ΤΖΕΚΑΚΗ Μ. (2010). Μαθηματική εκπαίδευση για την προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία.

Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζυγός

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

D. H. Clements, J. Sarama, & A.M. DiBiase (eds.) (2004). Engaging young children in mathematics:

Standards for early childhood mathematics education, 7-76. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum. 2004

Edwards, S. (1998). Managing effective teaching of Mathematics 3-8. London: Paul Chapman Publishing Ltd

T. Nunes & P. Bryant (eds.). Learning and Teaching Mathematics: An International perspective, 315-345. Hove: Psychology Press. 1998

A. Gutierrez & P. Boero (eds.), Handbook of Research on the Psychology of Mathematics Education. Past, Present, Future, 205- 236. Rotterdam, Taipei: Sense Publishers. 2006

Saraho, O.N., & Spodec, B. (2006). Contemporary Perspectives on Mathematics in Early Childhood

Education. Charlotte: IAP. Samara, J. & Clements, D. H. (2009). Early Childhood Mathematics Education

Research. Learning Trajectories for Young Children. Routledge

van den Heuvel-Panhuizen, M. (1998). Children Learn Mathematics. The Netherlands, Freudenthal

Institute, Utrecht University & National Institute for Curriculum Development.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[ ]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Άσκηση Πεδίου	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

- πραγματοποιούνται ασκήσεις
- προετοιμάζονται εργασίες
- προετοιμάζονται εφαρμογές
- γραπτή τελική εργασία

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

- προβολές και παρουσιάσεις
- παρουσιάσεις από το διαδίκτυο
- επικοινωνία με μείλ και μέσω του e-learning

Γλώσσα

ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Διδακτική Μεθοδολογία
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.016
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Μπιρμπίλη

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	30
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	30
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	50
[X]	Πρακτική Άσκηση	10
[X]	Άλλη/Άλλες	32

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Το μάθημα θα εξετάσει διδακτικές μεθόδους οι οποίες θεωρούνται κατάλληλες για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Στόχοι του μαθήματος είναι, οι φοιτητές:

- Να γνωρίσουν διδακτικές μεθόδους, κατάλληλες για παιδιά προσχολικής ηλικίας
- Να επιλέγουν την κατάλληλη διδακτική μέθοδο λαμβάνοντας υπόψη σχετικούς παράγοντες
- Να χρησιμοποιούν μεθόδους που ενθαρρύνουν την περιέργεια και τη σκέψη των παιδιών
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του διαλόγου και της αλληλεπίδρασης εκπαιδευτικού και μαθητή και μαθητών μεταξύ τους για τη μάθηση

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το περιεχόμενο του μαθήματος διαμορφώνεται ως εξής:

- Αρχές της μάθησης και της διδασκαλίας στην προσχολική εκπαίδευση - τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας ως μαθητές
- Η εννοιοκεντρική προσέγγιση της γνώσης στην προσχολική εκπαίδευση
- Επικοινωνία, διάλογος και αλληλεπίδραση στην ομάδα της τάξης
- Ο ρόλος και η σημασία των ερωτήσεων
- Το παιχνίδι ως εργαλείο μάθησης
- Σχέδια εργασίας (project)

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Μπιρμπίλη, Μ. (2015). Προς μια παιδαγωγική του διαλόγου. Η σημασία και ο ρόλος των ερωτήσεων στην προσχολική εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σοφία.
2. Κορτέση-Δαφέρμου, Χ., & Σφυρόερα, Μ. (2019). Βιβλία με ιστορίες: για τον γραμματισμό και την κοινωνική ενδυνάμωση όλων των παιδιών. Αθήνα: Gutenberg.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Ανδρούσου, Α. (2002). *Κίνητρο στην εκπαίδευση*, στη Σειρά «Κλειδιά και Αντικλειδιά» (Επιστ. Υπεύθυνη: Α. Ανδρούσου), Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004, ΥΠΕΠΘ – Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα. <http://www.kleidiakaiantikleidia.net/book4/AAndrousou4.pdf>

Αυγητίδου, Σ. (2001). *Το παιχνίδι. Σύγχρονες ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: ΤΥΠΩΘΗΤΩ

Knud, I. (2009). *Σύγχρονες θεωρίες μάθησης*. Αθήνα: Μεταίχμιο

Σφυρόερα, Μ. (2003). *Διαθεματική Προσέγγιση της γνώσης*, στη Σειρά «Κλειδιά και Αντικλειδιά» (Επιστ. Υπεύθυνη: Α. Ανδρούσου), Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004, ΥΠΕΠΘ – Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, σσ. 9-47. <http://www.kleidiakaiantikleidia.net/book1/MSfyroera1.pdf>

Σφυρόερα, Μ. (2003). *Το λάθος, εργαλείο μάθησης και διδασκαλίας*, στη Σειρά «Κλειδιά και Αντικλειδιά» (Επιστ. Υπεύθυνη: Α. Ανδρούσου), Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004, ΥΠΕΠΘ – Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, σσ. 9-41. <http://www.kleidiakaiantikleidia.net/book9/book9.pdf>

Δαφέρμου, Χ., Κουλούρη, Π. & Μπασαγιάννη, Ε., *Οδηγός νηπιαγωγού: Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί – δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.

http://www.pi-schools.gr/preschool_education/odigos/nipi.pdf

2. Συμπληρωματικά προς τα ισχύοντα προγράμματα σπουδών: Επιστημονικό Πεδίο: Προσχολική – Πρώτη Σχολική Ηλικία, 1^ο Μέρος.

http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/A_Kyklos/Proshol_Agogi_nea/2019/meros_1_paidagogiko_plaisio.pdf

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών θα γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με εργασίες και κουίζ όσο και στο τέλος του με γραπτές εξετάσεις. Τα κριτήρια αξιολόγησης του φοιτητή παρουσιάζονται στο πρώτο μάθημα και συμπεριλαμβάνονται στο εκπαιδευτικό υλικό στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
[X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Οι ΤΠΕ, στο συγκεκριμένο μάθημα, θα αξιοποιηθούν για παρουσιάσεις (power point) στις διαλέξεις και τις παρουσιάσεις των φοιτητών, δημιουργία εργαλείων αξιολόγησης και επικοινωνία με τους φοιτητές κατά τη διάρκεια του εξαμήνου με στόχο κυρίως την ανατροφοδότηση.

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ιστορία της Παιδικής Λογοτεχνίας
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.018
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Υπότροφος ΕΔΒΜ

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		A', B', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Γενικών Γνώσεων
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Σεμινάρια	10
[X]	Άσκηση Πεδίου	10
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	10
[X]	Άλλη / Άλλες: Μελέτη/έρευνα - εκπόνηση εργασιών	81

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Απόκτηση βασικών γνώσεων για την κριτική προσέγγιση και αξιολόγηση βιβλίων για παιδιά

Ειδικότερα:

- Κατανόηση του ρόλου των αντιλήψεων περί παιδικής ηλικίας στη δημιουργία της παιδικής λογοτεχνίας
- Κατανόηση της θέσης/ρόλου της παιδικής λογοτεχνίας στο λογοτεχνικό πολυσύστημα και των προβληματισμών που την περιβάλλουν: κατανόηση του ιστορικού, κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου που διαμόρφωσε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Παιδικής Λογοτεχνίας και που συνέβαλλε, ή λειτούργησε ως εμπόδιο, στην όποια εξέλιξή της, τόσο στη

- χώρα μας όσο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες
- Αναγνώριση και αξιολόγηση των ιδεολογικών προσανατολισμών και των συμβάσεων της παιδικής λογοτεχνίας

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[ ]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[ ]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[ ]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Οι βασικές ενότητες του μαθήματος εξετάζουν:

- Τις αναπαραστάσεις/κατασκευές της παιδικής ηλικίας στην παιδική λογοτεχνία
- Τις απαρχές, την πορεία και τους κυριότερους σταθμούς της παιδικής λογοτεχνίας: τους παράγοντες, τις κειμενικές και τις εξωκειμενικές δυνάμεις που τη διαμορφώνουν, τα προσδιοριστικά χαρακτηριστικά της κατά περιόδους και τις αλλαγές, δηλωτικές των εκάστοτε αντιλήψεων σχετικά με την παιδική ηλικία. Γίνεται παράλληλα ανάγνωση-κριτική προσέγγιση αντιπροσωπευτικών κειμένων
- Τα κλασικά έργα της παιδικής λογοτεχνίας
- Τη σχέση και την επικοινωνία της ελληνικής με άλλες εθνικές παιδικές λογοτεχνίες: διαχρονικές και συγχρονικές αλληλεπιδράσεις
- Το ζήτημα των μεταφράσεων, διασκευών, μεταγραφών και προσαρμογών κειμένων παιδικής λογοτεχνίας: κριτήρια επιλογής του προς μετάφραση έργου, μεταφραστικές στρατηγικές, ρόλος της 'εισαγόμενης' μεταφρασμένης παιδικής λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της ελληνικής
- Το ζήτημα της ομογενοποίησης και διεθνοποίησης της παιδικής λογοτεχνίας: Ο Ντίσονεϊ και οι ιστορίες του, στην ιστορία της παιδικής λογοτεχνίας

Οι φοιτητές/τριες, για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του μαθήματος, θα κληθούν να διαβάσουν ικανοποιητικό αριθμό βιβλίων για παιδιά.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

- Βιβλίο [32999235]: *Φλυαρία και Λακωνικότητα στους Τίτλους των Βιβλίων για Παιδιά*, Γαβριηλίδου Σοφία
- Βιβλίο [77109743]: *Εισαγωγή στη Θεωρία και Κριτική της Παιδικής Λογοτεχνίας*, 3^η έκδοση, Κανατσούλη Μένη

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Αναγνωστόπουλος, Β.Δ., *Η ελληνική παιδική λογοτεχνία κατά τη μεταπολεμική περίοδο (1945-1958)*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1991.
 - Αναγνωστόπουλος, Β.Δ., *Τάσεις και εξελίξεις της Παιδικής Λογοτεχνίας*, 14^η έκδοση, Αθήνα, Οι εκδόσεις των φίλων, 2006.
 - Αναγνωστόπουλος, Β.Δ., *Ιδεολογία και Παιδική Λογοτεχνία. Έρευνα και θεωρητικές προσεγγίσεις*, τ. Α', Αθήνα, Καστανιώτης 2001.
 - Εσκαρπί, Ντ., *Η Παιδική και Νεανική Λογοτεχνία στην Ευρώπη*, μτφρ. Στ. Αθήνη, Αθήνα, Καστανιώτης, 1995.
 - Κανατσούλη, Μ., *Εισαγωγή στη θεωρία και κριτική της παιδικής λογοτεχνίας*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 1997.
 - Ντελόπουλος, Κ. («Πρόλογος»-επιμ.), *Το παιδικό βιβλίο στην Ελλάδα τον 19ο αιώνα*, Πρακτικά Συνεδρίου της Εταιρείας Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου 9-10 Οκτωβρίου 1996, Ίδρυμα Γουλανδρή, Αθήνα, Καστανιώτης-Ε.Λ.Ι.Α., 1997.
 - Κατσίκη-Γκίβαλου, Α. (επιμ.), *Παιδική Λογοτεχνία. Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα, Καστανιώτης, τ. Α' 1993 και τ. Β' 1994.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Συμμετοχή σε δραστηριότητες του μαθήματος, εκπόνηση εργασιών και παρουσίασή τους κατά τη διάρκεια των μαθημάτων

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μέσα Επικοινωνίας και Παιδική Ηλικία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.019

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ: Μελοπομένη Κανατσούλη, ΠΔ 407/80

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	16
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	25
☒	Άσκηση Πεδίου	20
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	25
☒	Φροντιστήριο	10
☒	Πρακτική Άσκηση	15

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Κατανόηση της ιδιαιτερότητας του μικρού παιδιού ως χρήστη των Μέσων Επικοινωνίας.
Διαμόρφωση κριτικής ικανότητας στην προσέγγιση της πολύπλοκης σχέσης ανάμεσα στα Μέσα Επικοινωνίας και το Παιδί.
Ανάλυση και αξιολόγηση επικοινωνιακών μηνυμάτων που απευθύνονται στα παιδιά
Δημιουργία περιεχομένων που προορίζονται για παιδιά.
Εφαρμογές στην πράξη.

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το αντικείμενο του μαθήματος αναφέρεται στη σχέση ανάμεσα στο παιδί και την τηλεόραση (παιδικό τηλεοπτικό πρόγραμμα, τηλεοπτική βία, παιδική τηλεοπτική διαφήμιση), τα βιντεοπαιχνίδια, την εικόνα, τον Η/Υ και τον κόσμο της προσομοίωσης. Επίσης αναλύονται ζητήματα μεθοδολογίας όσον αφορά τη σχέση παιδί / Μέσα Επικοινωνίας. Τέλος εξετάζεται το πρόβλημα της εκπαίδευσης με και για τα Μέσα.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Βρύζας, Κ. (2012) *Μέσα Επικοινωνίας και Παιδική Ηλικία*. Εκδ. Βάνιας.
Κορωναίου, Α. (2001) *Εκπαιδύοντας εκτός Σχολείου. Η Συμβολή των Οπτικοακουστικών Μέσων και των Νέων Τεχνολογιών* εκδ. Μεταίχμιο.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Αναρτάται στο εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Εργαστηριακές Ασκήσεις	☒	☒
Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	☒	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☒
Ανάλυση Εργασιών	☐	☒
Άσκηση Πεδίου	☒	☒
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	☒	☒
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	☐	☒
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Συμμετοχή στις συζητήσεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος, συμμετοχή στις δραστηριότητες του μαθήματος, ενδιάμεσες εργασίες, τελική εργασία και παρουσίαση εργασιών .

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Συνεργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού από τον δικτυακό τόπο του Τμήματος, παρουσίαση εργασιών των φοιτητών/τριών, αναζήτηση βιβλιογραφίας, φροντιστηριακές ασκήσεις

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Νεοελληνική Ιστορία (1204-1950)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.020

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ιφιγένεια Βαμβακίδου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Σεμινάρια	50
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	60

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Το Μάθημα Κορμού «Νεοελληνική Ιστορία (1204-1950) στοχεύει πρωταρχικά στην ουσιαστική κατάρτιση, του φοιτητικού δυναμικού μέσα από την εμπέδωση της ιστορικής γνώσης και της ανάπτυξης κριτικής σκέψης. Η όλη διαδικασία αποβλέπει στην ολοκληρωμένη εκπαίδευση των μελλοντικών εκπαιδευτικών σε συνδυασμό με τον εμπλουτισμό βασικών θεματικών των επιστημών της Εκπαίδευσης.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[ ]	Δημιουργία	[ ]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα
[ ]	Αξιολόγηση	[ ]	Οργάνωση	[ ]	Επιδεξιότητα
[ ]	Ανάλυση	[ ]	Αποτίμηση	[ ]	Ακρίβεια

☐	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Η ιστορική εξέλιξη του νεότερου και εν μέρει του σύγχρονου ελληνισμού ανιχνεύονται μέσα από τη διερεύνηση της καταγωγής του, της συνέχειας και της συνοχής του και κυρίως μέσα από την ανάλυση και την οριοθέτηση της ταυτότητά του όπως και των πολιτισμικών επιδράσεων που έχει υποστεί. Η εκτίμηση και η διαβάθμιση των ξενικών επιρροών τεκμηριώνονται στη διάρκεια των αιώνων και εν γένει του χρόνου κατά την αξιολόγηση της διαστρωμάτωσης του κατά τόπους πληθυσμιακών ομάδων και από την παράλληλη έρευνα των εθνολογικών ορίων του ελληνισμού. Σύγχρονα με την ανάπτυξη της συμβαντολογικής γνώσης και την αφηγηματική πλαίσιωση αναδεικνύονται τα προσδιοριστικά στοιχεία της επικοινωνιακής διαδρομής, της εθνικής ταυτότητας και της γλωσσικής σύνθεσης των Νεοελλήνων πάντοτε σε συσχετισμό με το γεωγραφικό και πολιτισμικό περίγυρό τους.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Κ. Βακαλόπουλος, Ιστορία της Ελλάδας (1204-2000) εκδ. Σταμούλης, Θεσσαλονίκη 2005
Κ. Βακαλόπουλος, Νεοελληνική Ιστορία (1204-1940), εκδ. Σταμούλης, Θεσσαλονίκη 2010

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☒	☐
Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☐
Ανάλυση Εργασιών	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Κριτήρια ιστορικής ανάλυσης (γνώση και κριτική σκέψη)

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
-------------------------------------	--------------------------------

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κοινωνική Ιστορία της Νεότερης και Σύγχρονης Ελλάδος
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.021
ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ: Ιφιγένεια. Βαμβακίδου, Αλέξανδρος Δάγκας (ομότιμος καθηγητής)

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
Χ		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	40 ώρες
☒	Σεμινάρια	10 ώρες
☒	Άσκηση Πεδίου	10 ώρες
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	50 ώρες

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Η κοινωνική ιστορία, αφήγηση των κοινωνικών διαδικασιών και σχέσεων, αναζητά τα στοιχεία, τη δομή και τις διασυνδέσεις της ανθρώπινης κοινωνίας, στις εκδηλώσεις της και στην ιστορική συνέχειά της, για να εντοπίσει τους πολύμορφους μηχανισμούς της εξέλιξής της. Επιχειρεί να κατανοήσει και ερμηνεύσει την πορεία της εξέλιξης, με θεωρητική γενίκευση και αναζήτηση καθολικοτήτων των γεγονότων που εκτυλίχθηκαν στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων. Επιλέγονται επιστημονικές μέθοδοι για να συγκροτηθούν συστήματα αξιολόγησης της θέσης των διαφόρων παραγόντων στην κοινωνία, για την αποκάλυψη τάσεων στην ιστορική διαδικασία. Στα μαθήματα κοινωνικής ιστορίας, προτείνεται ως κατηγορία ανάλυσης η κουλτούρα, η οποία συνιστά ένα σημαντικό μέσο προσέγγισης της κοινωνικής πραγματικότητας. Η πολιτιστική προσέγγιση των κοινωνικών φαινομένων δηλώνει την αξιοσημείωτη συνεισφορά της παραμέτρου της κουλτούρας για την εισαγωγή του φοιτητή σε συστήματα κωδίκων και αξιών. Στα μαθήματα επιχειρείται η σύλληψη του ιστορικού γεγονότος με μία σύνθεση, με το συνδυασμό μελέτης της κουλτούρας ομού με την κατηγορία (οικονομία) η οποία

θεωρείται πρωτεύουσα στην κατασκευή των αξιών, της συνείδησης και της ίδιας της κουλτούρας. Εμπλουτίζεται η οπτική του μαθήματος κατά τη στροφή σε συζήτηση επί της κουλτούρας και επί των παραμέτρων της. Ορισμένα από τα προβλήματα κουλτούρας, τα οποία διερευνώνται, αντιστοιχούν σε εκδηλώσεις κοινωνικών ομάδων οι οποίες συμμερίζονται κοινά στοιχεία ταυτότητας όπως το εθνικό αίσθημα. Η αναζήτηση, εκ μέρους μας, της σχέσης της κουλτούρας με την κίνηση των εθνών και άλλων κοινωνικών ομάδων περιλαμβάνει μία σύνθετη δέσμη αξιών, πεποιθήσεων, νοοτροπιών και πρακτικών, που συνιστούν τον τρόπο διαβίωσης της κάθε ομάδας. Άλλα ζητήματα κουλτούρας, τα οποία υφίστανται διαπραγμάτευση, σχετίζονται με την υπεράσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου. Βασικές γνώσεις που θα αποκτηθούν: Στο θεωρητικό επίπεδο, επιδιώκεται να κατανοηθεί από τους φοιτητές η διαδικασία στην οποία υπακούει η επιστήμη της ιστορίας και γενικότερα οι επιστήμες του ανθρώπου και της κοινωνίας. Προσέτι ενθαρρύνονται οι φοιτητές στην εξοικείωση με εργαλεία τεχνικής και ανάλυσης, κατά την εκπόνηση ερευνητικών εργασιών. Η αντίληψη για την ιστορία που αποκτούν οι φοιτητές θα αποδειχθεί πολύτιμη στην κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων, θα διευρύνει τον ορίζοντά τους και θα τους βοηθήσει να ανταποκριθούν, στο μέλλον, σε σύνθετα καθήκοντα στην επαγγελματική τους καριέρα απέναντι στο δικό τους κοινό (νήπια), στις άλλες κατευθύνσεις των επιστημών της προσχολικής εκπαίδευσης και στις ποικίλες συναφείς ενασχολήσεις που ενδεχομένως θα ενταχθούν.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☒	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

1. Κοινωνική ιστορία της νεώτερης και σύγχρονης Ελλάδας. Οπτική και μεθοδολογικές προσεγγίσεις. 2. Κοινωνική κινητικότητα, γυναίκες, νέοι, απασχολούμενοι. Διασπορά. 3. Κοινωνικές, πολιτιστικές εξελίξεις στην Ελλάδα κατά τον 20ό αιώνα. 4. Εργαλειακές εφαρμογές στην προσχολική εκπαίδευση. 4.1. Η έννοια του ιστορικού χρόνου. Σύνδεση με τον τοπικό ιστορικό χώρο (ερείπια, μνημεία, μουσεία). 4.2. Ο ιστορικός χρόνος και η σύνδεση με την προσωπική εμπειρία χώρου κατά θεματικές κατηγορίες (το παράδειγμα της κατοικίας, σχολείου, εκκλησίας, χώρου εργασίας). 5. Τεκμηρίωση των ανωτέρω με επισκέψεις, εποπτικό και άλλο υλικό. 5.1. Επισκέψεις σε χώρους σχετικούς με τη βιομηχανική αρχαιολογία (χώροι κατοικίας, πολιτισμού, εκπαίδευσης, εργασίας κλπ.) του 19ου και 20ού αιώνα, στη Θεσσαλονίκη, Έδεσσα, Καβάλα, Ξάνθη. 5.2. Προβολές κινηματογραφικών ταινιών και ντοκυμανταίρ σχετικών με κοινωνικές και πολιτιστικές συνιστώσες της ιστορίας της Ελλάδας. 5.3. Χρησιμοποίηση συνεντεύξεων (προφορικές μαρτυρίες), που τεκμηριώνουν κοινωνικά και πολιτιστικά γεγονότα της ιστορίας της σύγχρονης Ελλάδας.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

- 1) Αλέξανδρος Δάγκας (σε συνεργασία με το Γιώργο Λεοντιάδη), Το κομματικό αρχείο. Διαδρομές, εμπλοκές: Το «Αρχείο του ΚΚΕ εσωτερικού» και η αντιδικία του ΚΚΕ με τους επαγγελματίες ιστορικούς. Les archives du Parti communiste de Grèce. Itinéraires, blocages : les « Archives du Parti communiste de Grèce (intérieur) » et le différend du Parti communiste de Grèce avec les historiens professionnels, Éditions épiceentre, Thessalonique 2009, 887 pp. Κωδικός στον Εύδοξο: 15178.
- 2) Alexandros Dagkas - Stavros Kamaroudis, *Éducation et socialisme. Le compte rendu de la scission de l'Association pour l'enseignement, Athènes 1927*, Εκδόσεις Επίκεντρο (Éditions épiceentre), Thessalonique 2019, 335 pp. Κωδικός στον Εύδοξο: 82140592

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Αλέξανδρος Δάγκας, *Σημειώσεις κοινωνικής ιστορίας*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[ ]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[ ]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[ ]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[ ]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[ ]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Παρακολούθηση παραδόσεων 10%
Ενδιάμεση γραπτή εξέταση των φοιτητών 10%
Εκπόνηση ερευνητικής εργασίας 40%
Τελικές γραπτές εξετάσεις 40%

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Διδασκαλία με χρήση multimedia, με power point και συναφή. Επικοινωνία με τους φοιτητές, πέραν των παραδόσεων της ύλης εντός αιθούσης, με ηλεκτρονική ανταλλαγή μηνυμάτων, με συνημμένα τα παραδοτέα υλικά σε ηλεκτρονική μορφή.

Γλώσσα

- Ελληνικά (Διδασκαλία, Εξέταση)
- Αγγλικά (Διδασκαλία, Εξέταση)
- Γαλλικά (Εξέταση)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Σπουδές Φύλου και Παιδική Λογοτεχνία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.022

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μένη Κανατσούλη

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	6
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	40
☒	Άλλη / Άλλες	65

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Το μάθημα αυτό προσπαθεί να δείξει στους φοιτητές ότι πίσω από απλές φαινομενικά ή πραγματικά λογοτεχνικές ιστορίες για παιδιά κρύβονται ιδεολογίες και μπορεί να υπάρχουν ιδεολογικοί μηχανισμοί χειραγώγησης του αναγνώστη. Η έμφαση εδώ δίνεται στον τρόπο απεικόνισης των έμφυλων διαφορών. Συνεπώς δια του μαθήματος η βασική επιδίωξη είναι η καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας του φοιτητή κατά την ανάγνωση των κειμένων είτε απευθύνονται σε παιδιά είτε σε ενηλίκους. Ειδικότερη επιδίωξη είναι η ευαισθητοποίησή τους σε ζητήματα φύλου. Επίσης επιδιώκεται η ανάγνωση όσο γίνεται περισσότερων και ποικίλων παιδικών λογοτεχνικών ιστοριών που μέσα από τη λογοτεχνικότητα αναδεικνύουν τις έμφυλες διαστάσεις

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα

☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

--

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Στο τέλος της δεκαετίας του '60 άρχισε να διαμορφώνεται στους κόλπους των λογοτεχνικών σπουδών η φεμινιστική κριτική, η οποία και επέφερε, γενικότερα, σημαντικές αλλαγές στη θεωρία και κριτική της λογοτεχνίας: κλόνισε το αυτονόητο, ότι δηλαδή ο αναγνώστης, ο συγγραφέας και ο κριτικός της Δυτικής Λογοτεχνίας είναι γένους αρσενικού. Αντίθετα, έδειξε ότι οι γυναίκες κριτικοί και αναγνώστριες έχουν διαφορετικές αντιλήψεις και προσδοκίες για τη λογοτεχνική εμπειρία και ακόμη ότι έχουν ενδιαφέρουσες ιστορίες να πουν σχετικές με τη δική τους κουλτούρα. Η φεμινιστική κριτική, είτε επιλέγοντας να δείξει τις λογοτεχνικές αναπαραστάσεις των διαφορών κατά φύλο είτε σχηματοποιώντας τους τρόπους με τους οποίους τα λογοτεχνικά είδη κουβαλούν αξίες αντρικές ή γυναικείες είτε δίνοντας έμφαση στο γεγονός ότι είχε αποκλεισθεί η γυναικεία άποψη από τη θεωρία και κριτική της λογοτεχνίας, κατάφερε πάντως να καταστήσει το "γένος" ή κοινωνικό φύλο (gender) βασική κατηγορία στη διαδικασία της λογοτεχνικής ανάλυσης.

Μέσα από αυτή την οπτική, θα προσπαθήσουμε στο μάθημα αυτό να εξετάσουμε τις απεικονίσεις του γυναικείου φύλου σε κείμενα λογοτεχνικά, κυρίως σε αυτά που απευθύνονται σε μικρές ηλικίες, διότι τότε είναι πολύ πιο καθοριστικές οι επιρροές για τη διαμόρφωση της ταυτότητας του φύλου, αλλά περιστασιακά και σε κείμενα για ενηλίκους. Δηλαδή, κείμενα που εμπεριέχονται στα αναγνωστικά του (δημοτικού) σχολείου, παραμύθια λαϊκά και διασκευασμένα/έντεχνα παραμύθια που αποσκοπούν σε (επιτυχημένες ή μη) ανατροπές των στερεοτύπων για τα φύλα, λογοτεχνικά κείμενα για παιδιά, λογοτεχνικά κείμενα για ενηλίκους.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ Ο ήρωας και η ηρωίδα με τα χίλια πρόσωπα, Gutenberg 2009 2. Μ. ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ Πρόσωπα γυναικών στην Παιδική Λογοτεχνία, Πατάκης.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Δ. Αναγνωστοπούλου: Αναπαραστάσεις του γυναικείου στη λογοτεχνία, Πατάκης, Αθήνα 2007. Β. Δεληγιάννη-Κουϊμτζή: «Θεωρίες για τις διαφορές των φύλων», Εκπαίδευση και Φύλο (επιμέλεια Β. Δεληγιάννη - Σ. Ζιώγου), Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1994 Μ. Κανατσούλη: «Τύποι γυναικών και γυναικείες 'φωνές' στα βιβλία του δημοτικού σχολείου», Φύλο και σχολική πράξη (επιμέλεια Β. Δεληγιάννη - Σ. Ζιώγου), Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1997: 303-313. Ε. Μαραγκουδάκη: Εκπαίδευση και διάκριση των φύλων. Παιδικά αναγνώσματα στο νηπιαγωγείο, Οδυσσέας, Αθήνα 1993. Α. Οικονομίδου: «Τελικά τα αγόρια κλαίνε; Έμφυλες ταυτότητες στη λογοτεχνία για μικρές ηλικίες: μια πρώτη προσέγγιση», Κείμενα 1(2004): 1-10. Α. Αγγελούπουλου: Ελληνικά παραμύθια Α'. Οι παραμυθοκόρες, Εστία, Αθήνα 2002.

Μ. Στεφανίδης (εικονογράφηση Φ.Στεφανίδη): Η νεράιδα και το πέπλο, Σίγμα, Αθήνα 1995.
Δ. Σωτηρίου: Οι επισκέπτες, Κέδρος, Αθήνα 1987.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[ ]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Συνδυασμός: γραπτή εξέταση, γραπτή εργασία, προφορική παρουσίαση

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
[X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μειονοτικές Ομάδες και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.023

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ: Μένη Κανατσούλη, ΠΔ 407/80

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Χειμερινό/Εαρινό	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	40
[X]	Σεμινάρια	25
[X]	Άσκηση Πεδίου	20
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	50
[X]	Πρακτική Άσκηση	15

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και σεβασμού στο διαφορετικό και απόκτηση βασικών δεξιοτήτων για την προσέγγιση και διαχείριση της πολυπολιτισμικής τάξης του νηπιαγωγείου.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[ ]	Δημιουργία	[ ]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα
[ ]	Αξιολόγηση	[ ]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[ ]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[ ]	Αντίδραση	[ ]	Χειρισμός
[ ]	Κατανόηση	[ ]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου μαθήματος, προσεγγίζεται ο ιστορικός ρόλος του νηπιαγωγείου σε σχέση με την εκπαίδευση των παιδιών μειονοτήτων. Στη συνέχεια προσεγγίζονται σημαντικά ζητήματα σε σχέση με την εκπαίδευση παιδιών μειονοτήτων και τη διαχείριση της πολυπολιτισμικής τάξης. Ανάμεσα σ' αυτά, ζητήματα ταυτότητας και φυλετικής ταυτοποίησης, η αντιμετώπιση των παιδιών που δε γνωρίζουν τη γλώσσα του σχολείου, ο ρόλος του εκπαιδευτικού, της οικογένειας, και η σημασία της ανάπτυξης σχέσης σχολείου-οικογένειας-κοινότητας. Σημαντική θέση κατέχουν οι διάφορες προσεγγίσεις των ευαίσθητων στην πολυπολιτισμικότητα μοντέλων, καθώς και το ζήτημα του παιδαγωγικού υλικού για τη διαχείριση της διαφορετικότητας και η αξιοποίησή του. Πραγματοποιείται επίσης προσέγγιση των διαφόρων ομάδων που έχουν παρουσία στο ελληνικό νηπιαγωγείο και αναφορά στην κατάσταση των παιδιών τους σ' αυτό και γίνεται ανάλυση της διαχείρισης της πολυπολιτισμικότητας από τη σκοπιά των αναλυτικών προγραμμάτων. Στα πλαίσια του μαθήματος πραγματοποιούνται ασκήσεις σχετικά με την υλοποίηση θεματικών δραστηριοτήτων και σχεδίων εργασίας για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση στην τάξη του νηπιαγωγείου.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Κ.Τσιούμης, Ο Μικρός άλλος. Μειονοτικές Ομάδες στην Προσχολική Εκπαίδευση, Ζυγός Θεσσαλονίκη 2003.

M.Vanderbroeck, Με τη ματιά του Γέτι, Νήσος, Αθήνα 2005.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Γ.Νικολάου, Εκπαίδευση και ένταξη αλλοδαπών μαθητών στο Δημοτικό Σχολείο, Τόπος, Αθήνα 2011.

Σπ.Πανταζής, Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο, Ατραπός, Αθήνα 2006.

Οδ.Ευαγγέλου, Ν.Κάντζου, Πολυπολιτισμικότητα και Εκπαιδευτικός Ρατσισμός, Δίπτυχο, Αθήνα 2005.

I. Siraj-Blatchford, The Early Years, Trendham Books, London 1995,

Περιοδικά Intercultural Education και Early Childhood Education Journal.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[ ]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[ ]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[ ]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών γίνεται με γραπτή ή προφορική εξέταση ή με συνθετική εργασία. Στόχος των πρώτων δύο είναι η μελέτη και εμπέδωση των βασικών παραμέτρων που εμπλέκονται στη διαχείριση πολυπολιτισμικότητας στο χώρο του νηπιαγωγείου. Στόχος της εργασίας είναι η ερευνητική εμπλοκή των φοιτητριών στη διαχείριση ή τη διερεύνηση ενός συγκεκριμένου ζητήματος στην τάξη του νηπιαγωγείου μέσα σ' ένα κριτικό πλαίσιο.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Χρήση Power Point στη Διδασκαλία
 Προβολή σχετικού οπτικοακουστικού υλικού και ανάλυσή του.

Γλώσσα

Ελληνική , Αγγλική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

- Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη

[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρία και Κριτική Παιδικής Λογοτεχνίας

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.024

ΔΙΔΑΣΚΩΝ:

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	11
☒	Άσκηση Πεδίου	20
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	30
☒	Φροντιστήριο	10
☒	Πρακτική Άσκηση	20
☒	Άλλη / Άλλες Παρουσίαση ατομικής ή συλλογικής εργασίας	20

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Εξοικείωση και γνωριμία με τον ευρύτερο χώρο της παιδικής λογοτεχνίας.

Κατανόηση των ιδιαίτερων προσδιοριστικών χαρακτηριστικών της λογοτεχνίας για παιδιά.

Κατανόηση της σχέσης του ευρύτερου πλαισίου(ιστορικού, κοινωνικού, πολιτισμικού)με την εμφάνιση και ανάπτυξη της παιδικής λογοτεχνίας στην Ευρώπη και στην Ελλάδα.

Εξοικείωση με τις θεωρίες λογοτεχνίας και τις δυνατότητες εφαρμογών τους. Γνωριμία με τον

ευρύτερο χώρο της σύγχρονης κριτικής (ευρωπαϊκή και ελληνική)της παιδικής λογοτεχνίας.
Κατάκτηση δεξιοτήτων που αφορούν στην κατασκευή και εφαρμογή Παιδαγωγικών Προγραμμάτων με περιεχόμενο διδακτικές προσεγγίσεις της παιδικής Λογοτεχνίας

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[ ]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[ ]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

A. Σύντομη θεώρηση της παιδικής λογοτεχνίας.
Έννοια, περιεχόμενο και ιδιαιτερότητες της παιδικής λογοτεχνίας. Λογοτεχνία και Παιδική Λογοτεχνία. Σύντομη ιστορική επισκόπηση της πορείας και εξέλιξης της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας
B. Τα είδη της Παιδικής Λογοτεχνίας, τάσεις και οι εξελίξεις, Θεωρία και Κριτική.
Αφηγήσεις βραχείας φόρμας (λαϊκότροπα, νεοτερικά, παιδοκεντρικά, αυτοβιογραφικά κείμενα), παιδική ποίηση (ηχορυθμικά, λυρικορητορικά, νεοτερικά κείμενα), Αφηγήσεις ευρείας φόρμας (μυθιστορήματα και Νουβέλες), Εικονογραφημένο βιβλίο και Βιβλία Γνώσης.
Γ. Παιδική Λογοτεχνία και Εκπαίδευση
Ανάγνωση και ερμηνεία κειμένων παιδικής λογοτεχνίας. Τεχνικές προσέγγισης του λαϊκού παραμυθιού, της παιδικής μικροαφήγησης και της παιδικής ποίησης. Παρουσίαση και ανάλυση δειγματικών διδακτικών προσεγγίσεων.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Καρακίτσιος Α., 2012. *Περί Παιδικής Λογοτεχνίας*, Ζυγός, Θεσσαλονίκη.
Κανατσούλη Μ.,2005. *Εισαγωγή στη θεωρία και κριτική της παιδικής Λογοτεχνίας*, University Press, Θεσσαλονίκη.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Αναγνωστόπουλος Β., 1996. *Τάσεις και εξελίξεις της παιδικής λογοτεχνίας*, οι εκδόσεις των φίλων, Αθήνα.
Μιράζγεζη Μ., 1978. *Ποίηση και Διδασκαλία*, Αθήνα.
Μουλλάς Π., 1991. *Παλίμψηστα και μη*, Στιγμή, Αθήνα.
Παπαντωνάκης Γ.Δ., 1999. *Κώδικες και Αφηγηματικά Προγράμματα* σε κείμενα της παιδικής λογοτεχνίας, Πατάκης, Αθήνα.
Πεσματζόγλου Τ., 1991. *Το ηρωικό παραμύθι της Πηνελόπης Δέλτα*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας,

Αθήνα.
 Σκαρτσής Σ., 1995. *Δέκα σημειώματα για την ποίηση*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
 Σουλιώτης Δ., 1995. *Αλφαβητάριο της Ποίησης*, Δεδούσης, Θεσσαλονίκη.
 Σπανός Δ., 1996. *Διδακτική Μεθοδολογία- Η διδασκαλία του ποιήματος*, Αθήνα.
 Σπανός Γ., 1991. "Η Ποίηση για παιδιά στην Ελλάδα. Παιδαγωγικό και αισθητικό πρόβλημα" στο συλλογικό τόμο, *Σύγχρονες τάσεις και απόψεις για την παιδική λογοτεχνία*, Πρακτικά του Δ' Σεμιναρίου του Κύκλου του παιδικού βιβλίου, σ.σ. 43-57, Ψυχογιός, Αθήνα.
 Τζιόβας Δ., 1993. *Το παλίμψηστο της αφήγησης- Από την αφηγηματολογία στη διαλογικότητα*, Οδυσσεάς, Αθήνα.
 Genette G., 1971, 73, 77. Figures I, II, III. Points, Paris.

2. Διδακτικές Σημειώσεις στην προσωπική ιστοσελίδα του διδάσκοντα

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[ ]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Συνεχής αξιολόγηση και παρακολούθηση
 Συγγραφή και Παρουσίαση εργασιών
 Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνικά, γαλλικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Γλώσσα και Κοινωνία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.025

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Πετρούλα Τσοκαλίδου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
X	Υπόβαθρου

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Σεμινάρια	12
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	39
[X]	Πρακτική Άσκηση ή Άσκηση Πεδίου	25
[X]	Άλλη / Άλλες (Συμμετοχή σε σχετικές εκδηλώσεις)	35

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Εξοικείωση φοιτητών/τριών με την έννοια της γλωσσικής ετερογένειας

Ανάλυση των διαστάσεων της γλωσσικής ετερογένειας.

Θέματα κοινωνικής ανισότητας στην εκπαίδευση

Ικανότητα να συνδεθεί η επικοινωνία με την ταυτότητα

Σύνδεση γλώσσας και πραγματικότητας των νέων (τεχνολογία, δάνεια από άλλες γλώσσες)

Εκπαιδευτική αξιοποίηση των κοινωνικών διαστάσεων της γλώσσας

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[ ]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα

☒	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Γλώσσα και επικοινωνία
Γλώσσα και ταυτότητα
Γλώσσα και διάλεκτοι
Γλωσσική ετερογένεια με εστίαση στα:
Γλώσσα και ηλικία
Γλώσσα και φύλο
Γλώσσα και εθνότητα
Ποικιλίες
Εκπαιδευτική αξιοποίηση της γλωσσικής ετερότητας

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Αρχάκης, Α. & Κονδύλη, Μ. (2002). Εισαγωγή σε ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας. Αθήνα. Κωδικός Εύδοξου (12719140)
2. Τσοκαλίδου, Ρ. & Σ. Χατζησαββίδης (2008) *Κοινωνιογλωσσολογικές Αναζητήσεις: ερευνητικά δεδομένα*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας. Κωδικός Εύδοξου (5001).

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Άρθρα από το διαδίκτυο και την ιστοσελίδα της διδάσκουσας
users.auth.gr/tsokalid/

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☒	☒
Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	☒	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☒
Ανάλυση Εργασιών	☒	☒
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	☒	☒
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	☒	☒
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	☒	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται και αυτοαξιολογούνται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου με μικρές εργασίες που παρουσιάζουν και συζητούνται σε μικρές ομάδες και στο τέλος, μαζί με την τελική γραπτή εξέταση του μαθήματος, καταθέτουν τον φάκελλο με όλες τις μικρές εργασίες που έχουν πραγματοποιήσει για να υπολογιστεί ο τελικός βαθμός τους.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων χρησιμοποιούνται τα Τ.Π.Ε. τόσο για την παροχή συμπληρωματικού υλικού αλλά και την πραγματοποίηση μικρών εργασιών με ήχο και εικόνα. Επίσης, κάποιες από τις εργασίες των φοιτητών/τριών κατατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή, ενώ ένα μέρος της επικοινωνίας με τους/τις φοιτητές/τριες πραγματοποιείται ηλεκτρονικά.

Γλώσσα

Ελληνικά και κατά περίπτωση αγγλικά ή άλλες γλώσσες/ποικιλίες

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μουσειακή Εκπαίδευση
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.026
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Χαρά Κανάρη

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υποβάθρου

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Άσκηση Πεδίου	35
[X]	Μελέτη και ανάλυση βιβλίων και άρθρων	60
[X]	Φροντιστήριο	16

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτήτριες/ές αναμένεται:

Να γνωρίζουν διαφορετικά είδη μουσείων.

Να αντιλαμβάνονται την εκπαιδευτική και κοινωνική δυναμική του μουσείου και σε σχέση με την τυπική εκπαίδευση.

Να κατανοούν τις βασικές έννοιες, αρχές και μεθόδους της Μουσειοπαιδαγωγικής.

Να αντιλαμβάνονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της μάθησης στο μουσείο και τα μαθησιακά οφέλη για όλα τα παιδιά ανεξάρτητα από τις διαφορές τους.

Να μπορούν να αξιοποιήσουν το εκπαιδευτικό υλικό μουσείων εντός και εκτός τάξης.

Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν και να υλοποιούν ένα μουσειοπαιδαγωγικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα με βάση τις αρχές και τις μεθόδους της Μουσειακής Εκπαίδευσης λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά χαρακτηριστικά της σχολικής ομάδας.

Να αξιολογούν δραστηριότητες και υλικό από μουσεία και χώρους πολιτισμικής αναφοράς.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[ ]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[ ]	Αντίδραση	[ ]	Χειρισμός

[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η θεωρητική και εκπαιδευτική προσέγγιση του μουσείου ως χώρου μη τυπικής /άτυπης μάθησης συμπληρωματικά με την τυπική εκπαίδευση με στόχο οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τα στοιχεία αυτά τόσο στην σχολική τάξη όσο και στο πλαίσιο ποικίλων διδακτικών δράσεων σε μουσειακούς χώρους (π.χ. μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, εκθέσεις κλπ) για την πνευματική ανάπτυξη των παιδιών νηπιακής και πρώτης σχολικής ηλικίας και την προώθηση του τρόπου σκέψης τους. Βασικοί θεματικοί άξονες του μαθήματος είναι: α. η συνοπτική παρουσίαση της εξέλιξης των μουσείων με έμφαση στο σύγχρονο εκπαιδευτικό και κοινωνικό τους ρόλο, β. το θεωρητικό υπόβαθρο της Μουσειακής Εκπαίδευσης, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της μάθησης στο μουσείο και η σημασία τους για την ανάπτυξη των παιδιών, γ. η σχέση μουσείου και σχολείου και η σημασία του πολιτισμού στην εκπαίδευση όλων των παιδιών, δ. το μεθοδολογικό πλαίσιο σχεδιασμού εκπαιδευτικών δράσεων με έμφαση σε θεωρίες μάθησης και στις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού στη Μάθηση και με στόχο την ανταπόκριση στην ανομοιογένεια του μαθητικού πληθυσμού (π.χ. τάξεις μικτών ικανοτήτων, παιδιά με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, πολυπολιτισμικότητα, κλπ), ε. η σύνδεση της Μουσειακής Εκπαίδευσης με περιοχές του Αναλυτικού Προγράμματος, την τέχνη, την διαπολιτισμική εκπαίδευση, την τοπική ιστορία, την τεχνολογία, κλπ., μέσα από παραδείγματα και ανάλογες πρακτικές εφαρμογές σε μουσειακούς χώρους και επιτόπιες ασκήσεις, στ. η αξιοποίηση ποικίλων μέσων και υλικών (π.χ. εκπαιδευτικό υλικό μουσείων) εντός της σχολικής τάξης αλλά και στα μουσεία, και η. ο ρόλος των εκπαιδευτικών ως διαμεσολαβητικός παράγοντας μεταξύ μουσείου, σχολείου και γονέων.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Νικονάνου, Ν. (2010). Μουσειοπαιδαγωγική. Από τη θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Πατάκης. Κωδικός Εύδοξου: 21786.
2. Νικονάνου, Ν., & Κασβίκης Κ. (Επιμ.) (2008). Εκπαιδευτικά ταξίδια στο χρόνο. Εμπειρίες και ερμηνείες του Παρελθόντος. Αθήνα: Εκδ. Πατάκη. Κωδικός Εύδοξου: 21550.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Ενδεικτικά:
 Βέμη, Μπ., & Νάκου, Ει. (Επιμ.) (2010). Μουσεία και Εκπαίδευση. Αθήνα: Νήσος.
 E. Hooper-Greenhill, Ει. (2007). Museums and education. Purpose, pedagogy, performance. London: Routledge.
 Καλεσοπούλου, Δ. (Επιμ.) (2011). Παιδί και εκπαίδευση στο μουσείο. Θεωρητικές αφητηρίες, παιδαγωγικές πρακτικές. Ελληνικό Παιδικό Μουσείο. Αθήνα: Πατάκης.
 Κόκκινος, Γ., & Αλεξάκη, Ε. (Επιμ.) (2002), Διεπιστημονικές προσεγγίσεις στη Μουσειακή Αγωγή. Αθήνα: Μεταίχιμο.
 Νικονάνου, Ν. (Επιμ.) (2015). Μουσειακή μάθηση και εμπειρία στον 21^ο αιώνα ΣΕΑΒ.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[ ]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[ ]	[X]
Άλλη / Άλλες Χρήση εποπτικού υλικού	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Στη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτήτριες/ές θα ασχοληθούν με:
Μελέτη και παρουσίαση θεωρητικών κειμένων και εφαρμογών από τη βιβλιογραφία
Γραπτή εργασία (προαιρετική)
Επιτόπιες ασκήσεις και παρουσίαση εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή άλλων εκπαιδευτικών δράσεων για σχολικές ομάδες από μουσεία της Θεσσαλονίκης
Τελική αξιολόγηση (γραπτές εξετάσεις με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ή πολλαπλής επιλογής)
Σε όλες τις περιπτώσεις οι φοιτήτριες/ές εργάζονται σε μικρές ομάδες και αξιολογούνται τόσο ομαδικά, όσο και ατομικά, στο πλαίσιο της ομάδας.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτές εξετάσεις με ερωτήσεις σύντομης απάντησης ή πολλαπλής επιλογής	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
[X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Χρήση Power Point στα μαθήματα και άλλο υλικό (πχ βίντεο σχετικού περιεχομένου, επιστημονικά άρθρα, κλπ)
Ανάρτηση ανακοινώσεων, οδηγιών και εκπαιδευτικού υλικού στο e-learning ή/και στην ιστοσελίδα

του Τμήματος
 Επικοινωνία με e-mail

Γλώσσα

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η Πολιτιστική μας Κληρονομιά στην Εκπαίδευση

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.027

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Χαρά Κανάρη

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Χειμερινό/Εαρινό	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒		
☒	Άσκηση Πεδίου	35
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	
☒	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	11
☒	Συγγραφή εργασίας/εργασιών	15

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτήτριες/ές αναμένεται:

- Να γνωρίζουν διαφορετικές πτυχές και διαστάσεις της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Να γνωρίζουν βασικούς σταθμούς του ελληνικού πολιτισμού
- Να αντιλαμβάνονται την εκπαιδευτική και κοινωνική αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς σε σχέση με την τυπική εκπαίδευση στη σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνική και εκπαιδευτική πραγματικότητα
- Να αναγνωρίζουν τα μαθησιακά οφέλη για όλα τα παιδιά ανεξάρτητα από τις διαφορές τους σε σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά στην εκπαίδευση
- Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν και να υλοποιούν ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα με βάση τις αρχές της διαθεμτικότητας, της βιωματικής μάθησης και του Καθολικού Σχεδιασμού στη Μάθηση λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά χαρακτηριστικά της σχολικής ομάδας
- Να μπορούν να αξιοποιήσουν εκπαιδευτικό υλικό πολιτιστικού περιεχομένου εντός και εκτός τάξης
- Να αξιολογούν δραστηριότητες και υλικό από χώρους πολιτισμικής αναφοράς

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☒	Φυσικότητα

☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η θεωρητική και εκπαιδευτική προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς και παράδοσης (π.χ. αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, ιστορικοί χώροι κλπ) με στόχο οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τα στοιχεία αυτά τόσο στη σχολική τάξη όσο και εκτός σχολικής τάξης στο πλαίσιο ποικίλων σχετικών διδακτικών δράσεων για την πνευματική ανάπτυξη των παιδιών νηπιακής και πρώτης σχολικής ηλικίας, την καλλιέργεια ποικίλων δεξιοτήτων και την προώθηση του τρόπου σκέψης τους. Βασικοί άξονες του μαθήματος είναι: α. η έννοια της πολιτιστικής κληρονομιάς (κινητή, ακίνητη κλπ) β. η συνοπτική παρουσίαση βασικών σταθμών του ελληνικού πολιτισμού, γ ο ρόλος της της πολιτιστικής κληρονομιάς στην εκπαίδευση διαχρονικά αλλά και στη σύγχρονη εποχή με έμφαση σε αξίες που προωθούν το διάλογο και την κοινωνική συνοχή στη σύγχρονη πολυπολιτισμική πραγματικότητα, δ. το θεωρητικό υπόβαθρο της εκπαιδευτικής αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και τα μαθησιακά οφέλη για όλα τα παιδιά, ε. η σύνδεση της πολιτιστικής κληρονομιάς με θεματικές περιοχές του Αναλυτικού Προγράμματος, στ. το μεθοδολογικό πλαίσιο σχεδιασμού εκπαιδευτικών δράσεων σε σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά με έμφαση σε θεωρίες μάθησης, στη διαθεματικότητα, στη βιωματική μάθηση και στις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού στη Μάθηση με στόχο την ανταπόκριση στην ανομοιογένεια του μαθητικού πληθυσμού (π.χ. τάξεις μικτών ικανοτήτων, παιδιά με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, πολυπολιτισμικότητα, κλπ) μέσα από παραδείγματα και ανάλογες πρακτικές εφαρμογές και επιτόπιες ασκήσεις σε χώρους πολιτιστικής αναφοράς, ζ. η αξιοποίηση ποικίλων μέσων και υλικών (π.χ. εκπαιδευτικό υλικό μουσείων, νέες τεχνολογίες), και η. ο ρόλος των εκπαιδευτικών ως διαμεσολαβητικός παράγοντας μεταξύ μουσείου, σχολείου και γονέων.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Gombrich, E.H., «Το χρονικό της τέχνης». Εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, 1998. Κωδικός Εύδοξου: 59369634.
2. Legras Bernard, «Πολιτισμός και εκπαίδευση στον αρχαίο ελληνικό κόσμο». Εκδόσεις Κριτική Α.Ε. Αθήνα 2005. Κωδικός Εύδοξου: 11750.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Ταμπάκη, Σ. (2001). Η πολιτιστική μας κληρονομιά σήμερα. Μνημεία-μουσεία-αρχαιολογικοί χώροι για τους εκπαιδευτικούς. Θεσσαλονίκη: Αλτιντζή.
Επιλεγμένη βιβλιογραφία (π.χ. άρθρα και άλλα βιβλία σε πανεπιστημιακές και μη βιβλιοθήκες)
Ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό υλικό (open access)

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒

Εργαστηριακές Ασκήσεις	☒	☐
Συγγραφή Εργασιών	☒	☐
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☐
Ανάλυση Εργασιών	☐	☒
Άσκηση Πεδίου	☐	☒
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	☐	☒
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	☒	☒
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	☐	☒
Άλλη / Άλλες Προβολές	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Στη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτήτριες/ές θα ασχοληθούν με:
 Μελέτη και παρουσίαση θεωρητικών κειμένων και εφαρμογών από τη βιβλιογραφία
 Γραπτή εργασία (προαιρετική)
 Επιτόπιες ασκήσεις και παρουσίαση εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή άλλων εκπαιδευτικών δράσεων για σχολικές ομάδες σε χώρους πολιτιστικής αναφοράς της Θεσσαλονίκης
 Τελική αξιολόγηση με γραπτές εξετάσεις σύντομης απάντησης ή πολλαπλής επιλογής
 Σε όλες τις περιπτώσεις οι φοιτήτριες/ές εργάζονται σε μικρές ομάδες και αξιολογούνται τόσο ομαδικά όσο και ατομικά, στο πλαίσιο της ομάδας.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Χρήση Power Point στα μαθήματα και άλλο υλικό (π.χ. βίντεο σχετικού περιεχομένου, επιστημονικά άρθρα, κλπ)
Ανάρτηση ανακοινώσεων, οδηγιών και εκπαιδευτικού υλικού στο e-learning ή/και στην ιστοσελίδα του Τμήματος
Επικοινωνία με e-mail

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κινητική και Ρυθμική Αγωγή

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.028

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Εύα Παυλίδου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Χειμερινό/Εαρινό	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	26
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	30
[X]	Φροντιστήριο	10
[X]	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	13
[X]	Σεμινάρια	10
[X]	Άλλη / Άλλες: μικροδιδασκαλίες, προβολές, αναλύσεις	22

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Οι φοιτήτριες/τές επιδιώκεται

- να αντιληφθούν κατ' αρχήν θεωρητικά τις ιδιαιτερότητες και τους άξονες της Κινητικής Ρυθμικής Αγωγής στην προσχολική και πρώτη παιδική ηλικία,
- να εξοικειωθούν με τις ανάλογες διδακτικές μεθόδους και να είναι σε θέση να τις διαχειρίζονται κατάλληλα

- να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη και να έρθουν σε επαφή με τις προτεινόμενες δραστηριότητες βιωματικά, συμμετέχοντας ενεργητικά στο πρακτικό μέρος του μαθήματος
- να μάθουν να αξιολογούν την καταλληλότητα των δραστηριοτήτων σε σχέση με την ηλικία των παιδιών, το χώρο και άλλες συνθήκες
- να είναι σε θέση να δημιουργούν δικές τους στοχοθετημένες εφαρμογές
- να επιχειρούν να συνεργάζονται

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[ ]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[X]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Θεωρητικό μέρος: Περιλαμβάνει τα μοντέλα αγωγής της κίνησης του παιδιού (κινητική αγωγή, ψυχοκινητική, αναπτυξιακή φυσική αγωγή κ.ά.), τους στόχους, τις ιδιαιτερότητες και τις δυνατότητες εφαρμογής τους. Παρουσιάζεται η σύνδεσή τους με τη ρυθμική αγωγή μέσα από τις αναγνωρισμένες μεθόδους μουσικοκινητικής αγωγής. Σημαντικό κομμάτι του περιεχομένου του μαθήματος είναι η διδακτική μεθοδολογία και η λειτουργική ταξινόμηση των αντιπροσωπευτικών δραστηριοτήτων κινητικής και ρυθμικής αγωγής σε απλές, μεταβατικές, συνδυαστικές κ.ά. Επίσης, δίνεται έμφαση στις δυνατότητες διαθεματικών και διαπολιτισμικών προσεγγίσεων μέσω της κίνησης. Παρουσιάζονται σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα, ενώ οι φοιτήτριες/τές εισάγονται στη διαδικασία δημιουργίας, εφαρμογής και αξιολόγησης προγραμμάτων κινητικής ρυθμικής αγωγής για την προσχολική και πρώτη παιδική ηλικία.

Πρακτικό μέρος: Δραστηριότητες-παιχνίδια πάνω στους βασικούς άξονες του μαθήματος. Οι εφαρμογές πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή των φοιτητριών/των μέσα σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Παυλίδου Εύα (2012) «Κινητική και Ρυθμική Αγωγή στην Προσχολική Εκπαίδευση: από τη Θεωρία στην Πράξη», εκδ. Ζυγός, Θεσσαλονίκη
2. Καμπάς Αντώνιος (2019) «Φυσική Δραστηριότητα και Ψυχοκινητική στην Προσχολική Ηλικία», εκδ. Γ. Δαρδανός – Κ. Δαρδανός Ο.Ε., Αθήνα

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Donelly Frances Cleland, Mueller S. Suzanne, Gallahue L. David (2020) «Αναπτυξιακή Φυσική Αγωγή για όλα τα παιδιά: Θεωρία και Πράξη», επιμ. Τσορμπατζούδης Χαράλαμπος, Ευαγγελινού Χριστίνα, Μτφρ Σοκοδήμου Υβόννη, Βαρλάμη Χριστίνα, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη.

Zimmer Renate (2007) «Εγχειρίδιο Ψυχοκινητικής Αγωγής: Θεωρία και Πράξη της Ψυχοκινητικής Παρέμβασης», εκδ. Αθλότυπο, Αθήνα

Karin Martin & Ulla Ellermann, (2001) «Πολύπλευρη Ρυθμική Αγωγή: Μουσικοκινητική Προσέγγιση Κινητικών Ικανοτήτων», μετάφραση Ε. Φλεμετάκη, επιμέλεια Κ. Μουρατίδου, Εκδόσεις Salto, Θεσσαλονίκη.

Ρήγα Βασιλική, (2001) «Η Σωματική Έκφραση: στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο», Εκδ Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός, Αθήνα

Ιζαμπέλ Μπελίσσά & Νικόλ Ιμπερτί, (2004) «Ο Χορός στο Νηπιαγωγείο» Εκδ Άγκυρα: Παιδαγωγικά

Τσαπακίδου Αγγελική, (1997) «Κινητικές Δεξιότητες: Προγράμματα Ανάπτυξης Κινητικών Δεξιοτήτων σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας» Εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη

Ζαχοπούλου Ευρυδίκη, (2007) «Η Φυσική Αγωγή στην Αρχή του 21ου Αιώνα: Σκοποί-Στόχοι-Επιδιώξεις στην Προσχολική Ηλικία» συνεργάστηκε Τρεύλας Ε., Εκδόσεις Χριστοδουλίδη, Θεσσαλονίκη

David L. Gallahue, (2002) «Αναπτυξιακή Φυσική Αγωγή για τα Σημερινά Παιδιά» Μεταφρ.-Επιμ. Ευαγγελινού Χ.- Παππά Α., Εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη

Renate Zimmer, (2007) «Εγχειρίδιο Κινητικής Αγωγής: από τη Θεωρία στην Πράξη» επιστ επιμ Α. Καμπάς, Εκδόσεις Αθλότυπο, Αθήνα

Πολυμενοπούλου Κ., Καραδήμου Κ., Πολλάτου Ε., «Ρυθμικές Ασκήσεις στη Φυσική Αγωγή», (2008), Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα

Διγγελίδης Νικόλαος (2007), «Το φάσμα των μεθόδων διδασκαλίας στη Φυσική Αγωγή: από τη θεωρία στην πράξη» εκδ. Χριστοδουλίδη, Θεσσαλονίκη

Stinson Sue (1988) “Dance for young children: finding the magic in movement”, North Marion (1990) “Movement & Dance Education: a Guide for the Primary & Middle School Teacher” Northcote House, κ.ά.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Καλλιτεχνική Δημιουργία	[X]	[X]
Άλλη / Άλλες: ανάλυση βιντεοσκοπημένων εφαρμογών	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Στη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτήτριες/τές αξιολογούνται με δύο εξετάσεις προόδου, με αντιστοίχιση στο 30% η πρώτη και στο 40% η δεύτερη της συνολικής βαθμολόγησης. Περιλαμβάνονται συνδυασμοί γραπτής εργασίας και πρακτικής εξέτασης (η μία ατομική και η άλλη σε συνεργασία μέχρι 4 άτομα). Παραδίδεται εγκαίρως η απαιτούμενη ύλη και δίνονται σαφώς προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία αναλύονται σε σχετικά αρχεία που αναρτώνται στο εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος στο e-learning. Κατά τις εξεταστικές περιόδους συμπληρώνεται το 30% του συνολικού βαθμού με quiz.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Άλλη / Άλλες: Πρακτική εξέταση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

1. χρήση οπτικοακουστικού υλικού με βιντεοπροβολέα και ηχητικά συστήματα στη διδασκαλία
2. χρήση πλατφόρμας zoom για διαδικτυακά μαθήματα στο διάστημα της πανδημίας
3. χρήση διαδικτύου για την επικοινωνία με τους φοιτητές: α) εκπαιδευτικό υλικό για το μάθημα αναρτημένο στο e-learning, β) έκτακτες ανακοινώσεις στο e-learning και στην ιστοσελίδα του Τμήματος, γ) απαντήσεις σε ερωτήματα των φοιτητών μέσω email και μέσω zoom.

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεατροπαιδαγωγική

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.029

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αντώνης Λενακάκης

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
Χ		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	20
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	26
☒	Φροντιστήριο	10
☒	Πρακτική Άσκηση	10
☒	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	30
☒	Άλλη / Άλλες (Παρακολούθηση και Παρουσίαση θεατρικών δρώμενων)	15

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στις βασικές έννοιες και τα εργαλεία της Θεατροπαιδαγωγικής, ώστε να είναι σε θέση να κατανοούν, να δημιουργούν, να παρουσιάζουν και να ερμηνεύουν θεατροπαιδαγωγικά δρώμενα.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

«Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, το Τμήμα επιφυλάσσεται για τη συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει».

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Καμία

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Αντικείμενο, στόχοι και μεθοδολογία της Θεατροπαιδαγωγικής. Σχέση Θεατροπαιδαγωγικής με τη Θεατρική Τέχνη και τις άλλες Τέχνες, την Παιδαγωγική επιστήμη, το σύγχρονο σχολείο και τους συγγενείς επιστημονικούς κλάδους. Η έννοια και τα συστατικά του θεάτρου ως παραστατικής τέχνης. Ειδικές σχέσεις Θεατροπαιδαγωγικής: Κανόνας-εμπυχωτής-ομάδα, παιχνίδι και μάθηση, συμπεριφορά, επικοινωνία, δράση, θεατρικό σημείο, αυτο-ανακάλυψη, αλληλεγγύη, διαδικασία, σκηνικό προϊόν, ενσυναίσθηση. Ο ρόλος του παιδαγωγού-εμπυχωτή.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Λενακάκης, Α. & Παρούση, Α. (2019). Η Τέχνη του Κουκλοθεάτρου στην Εκπαίδευση. Παιχνίδι Συγκλίσεων και Αποκλίσεων. Αθήνα: Gutenberg
Κωδικός στο Εύδοξο: 86057149
2. Γραμματάς, Θ. (2017) *Θεατρική Αγωγή και Παιδεία*. Αθήνα: Μπαμπάλης.
Κωδικός στον Εύδοξο: 68400104.
3. Άλκηστις (2008) *Μαύρη αγελάδα, άσπρη αγελάδα. Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση και Διαπολιτισμικότητα*. Αθήνα: Τόπος.
Κωδικός στον Εύδοξο: 8782

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Αρτώ, Α. (1992) *Το θέατρο και το είδωλό του* (μτφρ. Π. Μάτεσις). Αθήνα: Δωδώνη
- Άλκηστις (2012) *Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο*. Αθήνα: Πεδίο
- Άλκηστις (2012) *Το βιβλίο της δραματοποίησης*. Αθήνα: Πεδίο
- Άλκηστις (2012) *Η δραματοποίηση για παιδιά*. Αθήνα: Πεδίο
- Άλκηστις (2000) *Η δραματική τέχνη στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Αυγητίδου, Σ. (επιμ.) (2001) *Το παιχνίδι. Σύγχρονες ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Τυπωθήτω
- Αυδή, Α. & Χατζηγεωργίου, Μ. (2007) *Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Beauchamp, H. (1998) *Τα παιδιά και το δραματικό παιχνίδι. Εξοικείωση με το θέατρο* (μτφρ. Ε. Γιανίτσκα). Αθήνα: Τυπωθήτω
- Bergeret, L. (1988) *Ψυχοκινητικά παιχνίδια για παιδιά από 2 ως 6 χρόνων*. Αθήνα:

Δίπτυχο

- Βίννικοτ, Ντ. (1979) *Το παιχνίδι, το παιδί και η πραγματικότητα* (μτφρ. Α. Γιαννακούλας). Αθήνα: Καστανιώτης
- Chauveld, M. V. (1998) *Δραστηριότητες - διερευνήσεις - ανακαλύψεις για παιδιά του νηπιαγωγείου και του δημοτικού*. Αθήνα: Τυπωθήτω
- Γκόβας, Ν. (2003) *Για ένα νεανικό δημιουργικό θέατρο. Ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές. Ένα πρακτικό βοήθημα για εμπυχωτές θεατρικών ομάδων και εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Γκροτόφσκι, Γ. (1982) *Για ένα Φτωχό Θέατρο* (μτφρ. Φ. Κονδύλης, Μ. Γαϊτή-Βορρέ). Αθήνα: Θεωρία
- Γραμματάς, Θ. (1999) *Διδακτική του Θεάτρου*. Αθήνα: Τυπωθήτω
- Γραμματάς, Θ. (2002) *Το Ελληνικό θέατρο στον 20ό αιώνα. Πολιτισμικά πρότυπα και πρωτοτυπία* [2 τόμοι]. Αθήνα: Εξάντας
- Γραμματάς, Θ. (2004) *Το θέατρο στο σχολείο. Μέθοδοι διδασκαλίας και εφαρμογής*. Αθήνα: Ατραπός
- Γραμματάς, Θ. (2006) *Για το Δράμα και το Θέατρο*. Αθήνα: Εξάντας
- Γραμματάς, Θ. (2007) *Η σχολική θεατρική παράσταση. Οδηγός για εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Ατραπός
- Γραμματάς, Θ. & Τζαμαριάς Τ. (2004) *Πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο. Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Ατραπός
- Δαράκη, Π. (1995) *Το προσχολικό παιδί και οι ανάγκες του*. Αθήνα: Δωδώνη
- Deldime, R. (1996) *Θέατρο για την Παιδική και Νεανική Ηλικία* (μτφρ. Θ. Γραμματάς). Αθήνα: Τυπωθήτω
- Έλαμ, Κ. (2001) *Η σημειωτική θεάτρου και δράματος* (μτφρ. Κ. Διαμαντάκου). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Έσολιν, Μ. (2005) *Μπρεχτ. Ο άνθρωπος και το έργο του* (απόδοση Φ. Κονδύλης). Αθήνα: Δωδώνη
- Faur, G. & Lascar, S. (1988) *Το Θεατρικό Παιχνίδι* (μτφρ. Α. Στρουμπούλη). Αθήνα: Gutenberg
- Κακούρη, Κ. Ι. (1998) *Προαισθητικές μορφές θεάτρου*. Αθήνα: Εστία (1η έκδ. 1946)
- Καραντινός, Σ. (1949) *Περί Θεάτρου*. Αθήνα
- Κεμπρε, Α. (επιμ.) (2005) *Εκπαιδευτικό δράμα και ειδικές ανάγκες. Ένα εγχειρίδιο για δασκάλους σε γενικά και ειδικά σχολεία* (μτφρ. Α. Βεργιοπούλου). Αθήνα: Πατάκης Κουν, Κ. (1992) *Κάνουμε θέατρο για την ψυχή μας*. Αθήνα: Καστανιώτης
- Λενακάκης, Α. (2008) *Η Θεατροπαιδαγωγική ως νέο μοντέλο παρέμβασης στην αγωγή ατόμων με εμπόδια στη ζωή και στη μάθηση*. Στο: Κουρκούτας Η./Chaertier J.P. (επιμ.) (2008): *Παιδιά και έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές*. Τοπίο, σσ. 455-470
- Λενακάκης, Α. (2011) *Οι αντιστάσεις μας στο ανοίκειο ως πρόκληση: Ευκαιρίες διαπολιτισμικής συνάντησης και επικοινωνίας μέσω Θεατροπαιδαγωγικής*. Στο: Ανδρουλάκης Γ./Μητακίδου Σ./Τσοκαλίδου Ρ. (επιμ.) (2011) *Σταυροδρόμι Γλωσσών & Πολιτισμών: Μαθαίνοντας εκτός σχολείου*. Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου (σε ηλεκτρονική έκδοση). Θεσσαλονίκη: Πολύδρομο, Παιδαγωγική Σχολή Α.Π.Θ., σσ. 114-128.
- Μάρκαρης, Π. (1982) *Ο Μπρεχτ και ο διαλεκτικός λόγος*. Αθήνα: Ιθάκη
- Μουδατσάκις, Τ. (1994) *Η θεωρία του Δράματος στη σχολική πράξη. Το Θεατρικό Παιχνίδι. Η Δραματοποίηση*. Αθήνα: Καρδαμίτσα
- Μουδατσάκις, Τ. (2005) *Το θέατρο ως πρακτική τέχνη στην εκπαίδευση. Από τον Stanislavsky, τον Brecht και τον Grotowski στο σκηνικό δοκίμιο*. Αθήνα: Εξάντας
- Μπρουκ, Π. (1976) *Η Σκηνή χωρίς Όρια* (μτφρ. Μ.-Π. Παπαρά). Θεσσαλονίκη: Εγνατία
- Μπρουκ, Π. (1998) *Η ανοιχτή πόρτα. Σκέψεις πάνω στην τέχνη και την πρακτική του θεάτρου* (μτφρ. Μ. Φραγκουλάκη). Αθήνα: Κοάν
- Μπρουκ, Π. (1999) *Ένας Άλλος Κόσμος: Σαραντά χρόνια θεατρικής αναζήτησης 1947-1987* (μτφρ. Ε. Καραμπέτσου). Αθήνα: Εστία
- Πάβις, Π. (2006) *Λεξικό του Θεάτρου* (επιμ. Κ. Γεωργουσόπουλος, μτφρ. Α. Στρουμπούλη). Αθήνα: Gutenberg

Παπαδόπουλος, Γ. (1999) *Δια παιδαγωγίας κοινωνικών αποτραγικοποιήσις*. Αθήνα: Εντός
 Παπαδόπουλος, Γ. (2002) *Το όλον, το τραγικόν και η αγωγή*. Αθήνα: Ψηφίδα
 Παπαδόπουλος, Γ. (2005) *Καθάρσεως όρια και όροι*. Αθήνα: Ψηφίδα
 Παπαδόπουλος Σ. (2010) *Παιδαγωγική Θεάτρου*. Αθήνα: Κοντύλι
 Παπαθανασίου, Α. & Μπασκλαβάνη, Ο. (2001) *Θεατροπαιχνίδια*. Αθήνα: Κέδρος
 Πατσαλίδης, Σ. (1997) *(Εν)τάσεις και (Δια)στάσεις. Η ελληνική τραγωδία και η θεωρία του εικοστού αιώνα*. Αθήνα: Τυπωθήτω
 Πατσαλίδης, Σ. (2000) *Θέατρο και Θεωρία*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press
 Πούχγερ, Β. (1997) *Κείμενα και αντικείμενα. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Καστανιώτης
 Πούχγερ, Β. (1988) *Ελληνική Θεατρολογία*. Αθήνα : Εκδόσεις Εταιρείας Θεάτρου Κρήτης
 Σέργη, Λ. (1987) *Δραματική έκφραση και αγωγή του παιδιού*. Αθήνα: Gutenberg
 Τσιάρας, Α. (2007) *Η θεατρική αγωγή στο δημοτικό σχολείο: Μια ψυχοκοινωνιολογική προσέγγιση*.
 Αθήνα: Παπαζήσης
 Χρυσάφη, Μ. (1991) *Το δραματικό παιχνίδι στην προσχολική ηλικία*. Αθήνα: Σμυρنيωτάκης
 Φύλλης, Χ. (1980) *Ιστορία του Θεάτρου* (μτφρ. Ρ. Πατεράκη). Αθήνα: Υποδομή Wooland B., *Η διδασκαλία του δράματος στο Δημοτικό Σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα 1999
 (Χρήσιμες πληροφορίες για τα θεατροπαιδαγωγικά δρώμενα στην ιστοσελίδα: www.theatroedu.gr).

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Καλλιτεχνική Δημιουργία	[X]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[X]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση στο μάθημα γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου μέσω των σκηνικών ασκήσεων και των αναλαμβανόμενων σκηνικών δράσεων που λαμβάνουν χώρα σε κάθε συνάντηση, και μέσω των παρουσιάσεων επιλεγμένων θεματικών από την ιστορία και εξέλιξη του Θεάτρου και της Θεατροπαιδαγωγικής.

Στο τέλος του εξαμήνου παρουσιάζεται θεατροπαιδαγωγικό δρώμενο από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές ομαδικά σε μικτό κοινό και παραδίνεται γραπτή εργασία/μνημόνιο, η οποία έχει το χαρακτήρα αναστοχαστικής και (αυτο)αξιολογικής έκθεσης πάνω στο παρουσιαζόμενο θεατροπαιδαγωγικό δρώμενο.

Το δρώμενο μπορεί να παρουσιαστεί σε επιλεγμένους εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς ή πολιτιστικούς φορείς της πόλης.

Επίσης, δίνεται η ευκαιρία επιλογής ανάμεσα σε προφορική εξέταση βάσει ύλης από τα προς επιλογή συγγράμματα και σε εκπόνηση και παρουσίαση γραπτής εργασίας βάσει ενός θέματος από την προτεινόμενη βιβλιογραφία.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Συνεργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Εξέταση με τη βοήθεια Η/Υ	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνική (και γερμανική όπου χρειαστεί)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Δημιουργική Μουσική Παιδαγωγική
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.030
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Κωνσταντίνα Δογάνη

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	10
☒	Άσκηση Πεδίου	10
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	21
☒	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	20
☒	Άλλη / Άλλες: Παρουσιάσεις, Συζήτηση & κριτική άρθρων, Μικροδιδασκαλία, Συγγραφή εργασιών	50
	ΣΥΝΟΛΟ	150

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

- Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος
- κατανοούν τις βασικές αρχές και τον ιδιαίτερο τρόπο προσέγγισης μιας μουσικής αγωγής που απευθύνεται στα παιδιά προσχολικής ηλικίας
  - προσεγγίζουν με επιλεγμένες μουσικοπαιδαγωγικές μεθόδους, τόσο θεωρητικά όσο και βιωματικά, τις βασικές μορφές μουσικής έκφρασης και τις μουσικές έννοιες
  - καλλιεργούν τις προσωπικές τους μουσικές δεξιότητες μέσα από τη δημιουργική χρήση της φωνής και του σώματος ηχογόνων αντικειμένων αλλά και απλών ρυθμικών και μελωδικών μουσικών οργάνων
  - αφομοιώνουν και εντάσσουν δημιουργικά μέσω βαθμιαίας υποστήριξης, τις μουσικές γνώσεις που αποκτήθηκαν σε μικρές ομαδικές μουσικές συνθέσεις
  - εξοικειώνονται με το σχεδιασμό και την οργάνωση μουσικών δραστηριοτήτων για το νηπιαγωγείο και την εφαρμογή τους σε μικροδιδασκαλίες.
  - αντιλαμβάνονται την παιδαγωγική στάση και το ρόλο του εκπαιδευτικού για την ενθάρρυνση και ανάπτυξη της μουσικής δημιουργικότητας και έκφρασης των παιδιών

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, αναλύοντας τις επιφυλάξεις ΤΟΥ για την ταξινόμηση που προτείνεται. ΕΧΕΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Βοηθούν οι όποιες προηγούμενες μουσικές σπουδές ή η ενασχόληση με τη μουσική.

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Εξοικείωση με βιωματικό τρόπο με το περιεχόμενο και τη μεθοδολογία διδασκαλίας της μουσικής στην προσχολική εκπαίδευση, η οποία είναι απαραίτητη πριν την Πρακτική Άσκηση στο νηπιαγωγείο.

Το μάθημα εξελίσσεται σε δύο άξονες:

Θεωρητικό Μέρος

α) Με τη συζήτηση που αναπτύσσεται σύμφωνα με διεθνή ερευνητικά ευρήματα και πρωτοποριακές εφαρμογές στο χώρο της μουσικής παιδαγωγικής στην προσχολική εκπαίδευση, επιχειρείται η κατανόηση του τρόπου μουσικής επικοινωνίας των παιδιών και της φύσης της μουσικής που αυτά δημιουργούν

β) Παρουσιάζονται οι βασικές μορφές μουσικής έκφρασης (ακρόαση-εκτέλεση-αυτοσχεδιασμός και σύνθεση) και επιλεγμένες μουσικοπαιδαγωγικές απόψεις που τις υποστηρίζουν

γ) Αναλύεται ο ρόλος του παιδαγωγού για μια παιδοκεντρική και διαλογική θεώρηση της μουσικής αγωγής που υποστηρίζει τη διαδικασία ανακάλυψης των ήχων και την ανάπτυξη κριτικής και αναστοχαστικής σκέψης

Πρακτικό Μέρος

α) Άμεση συμμετοχή των φοιτητών σε μουσικές δραστηριότητες και μουσικά παιχνίδια με αφορμή έννοιες της μουσικής και μουσικοπαιδαγωγικές μεθόδους

β) Μάθηση μέσα από τη συμμετοχή στην ομάδα

γ) Επαφή με την ομαδική μουσική δημιουργία

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

(1) Δογάνη, Κ. (2012) Μουσική στην προσχολική ηλικία: αλληλεπίδραση παιδιού-παιδαγωγού, Αθήνα: Gutenberg.
 (2) Green, L. (2014) *Άκουσε και Πάξε!* Αθήνα: Fagotto.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Στο μάθημα προτείνεται ελληνική και ξένη βιβλιογραφία και αρθρογραφία σχετική με τις διάφορες μουσικοπαιδαγωγικές θεωρίες.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Καλλιτεχνική Δημιουργία	[X]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[X]	[ ]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται σταδιακά (διαμορφωτική αξιολόγηση). Βασίζεται σε:

- Προφορικές παρουσιάσεις και μικροδιδασκαλίες, ατομικές και ομαδικές, κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.
- Πρόοδο στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος
  - Γραπτή ομαδική εργασία σε συγκεκριμένα ζητούμενα που αφορούν δημιουργικές εφαρμογές των στοιχείων της μουσικής και των μουσικοπαιδαγωγικών θεωριών και προφορική παρουσίαση και υποστήριξη σε μορφή 'παράστασης'.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Προφορική Εξέταση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Κατά τη διδασκαλία χρησιμοποιείται powerpoint για ανάλυση του θεωρητικού και πρακτικού μέρους του μαθήματος, ενώ παράλληλα υποστηρίζεται με σύνδεση στο διαδίκτυο και χρήση προγραμμάτων αναπαραγωγής μουσικής και βίντεο, μουσικής σημειογραφίας και μουσικής επεξεργασίας ήχου. Το μάθημα στηρίζεται κυρίως στη δια ζώσης επαφή αλλά η επικοινωνία διευκολύνεται με την ηλεκτρονική πλατφόρμα του μαθήματος καθώς και τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μουσική Θεωρία και Πράξη

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.031

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Νίκος Θεοδωρίδης

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Ανάπτυξης δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	25
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	25
☒	Φροντιστήριο	15
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	40
☒	Καλλιτεχνικό εργαστήριο	30
☒	Άλλη / Άλλες	15

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Το μάθημα αποσκοπεί στη βασική μουσική κατάρτιση, εκπαίδευση και καλλιέργεια των προσωπικών μουσικών ικανοτήτων των φοιτητών/τριών. Κύριος στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες τα βασικά στοιχεία της θεωρίας της μουσικής και ταυτόχρονα να γνωρίσουν τρόπους μεταφοράς της γνώσης αυτής παίζοντας σε μουσικά όργανα.

Περιγραφή

Παρέχονται ευκαιρίες για την κατανόηση του βασικού μουσικού κώδικα και την καλλιέργεια των αναγκαίων δεξιοτήτων των φοιτητών/τριών μέσα από τη συμμετοχή τους σε μουσικές δραστηριότητες (κυρίως ακρόασης και εκτέλεσης).

Αναμένεται ακόμη, οι φοιτητές να βελτιώσουν τις ακουστικές τους ικανότητες μέσα από ασκήσεις αναγνώρισης απλών ρυθμικών μοτίβων, καθώς και χαρακτηριστικών μελωδικών διαστημάτων ή απλών τραγουδιών (Dictée).

Τέλος, θα ασκηθούν ώστε να είναι σε θέση να παίζουν και να τραγουδούν ατομικά και σε σύνολα, απλές κλίμακες και ένα βασικό ρεπερτόριο με παιδικά τραγούδια, χρησιμοποιώντας ένα μελωδικό όργανο (μεταλλόφωνο, αρμόνιο ή άλλο).

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσει για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις μαθήματος

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

1. Στοιχεία θεωρίας της Μουσικής. Μουσική Ανάγνωση και Ορθογραφία (Dictée):
  - Ορισμοί βασικών στοιχείων της θεωρίας της μουσικής, των ιδιοτήτων του ήχου και των βασικών μουσικών εννοιών.
  - Μελωδικά διαστήματα, οι Μείζονες κλίμακες (Ντο, Φα) και οι σχετικές Ελάσσονές τους. Είδη συγχορδιών, κύριες συγχορδίες.
  - Μουσική σημειογραφία με γραφική ή νότες. Μουσική Ανάγνωση και Ορθογραφία (Dictée).
  - Ενδεικτικά παραδείγματα δραστηριοτήτων για παιδιά.

2. Εκμάθηση μελωδικού οργάνου (μεταλλόφωνο ή αρμόνιο):

Παρτιτούρες με τα πρώτα κατάλληλα παιδικά τραγούδια για ατομική και ομαδική άσκηση της φωνής και για εκμάθηση μεταλλόφωνου ή άλλου μελωδικού οργάνου. Εμπλουτισμός ρεπερτορίου. Ρυθμικές και μελωδικές συνοδείες.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Θεοδωρίδης, Ν. (2017), *Τραγουδοχοροί της Γης για φίλους μουσικόφιλους*. Θεσσαλονίκη: Copy City.
Γκανά, Γ., Ζησοπούλου, Ε., Θεοδωρίδης, Ν. κ.ά. (2004). *Το σχολείο εργαστήριο τέχνης και δημιουργίας*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών σπουδών ΑΠΘ.
 (Κωδικός στον Εύδοξο: 3234)

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Καψάσκη – Μακρή, Σ. Αγγελική.(2009). *Τα πρώτα μου τραγούδια- ανθολογία παιδικών τραγουδιών*. Αθήνα: Μελωδία- Καψάσκη.
Θεοδωρίδης, Ν.(1996/2017). *Τραγουδοπαιχνίδια για φίλους μουσικόφιλους*. Θεσσαλονίκη.

Γρηγορίου, Μ.(2005, α' έκδ.1992). *Μουσική για παιδιά και για έξυπνους μεγάλους*, Νεφέλη, Αθήνα.
Θεοδωρίδης, Ν.(2006). *Τραγουδοπαιχνίδια για φίλους μουσικόφιλους 4 ετών και άνω*, Θεσσαλονίκη.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Καλλιτεχνική Δημιουργία	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Γραπτές και προφορικές εξετάσεις. Επίσης, μικρές εργασίες, παρουσιάσεις συνόλων και γραπτή πρόοδος κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Άλλη / Άλλες (βίντεο, ηχογράφιση)	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση

Περιγραφή

Βιντεοσκόπηση, ηχογράφιση, χρήση μουσικών προγραμμάτων όπως audacity, encore, κ.ά. κατά τη διδασκαλία και προαιρετικά κατά την εργασία των ομάδων.

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία δε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.032

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Κορνηλία Χατζηνικολάου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	54
[X]	Σεμινάρια	6
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	30
[X]	Φροντιστήριο	30
[X]	Άλλος / Άλλοι	30

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Απόκτηση βασικών γνώσεων πάνω στις αναπτυξιακές διαδικασίες που είναι υπεύθυνες για την τυπική και την αποκλίνουσα ανάπτυξη. Βασικές γνώσεις σε ό,τι αφορά τα χαρακτηριστικά αναπτυξιακών και ψυχικών διαταραχών της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας. Ανίχνευση αποκλίνουσας συμπεριφοράς ή/και ανάπτυξης στη νηπιακή ηλικία και διαχείρισή της στο εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[ ]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[ ]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[ ]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

--

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Η έννοια της τυπικής και αποκλίνουσας ανάπτυξης. Συγκριτική εξέταση θεωρητικών μοντέλων που μελετούν και ερμηνεύουν την αποκλίνουσα ανάπτυξη. Παράγοντες επικινδυνότητας και προστατευτικοί παράγοντες, και πώς επηρεάζουν την ανάπτυξη. Η έννοια της ψυχικής ανθεκτικότητας και της προαγωγής αυτής. Ταξινόμηση και Διάγνωση των αναπτυξιακών και ψυχικών διαταραχών της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας. Περιγραφή των χαρακτηριστικών αναπτυξιακών και ψυχικών διαταραχών της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας. Παρουσίαση ευρημάτων για τη συνοσηρότητα αναπτυξιακών και ψυχικών διαταραχών. Μέθοδοι έρευνας της Αναπτυξιακής Ψυχοπαθολογίας. Σύνδεση του πεδίου της Αναπτυξιακής Ψυχοπαθολογίας με τον τομέα της Εκπαίδευσης.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Wenar, C. & Kerig, K.P. (2008). Εξελικτική Ψυχοπαθολογία: Από τη βρεφική ηλικία στην εφηβεία. Εκδόσεις Gutenberg.
Wilmshurst, L. (2011). Εξελικτική Ψυχοπαθολογία: Μια αναπτυξιακή προσέγγιση. Επιμέλεια: Η. Μπεζεβέγκης. Εκδόσεις Gutenberg.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Beauchaine, T.P., & Hinshaw, S.P. (2008). Child and Adolescent Psychopathology. Hoboken, N.J. : John Wiley & Sons.
Cohen, D., Stern, V., & Balaban, N. (2001). Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών. Εκδόσεις Gutenberg.
Hudziak, J.J. (2008). Developmental Psychopathology and Wellness: Genetic and environmental influences. Washington DC: American Psychiatric Pub.
Κάκουρος, Ε. & Μανιαδάκη Κ. (2006). Ψυχοπαθολογία Παιδιών και Εφήβων. Εκδόσεις Τυπωθήτω.
Kring, A., Davison, G., Neale, J. & Johnson, S. (2010). Ψυχοπαθολογία. Εκδόσεις Gutenberg.
Παπαγεωργίου, Β. (2005). Ψυχιατρική Παιδιών και Εφήβων». University Studio Press.
Rutter, M. (2008). Οι πολλαπλές σημασίες μιας αναπτυξιακής προοπτικής στη ψυχοπαθολογία. Hellenic Journal of Psychology, vol. 5, pp. 281-323.
Σύστημα Διαγνωστικής Ταξινόμησης Ψυχικής Υγείας και Αναπτυξιακών Διαταραχών της Βρεφικής και Νηπιακής Ηλικίας - DC: 0-3 (2014). (Επιστημονική Επιμέλεια: Κ. Χατζηνικολάου & Β. Καρβέλη). Εκδόσεις GEMA.
Τσιάντης, Γ. & Αλεξανδρίδης, Α. (επιμ.) (2008). Προσχολική Παιδοψυχιατρική 1. Ανάπτυξη. Καστανιώτης.
Τσιάντης, Γ. (2001). (επιμ.) Εισαγωγή στην Παιδοψυχιατρική. Καστανιώτης.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]

Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	☐	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☒
Ανάλυση Εργασιών	☐	☒
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	☐	☒
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	☒	☒
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Η αξιολόγηση βασίζεται στην γραπτή και προφορική παρουσίαση εργασιών που δίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και γραπτές εξετάσεις.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλές Επιλογής	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

moodle

Γλώσσα

Ελληνική (προαιρετικά, μελέτη άρθρων στην αγγλική γλώσσα)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εικαστική Αγωγή και Δημιουργία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.033

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Μαρία Λέτσιου, Χαρά Κανάρη

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βάσης	Προσανατολισμού		
x		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[ ]	Γενικών Γνώσεων
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	10
[X]	Σεμινάρια	10
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	10
[X]	Άσκηση Πεδίου	10
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	20
[X]	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	60
[X]	Άλλη / Άλλες: παρουσιάσεις και αναλύσεις οπτικού/εικαστικού υλικού, επισκέψεις σε χώρους εικαστικού ενδιαφέροντος, συγγραφή εργασιών	30

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Οι φοιτήτριες/τές αναμένεται:

- να γνωρίσουν βασικές έννοιες, αρχές και διδακτικές προσεγγίσεις της εικαστικής αγωγής καθώς και τα στάδια της καλλιτεχνικής ανάπτυξης του παιδιού
- να εξοικειωθούν με την οργάνωση και υλοποίηση εργαστηριακού τύπου εικαστικών δραστηριοτήτων στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία
- να γνωρίσουν βιωματικά μια ευρεία γκάμα εικαστικών μορφών, υλικών, τεχνικών και διαδικασιών.
- να διαμορφώσουν την προσωπική διδακτική φιλοσοφία, αιτιολογημένη με βάση τις παιδαγωγικές αρχές της τέχνης.
- να καλλιεργήσουν κριτήρια για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διδακτικών

εφαρμογών

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, αναλύοντας τις επιφυλάξεις ΤΟΥ για την ταξινόμηση που προτείνεται. ΕΧΕΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Καμία

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα «Εικαστική Αγωγή και Δημιουργία» περιλαμβάνει ένα εύρος γνώσεων απαραίτητων για την κατανόηση της σημασίας της εικαστικής δημιουργίας στην ανάπτυξη των νηπίων και των παιδιών. Η κατάρτιση αυτών των γνώσεων σε συνδυασμό με την καλλιέργεια καλλιτεχνικών δεξιοτήτων από τις/τους φοιτήτριες/τές συμβάλλουν στην αποτελεσματική καθοδήγηση των νηπίων σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Μέσα από (α) τη μελέτη σύγχρονων διεθνών θεωριών και ερευνητικών ευρημάτων, (β) την κριτική ανάλυση παραδειγμάτων και (γ) κυρίως τις εικαστικές εργαστηριακές-βιωματικές ομαδικές και ατομικές δραστηριότητες οι φοιτήτριες/τές:

- θα εξοικειωθούν με τις βασικές αρχές της εικαστικής αγωγής
- θα κατανοήσουν το ρόλο του σύγχρονου παιδαγωγού εικαστικών ως καλλιτέχνη/ παιδαγωγού / ερευνητή
- θα γνωρίσουν βασικές αναπτυξιακές, πολιτισμικές και κοινωνικές πλευρές της εικαστικής δραστηριότητας των παιδιών
- θα γνωρίζουν και θα διερευνήσουν ποικιλία εικαστικών μορφών, υλικών, τεχνικών και μεθόδων που μπορούν να αξιοποιηθούν στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία (σχέδιο, ζωγραφική, κολλάζ, χαρακτική, υφαντική, γλυπτική-πλαστική, sketchbook κ.ά.)
- θα εξοικειωθούν με το σχεδιασμό εικαστικών δραστηριοτήτων για νήπια και παιδιά πρώτης σχολικής ηλικίας
- θα γνωρίσουν πρακτικές κριτικής και ανταπόκρισης στην εικαστική δημιουργία.
- θα αναπτύξουν τις εικαστικές δεξιότητες καθώς και το ταλέντο τους στην παραγωγή τέχνης με ποικίλα μέσα

- Θα κατανοήσουν τη φύση και τις διαδικασίες των ερευνητικών πρακτικών στα εικαστικά

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

- Leavy, P. (2020) (Λέτσιου Μ. επιμ). Η καλλιτεχνική Δημιουργία ως Μέθοδος: Έρευνα μέσω της Τέχνης. Αθήνα: Gutenberg
- Charman, L. (1993) Διδακτική της Τέχνης, Προσεγγίσεις στην Καλλιτεχνική Αγωγή. Αθήνα: Νεφέλη

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Arnheim, R (2007). Οπτική Σκέψη. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Arnheim, R (1999). Τέχνη και Οπτική Αντίληψη. Αθήνα: Θεμέλιο
- Bolin, P. E., & Blandy, D. (Eds). (2011). Matter Matters: Art Education and Material Culture Studies. Reston, VA: National Art Education Association.
- Charman, L. (1993). Διδακτική της Τέχνης, Προσεγγίσεις στην Καλλιτεχνική Αγωγή. Αθήνα: Νεφέλη.
- Daucher, H. & Seitz, R. (2003). Διδακτική των Εικαστικών Τεχνών. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Duncum, P. (2020). Picture Culture, Visual Culture Concepts to Enchance the Curriculum. London: Bloomsbury Academy
- Efland, A. (2002). Art and Cognition, Integrating the Visual Arts in the Curriculum. New York: Teachers College Columbia University.
- Freedman, K. (2003). Teaching Visual Culture. New York: Teachers College Columbia University.
- Κούβου, Ου. (2016). Παιδικό Σχέδιο, η Γνωστική Προσέγγιση. Αθήνα: Gutenberg.
- Κούβου, Ου. (2019). Διδάσκοντας Σχέδιο σε Παιδιά, Μαθήματα Διαπραγματευτικής Σχεδίασης. Αθήνα: Gutenberg
- Leavy, P. (2020) (Λέτσιου Μ. επιμ). Η Καλλιτεχνική Δημιουργία ως Μέθοδος Έρευνας. Η Καλλιτεχνικής Βάσης Ερευνητική Πρακτική. Αθήνα: Gutenberg.
- Λέτσιου, Μ. (2012). Το Sketchbook ως Εργαλείο Μάθησης. Εικαστική Παιδεία, τεύχ. 28. Έκδοση της Ένωσης Καθηγητών Καλλιτεχνικών Μαθημάτων, σελ.104-107
- Λέτσιου, Μ. & Teles, P. (2014). Μη Απτική Δια- δραστική Καλλιτεχνική Εγκατάσταση με Καθηγητές Εικαστικών και Μαθητές. Εικαστική Παιδεία, τεύχ. 30. Ένωση Καθηγητών Καλλιτεχνικών Μαθημάτων, Θεσσαλονίκη, σελ.129-132.
- Λέτσιου, Μ. (2019). Me and my Teddy Bear. Synnyt/Origins: Finnish Studies in Art Education journal, InSEA Regional Congress.
- Λέτσιου, Μ. (2019). Rethinking the Notion of Art Learning as Social Activity. In T. Eca, H. Elzerman, M. Letsiou, M. Maksimovik, A. Saldanha (eds) "Engaged Arts Education". InSEA e- publication.
- Λέτσιου, Μ. (2019). Bridging Art Curricula with on- line Youth Culture, Screen Literacy, Education Through Visual Media Expression. Niigata University Japan vo1. σελ. 7-18
- Μαγουλιώτης, Α. (2002), Εικαστικές δημιουργίες I: Μέσα από την παρατήρηση. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Μαγουλιώτης, Α. (2002), Εικαστικές δημιουργίες II: Μέσα από τη φαντασία. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Νάκου, Ε. (2001). Μουσεία: Εμείς, τα Πράγματα και ο Πολιτισμός. Αθήνα: Νήσος
- Σάλλα, Τ. (1996). Δημιουργική Φαντασία και Παιδική Τέχνη. Αθήνα: Εξάντας
- Σάλλα, Τ. (2008). Καλλιτεχνική Παιδεία και Παιδαγωγικά Συστήματα. Αθήνα: Νήσος
- Σάλλα, Τ. (επιμ). (2011). Σύγχρονες Προσεγγίσεις στην Διδακτική της Τέχνης. Αθήνα: Νήσος

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Εργαστηριακές Ασκήσεις	☒	☒
Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☒
Ανάλυση Εργασιών	☒	☒
Καλλιτεχνική Δημιουργία	☒	☒
Άσκηση Πεδίου	☒	☒
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	☒	☒
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	☒	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση του μαθήματος πραγματοποιείται:

A. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου

- με την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών στα καλλιτεχνικά εργαστήρια
- με ατομικές/ομαδικές παρουσιάσεις και μικροδιδασκαλίες

B. Στο τέλος του εξαμήνου

- με την παράδοση φακέλου εικαστικών εργασιών
- με ατομικές γραπτές εξετάσεις

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Άλλη / Άλλες: Φάκελος εικαστικών εργασιών	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

- Παρουσιάσεις PowerPoint
- Χρήση διαδικτύου
- Επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και email

e-Οδηγός Σπουδών

Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

Moodle

Εκπαιδευτικό υλικό

Γλώσσα

Ελληνική (και αγγλική όπου χρειάζεται)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εισαγωγή στην Παιδαγωγική
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.034
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Δόμνα Κακανά

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βάσης	Προσανατολισμού		
Χ		Α', Β', Γ', Δ'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	40
☒	Άλλος / Άλλοι (Συγγραφή εργασίας / εργασιών)	71

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Οι φοιτήτριες/τες παρακολουθώντας όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες του μαθήματος θα είναι ικανές/οί να:

- εμβαθύνουν θεωρητικά στο πεδίο των επιστημών της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα της προσχολικής και να αναλύουν το ερευνητικό πεδίο της παιδαγωγικής επιστήμης, μέσα από τη συνθετική προσέγγιση του έργου των "μεγάλων παιδαγωγών"
- αντιμετωπίζουν τα βασικά/σύγχρονα παιδαγωγικά ζητήματα και της εκπαιδευτικής διαδικασίας ειδικότερα
- διευκρινίζουν τις εκπαιδευτικές έννοιες και όρους και τις παιδαγωγικές αντιφάσεις/ αντινομίες
- αντιλαμβάνονται την πολυπλοκότητα των παραγόντων που επηρεάζουν το εκπαιδευτικό φαινόμενο και να προβληματίζονται για τη συνθετότητά του
- προβληματίζονται σχετικά με το ρόλο του Δασκάλου, του Μαθητή και τη μεταξύ τους σχέση και αλληλεπίδραση

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

--

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα δομείται σε δύο μέρη:

A. Εξέλιξη παιδαγωγικής θεωρίας (18ος-20ός αι.)

B. Σύγχρονα θέματα και προβλήματα στο πεδίο των επιστημών της εκπαίδευσης

Ειδικότερα, στο μάθημα αρχικά θα επιχειρείται η θεωρητική και επιστημονική θεμελίωση των επιστημών της εκπαίδευσης καθώς η εξοικείωση των φοιτητριών/των με βασικές αρχές, έννοιες και ορολογία καθώς και ανάλυση της εξέλιξης της παιδαγωγικής θεωρίας μέσω της προσέγγισης του έργου σημαντικών παιδαγωγών (εκτείνεται από τα μέσα του 18ου μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα. Ειδικότερα, προσεγγίζονται και αναλύονται οι θεωρητικοί προβληματισμοί «μεγάλων παιδαγωγών», οι καινοτομίες, που αυτοί εισηγήθηκαν σε σχέση με το κοινωνικο-πολιτικό πλαίσιο της εποχής τους, καθώς και η επίδραση τους στους μεταγενέστερους. Μέσα από αυτό το 'πανόραμα' της παιδαγωγικής σκέψης σκιαγραφείται η ιστορική εξέλιξη της εκπαιδευτικής θεωρίας και πράξης των δύο τελευταίων αιώνων, προσδιορίζονται οι σύγχρονες παιδαγωγικές κατευθύνσεις και ο ρόλος του Εκπαιδευτικού διαχρονικά και αναδεικνύονται τα σύγχρονα εκπαιδευτικά προβλήματα.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

-Αλεξάνδρα Ανδρούτσου & Βασίλης Τσάφος (επιμ.) 2020. ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: Ένα Δυναμικό Επιστημονικό Πεδίο. Εκδ. Guttnberg

-Γρόσδος Στ., Κανταρτζή Ευ., Κανατσούλη Μ. Δ., Νάκου Ει., Ντολιοπούλου Έ, Κακανά Δ – Μ., Χρυσ αφίδης Κ. (2008). Η προσχολική Εκπαίδευση στον 21ο Αιώνα: Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Διδακτικές Πρακτικές. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Houssaye, J. (2000) Δεκαπέντε Παιδαγωγοί. Μεταίχμιο, Αθήνα
 Πυργιωτάκη Ε. Ι. (2011) Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη, Αθήνα: Πεδίο
 Φράγκος, Χ. (2002) Ψυχοπαιδαγωγική. Αθήνα: Δαρδανός- Gutenberg (38η εκδ.)
 Κιτσαράς, Γ. (2001). Προσχολική Παιδαγωγική. Αθήνα
 Κρίβας Σ. (2002), Παιδαγωγική Επιστήμη. Βασική θεματική, Gutenberg, Αθήνα.
 Ματσαγγούρας Η. (2009), Εισαγωγή στις επιστήμες της παιδαγωγικής, Gutenberg, Αθήνα.
 Mialaret G. (1999), Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής, Τυπωθήτω, Αθήνα.
 Mialaret G. (2011), Περί παιδαγωγικής και εκπαίδευσης, Δαρδανός, Αθήνα.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Άλλη / Άλλες (παρακολούθηση ταινιών)	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Η αξιολόγηση γίνεται καθ'όλη τη διάρκεια του εξαμήνου και περιλαμβάνει:

- εκπόνηση μικρών εργασιών, όπως μελέτη, ανάλυση και σύνθεση επιλεγμένων άρθρων και υλικού
- τελικές γραπτές εξετάσεις

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλές Επιλογής	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)

	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
--	-----	--------------------------------

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

--

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

<http://www.nured.auth.gr/dp7nured/?q=el/node/108>

- Moodle

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=8383>

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.035

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Παυλή-Κορρέ

Πληροφορίες			
ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
X		A, B, Γ, Δ	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	31
☒	Συγγραφή εργασίας/εργασιών	50
☒	Εξετάσεις	30

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Οι φοιτήτριες/τές με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα μπορούν να προσδιορίζουν και να διακρίνουν τις μορφές και τους τύπους εκπαίδευσης που εντάσσονται στη διά βίου μάθηση και να εντοπίζουν τη διαφοροποίησή τους αλλά και τις δυνατότητες σύνδεσης και αλληλοσυμπλήρωσής τους. Θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η διά βίου μάθηση στο πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνίας, της παγκοσμιοποίησης, της κοινωνίας της γνώσης και στην άμβλυνση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Θα είναι σε θέση να προσδιορίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της εξ αποστάσεως, ανοικτής και ευέλικτης εκπαίδευσης. Θα είναι σε θέση να εντοπίζουν και επιλέγουν κατάλληλα προγράμματα για την επιμόρφωσή τους και την επαγγελματική τους ανάπτυξη. Θα προσδιορίζουν την εκπαίδευση ενηλίκων ως διακριτό πεδίο στη διά βίου μάθηση και θα εντοπίζουν τα βασικά σημεία σύγκλισης των θεωρητικών προσεγγίσεων της εκπαίδευσης ενηλίκων. Θα αναγνωρίζουν το ρόλο και τις δυνατότητες αξιοποίησης του κριτικού στοχασμού και της

βιωματικής μάθησης σε προγράμματα διά βίου μάθησης. Θα αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στη δια βίου μάθηση και θα προτίθενται να αξιοποιούν τους τύπους και τις μορφές της σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Βασικοί τύποι και μορφές διά βίου μάθησης. Μη τυπική εκπαίδευση και άτυπη μάθηση. Διαφοροποίηση και σύνδεση τύπων και μορφών διά βίου μάθησης στο πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνίας. Σύνδεση διά βίου μάθησης με την παγκοσμιοποίηση και την κοινωνία της γνώσης. Πρόσβαση σε προγράμματα διά βίου μάθησης και δυνατότητες άμβλυνσης των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων μέσα από αυτά. Εξ αποστάσεως, ανοικτή και ευέλικτη μάθηση και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Κοινότητες μάθησης. Η Εκπαίδευση Ενηλίκων ως διακριτό πεδίο της διά βίου μάθησης. Βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων και προϋποθέσεις αποτελεσματικής μάθησης ενηλίκων. Βασικές θεωρίες εκπαίδευσης ενηλίκων και σημεία σύγκλισής τους. Κριτικός στοχασμός και βιωματική μάθηση σε προγράμματα διά βίου μάθησης. Μελέτες περίπτωσης προγραμμάτων διά βίου μάθησης και σύνδεσή τους με την τυπική εκπαίδευση.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

- 1) Rogers, Alan. (1999). Εκπαίδευση ενηλίκων. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- 2) Βεργίδης, Δ., & Υφαντή, Α. (2011). Θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής. Θεωρητικές αφετηρίες και εκπαιδευτικά προγράμματα για τη βελτίωση του σχολείου. Αθήνα: Ύψιλον.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Βεργίδης, Δ. (2011). Ανθρωποκεντρική και κοινωνιοκεντρική εκπαίδευση ενηλίκων. Στο Καραβάκου, Β. (Επιμ.). Δια βίου μάθηση: διεπιστημονικές προσεγγίσεις. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σελ. 35-47.
- Βεργίδης, Δ. (2014). Διά Βίου Μάθηση και Εκπαιδευτικές Ανισότητες. Στο Α. Κυρίδης (επιμ.), Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες και Δια Βίου Μάθηση (σελ. 121-150). Αθήνα: Gutenberg.

- Bonk, C. J. (2009). *The world is open: How web technology is revolutionizing education*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Brookfield, S. (1987). *Developing critical thinkers: challenging adult to explore alternate ways of thinking and acting*, San Francisco: Jossey-Bass.
- Brookfield, S. (1995). *Becoming a critically reflective teacher*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Brookfield, S. (2005). *The Power of Critical Theory*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Γ.Γ.Δ.Β.Μ., (2012). Έκθεση 2012 για τη Διά Βίου Μάθηση στην Ελλάδα. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης. http://www.gsae.edu.gr/images/stories/APOLOGISMOS_2013_final.pdf . Γ.Γ.Δ.Β.Μ., (2013). Εθνικό Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης 2013-2015. Στρατηγικό Πλαίσιο. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης. http://www.gsae.edu.gr/images/publications/ΕΘΝΙΚΟ_PROGRAMMA_2013-2015.pdf .
- Γκοβάρης, Χ., & Ρουσσάκης, Ι. (2008) Ευρωπαϊκή Ένωση: Πολιτικές στην εκπαίδευση. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. http://www.pi-schools.gr/programs/epim_stelexoi/epim_yliko/book6.pdf .
- Γραμματικός, Ν., & Κατσορίδας, Δ. (2001). Παγκοσμιοποίηση και σύγχρονη ελληνική διανόηση: μια πραγματικότητα, ένα ιδεολόγημα ή μια πολιτική. Θέσεις, 77. Αθήνα: Νήσος. http://www.theseis.com/index.php?option=com_content&task=view&id=755&Itemid=29
- Cranton, P. (2006) *Understanding and promoting transformative learning: A guide for educators of adults*. 2nd Ed. San Francisco: Jossey Bass.
- Γρόλλιος, Γ. (2004). Παγκοσμιοποίηση, Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Εκπαίδευση. Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης. τεύχος 68-69 - Χειμώνας 2004.
- Cross, P. (1981). *Adults as Learners*. San Francisco: Jossey Bass.
- Dewey, J. (2007). *How we think*. Digireads.com Publishing.
- Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (2007β). Ανακοίνωση της Επιτροπής. Ένα συνεκτικό Πλαίσιο δεικτών και σημείων αναφοράς σχετικά με την παρακολούθηση της προόδου για την επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση. η της Επιτροπής. [2007] COM 61 τελικό. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0061&from=EL>
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (2009). Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2009 για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης [2009] C 155/1. Ανακτήθηκε στις 9/4/2015 από <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708%2801%29&from=EL>
- Eurostat, (2015β). Database. Adult learning. Main indicators on Lifelong learning – LFS data from 1992 onwards. <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2012). «Ανασχεδιασμός της Εκπαίδευσης: Επενδύοντας στις Δεξιότητες για Καλύτερα Κοινωνικοοικονομικά Αποτελέσματα». {SWD(2012) 371 - 377final}. [2012] COM 669 τελικό. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0669&qid=1440146051742&from=EL>
- Field, J. (2001). Lifelong Education. *International Journal of Lifelong Education*, 20, 3-15. doi:10.1080/09638280010008291
- Frazer, H. and Marlier, E. (2011). *Assessment of Progress Towards the Europe 2020 Social Inclusion Objectives. Main Findings and Suggestions on the Way Forward*, EU Network of Independent Experts on Social Inclusion. Brussels: European Commission. ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11531&langId=en
- Freire, P. (1989). *Pedagogy of the oppressed*, New York: The Continuum Publishing Company.
- Freire, P. (2009). Δέκα Επιστολές προς εκείνους που τολμούν να διδάσκουν. 2^η εκδ. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

- Green, A. (2003). Οι πολλές όψεις της δια βίου μάθησης: Σύγχρονες τάσεις στην εκπαιδευτική πολιτική στην Ευρώπη. Συνέδριο με τίτλο: Ο επαγγελματισμός στη συνεχιζόμενη κατάρτιση 16-17 Μαΐου 2003, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- Griffin, C. (2006). Η δια βίου μάθηση ως πολιτική, στρατηγική και πολιτισμική πρακτική, (μτφρ: Γ. Κουλαουζίδης). Εκπαίδευση Ενηλίκων 9, 19 – 27
- Hillier, Y. (2002). *Reflective Teaching in Further and Adult Education*. London: Continuum.
- Holmberg, B. (1989). *Theory and Practice of Distance Education*. London: Routledge.
- Illeris, K. (2009). *Σύγχρονες Θεωρίες Μάθησης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Jarvis, P. (2000). Globalisation, the Learning Society and Comparative Education. *Comparative Education* 36 (3), 343-355
- Jarvis, P. (2006). Beyond the Learning Society: Globalisation and the Moral Imperative for Reflective Social Change. *International Journal of Lifelong Education* 25 (3), 201-211
- Karalis, T., & Vergidis, D. (2004α). Lifelong education in Greece: recent developments and current trends. *International Journal of Lifelong Education*, 23(2), 179-189. doi:10.1080 / 0260137042000184200
- Karalis, T., & Pavlis-Korres, M. (2010). Life Long learning in Greece: A critical review of policies and institutions. In Caltone, M. (Ed) *Handbook Of Livelong Learning Developments*. USA: Nova.
- Keegan, D. (2001). Οι βασικές αρχές της Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Knowles, M. (1991). *Using Learning Contracts*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Κόκκος, Α. (2005). Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κόκκος, Α. (2017). Εκπαίδευση και Χειραφέτηση. Μετασχηματίζοντας στερεοτυπικές αντιλήψεις στο σχολείο και στην εκπαίδευση ενηλίκων. Αθήνα: Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Kolb, D. A. (1984) *Experiential Learning: Experience as the source learning and development*, Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- Λευθεριώτου, Π., & Παυλή-Κορρέ, Μ. (2014). Προγράμματα Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης: Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον. Στο Α. Κυρίδης (επιμ.), *Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες και Δια Βίου Μάθηση*, 151-193. Αθήνα: Gutenberg
- Ματθαίου, Δ. (2000). Παγκοσμιοποίηση, κοινωνία της γνώσης και δια βίου εκπαίδευση. Οι νέες ορίζουσες του εκπαιδευτικού έργου. *Νέα Παιδεία* 93, 13-26. Ανακτήθηκε 17-12-2014 από <http://users.uoa.gr/~dmatth/pdf/A0001.pdf>
- Merriam, Sh., & Caffarella, R. (1991). *Learning in Adulthood*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mezirow, J (ed.) (1990). *Fostering critical reflection in adulthood: A guide to transformative and emancipatory learning*. San Francisco: Jossey Bass
- Mezirow, J., & Associates. (2000). *Learning as Transformation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mezirow, J., & Συνεργάτες (2007). *Η Μετασχηματίζουσα Μάθηση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- N. 3369/2005. Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις. ΦΕΚ 171/Α'/6.7.2005.
- N. 3879/2010. Ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις ΦΕΚ 163/Α'/21-9-2010
- Schön, D. A. (1983) *The reflective practitioner*. New York: Basic Books
- OECD (1977). *Learning Opportunities for Adults*. Paris: OECD Publishing
- OECD. (2000). *Knowledge Management in the Learning Society*. Paris: OECD Publishing.
- Rogers, A. (2004). The non formal education. Flexible schooling or participatory education?. Hong Kong: CERC. *Studies in Comparative Education* 15. Διαθέσιμο: <https://link.springer.com/book/10.1007%2F0-387-28693-4>
- Taylor, K., Marienau, C., & Fiddler, M. (2000). *Developing Adult Learners*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Thompson, S., & Thompson, N. (2008). *The critically Reflective Practitioner*. New York: Palgrave Macmillan.
- Schuller, T., & Watson, D. (2009). *Learning Through Life*. UK: Pages Bros Limited.

Singh Madhu (2015). Global Perspectives on Recognizing Non-Formal and Informal Learning. UNESCO Institute for Lifelong Learning 2015. The book is published with open access at SpringerLink.com.
 Διαθέσιμο <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-15278-3.pdf>

Διαδικτυακοί τόποι

- <http://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training>
- http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Category:Education_and_training_glossary
- www.gsae.edu.gr
- <http://www.minedu.gov.gr/ng-nea-genia-2/ananeomeno-evropaiko-thematologio-gia-tin-ekpaidefsi-enilikon>
- http://ec.europa.eu/education/policy/adult-learning_el
- www.eoppep.gr
- <http://www.cedefop.europa.eu/>
- <https://eaea.org/>
- http://ec.europa.eu/education/tools/llp_en.htm
- <https://ec.europa.eu/epale/>
- <http://www.uil.unesco.org/>
- <http://www.unesco.org/education/uie/confintea/>
- <http://www.basicsskills.eu/>
- <https://ec.europa.eu/education/>
- <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/>
- <http://www.oecd.org/skills/piaac/>

Διαδικτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Παρουσίαση και Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλές Επιλογής	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Εκτεταμένης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

- Moodle

e-learning

- Εκπαιδευτικό υλικό

Γλώσσα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

- Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη

[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Περιβαλλοντική Εκπαίδευση – Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.036

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Αναστασία Δημητρίου

Πληροφορίες			
ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
X		A, B, Γ, Δ	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Σεμινάρια	3
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	10
[X]	Άσκηση Πεδίου	11
[X]	Άλλος / Άλλοι Μελέτη και ανάλυση βιβλίων και άρθρων Συγγραφή εργασίας	50 35

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίσουν και να μελετούν τις διαστάσεις της αειφορίας και της αειφόρου ανάπτυξης: το πολιτικό, ιδεολογικό, οικονομικό και πολιτισμικό πλαίσιο, το αξιακό σύστημα που την υποστηρίζουν
2. Αναγνωρίζουν το ρόλο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ) και της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (ΕΠΑ) στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών για την λειτουργία του περιβάλλοντος στην προοπτική της περιβαλλοντικής και κοινωνικής αειφορίας
3. Κατανοούν το περιβαλλοντικό και παιδαγωγικό πλαίσιο της ΠΕ και ΕΠΑ και προσεγγίσεις όπως η διεπιστημονικότητα, η συστημική προσέγγιση, η κριτική και συστημική σκέψη, η συνεργατική μάθηση,

- οι αξίες, η ικανότητα δράσης, η συμμετοχή, η δημοκρατία, ο ενεργός πολίτης.
4. Προσδιορίζουν το εννοιολογικό πεδίο και την προβληματική της ΠΕ και ΕΠΑ
  5. Να εφαρμόζουν τους στόχους και τα χαρακτηριστικά της ΠΕ και ΕΠΑ στην εκπαίδευση των παιδιών
  6. Προτείνουν συγκεκριμένες παιδαγωγικές μεθόδους για την εκπαίδευση των ατόμων (παιδιών και ενηλίκων) για το περιβάλλον και την αειφορία στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση
  7. Προτείνουν στρατηγικές για την ευαισθητοποίηση των ατόμων απέναντι στο περιβάλλον και τα συναφή ζητήματα
  8. Να περιγράψουν και να προωθούν το αειφόρο σχολείο και αειφόρες εκπαιδευτικές δομές.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την προσέγγιση και παρουσίαση της οικολογικής, κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και ιδεολογικής διάστασης των περιβαλλοντικών ζητημάτων στην προοπτική της κοινωνικής και περιβαλλοντικής αειφορίας. Στο μάθημα αναπτύσσονται το περιεχόμενο των όρων περιβάλλον, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΠΕ), αειφορία, και αειφόρος ανάπτυξη, η φιλοσοφία και οι στόχοι, αρχές και αξίες της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την αειφορία (ΕΠΑ), η ιστορία και η εξέλιξη της ΠΕ/ΕΠΑ σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, το παιδαγωγικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο της ΠΕ/ΕΠΑ, η οικοσυστημική, συστημική και κριτική προσέγγιση των περιβαλλοντικών θεμάτων, ζητήματα που σχετίζονται με την περιβαλλοντική δικαιοσύνη και τις κοινωνικές ανισότητες και σύγχρονες παιδαγωγικές μέθοδοι για τη συγκρότηση δράσεων για το περιβάλλον και την αειφορία στην προσχολική ηλικία. Παρουσιάζεται και συζητείται το «αειφόρο σχολείο», οι αρχές, ο σκοπός και οι στόχοι του για την προαγωγή της ιδέας της αειφορίας.

Βιβλιογραφία**α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)**

1. Δημητρίου, Α. (2009). Περιβαλλοντική εκπαίδευση: περιβάλλον και αειφορία. Θεωρητικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο
2. Φλογαίτη, Ε. (2011). Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία. Αθήνα: ΠΕΔΙΟ

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

1. Γεωργόπουλος, Α. (2003). Περιβαλλοντική ηθική. Αθήνα: Gutenberg.
2. Γεωργόπουλος, Α. (2005). Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ο νέος πολιτισμός που αναδύεται. Αθήνα: Gutenberg
3. Δασκολιά, Μ. (2004), Θεωρία και πράξη στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Οι προσωπικές θεωρίες των εκπαιδευτικών. Αθήνα: Μεταίχμιο.
4. Δημητρίου, Α., Ξανθάκου, Π., Λιαράκου, Γ., Καϊλα, Μ., (Επιμ.) (2009). Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Ζητήματα Θεωρίας, έρευνας και εφαρμογών. Αθήνα: Ατραπός.
5. Θεοδωροπούλου, Ε., Καϊλα, Μ., Bonnet, M., Larrete, C. (Επιμ.) (2009). Περιβαλλοντική ηθική: από την έρευνα και τη θεωρία στην εφαρμογή. Αθήνα: Ατραπός
6. Καϊλα, Μ., Θεοδωροπούλου, Ε., Δημητρίου, Α., Αναστασάτος, Ν. (Επιμ.) (2005). Περιβαλλοντική εκπαίδευση, ερευνητικά δεδομένα & εκπαιδευτικός σχεδιασμός. Αθήνα: Ατραπός.
7. Λιαράκου, Γ. & Φλογαίτη, Ε. (2007). Από την περιβαλλοντική εκπαίδευση στην εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη. Αθήνα: Νήσος
8. Παπαδημητρίου, Β. (1998), Περιβαλλοντική εκπαίδευση και σχολείο. Μια διαχρονική Θεώρηση. Αθήνα: τυπωθήτω – Γ. Δαρδάνος.
9. Σκαναβή – Τσαμπούκου, Κ. (2004). Περιβάλλον και κοινωνία. Μία σχέση σε αδιάκοπη εξέλιξη. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
10. Φλογαίτη, Ε. (1998). Περιβαλλοντική εκπαίδευση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ

Applied environmental education and communication

Environmental Education Research

Environment, Development and Sustainability

International Journal of Early Childhood Environmental Education (ijecee)

International journal of environmental & science education

Journal of Environmental Education

Προτεινόμενοι ιστότοποι περιβαλλοντικού περιεχομένου

<http://www.unesco.org> (<http://en.unesco.org/themes/science-sustainable-future>) UNESCO

<http://www.medies.net> (Mediterranean Education Initiative for Environment & Sustainability)

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[ ]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Μέθοδοι αξιολόγησης (βαρύτητα %)

A. Πρώτος τρόπος

1. Τελικές γραπτές εξετάσεις (βαρύτητα 70 %).
2. Συμμετοχή στις εργαστηριακές ασκήσεις, μελέτη πεδίου και αξιολόγηση του παραγόμενου υλικού (30 % βαρύτητα).

B. Δεύτερος τρόπος

Τελικές γραπτές εξετάσεις (βαρύτητα 100 %).

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Στη διδασκαλία χρησιμοποιείται ψηφιακό υλικό - αρχεία PowerPoint, videos και ταινίες τα οποία και αναρτώνται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης (e-learning). Η πλατφόρμα αυτή (e-learning), όπως επίσης και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (Email) χρησιμοποιείται για την επικοινωνία με τους φοιτητές. Στην αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται παραγωγή βίντεο από τους ίδιους όπως επίσης εφαρμογή λογισμικών (π.χ photostory) για την παραγωγή ψηφιακών ιστοριών (digital stories).

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

- e learning

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εισαγωγή στο Γραμματισμό

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.037

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Παπαδοπούλου

Πληροφορίες			
ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
X		A, B, Γ, Δ	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	30
[X]	Σεμινάρια	3
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	5
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	32
[X]	Άλλος / Άλλοι/ Μελέτη άρθρων και βιβλίων	80

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές / τριες αναμένεται να:

- έχουν κατανοήσει το θεωρητικό πλαίσιο του γραμματισμού με έμφαση στις διαδικασίες ανάδυσής του στις μικρές ηλικίες
- συζητούν κριτικά προσωπικές, παγιωμένες αντιλήψεις για την διδασκαλία/μάθηση της γλώσσας στις μικρές ηλικίες
- μπορούν να εντάξουν δράσεις γραμματισμού στο ευρύτερο παιδαγωγικό πλαίσιο του νηπιαγωγείου
- να διακρίνουν τη στοχοθεσία διαφορετικών αναλυτικών προγραμμάτων και να αντιλαμβάνονται τις συνέπειές τους στην εκπαιδευτική πράξη
- να σχεδιάσουν, να αναπτύξουν και να αξιολογούν εκπαιδευτικό υλικό για τη γλώσσα στις μικρές ηλικίες, σε ένα πρώτο επίπεδο

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα αφορά στην εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με τη διδασκαλία/μάθηση της γλώσσας στις μικρές ηλικίες. Ειδικότερα, σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις διαδικασίες ανάπτυξης του γραμματισμού σε παιδιά μικρών ηλικιών και ο σχεδιασμός παιδαγωγικών πλαισίων (άτυπες δράσεις και δραστηριότητες) για την εισαγωγή των νηπίων στο γραμματισμό. Το μάθημα στοχεύει α) να εξοικειώσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με τις σύγχρονες θεωρίες για την ανάπτυξη του γραμματισμού και των πολυγραμματισμών β) να αναδείξει τη σημασία της κατανόησης των διαφορετικών αντιλήψεων των παιδιών για τη γραφή και την ανάγνωση, γ) να διασυνδέσει τις σύγχρονες θεωρίες για το γραμματισμό με τη διδακτική πράξη. Το μάθημα έχει ως κεντρικό του άξονα την κατανόηση των διαδικασιών ανάπτυξης του γραμματισμού. Προσδιορίζεται το θεωρητικό πλαίσιο προσέγγισης του γραμματισμού και οι βασικές έννοιες και αρχές της διδακτικής της γλώσσας στην προσχολική εκπαίδευση. Παρουσιάζονται οι αντιλήψεις των παιδιών προσχολικής ηλικίας για τη γραφή και την ανάγνωση και οι διάφορες θεωρίες για την προσέγγιση του γραμματισμού στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση. Τέλος, σχεδιάζονται, αναλύονται και αξιολογούνται διδακτικές δραστηριότητες για την εξοικείωση παιδιών μικρών ηλικιών με το γραμματισμό.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Γιαννικοπούλου, Α.Α. (1998): Από την προανάγνωση στην ανάγνωση : οδηγός για γονείς και εκπαιδευτικούς. Αθήνα: Καστανιώτης
Κωδικός: 16908
Τάφα, Ε. (2011). Ανάγνωση και γραφή στην προσχολική εκπαίδευση. Αθήνα: Πεδίο
Κωδικός:12309975

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Core, B., Kalantzis, M., Αρβανίτη, Ε., & Στελλάκης, Ν. (2019). *Γραμματισμοί: Μια παιδαγωγική διαφοροποιημένου σχεδιασμού και πολυτροπικών νοηματοδοτήσεων*. Αθήνα: Κριτική
- Curto, M.L., Teixido, M.M. & Morillo, M. M. (1998). *Γραφή και ανάγνωση: βοηθήματα για τη διδασκαλία και την εκμάθηση του γραπτού λόγου σε παιδιά ηλικίας τριών έως οκτώ ετών*. (μτφ. Μ. Παναγιωτίδου), Επιστημονική ευθύνη και συντονισμός Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα. Αθήνα : Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων Θεσσαλονίκη : Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Κέντρο Καινοτομικών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Πιλοτικά Προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας
- Δαφέρμου, Χ., Κουλούρη, Π., Μπασαγιάννη Ε. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού – Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί, Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: ΟΕΔΒ http://www.pi-schools.gr/preschool_education/odigos/nipi.pdf
- Κακανά, Δ., Καζέλα, Κ., Ανδριοπούλου, Γ, Παπαδοπούλου, Μ. (2007). Μετεωρισμοί, Προσανατολισμοί, Προβληματισμοί: Ανιχνεύοντας τις απόψεις των νηπιαγωγών για τη γραφή. Στο *Η γλώσσα ως μέσο και αντικείμενο μάθησης στην Προσχολική και Πρωτοσχολική ηλικία - Πρακτικά του βου Πανελληνίου Συνεδρίου της ΟΜΕΡ*, (σσ. 135-142). Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών & ΟΜΕΡ
- Κονδύλη, Μ. & Στελλάκης, Ν. (2010). Διδασκαλία της γλώσσας ή του γραμματισμού στο ελληνικό νηπιαγωγείο: Μερικά ζητήματα και ζητούμενα. *Νέα Παιδεία*, 136, 85-94
- Κουτσουβάνου Ευγενία (2001). *Πρώτη ανάγνωση και γραφή : στρατηγικές διδακτικής* . Αθήνα: Οδυσσέας.
- Ντίνας, Κ, & Γώτη, Ε. (2016). *Ο κριτικός γραμματισμός στη σχολική πράξη: Αρχίζοντας από το Νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Gutenberg
- Παπαδοπούλου, Μ. (2001). Αντιλήψεις και αναπαραστάσεις των παιδιών προσχολικής ηλικίας για τη γραφή. Στο Π. Παπούλια-Τζελέπη, (επιμ.). *Ανάδυση του γραμματισμού: Έρευνα και Πρακτικές*, (σσ. 97-120). Αθήνα: Καστανιώτης
- Παπούλια-Τζελέπη (επιμέλεια) (2001). *Ανάδυση του γραμματισμού: Έρευνα και πρακτική*. Αθήνα: Καστανιώτης
- Στελλάκης, Ν. (2012). Απόψεις μητέρων παιδιών προσχολικής ηλικίας για το ρόλο και τις πρακτικές γραμματισμού στο νηπιαγωγείο και την Α' τάξη του δημοτικού. *Νέα Παιδεία*, 144, 50-62.
- Συκιώτη, Ε. & Κονδύλη, Μ. (2008). Ικανότητες γραφής και ανάγνωσης και η ανάδυσή τους στο πλαίσιο διαφοροποιημένων πρακτικών σχολικού γραμματισμού. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, 8, 177-196.
- Χατζηγεωργίου, Ε. & Παπαδοπούλου, Μ. (2012). Η συμβολή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην αλλαγή στάσεων εκπαιδευτικών για το γραπτό λόγο στο νηπιαγωγείο. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, 11β, 56-75
- Χατζησαββίδης, Σ. (2002). *Η γλωσσική αγωγή στο νηπιαγωγείο*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[ ]

Εργαστηριακές Ασκήσεις	☐	☒
Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	☐	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☐
Ανάλυση Εργασιών	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αξιολογούνται με γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου. Επικουρικά συμμετέχουν σε μικρές εργασίες (ατομική και ομαδική) που προτείνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (η συμμετοχή δεν είναι υποχρεωτική αλλά η επίδοση στις εργασίες προστίθεται στην βαθμολογία).

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλές Επιλογής	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Οι διαλέξεις υποστηρίζονται από power point. Επίσης, παρουσιάζεται πολυμεσικό υλικό (βίντεο) από εκπαιδευτικές δράσεις. Η επικοινωνία με τις/τους φοιτήτριες/ές, καθώς και η διάθεση του εκπαιδευτικού υλικού γίνεται μέσω ψηφιακής πλατφόρμας

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

Moodle

Γλώσσα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Έννοιες των Φυσικών Επιστημών και η Διδακτική τους
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.038
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βασιλεία Χρηστίδου

Πληροφορίες			
ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
X		A, B, Γ, Δ	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	27
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	12
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	80
[X]	Άλλος / Άλλοι: Συγγραφή εργασίας/εργασιών Εξετάσεις	29 2

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητήτριες και οι φοιτητές αναμένεται ότι θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τις επιστημονικές εξηγήσεις για καθημερινά φαινόμενα του φυσικού κόσμου και τις διαφοροποιήσεις τους από τις βιωματικές αντιλήψεις των παιδιών.
2. Κατανοούν τη σημασία των αντιλήψεων των παιδιών ως σημείων αφετηρίας για τη μάθηση στις φυσικές επιστήμες.
3. Εφαρμόζουν σύγχρονες θεωρίες και αρχές της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών. στην επιλογή στόχων και στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων για τις φυσικές επιστήμες στο νηπιαγωγείο.
4. Σχεδιάζουν διδακτικά σενάρια και στρατηγικές που να καλλιεργούν την ανάπτυξη της επιστημονικής σκέψης στα νήπια.
5. Οργανώνουν και να υλοποιούν πειράματα κατάλληλα για παιδιά προσχολικής ηλικίας με τη χρήση καθημερινών υλικών.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☒	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα έχει ως κεντρικό άξονα την ανάπτυξη της γνώσης για το φυσικό κόσμο από το παιδί της προσχολικής ηλικίας. Προσεγγίζονται όψεις επιστημονικών εννοιών και φυσικών φαινομένων. Προσδιορίζονται θεμελιώδεις έννοιες της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών με έμφαση στη μελέτη των εναλλακτικών αντιλήψεων των μικρών παιδιών για διάφορες έννοιες και φαινόμενα του φυσικού κόσμου και στο πώς οι αντιλήψεις αυτές διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διδασκαλία. Περιγράφεται η οικοδόμηση της γνώσης στις φυσικές επιστήμες, εξετάζονται η αναλογική σκέψη και η γνωστική σύγκρουση ως διδακτικά εργαλεία, καθώς και η ανάπτυξη ικανοτήτων επιστημονικής σκέψης μέσα από κατάλληλα σχεδιασμένες δραστηριότητες φυσικών επιστημών για το νηπιαγωγείο. Αναλύονται και αξιολογούνται διδακτικές δραστηριότητες και στρατηγικές για συγκεκριμένες έννοιες και φαινόμενα των φυσικών επιστημών. Σχεδιάζονται και υλοποιούνται απλά πειράματα τα οποία αφορούν σε επιστημονικές έννοιες και φυσικά φαινόμενα (θερμική αγωγιμότητα, επίπλευση και βύθιση, αλλαγές φυσικής κατάστασης, μαγνητισμός, διάλυση κ.ά.) Τα πειράματα αυτά αποσκοπούν στην ερμηνεία γεγονότων και καταστάσεων από την καθημερινή εμπειρία.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Ραβάνης, Κ. (2016). Εισαγωγή στη Διδακτική και στη Διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών. Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών. [Κωδικός Εύδοξου: 59383358]
2. Καλλέρη, Μ. (2016). Έννοιες και φαινόμενα από το φυσικό κόσμο για μικρά παιδιά. Θεσσαλονίκη: Ostrakon Publishing. [Κωδικός Εύδοξου: 59373983]

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Black, P., & Lucas, A. (1996). *Children’s Informal Ideas in Science*. London: Routledge.

Driver R., Squires A., Rushworth P., & Wood-Robinson V. (1998). *Οικοδομώντας τις Έννοιες των Φυσικών Επιστημών: Μια Παγκόσμια Σύνοψη των Ιδεών των Μαθητών*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Hewitt, P. (1992). *Οι έννοιες της Φυσικής*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.

Καριώτογλου, Π. (2006). *Παιδαγωγική Γνώση Περιεχομένου Φυσικών Επιστημών*. Θεσσαλονίκη: Γράφημα.

Matthews, M. (2007). *Διδάσκοντας τις Φυσικές Επιστήμες*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Ραβάνης, Κ. (2001). *Οι Φυσικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση: Διδακτική και Γνωστική Προσέγγιση*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Ραβάνης, Κ. (2003). *Δραστηριότητες για το Νηπιαγωγείο από τον Κόσμο της Φυσικής*. Αθήνα: Δίπτυχο.

Χρηστίδου, Β. (2005). *Διδακτική των Φυσικών Επιστημών στην Προσχολική Εκπαίδευση*. Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[ ]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Άλλη / Άλλες: Εξετάσεις	[X]	[ ]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αξιολογούνται με γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου. Επικουρικά εκπονούν 1-3 μικρές έκτασης εργασίες στη διάρκεια του εξαμήνου. Κάθε εργασία βαθμολογείται με άριστα το 1 (στη 10βαθμη κλίμακα). Το υπόλοιπο τμήμα της βαθμολογίας καθορίζεται από το βαθμό που λαμβάνουν στη γραπτή εξέταση.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλές Επιλογής	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)

	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Οι διαλέξεις υποστηρίζονται από το ψηφιακό υλικό των παρουσιάσεων (αρχεία powerpoint). Παρουσιάζονται και αναλύονται βιντεοσκοπημένα αποσπάσματα διδακτικών δραστηριοτήτων. Η επικοινωνία με τους φοιτητές πραγματοποιείται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας (e-learning), στην οποία διατίθεται και το υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό. Στην ίδια πλατφόρμα αναρτώνται και οι εργασίες των φοιτητριών/ών.

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

- Moodle

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Αυτόνομη εργασία

[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ακαδημαϊκός Γραμματισμός

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΒ.1.039

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Αργύρης Κυρίδης, Ιωάννης Μιχάλης

Πληροφορίες			
ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
X		A, B, Γ, Δ	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	23
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	15
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	80
☒	Άλλος / Άλλοι	32

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες/τές αναμένεται ότι θα μπορούν να:

1. Κατέχουν τις απαραίτητες δεξιότητες ακαδημαϊκού γραμματισμού προκειμένου να ανταπεξέρχονται στις απαιτήσεις των σπουδών και των εργασιών τους
2. Διακρίνουν τα είδη επιστημονικής εργασίας με τα δομικά τους συστατικά προσδιορίζοντας τις βασικές και περιφερειακές έννοιες περιεχομένου και τις συνδέσεις μεταξύ των
3. Συνθέτουν το θεωρητικό και ερευνητικό μέρος μιας επιστημονικής εργασίας ενσωματώνοντας ανάλογα, αριθμητικά δεδομένα, πίνακες, διαγράμματα κλπ. για την παρουσίαση αποτελεσμάτων
4. Διατυπώνουν τη σκέψη τους με σαφήνεια, ακρίβεια και συνοχή χρησιμοποιώντας ακαδημαϊκό ύφος και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά ζητήματα γλώσσας, ορολογίας και μετάφρασης όρων, καθώς και να αποφεύγουν κάθε είδους λογοκλοπή
5. Αποκτήσουν επαρκή γνώση στην αναζήτηση δεδομένων και πηγών (έντυπης και ηλεκτρονικής μορφής), στη χρήση και αξιολόγησή τους, καθώς και στην καταγραφή των βιβλιογραφικών αναφορών βάση των σχετικών διεθμών συστημάτων (APA, Chicago Style)

6. Αφομοιώνουν και χρησιμοποιούν τη βασική γλώσσα, τα νοήματα και τη σχετική ορολογία της επιστημονικής προσέγγισης και να αντιμετωπίζουν τη γραφή εργασίας ως πράξη κριτικού γραμματισμού

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☒	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☒	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα αφορά στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τον ακαδημαϊκό γραμματισμό και γενικότερα τις συμβάσεις της ακαδημαϊκής πρακτικής. Εξετάζονται όλα τα είδη της επιστημονικής εργασίας και αναλύεται η δομή το περιεχόμενο και η μορφή αυτών. Τίθενται ζητήματα ορολογίας, τεκμηρίωσης, νοηματικής συνοχής, γλωσσικής διατύπωσης, σύνταξης και εκφραστικής ευρυθμίας. Οριοθετείται το διάγραμμα της κάθε επιστημονικής εργασίας. Εξασκείται η τεχνική μορφοποίηση κειμένου εργασιών, η χρήση πινάκων, διαγραμμάτων και εικόνων καθώς και η χρήση παραθεμάτων με τους σχετικούς κανόνες παράφρασης. Αναλύονται τα μεθοδολογικά και επιστημολογικά προβλήματα στη συγγραφή της εργασίας. Διενεργείται κάθε είδους βιβλιογραφική αναζήτηση, καθώς και αναζήτηση δεδομένων και πηγών (έντυπης και ηλεκτρονικής μορφής), και οργανώνεται το περιεχόμενο με τη σχετική εμβάθυνση στο θέμα της εργασίας. Παρατίθενται παραδείγματα καταγραφής και διαχείρισης έντυπων και ηλεκτρονικών πηγών. Μελετούνται και αξιολογούνται δημοσιευμένες μελέτες και επιστημονικά άρθρα ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας. Αναφέρονται οι διαστάσεις του κριτικού γραμματισμού στη συγγραφή της εργασίας. Εξετάζονται ζητήματα λογοκλοπής, δεοντολογίας και ηθικής στην επιστημονική πρακτική. Παρουσιάζονται τα διεθνή συστήματα γραφής παπομπών και βιβλιογραφικών αναφορών APA & Chicago Style

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Katherine Howard, John Sharp (2003). Η Επιστημονική Μελέτη. Οδηγός Σχεδιασμού και Διαχείρισης Πανεπιστημιακών Ερευνητικών Εργασιών. Αθήνα: Gutenberg, Κωδ. Ευδόξου: 31508
2. Μπουρλιάσκος, Βασίλειος, (2010). Πώς γράφεται μια επιστημονική εργασία. Συγγραφή επιστημονικής εργασίας και βιβλιογραφική έρευνα. Αθήνα: Διόνικος. Κωδ. Ευδόξου: 796

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- American Psychological Association (2010). Publication Manual of the American Psychological Association. 6th ed. Washington, DC
- Bell, J. (2005). Πώς να συντάξετε μια επιστημονική εργασία: οδηγός ερευνητικής μεθοδολογίας. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Dunleavey, P. (2006). Η διδακτορική διατριβή: οργάνωση, σχεδιασμός, συγγραφή, ολοκλήρωση. Αθήνα: Πλέθρον
- Eco, U. (2001). Πως γίνεται μια διπλωματική εργασία. Αθήνα: Νήσος
- Howard, K. (2001). Η επιστημονική μελέτη: οδηγός σχεδιασμού και διαχείρισης πανεπιστημιακών ερευνητικών εργασιών. Αθήνα: Gutenberg
- Luey, B. (2010) Handbook for Academic Authors. 5th ed. Cambridge: Cambridge University Press
- The Chicago Manual of Style. (2017). 17th Edition. Chicago: University of Chicago Press
- Αλεξανδρίδου, Σ., Εμμανουηλίδου, Ε. (2016). APA Citation Style 6th ed.: Σύντομος Οδηγός Σύνταξης Παραπομπών και Βιβλιογραφίας. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ
- Ζαφειρόπουλος, Κ. (2015). Πως γίνεται μια επιστημονική εργασία; επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών. Αθήνα: Κριτική
- Θεοφιλίδης, Χ. (2005). Η συγγραφή επιστημονικής εργασίας από τη θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Δαρδανός
- Λιάντας, Γ., Μαράς, Α. (2014) Σύγχρονη Επιστημονική Τεχνογραφία. Θεσσαλονίκη: Σταμούλη
- Καμαρούδης, Σ. (2012) Ειδική Επιστημονική Τεχνογραφία. Πορτολάνος-Portulan. Θεσσαλονίκη: Σταμούλη

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Οι φοιτήτριες/τές αξιολογούνται με γραπτές εργασίες (2 ατομικές και 1 ομαδική) καθώς επίσης και με 1 εργαστηριακή ατομική εργασία

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Οι διαλέξεις υποστηρίζονται από το ψηφιακό υλικό των παρουσιάσεων (αρχεία powerpoint) και από άλλο σχετικό υλικό (ενοιολογικοί χάρτες, επιστημονικά άρθρα κλπ.). Στην εργαστηριακή εκπαίδευση οι φοιτητές/τριες θα εξασκηθούν σε σχετικό λογισμικό (Word & Open Office) καθώς και στη χρήση των μηχανών αναζήτησης και λογισμικού καταγραφής και διαχείρισης βιβλιογραφίας (Endnote κλπ.) Η επικοινωνία με τους φοιτητές πραγματοποιείται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας (e-learning), στην οποία διατίθεται και το υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό. Στην ίδια πλατφόρμα θα αναρτηθούν και οι εργασίες των φοιτητριών/ών

e-Οδηγός Σπουδών

Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

Moodle

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Β. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Συμβουλευτική – Κοινωνική & Συναισθηματική Αγωγή

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.031

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Βουγιούκας

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	Χ	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Μελέτη (για γραπτές εργασίες και γραπτές εξετάσεις)	58
☒	Άλλη / Άλλες (Μελέτη και παρουσιάσεις άρθρων και κεφαλαίων βιβλίων, παρουσιάσεις εργασιών)	53

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές να εξοικειωθούν με επικοινωνιακές και συμβουλευτικές δεξιότητες και να διαχειρίζονται προβλήματα στην τάξη. Ειδικότερα να μπορούν να επικοινωνούν αποτελεσματικά με τα παιδιά, να εμπυχώνουν τα παιδιά να βρίσκουν λύσεις στις συγκρούσεις τους, και να διαχειρίζονται κρίσεις στη σχολική τάξη.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[ ]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[ ]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Η έννοια της Συμβουλευτικής.
Ψυχική ανθεκτικότητα και ψυχική υγεία.
Βασικές προσεγγίσεις συμβουλευτικής.
Η Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση. Παιδιά με δυσκολίες.
Στάδια συμβουλευτικής διαδικασίας και δεξιότητες επικοινωνίας και συμβουλευτικής.
Διαχείριση συγκρούσεων παιδιών.
Διαχείριση τυχαίων κρίσεων στο σχολείο και την τάξη.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Χατζηχρήστου, Χ. (2011). *Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή στο Σχολείο*. Νηπιαγωγείο, Α & Β Δημοτικού. Τυπωθήτω.
2. Χατζηχρήστου, Χ. (2014), *Συμβουλευτική στη Σχολική Κοινότητα*, Εκδόσεις Gutenberg.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

1. Μαλικιώση - Λοΐζου, Μ. *Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στην Εκπαίδευση*. Ελληνικά Γράμματα.
2. Brown, D., Pryzwansky, W. B. & Schulte, A. C. *Ψυχολογική Διαλεκτική Συμβουλευτική*. Τυπωθήτω
3. Gottman, J. *Η Συναισθηματική Νοημοσύνη των Παιδιών*. Ελληνικά Γράμματα.
4. Ivey, A. E, Gluckstern, N. B & Bradford. M.I. *Συμβουλευτική: Μέθοδος Πρακτικής Προσέγγισης*. Ελληνικά Γράμματα.
5. Μπρούζος, Α. *Ο Εκπαιδευτικός ως Λειτουργός Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*. Λύχνος.
6. Μπρούζος, Α. *Προσωποκεντρική συμβουλευτική : θεωρία έρευνα και εφαρμογές*. Τυπωθήτω.
7. Geldard, K. & Geldard, D. *Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στα Παιδιά*. Εκδόσεις Πεδίο..
8. Doll, B., Zucker, S. & Brehm, K. *Σχολικές τάξεις που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα*. Εκδόσεις Τυπωθήτω.
9. Μαλικιώση - Λοΐζου, Μ. *Συμβουλευτική Ψυχολογία*.
10. McLeod, J. *Εισαγωγή στη Συμβουλευτική*. Αθήνα.
11. Κοσμίδου-Hardy, Χ. *Συμβουλευτική: θεωρία και πρακτική με ασκήσεις για την ανάπτυξη αυτογνωσίας*.
12. Nelson-Jones, R. *Βασικές δεξιότητες συμβουλευτικής. Ένα εγχειρίδιο για βοηθούς*.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Γραπτές εξετάσεις (70% του συνολικού βαθμού) και 2 ατομικές υποχρεωτικές εργασίες που παραδίδονται εντός του εξαμήνου (έως 1,5 βαθμός η κάθε μία). Προαιρετική εργασία (έως 1,5 βαθμό). Για να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει:

1. Να παραδώσει και τις δύο ατομικές εργασίες εντός του εξαμήνου, διαφορετικά δεν θα μπορέσει να δώσει γραπτές εξετάσεις, και
2. Να λάβει τουλάχιστον τη βάση στις γραπτές εξετάσεις του εξαμήνου ή του Σεπτεμβρίου.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
[X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Power Point , email

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εφαρμογές της Κοινωνικής Ψυχολογίας στην Εκπαίδευση

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:ΕΠ.2.032

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Γκέκα, Αδαμαντία Δουρούμα

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	24
☒	Σεμινάρια	6
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	35
☒	Άσκηση Πεδίου	35
☒	Άλλη / Άλλες: Μελέτη άρθρων και βιβλίων Ανάλυση ταινιών	45

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

- Κατανόηση, ανάλυση και εφαρμογή βασικών θεωρητικών μοντέλων της κοινωνικής ψυχολογίας (δυναμική των ομάδων, θεωρία της ταυτότητας και εαυτού, κοινωνικών αναπαραστάσεων) στο πεδίο της εκπαίδευσης
- Ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων, αυτογνωσίας και αυτοεκτίμησης στο ρόλο του εκπαιδευτικού
- Ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων (σχεδιασμός, εκπόνηση, οργάνωση νέων ιδεών)-
- Μάθηση και εφαρμογή διαχείρισης εκπαιδευτικών καταστάσεων (σχέσεις εκπαιδευτικού-μαθητών, σχέσεις εκπαιδευτικής κοινότητας, σχέσεις εκπαιδευτικού-γονέων)

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[ ]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση, η ανάλυση και η εφαρμογή των θεωρητικών εννοιών της κοινωνικής ψυχολογίας στο πεδίο της εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα θα αναλυθούν η δυναμική της ομάδας στη σχολική τάξη, η θεωρία της ταυτότητας (έμφαση στις έννοιες της αυτοαντίληψης, αυτοεκτίμησης και αυτοαποτελεσματικότητας) και ο ρόλος του εκπαιδευτικού, τέλος η θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων με ερευνητικές εφαρμογές στο χώρο της εκπαίδευσης και της ειδικής αγωγής.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Κορδούτης, Π., Παυλόπουλος, Β. (2011). *Πεδία έρευνας στην κοινωνική ψυχολογία: πολιτισμός, μετανάστευση, οργανισμοί, υγεία-πρόληψη, στενές διαπροσωπικές σχέσεις*. Αθήνα: Διάδραση
Wetherell, M. (2004). *Ταυτότητες, ομάδες και κοινωνικά ζητήματα*. Αθήνα: Μεταίχιμο

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Doll, B., Zucker, S., Brehm, K. (2009). *Σχολικές τάξεις που Προάγουν την Ψυχική Ανθεκτικότητα*. Αθήνα: Τυπωθήτω
Ναυρίδης, Κ. (2005) *Ψυχολογία των ομάδων*. Αθήνα : Παπαζήση.
Gergen, K.J. (1997). *Ο κορεσμένος εαυτός*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
Κατερέλος, Γ. (1999). *Θεωρία και πράξη στην εκπαιδευτική σχέση*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.
Μακρή-Μπότσαρη Ε. (2001). *Αυτοαντίληψη και αυτοεκτίμηση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
Ναυρίδης, Κ., Χρηστάκης, Ν. (1997). *Ταυτότητες. Ψυχοκοινωνική συγκρότηση*. Αθήνα: Καστανιώτη.
Λεονταρή, Α. (1996). *Αυτοαντίληψη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
Παπαστάμου, Σ., Μαντόγλου, Α. (1995). *Κοινωνικές αναπαραστάσεις*. Αθήνα: Οδυσσεάς
Σακαλάκη, Μ. (1996). *Ετερότητες. Αναπαραστάσεις του κοινωνικού δεσμού*. Αθήνα: Εξάντας.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[ ]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]

Παρακολούθηση εκδηλώσεων	☒	☐
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	☒	☐
Άλλη / Άλλες: Παρουσίαση και ανάλυση ταινιών	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν ελεύθερα ένα θεματικό πεδίο του μαθήματος πάνω στο οποίο θα εργαστούν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου ώστε να εκπονήσουν προφορική και γραπτή εργασία. Η δομή της εργασίας και τα βασικά συμπεράσματα παρουσιάζονται προφορικά κατά τη διάρκεια των ακαδημαϊκών μαθημάτων.

Η γραπτή εργασία παραδίδεται στην εξεταστική περίοδο.

Οι εργασίες μπορούν να είναι ατομικές ή ομαδικές (έως 3 άτομα)

Στην τελική βαθμολογία συνυπολογίζεται η προφορική παρουσίαση (30 %) και η γραπτή εργασία (60 %).

Η συμμετοχή, το ενδιαφέρον, η συνέπεια συνυπολογίζονται στη διαμόρφωση της τελικής βαθμολογίας (10%).

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Οι διαλέξεις γίνονται σε μορφή Power Point
Επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με τους φοιτητές/τριες
Ιστοσελίδα μαθήματος με όλες τις πληροφορίες στο εκπαιδευτικό υλικό

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Γνωστική Ψυχολογία
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.033
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ζωή Μπαμπλέκου, Αδαμαντία Δουρούμα

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' / ΣΤ' / Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	30
☒	Σεμινάρια	6
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	3
☒	Άσκηση Πεδίου	11
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	10
☒	Άλλη/Άλλες (Ατομική μελέτη)	90

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές εισάγονται στις βασικές έννοιες και θεωρίες της Γνωστικής Ψυχολογίας. Προσεγγίζονται οι λειτουργίες του νου από ψυχολογική σκοπιά και ο σκοπός του μαθήματος είναι να μπορούν οι φοιτητές να κατανοήσουν το γνωστικό υπόστρωμα της μάθησης: τι δηλαδή συμβαίνει στο νου του παιδιού, πώς αυτό επεξεργάζεται τις πληροφορίες και ποιες νοητικές διαδικασίες διέρχεται το μαθησιακό γεγονός.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα

☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Ψυχολογία της ανάπτυξης του παιδιού: Γνωστική ανάπτυξη

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Εισαγωγή στη Γνωστική Ψυχολογία. Θεωρίες της επεξεργασίας των πληροφοριών, μοντέλα παράλληλης κατανεμημένης επεξεργασίας. Προφορική και γραπτή γλώσσα: Θεωρίες και μοντέλα. Αισθητηριακή, βραχύχρονη και εργαζόμενη μνήμη: Δομή και μοντέλα. Μακρόχρονη μνήμη: Δομή και μοντέλα. Αναπαράσταση της γνώσης. Διεργασίες κωδικοποίησης και ανάσυρσης των πληροφοριών. Υποβολή της γνωστικής ανάπτυξης: Σκέψη, επίλυση προβλημάτων, οικοδόμηση της γνώσης. Γνωστικές διαδικασίες στην τάξη: Μαθαίνουμε να διαβάζουμε, διαβάζουμε για να μάθουμε, γραφή.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Schacter, D.L., Gilbert, D.T., & Wegner, D.M. (Επιμ. Στ. Βοσνιάδου), Ψυχολογία, Gutenberg, Αθήνα 2012.

Μπαμπλέκου, Ζ. (2011). Γνωστική Ψυχολογία: Μοντέλα μνήμης. Gutenberg, Αθήνα.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Μπαμπλέκου Ζ. (2003). Η ανάπτυξη της μνήμης: Γνωστική διαδρομή στην παιδική ηλικία. Εκδόσεις Τυπωθήτω. Αθήνα.

Siegler, R. (2002) (Επιμέλεια: Στ. Βοσνιάδου). Πως σκέφτονται τα παιδιά. Gutenberg, Αθήνα.

Eysenck, M. (2010). Βασικές αρχές γνωστικής ψυχολογίας. Gutenberg, Αθήνα.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Συγγραφή Εργασιών	☒	☐

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Εργασία και γραπτή εξέταση.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

PPT παρουσιάσεις μαθημάτων, email επικοινωνία

- Εκπαιδευτικό υλικό

Ανάρτηση της ύλης του μαθήματος, καθώς και επιπλέον υλικού προς μελέτη

- moodle

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Παιδί και Αγχογόνες Συνθήκες

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.034

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ακαδημαϊκή υπότροφη Τ.Ε.Π.Α.Ε.

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	71
☒	Άλλη / Άλλες Εκπόνηση εργασίας	40

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Το μάθημα αυτό έχει ως στόχο να παρέχει στους φοιτητές τις απαραίτητες γνώσεις και να καλλιεργήσει τις κατάλληλες δεξιότητες ώστε να μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα παιδιά που βιώνουν αγχογόνες συνθήκες ζωής.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Αρχικά αναφέρονται βασικά στοιχεία αξιολόγησης παιδιών και ανίχνευσης ψυχοκοινωνικών προβλημάτων. Στη συνέχεια εξετάζονται διάφορες συνθήκες στη ζωή του παιδιού που μπορεί να αποτελέσουν παράγοντες επικινδυνότητας για εμφάνιση προβλημάτων, όπως το διαζύγιο, το πένθος, η ασθένεια, η κακοποίηση, η υιοθεσία, η αναπηρία, ιδιαίτερες πολιτισμικές συνθήκες και καταστροφικά γεγονότα. Αναλύεται ο τρόπος που αντιλαμβάνεται το παιδί τα διάφορα γεγονότα ανάλογα με τα αναπτυξιακά του χαρακτηριστικά, οι φυσιολογικές και προβληματικές αντιδράσεις και οι προστατευτικοί παράγοντες. Συζητούνται οι τρόποι με τους οποίους μπορεί ο εκπαιδευτικός να συμβάλει στην πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων, στα πλαίσια της προσχολικής αγωγής και σε συνεργασία με άλλους φορείς.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Κοντοπούλου Μ. Παιδί και ψυχοκοινωνικές δυσκολίες. Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 2007.
Λουμάκου Μ. Μπρουσκέλη Β. Παιδί και γεγονότα ζωής. Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 2010.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Κουρκούτας Η. Παιδιά με προβλήματα συμπεριφοράς. Παρεμβάσεις στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου. Εκδ. Τόπος, Αθήνα, 2011.
Wenar Ch., Kerig P., Εξελικτική ψυχοπαθολογία. Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 2008.
Τσιάντης Γ. Μανωλόπουλος Σ. (Επιμ. εκδ.) Σύγχρονα θέματα παιδιψυχιατρικής. Α' τόμος, 3^ο μέρος. Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1987.
Ντολτό Φ. Όταν οι γονείς χωρίζουν. Εκδ. Εστία 1997.
Χατζηρήστου Χ. Ο χωρισμός των γονέων. Το διαζύγιο και τα παιδιά. Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1999.
Νίλσεν Μ. (επιμ.) Απώλειες στη ζωή του παιδιού. Εκδ. Μέριμνα, Αθήνα, 2005.
Νίλσεν Μ., Παπαδάτου Δ. (επιμ) Όταν η αρρώστια και ο θάνατος αγγίζουν τη σχολική ζωή. Πρακτικά συμποσίου, Αθήνα, 1999.
Ντάβου Μ., Χρηστάκης Ν. Τα παιδιά μιλούν για την υγεία και την ασθένεια. Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1994.
Θέματα Ψυχοδυναμικής και Ψυχοκοινωνικής Παιδοψυχιατρικής. 2. Εκδ. Καστανιώτη. Αθήνα. 2007
Τσιάντης Ι. (επιμ. Εκδ) Ερευνητικά και κλινικά κείμενα. Τόμος 1ος. Εκδ. Καστανιώτη. Αθήνα. 1994.
Κλεφτάρας Γ. Καϊλα Μ. (επιμ. Εκδ) Από την ψυχοπαθολογία στο νόημα ζωής. Α. Θεωρητικές προσεγγίσεις. Πεδίο. Αθήνα. 2009

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η συνολική αξιολόγηση βασίζεται σε:

- Γραπτές εργασίες που παρουσιάζονται και σχολιάζονται στην διάρκεια του εξαμήνου, στο πλαίσιο των φροντιστηριακών μαθημάτων.
- Ενεργητική συμμετοχή στη διάρκεια των μαθημάτων και φροντιστηρίων
- Γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

e-Οδηγός Σπουδών

Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

moodle

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων

[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις στην Ειδική Εκπαίδευση με Εμφαση στη Νοητική Ανεπάρκεια

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.036

ΔΙΔΑΣΚΩΝ:

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Σεμινάρια	10
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	20
[X]	Φροντιστήριο	21
[X]	Πρακτική Άσκηση	60

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Εμβάθυνση στα κρίσιμα σύγχρονα προβλήματα της ειδικής εκπαίδευσης μέσα από τον συνδυασμό εμπειρικής και θεωρητικής επεξεργασίας: ποιοι είναι οι μαθητές που πρέπει να εντάσσονται σ' αυτήν, το νόημα της ένταξης, η σημασία της ένταξης στην κουλτούρα των συνομηλίκων, η σχέση της ανάπτυξης των μαθησιακών δεξιοτήτων με την κοινωνική ένταξη, οι στόχοι της ειδικής εκπαίδευσης, ο χαρακτήρας των αντίστοιχων δομών.

Εμβάθυνση στα κρίσιμα σύγχρονα προβλήματα της εκπαίδευσης των παιδιών με νοητική ανεπάρκεια μέσα από τον συνδυασμό εμπειρικής και θεωρητικής επεξεργασίας σε ερωτήματα αντίστοιχα με τα προηγούμενα.

Εξάσκηση σε μεθόδους ποιοτικής έρευνας: όλα τα παραπάνω ζητήματα γίνονται αντικείμενο εμπειρικής έρευνας σε τμήματα ένταξης.

Ενίσχυση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για έναν ερευνητή – εκπαιδευτικό.

Ενίσχυση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για έναν ειδικό παιδαγωγό στις σύγχρονες συνθήκες.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή
Ειδικές Αναπτυξιακές Διαταραχές
Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Θεματικές ενότητες:

Σχετικά τα παιδαγωγικά ζητήματα της ειδικής εκπαίδευσης:

- Παιδαγωγικές προσεγγίσεις στην ερμηνεία των προβλημάτων μάθησης.
- Ο ρόλος των μεθόδων επεξεργασίας στη σχολική μάθηση και επίδοση - γνωστικό ύψος – οι αναλυτικές κατ’ αντιδιαστολή με τις ολιστικές μεθόδους επεξεργασίας.
- Η μάθηση ως σκόπιμη δραστηριότητα - η διαμόρφωση του νοήματος της σχολικής γνώσης και του εαυτού ως μαθητή στο πλαίσιο της συμβολικής αλληλεπίδρασης.
- Προσδιορισμός του πεδίου των «ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών», προβλήματα και αντιφάσεις – η σχέση της ειδικής με τη γενική εκπαίδευση στην ελληνική πραγματικότητα.
- Κριτήρια διάκρισης των «ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών» από άλλου τύπου προβλήματα μάθησης
- Ο ρόλος της ειδικής εκπαίδευσης – δομές ειδικής εκπαίδευσης, περιεχόμενο και χαρακτήρας τους.
- Παιδαγωγική της ένταξης – «ένα σχολείο για όλους»: ιστορικό πλαίσιο, κοινωνικά – παιδαγωγικά αιτήματα, κριτικές προσεγγίσεις στις κοινωνικές και παιδαγωγικές ασάφειες και αντιφάσεις.
- Επαγγελματική ταυτότητα του ειδικού παιδαγωγού: ανιχνεύσεις και ερωτήματα.

Σχετικά με την εκπαίδευση των μαθητών με νοητική ανεπάρκεια:

- Χαρακτηριστικά παιδιών με νοητική ανεπάρκεια –εγγενή αίτια και περιβαλλοντικές επιδράσεις-ορισμοί και ταξινόμηση της νοητικής ανεπάρκειας – ερμηνευτικές προσεγγίσεις
- Χαρακτηριστικά κοινωνικής συμπεριφοράς – το στίγμα- η επίδραση στις κοινωνικές δεξιότητες – η θέση και ο ρόλος της οικογένειας
- Η επικρατούσα άποψη για την εκπαίδευση των παιδιών με νοητική ανεπάρκεια – δομή και περιεχόμενο της εκπαίδευσής τους στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα
- Στόχοι της εκπαίδευσης: η μέγιστη δυνατή αυτονομία στην κοινωνική ζωή- συνιστώσες: κοινωνικές δεξιότητες- ικανότητα διαχείρισης του στίγματος- ενσωμάτωση στους κοινωνικούς χώρους που ζει το παιδί με νοητική ανεπάρκεια.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Μπάρμπας, Γ., Σχολείο και Μάθηση, μια αποκλίνουσα σχέση, «Προμηθεύς», 2007.
2. Hodapp, Ζώνιου-Σιδέρη, Σπανδάγου, Αναπτυξιακές θεωρίες και αναπηρία: νοητική καθυστέρηση, αισθητηριακές διαταραχές και κινητική αναπηρία, Μεταίχμιο, 2005.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Πανεπιστημιακές Σημειώσεις:

1. Ειδική Εκπαίδευση και η προσέγγιση της ένταξης, Γ. Μπάρμπα
  2. Μ. Τζουριάδου, Γ. Μπάρμπας (επιμέλεια) Εκπαίδευση παιδιών με νοητική καθυστέρηση
- Επιπλέον:
- Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (2011). Σύγχρονες ενταξιακές προσεγγίσεις. Τόμος Α΄ Θεωρία, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
- Bruner, J. (1997). Πράξεις νοήματος. (Γ. Καλομοίρης, Μετάφραση). Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.
- Charlot, B. (1999). Η σχέση με τη γνώση, Στοιχεία για μία θεωρία, (Μ. Καραχάλιος & Ε. Λινάρδου-Καραχάλιου, Μετάφραση). Αθήνα: Μεταίχμιο-έκφραση.
- Γκότοβος, Α. (1990). Η λογική του υπαρκτού σχολείου. Αθήνα: Gutenberg.
- Γκότοβος, Α. (1990). Παιδαγωγική αλληλεπίδραση, επικοινωνία και κοινωνική μάθηση στο σχολείο. Αθήνα: Gutenberg.
- Μπίκος, Κ. (2004). Αλληλεπίδραση και κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.
- Goffman E. (2001). Στίγμα, Σημειώσεις για τη διαχείριση της φθαρμένης ταυτότητας, (μετ. Δ. Μακρυνιώτη). Αθήνα: εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[ ]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[ ]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Κλινική Άσκηση	[ ]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Στη διάρκεια των μαθημάτων ή των φροντιστηρίων οι φοιτητές παρουσιάζουν τα στοιχεία της δουλειάς τους, τα οποία αξιολογούνται με στόχο τη βελτίωση των μεθόδων υλοποίησης της εργασίας και των αποτελεσμάτων της.

Στο τέλος οι φοιτητές παραδίδουν γραπτή εργασία με θέμα τη μελέτη μαθητών που φοιτούν σε τμήματα ένταξης, καθώς και της ίδιας της δομής. Η μελέτη καλύπτει τόσο τις μαθησιακές διαστάσεις, όσο και τις κοινωνικές διαστάσεις των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο κάθε μαθητής μέσα στο σχολείο. Η εργασία παρουσιάζεται προφορικά και ο φοιτητής καλείται να επεξηγήσει ή να υποστηρίξει

τα βασικά συμπεράσματά της.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οργάνωση και Διαχείριση Μαθησιακών Περιβαλλόντων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.037

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Θανάσης Γρηγοριάδης

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	10
[X]	Άσκηση Πεδίου	20
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	29
[X]	Φροντιστήριο	20
[X]	Άλλη / Άλλες	32

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Ο στόχος αυτού του μαθήματος είναι να βοηθήσει το φοιτητή να μπορεί να :

- (α) δημιουργήσει ένα θετικό κλίμα και περιβάλλον τάξης
- (β) βελτιώσει τις τεχνικές αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας με τα παιδιά
- (γ) να ελαχιστοποιεί τη διαταρακτική λειτουργία
- (δ) διαχειριστεί αποτελεσματικά τα προβλήματα πειθαρχίας και τις συγκρούσεις στην τάξη
- (ε) ενισχύσει την προκοινωνική συμπεριφορά (prosocial behavior) των παιδιών στην τάξη.

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται ότι ο φοιτητής θα μπορεί να:

Κατανοήσει τη διασύνδεση αναλυτικού προγράμματος, οδηγιών προς τα παιδιά, αξιολόγηση και των επιδράσεών τους στη διαχείριση της τάξης,

Συνδέσει την έρευνα με την πράξη όταν αναλύει τα προβλήματα συμπεριφοράς των παιδιών

Γνωρίζει τα ζητήματα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν διαμορφώνει τους κανόνες και τις

διαδικασίες της τάξης
Σχεδιάζει στρατηγικές για την ένταξη όλων των παιδιών
Σχεδιάζει δραστηριότητες και επικοινωνιακές τεχνικές οι οποίες να αξιοποιούν τις πολλαπλές νοημοσύνες και τις ατομικές δυνατότητες κάθε παιδιού

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Παρουσίαση των σύγχρονων θεωρητικών μοντέλων για τη διαχείριση της τάξης
Σχεδιάζοντας ένα Αποτελεσματικό Μαθησιακό Περιβάλλον
Συζήτηση προβλημάτων που επηρεάζουν/δυσχεραίνουν τη διαχείριση της τάξης
Μελέτη περιπτώσεων και ανάλυση βίντεο από συνηθισμένα προβλήματα συμπεριφοράς
Διαμόρφωση κανόνων και φάσεων του ημερήσιου προγράμματος
Συμμετοχή των παιδιών στη συνδιαμόρφωση των κανόνων λειτουργίας και συμπεριφοράς
Πρόληψη και Αντιμετώπιση της διαταρακτικής λειτουργίας στην τάξη
Εσωτερίκευση των κανόνων-Λογική συνέπεια της πράξης
Αποτελεσματικές τεχνικές/στρατηγικές διαχείρισης της τάξης (ατόμων και ομάδων)
Αντιμετώπιση διαταρακτικής συμπεριφοράς
Αντιμετώπιση επιθετικής συμπεριφοράς
Ανάπτυξη θετικών σχέσεων με τα παιδιά
Πρακτικές εφαρμογές, Δραστηριότητες και στρατηγικές για τη δημιουργία θετικών σχέσεων

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Wragg, E.C. (2003). Διαχείριση της σχολικής τάξης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Αθήνα: Σαββάλας
Χρηστάκης, Κ.Γ (2011). Προβλήματα Συμπεριφοράς στη σχολική ηλικία. Αθήνα: Μπάμπαλης
Χατζηχρήστου, Χ., & Μπεζεβέγκης, Η. (2012). Ψυχο...παιδιά. Αθήνα: Πεδίο
Παπαηλιού, Γ. Ξανθάκου, Σ., Χατζηχρήστου, Σ. (2011). Εκπαιδευτική Σχολική Ψυχολογία Τόμος Γ'. Αθήνα: Μπάμπαλης
ΕΚΠΑ, Κέντρο Έρευνας και Εφαρμογών Σχολικής Ψυχολογίας, Χατζηχρήστου Χ. (επίμ). (2011). Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή: προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία (νηπιαγωγείο, Α' και Β' δημοτικού) Αθήνα: Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ-Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ (Εύδοξος 34306).

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Χατζηχρήστου, Χ. (2011). Σχολική ψυχολογία. Αθήνα: Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ-Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ (Εύδοξος 34296).

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]
Άλλη / Άλλες	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος από το 1ο μάθημα. Οι φοιτητές αξιολογούνται στην παρουσίαση εργασίας, κατάθεση προόδου, άσκηση επίλυσης προβλήματος, έρευνα πεδίου και συγγραφή τελικής εργασίας.
Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών γίνεται σταδιακά (διαμορφωτική αξιολόγηση).

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Άλλη / Άλλες	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Παρουσιάσεις (ppt), ανάρτηση εκπαιδευτικού υλικού, πολυμεσική διδασκαλία, βίντεο, e-mail, sms

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Σπουδές Ειρήνης

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.039

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ/ΩΝ: Αναστασία Δημητρίου, Αλέκος Γεωργόπουλος (ομότιμος καθηγητής)

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Γενικών Γνώσεων
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	78
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	20
[X]	Πρακτική Άσκηση	30
[X]	Άλλη / Άλλες	20

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

- Να βιώσουν και να κατανοήσουν την έννοια του βιώματος, έτσι ώστε να μπορέσουν να την αναγνωρίζουν στην καθημερινή ζωή.
- Να βιώσουν και να αναγνωρίσουν και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.
- Να φτάσουν στην κατανόηση (και στη βίωση) του φαινομένου της επικοινωνίας και να αναπτύξουν την δεξιότητα της επικοινωνίας.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Παιχνίδια, ασκήσεις σωματικής χαλάρωσης, επεξεργασία θεμάτων σε μικρές ομάδες, παιχνίδια ρόλων, αυτόματη γραφή, καθοδηγούμενα όνειρα, τεχνικές εκπαιδευτικού δράματος, ως νύξεις για αναστοχασμό πάνω σε οποιαδήποτε θέματα προκύψουν μέσα από την δυναμική της ομάδας.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Μαυρομάτης, Γ (2003) Τα παιδιά της Καλκάντζας, Μεταίχμιο, Αθήνα
 Θεοδωρίδης, Π (2004) Οι μεταμορφώσεις της ταυτότητας, Αντιγόνη, Θεσσαλονίκη
 Σίνγκερ, Π (2010) Η Απελευθέρωση των Ζώων, Αντιγόνη, Θεσσαλονίκη

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Σεμελέν, Ζακ (1989) Άοπλοι μπροστά στο Χίτλερ, Χατζηνικολή, Αθήνα
 Άντερσον, Μπένεντικτ (1997) Φαντασιακές κοινότητες, Νεφέλη, Αθήνα

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Εργαστηριακές Ασκήσεις	☐	☒
Συγγραφή Εργασιών	☐	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☐
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Εκπόνηση εργασίας στο τέλος του εξαμήνου

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτήτριες επικοινωνούν με ηλεκτρονικό τρόπο με τον διδάσκοντα και λαμβάνουν κείμενα, ιστότοπους σχετικούς και γενικότερη πληροφόρηση αναφορικά με βιβλία, κινηματογραφικά έργα και γεγονότα που έχουν συνάφεια με το περιεχόμενο του μαθήματος.

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μεθοδολογία Έρευνας

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.040

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αργύρης Κυρίδης

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	40
☒	Άλλη/Άλλες (Μελέτη και προετοιμασία	71

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσει για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Στόχος του μαθήματος είναι η ανάπτυξη γνώσεων σε ζητήματα μεθοδολογίας έρευνας και στατιστικής όπως και η ανάπτυξη δεξιοτήτων τεχνολογίας και εκπαιδευτικής έρευνας. Πιο συγκεκριμένα οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα μάθουν να διαβάζουν, να γράφουν και να αποτιμούν τις επιστημονικές εργασίες. Θα γνωρίσουν, θα κατανοήσουν τις ερευνητικές διαδικασίες, τις ερευνητικές μεθόδους, τα ερευνητικά εργαλεία, και θα είναι σε θέση να διατυπώνουν ερευνητικά ερωτήματα, υποθέσεις, θα σχεδιάζουν ερευνητικά εργαλεία, θα διαχειρίζονται τα ερευνητικά τους δεδομένα θα τα επεξεργάζονται με τη βοήθεια βασικών στατιστικών γνώσεων που θα αποκτήσουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος και θα μπορούν να συζητούν τα ευρήματα και τα συμπεράσματά τους.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα

[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[ ]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[ ]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Επιστημολογικές παρατηρήσεις για την επιστημονική έρευνα. Κατηγοριοποίηση επιστημονικών δημοσιεύσεων. Προσανατολισμός στη βιβλιοθήκη, Στρατηγικές αναζήτησης, επεξεργασίας και οργάνωσης του επιστημονικού υλικού. Αρχές γραπτής σύνθεσης και παρουσίασης επιστημονικών εργασιών.

Μεθοδολογία έρευνας. Η εκπαιδευτική έρευνα διερευνά φαινόμενα και προβλήματα που σχετίζονται με το χώρο της εκπαίδευσης. Ο χώρος αυτό επιτρέπει διαφορετικές επιστημονικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις.

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή στο σχεδιασμό μιας εκπαιδευτικής έρευνας μέσα από την προβληματική σχετικά με τις πιθανές προσεγγίσεις και την επιλογή και διαμόρφωση κατάλληλων μεθοδολογικών εργαλείων. Στο μάθημα παρουσιάζονται μοντέλα ανάλυσης ερευνητικών θεμάτων, τρόπο και μέσα συλλογής εμπειρικών δεδομένων όπως και μέθοδοι διερεύνησης των αποτελεσμάτων. Στατιστική

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες της Περιγραφικής Στατιστικής: Κατανομές συχνοτήτων, Δείκτες Κεντρικής Τάσης και Διασποράς, Δείκτες Συσχέτισης και τεστ χ^2

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η επιστημονική έρευνα: αναγκαιότητα, χαρακτηριστικά, προϋποθέσεις.
2. Σχεδιασμός, διαδικασία διεξαγωγής, συγγραφή και αξιολόγηση της επιστημονικής έρευνας
3. Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι και τεχνικές έρευνας
4. Μοντέλα ποσοτικών και ποιοτικών ερευνών
5. Τριγωνοποίηση
6. Επιλογή και διατύπωση του προβλήματος στην εκπαιδευτική έρευνα. Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων. Προβλήματα μέτρησης. Προβλήματα αξιοπιστίας και εγκυρότητας.
7. Παρουσίαση ερευνητικών μεθόδων και εργαλείων
  - 7.1. Ποσοτικές έρευνες (ερωτηματολόγιο: δομή, χαρακτηριστικά, προδιαγραφές, προβλήματα κατασκευής, έλεγχος και αξιολόγηση, μετρήσεις).
  - 7.2. Ποιοτικές μέθοδοι (ανάλυση περιεχομένου, ανάλυση λόγου, παρατήρηση, συνέντευξη, σημειολογική ανάλυση).
8. Πρακτικές ασκήσεις
  - 8.1. Διατύπωση ερευνητικών προβλημάτων
  - 8.2. Κατασκευή και αξιολόγηση ερευνητικών εργαλείων
  - 8.3. Κριτήρια αξιοπιστίας εργαλείων και μεθόδων
  - 8.4. Αξιολόγηση ερευνητικών εργασιών
  - 8.5. Εκπόνηση ολοκληρωμένων ερευνών

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Robson, C. (2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg.
Bryman, A. (2017). *Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας*. Αθήνα: Δαρδανός
Κωδικός βιβλίου στον Εύδοξο: 68393519

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Howard K. & Sharp J.A. (1996). *Η επιστημονική μελέτη*. Αθήνα: Gutenberg
- Koen, L & Manion, L. (2007). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Μπέλλας Θ. (1998). *Δομή και γραφή της επιστημονικής εργασίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Anderson G. (1990). *Fundamentals of Educational Research*. Bristol: Falmer Press.
- Bailey K. (1978). *Methods of Social Research*. London: Collier - McMillan.
- Bardin L. (1977). *L' analyse de contenu*. Paris: PUF.
- Belson W.A. (1986). *Validity in Survey research*. Aldershot: Gower.
- Berelson B. (1971). *Content Analysis in Communication Research*. New York: Hafner.
- Cohen L. & Manion L. (2000⁴). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Curley K. (1990). Content Analysis. In: Asher E. *The Encyclopedia of Language and Linguistics*. Edinburgh: Pergamon Press.
- Davidson J. (1970). *Outdoor Recreation Surveys: The Design and the Use of Questionnaires for Site Surveys*. London: Countryside Commission.
- De Sola Pool I. (1959). *Trends in Content Analysis*. Urbana: University of Illinois Press.
- DeLandsheere G. (1996). *Η εμπειρική έρευνα στην εκπαίδευση*. Αθήνα: τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός.
- Denzin N. (1970). *The Research Act in Sociology: A Theoretical Introduction to Sociological Method*. London: Butterworth.
- Downs C., Smeyak G. & Martin E. (1980). *Professional Interviewing*. New York: Harper & Row.
- Fraise P. & Piaget J. (1970). *Traite de Psychologie Experimentale*. Paris: PUF.
- Gall M., Borg W. & Gall J. (1996⁵). *Educational Research. An Introduction*. New York: Longman.
- Grawitz M. (1981). *Methods des sciences sociales*. Paris: Dalloz.
- Hitchcock G. & Hughes D. (1992). *Research and the Teacher*. New York: Routledge.
- Lofland J. (1971). *Analyzing Social Settings*. New York: Wadsworth.
- Hoinville G. & Jowell R. (1978). *Survey Research Practice*. London: Heinemann.
- Javeau J. (1996). *Η έρευνα με ερωτηματολόγιο*. Αθήνα: τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός.
- Kerlinger F. (1970). *Foundations of Behavioral Research*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Krippendorff K. (1980). *Content Analysis: An introduction to its Methodology*. London: Sage.
- Labaw P. (1980). *Advanced Questionnaire Design*. Cambridge: Abt.
- DeVaus D. (1986). *Surveys in Social Research*. Boston: Allen & Unwin.
- Lasswell H.D. & Leites W. (1965). *The Language of Politics: Studies in Quantitative Semantics*. New York: MIT Press.
- Lasswell H.D. Merner O. & De S. Pool I. (1952). *The comparative study of symbols*. Stanford: Stanford University Press
- Lin N. (1976). *Foundations of Social Research*. New York: McGraw Hill.
- Merton R. & Kendall P. (1946). The focused interview. *American Journal of Sociology*, 51, 541-557.
- Miles M. & Huberman A. (1994). *Qualitative Data Analysis*. Thousand Oaks: Sage.
- LeCompte M., Millroy W. & Preissle J. (Eds) (1992). *The Handbook of Qualitative Research in Education*. San Diego: Academic Press.
- Moscovici S. (1970). *La psychanalyse, son image et son public*. Paris: PUF.
- Moser C. & Kalton G. (1977). *Survey Methods in Social Investigation*. London: Heinemann.
- Moser C.A. & Kalton G. (1977). *Survey Methods in Social Investigation*. London: Heinemann Educational Books.
- Mouly G. (1978). *Educational Research: The Art and Science of Investigation*. Boston: Allyn and Bacon.
- Mucchieli R. (1988). *L' analyse de contenu des documents et des communications*. Paris: Les Editions ESF.
- Mucchielli L. (1968). *Le questionnaire dans l' enquete psychosociale*. Paris: Libraires Techniques - Ed. Sociales Francaises.

- Selltiz C. Wrightsman L. & Cook S. (1976). *Research Methods in Social Relations*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Smith C. (Ed) (1992). *Motivation and Personality: Handbook of Thematic Content Analysis*. New York: Cambridge University Press.
- Smith H. (1975). *Strategies of Social Research: The Methodological Imagination*. London: Prentice Hall.
- Sudan S. & Bradburn N. (1982). *Asking Questions*. San Francisco: Jossey - Bass.
- Tuckman B. (1972). *Conducting Educational Research*. New York: Harcourt Brace.
- Unrug M. C. (1974). *Analyse de contenu et acte de la parole*. Paris: Editions Universitaires.
- Veron E. (1981). *La construction des evenements*. Paris: Les Editions de Minuit.
- Weber R. (1990). *Basic Content Analysis*. Thousand Oaks: Sage.
- Βάμβουκας Μ. (1998). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Κιόχος Π. (1993). *Στατιστική*. Αθήνα: Interbooks.
- Κολύβα - Μαχαίρα Φ. & Μπόρα - Σέντα Ε. (1995). *Στατιστική*. Θεσσαλονίκη: Ζήτη.
- Λαμπίρη - Δημάκη Ι. (1990). *Η Κοινωνιολογία και η μεθοδολογία της*. Αθήνα - Κομοτηνή: Σάκκουλας.
- Σταυρινός Β. (1998). *Στατιστική για τις επιστήμες της Υγείας*. Αθήνα: Gutenberg. Παπαγεωργίου Γ. *Μέθοδοι στην κοινωνιολογική έρευνα*. Αθήνα: τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός.
- Τσάντας Ν. Μωυσιάδης Χ. Μπαγιάτης Ν. & Χατζηπαντελής Θ. (1999). *Ανάλυση δεδομένων με τη βοήθεια στατιστικών πακέτων*. Θεσσαλονίκη: Ζήτη.
- Χάλκος Γ. (2000). *Στατιστική*. Αθήνα: Γ. Δαρδανός.

Διαδραστικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα εκπονούν ασκήσεις σε συγκεκριμένα ζητήματα τα οποία και θα προσδιορίζονται στην αρχή του κάθε εξαμήνου. Στο τέλος του εξαμήνου εκπονούν μικρές ερευνητικές εργασίες.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)

	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

--

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις των Φυσικών Επιστημών και των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.041

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μένη Τσιτουρίδου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	26
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	62
☒	Διδασκαλία από απόσταση με χρήση ΤΠΕ- πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης	24

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Κριτική κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων, των διαστάσεων και του ρόλου των φυσικών επιστημών και των ΤΠΕ στην καθημερινή ζωή και σε μορφές μη τυπικής εκπαίδευσης
Ικανότητα σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης δράσεων και εκπαιδευτικού υλικού σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός

☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

καμία

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

- Εφαρμογές των φυσικών επιστημών και των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην καθημερινή ζωή και στη μη τυπική εκπαίδευση
- Μελέτη παραδειγμάτων και εφαρμογών βασικών εννοιών όπως φως και χρώμα, δύναμη και ταχύτητα μέσα από διαφορετικές επιστημονικές περιοχές και εκπαιδευτικές εφαρμογές των ΤΠΕ (ψηφιακό παιχνίδι, προσομοιώσεις, διαδικτυακές εφαρμογές, βίντεο)
- Μικτή μάθηση: παιδαγωγικές θεωρίες, τάσεις και καινοτομίες
- Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση δράσεων και υλικού σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (πλατφόρμες τηλεεκπαίδευσης)

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Τσιτουρίδου, Μ. (2008). Η ορατή πλευρά του χρώματος. Θεσσαλονίκη: Α.ΤΖΙΟΛΑ & ΥΙΟΙ Α.Ε.
Harlen W. - Elstgeest J. (2005). Unesco Διδασκαλία και μάθηση των Φυσικών Επιστημών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Αθήνα: Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Η βιβλιογραφία αναρτάται στην πλατφόρμα του μαθήματος.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Εργαστηριακές Ασκήσεις	☐	☒
Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Ανάλυση Εργασιών	☒	☒
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

- Για την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών λαμβάνονται υπόψη:
- α) γραπτές εργασίες περιορισμένης έκτασης
  - β) εργαστηριακές ασκήσεις
  - γ) φύλλα εργασίας που συμπληρώνονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων
  - δ) προφορική παρουσίαση εργασιών

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Παιδαγωγική Οργάνωση του Χώρου

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.042

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ/ΩΝ: Αναστασία Δημητρίου, Δημήτρης Γερμανός (ομότιμος καθηγητής)

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Σεμινάρια	39 (13 σεμ. X 3 ώρες)
☒	Άσκηση Πεδίου	32 (8 X 4)
☒	Μελέτη: <ul style="list-style-type: none"> • ομάδες μελέτης • μελέτες περίπτωσης 	24 (12 X 2) 24
☒	Άλλη / Άλλες: Συμμετοχή στο forum του μαθήματος	31

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Στόχοι του μαθήματος είναι

- α) η εκμάθηση των βασικών προτάσεων για την οργάνωση του εκπαιδευτικού χώρου οι οποίες διατυπώνονται στο πλαίσιο σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων
- β) η απόκτηση βασικών δεξιοτήτων για διαμόρφωση και χρησιμοποίηση του εσωτερικού και υπαίθριου χώρου στο νηπιαγωγείο, συνδεδεμένη με τη διαδικασία μάθησης
- γ) η απόκτηση δεξιοτήτων αξιολόγησης του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[ ]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Παρακολούθηση του μαθήματος βάσης «Χώρος και Διαδικασίες Αγωγής»

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Ο σχολικός χώρος προσεγγίζεται ως ένα δυναμικό υλικό περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσονται μορφές εργασίας και επικοινωνίας, συνδεδεμένες με αναπτυξιακές και μαθησιακές διαδικασίες.

Διερευνάται η σύνδεση της σχέσης "παιδί - χώρος" με τους παράγοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας και με το πλέγμα εκπαιδευτικών σχέσεων που αναπτύσσονται στο σχολείο.

Στη συνέχεια αναπτύσσεται η μέθοδος του «παιδαγωγικού ανασχεδιασμού του σχολικού χώρου», μια συστημική μέθοδος ολιστικών παρεμβάσεων στο σχολικό χώρο (εσωτερικό και υπαίθριο) με στόχο την εκπαιδευτική αναβάθμισή του.

Τέλος, παρουσιάζονται και σχολιάζονται παραδείγματα εφαρμογών προς την κατεύθυνση αυτή.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Γερμανός, Δ. (2006). *Οι τοίχοι της γνώσης*. Αθήνα: Γκούτενμπεργκ / 2^ο μέρος

Αναρτώνται στο διαδίκτυο

Παρουσιάσεις των μαθημάτων σε power point, συνοδευμένες από σχετική βιβλιογραφία

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Σε ελληνική γλώσσα

Αναγνωστοπούλου, Μ. (2001). *Η ομαδική διδασκαλία στην εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.

Γερμανός, Δ. (2003), «Παιδαγωγικός ανασχεδιασμός του χώρου για την προώθηση της συνεργατικής μάθησης», στο: Κυπριακός Σύνδεσμος Συνεργατικής Μάθησης (επιμ.), (2003), *Συνεργατικό Σχολείο: Από τη Θεωρία στην Πράξη*. Λευκωσία, σσ. 79-88.

Γερμανός, Δ. (2006), «Χώρος και εκπαιδευτικό περιβάλλον στο σύγχρονο νηπιαγωγείο», στο Παπαλεοντίου-Λουκά Ε. (επιμ.), *Σύγχρονες Προσεγγίσεις στο Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός.

Goehlich, M. (2003). *Παιδοκεντρική διάσταση στη μάθηση*. Αθήνα: Τυπωθήτω

Κανάκης, Ι.Ν. (2001). *Η οργάνωση της διδασκαλίας-μάθησης με ομάδες εργασίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Ματσαγγούρας, Η. (2000^β). *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Μπίκος, Κ. (2004). *Αλληλεπίδραση και κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Pellegrino, P. (2000). *Το νόημα του χώρου*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός

Στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα

Baudrit, A. 2007. *L'apprentissage coopératif. - Origines et évolutions d'une méthode pédagogique.* Bruxelles : De Boek.

Casabo, C. (dir.) (2002). *Travailler en équipe à l'école maternelle.* Des maîtres construisent leur équipe d'école. Lyon : Pratique Sociale

(Collective work) (2004). *Kids Spaces.* Victoria (Au):Images Publishing Group

(Collective work) (2008). *Educational Spaces.* Victoria (Au):Images Publishing Group

(Collective work) (2010). *Kindergarden Architecture.* USA: HBI, Loft Publications

Dudek, M. (2000). *Architecture of Schools.* Oxford: Architectural Press

Germanos D. (1995). «La relation de l'enfant à l'espace urbain : perspectives éducatives et culturelles», in : *Architecture and Behavior*, vol. 11, 1, pp. 55-61.

Fisher, D.L., Khine, M.S. 2006. *Contemporary Approaches to Research on Learning Environments.* London : Word Scientific.

Johnson, D.W & Johnson R.T. (1989). *Cooperation and Competition.* Theory and research. Edina, Minnesota: Interaction book Company.

Johnson, D.W., Johnson, R.T., Holubec, J.E. 2004. *Cooperative learning in the classroom.* ASCD : Alexandria, Virginia.

Kagan, M., Kagan, L., Kagan, S. (2005). *Classbuilding.* San Clemente: Kagan Publishing & Professional Development.

Kagan, M., Kagan, L., Kagan, S., (2005). *Teambuilding.* San Clemente: Kagan Publishing & Professional Development.

Pelletier, D. (2001). *L'activité - projet. Le développement global en action.* Québec : Modulo.

Links

<http://base.d-p-h.info/fr/fiches/organisme/fiche-organisme-91.html>, για το χώρο ως παράμετρο της σχέσης «άτομο –ομάδα -κοινωνία»

<http://csiss.org/> για το χώρο ως πεδίο έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες

<http://www.designshare.com/index.php/home>, για τη σχέση αρχιτεκτονικής και παιδαγωγικής

www.oecd.org/education/ / <http://www.edfacilities.org/index.cfm>, για σύγχρονες προσεγγίσεις του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και του σχολικού χώρου

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[ ]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση των φοιτητών δομείται σε δυο επίπεδα:

- α) με μελέτη της βιβλιογραφίας και την εκπόνηση σύντομων εκθέσεων και
- β) την σταδιακή εκπόνηση μιας εργασίας πεδίου, με την οποία καταγράφονται και αναλύονται τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος στα σχολεία που επισκέπτονται οι ομάδες των φοιτητών.

Στο πλαίσιο αυτό, ακολουθείται μια διαδικασία συνεχούς αξιολόγησης, που περιλαμβάνει δυο φάσεις:

1^η φάση:

- α) γραπτές εργασίες και εκθέσεις για βελτίωση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για το μάθημα και απόκτηση εμπειρίας σε θέματα παρέμβασης στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- β) παρουσίαση και σχολιασμός αντιπροσωπευτικού δείγματος από τις εργασίες αυτές

2^η φάση

Εκπόνηση τελικής εργασίας (συμπερασματική) στην οποία οι φοιτητές:

- συνθέτουν τα ευρήματα και τις διαπιστώσεις από τις γραπτές εργασίες και τις εκθέσεις της 1^{ης} φάσης
- προχωρούν σε προτάσεις για ανασχεδιασμό του χώρου και της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον του σχολείου που επισκέφθηκαν και του οποίου μελέτησαν τη λειτουργία

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία:

- Παρουσιάσεις των μαθημάτων με χρήση Power Point και προβολές βίντεο.
- Όπου απαιτείται, σύνδεση με το διαδίκτυο

Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές:

- Απαντήσεις σε απορίες των φοιτητών σχετικά με τις διαδικασίες του μαθήματος, τις ακαδημαϊκές τους υποχρεώσεις και τις εργασίες τους
- Οδηγίες σχετικά με την εκπόνηση των εργασιών και τη διαδικασία αξιολόγησης
- Ενημέρωση των φοιτητών για οργανωτικά ζητήματα του μαθήματος

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Αναλυτικά Προγράμματα και Εκπαιδευτική Διαδικασία στο Νηπιαγωγείο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.044

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Παπανδρέου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Υπόβαθρου
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	39
[X]	Άσκηση Πεδίου	32
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	45
[X]	Άλλη / Άλλες: Συνεργατική εκπόνηση μικρών εργασιών, Τήρηση φακέλου φοιτητή	34

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Οι φοιτητές/τριες παρακολουθώντας με επιτυχία όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες του μαθήματος θα είναι ικανοί να:

- αναγνωρίζουν τις κύριες επιστημονικές τάσεις που αφορούν στο σχεδιασμό, στη δομή, και στη φιλοσοφία των Α.Π.
- διακρίνουν τις βασικές αρχές & παιδαγωγικές προσεγγίσεις διαφόρων Α.Π. και τα δομικά στοιχεία τους
- αναγνωρίζουν τα βασικά μοντέλα σχεδιασμού σύγχρονων Α.Π. προσχολικής εκπαίδευσης
- μελετούν κριτικά τα Α.Π. προσχολικής εκπαίδευσης
- προγραμματίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία λαμβάνοντας υπόψη τόσο το τρέχον Α.Π όσο και τις ανάγκες των παιδιών, ατομικές και ομαδικές.
- σχεδιάζουν προγράμματα σύμφωνα με τις αρχές της διαφοροποίησης της διδασκαλίας
- προτείνουν τρόπους αξιοποίησης της διαφορετικότητας των παιδιών (μαθησιακά προφίλ) κατά το σχεδιασμό προγραμμάτων
- οργανώνουν το μαθησιακό περιβάλλον έτσι ώστε να ενθαρρύνεται η αυτενέργεια, η τάση των παιδιών για διερεύνηση και επίλυση προβλημάτων
- αναλύουν και ερμηνεύουν με τα κατάλληλα θεωρητικά εργαλεία διαδικασίες μάθησης και διδασκαλίας

Σχετικά με την Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, αναλύοντας τις επιφυλάξεις ΤΟΥ για την ταξινόμηση που προτείνεται. ΕΧΕΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Η μελέτη των αναλυτικών προγραμμάτων αποτελεί ένα διακριτό ερευνητικό πεδίο στην περιοχή των επιστημών της εκπαίδευσης, το οποίο συνεχώς αναπτύσσεται. Οι βασικές γνώσεις πάνω στη θεωρία των αναλυτικών προγραμμάτων θεωρούνται απαραίτητες κατά την αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, τις οποίες πρέπει να τις αξιοποιούν κατά της οργάνωση και το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έτσι, το μάθημα αυτό αποτελείται από δυο ενότητες.

Στην πρώτη ενότητα εξετάζονται βασικά ζητήματα που αφορούν τα Αναλυτικά Προγράμματα.

- Ορισμοί, κατηγοριοποιήσεις, μοντέλα Α.Π. Προσχολικής εκπαίδευσης και παιδαγωγικές προσεγγίσεις που υιοθετούν.
- Οι παράγοντες που επηρεάζουν τον σχεδιασμό των ΑΠ Προσχολικής Αγωγής στις σημερινές κοινωνικές, οικονομικές, τεχνολογικές συνθήκες.
- Οι θεωρητικές αρχές που υιοθετούν τα σύγχρονα ΑΠ Προσχολικής εκπαίδευσης και τα δομικά στοιχεία τους.: σκοποί & στόχοι, οργάνωση περιεχομένων, μέθοδοι- μορφές διδασκαλίας & αξιολόγησης.

Στην δεύτερη ενότητα εξετάζονται ζητήματα που αφορούν το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Νηπιαγωγείο

- Παράγοντες που καθορίζουν τη διαμόρφωση των διδακτικών στόχων κατά το σχεδιασμό (ενδιαφέροντα, προηγούμενες γνώσεις, ανάγκες των παιδιών, διαφοροποιημένοι τρόποι μάθησης και στόχοι ΑΠ).
- Αναδυόμενο πρόγραμμα ή/και σχεδιασμός διαφοροποιημένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο Νηπιαγωγείο
- Επιλογή διδακτικών στρατηγικών και παιδαγωγικών πρακτικών που ανταποκρίνονται σε ατομικές και ομαδικές ανάγκες
- Διαδικασία ροής του προγράμματος, (διαδοχή μαθησιακών εμπειριών): διαδικασίες αξιολόγησης, σχεδιασμός & εφαρμογή, ανατροφοδότηση-αναστοχασμός, αξιολόγηση

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. McLachlan, M., Fleer, M. & Edwards, S. (2017) ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ. Αθήνα: Gutenberg 2017.
2. Stacey, S. (2021). Αναδυόμενο Πρόγραμμα & Παιδαγωγική Τεκμηρίωση στην Προσχολική Εκπαίδευση: Από την θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Gutenberg
3. Τσάφος, Β. (2014). Αναλυτικό Πρόγραμμα: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικοί προσανατολισμοί. Αθήνα: Μεταίχμιο

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Τα παρακάτω είναι ενδεικτικά

- Σφυροέρα, Μ. 2002. Διαθεματική προσέγγιση της γνώσης. Σειρά Κλειδιά και Αντικλειδιά, www.kleidiakaiantikleidia.net.
- Μ. Σφυροέρα. 2002. Διαφοροποιημένη παιδαγωγική www.kleidiakaiantikleidia.net
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2014α). «Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου: Επιστημονικό Πεδίο: Πρώτη σχολική ηλικία» «Νέο Σχολείο» ΕΣΠΑ 2007-2013, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση http://www.iep.edu.gr/images/IEP/programmata_spoudon/prosxoliki_elpaideysi/meros_1_paidagogiko_plaisio.pdf
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2014β). Οδηγός εκπαιδευτικού για το πρόγραμμα σπουδών του Νηπιαγωγείου. Επιστημονικό Πεδίο: Πρώτη σχολική ηλικία. «Νέο Σχολείο» ΕΣΠΑ 2007-2013, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/A_kykos/Proshol_Agogi_nea/2019/odigos_ekpaideytikou.pdf
- Προγράμματα σπουδών Νηπιαγωγείου από διάφορες χώρες (πχ Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Αγγλία, Φιλανδία, Νορβηγία, Καναδάς, κλπ)
- Συμπληρωματικά εκπαιδευτικό υλικό αναρτάται στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Άσκηση πεδίου	[ ]	[X]
Παραδολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[ ]	[X]
Άλλη / Άλλες επίλυση & ανάλυση προβλημάτων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου με την εκπόνηση εργασίας η οποία ολοκληρώνεται σταδιακά και περιλαμβάνει διαδοχικές φάσεις, ή μικρότερων εργασιών όπως μελέτη άρθρων, αναλυτικών προγραμμάτων, συλλογή δεδομένων και επεξεργασία δεδομένων κ.ά. Εναλλακτικά η αξιολόγηση μπορεί να γίνει και με γραπτές εξετάσεις. Τα κριτήρια αξιολόγησης και ο τρόπος βαθμολόγησης περιγράφονται με σαφήνεια και αναρτώνται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα υποστήριξης του μαθήματος (e-learning)

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Συνεργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Υποστήριξη των διαλέξεων ή και σεμιναρίων με παρουσιάσεις (ppt), επικοινωνία, διάθεση εκπαιδευτικού υλικού (σημειώσεις, άρθρα προς μελέτη, οδηγίες για εργασίες κ.λ.π) στην ιστοσελίδα του μαθήματος.
Μελέτη και ανάλυση βιντεοσκοπημένων περιστατικών από την εκπαιδευτική διαδικασία στο νηπιαγωγείο
Χρήση ΤΠΕ από τους φοιτητές κατά την εκπόνηση project (βίντεο, φωτογραφία, εύρεση υλικού από διαδίκτυο, φωτογράφιση, εύρεση υλικού στο διαδίκτυο κλπ.) και ενσωμάτωση στο σχεδιασμό και υλοποίηση μαθησιακών διαδικασιών.

Γλώσσα

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Έρευνα στη Μαθηματική Εκπαίδευση στην Προσχολική και Πρώτη Σχολική Ηλικία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.045

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ:

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	10
☒	Άσκηση Πεδίου	10
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	25
☒	Πρακτική Άσκηση	5

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση των ειδικευμένων επιστημονικών γνώσεων σχετικά με την έρευνα στη μαθηματική εκπαίδευση

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☒	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☒	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός

[X]	Κατανόηση	[ ]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Στο μάθημα παρουσιάζονται βασικές θεωρητικές θέσεις της Διδακτικής των Μαθηματικών με εξειδικεύσεις στην προσχολική ηλικία. Τα στοιχεία αυτά συνδυάζονται με άλλους επιστημονικούς χώρους και στοχεύουν να προσφέρουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη διδασκαλία και τη μάθηση των μαθηματικών εννοιών (διδακτικές καταστάσεις και ιδιαίτερα φαινόμενα).

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

ΤΖΕΚΑΚΗ Μ. (2007). Μικρά παιδιά, μεγάλα μαθηματικά νοήματα. ΑΘΗΝΑ: GUTENBERG
ΤΖΕΚΑΚΗ Μ. (2010). Μαθηματική εκπαίδευση για την προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζυγός.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Clements, D.H. & Samara, J. (eds.). (2004). Engaging Young Children In Mathematics: Standards for Early Childhood Mathematics Education. LEA Publishers.
-Ginsburg, H. P., Greenes, C., & Balfanz, R. (2003). Big Math for Little Kids. Parsippany, NJ: Dale Seymour Publications.
Mansfield, H., Pateman, N.A. & Bednarz, N. (Ed.). (1996). Mathematics for Tomorrow's Young Children. Dordrecht/Boston/London: Kluwer Academic Publishers.
-Saracha, O. & Spodek, B. (eds.). (2008). Contemporary Perspectives on Mathematics in Early Childhood Education. Charlotte, NC: IAP

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[ ]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[ ]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Οι φοιτητές αναλύουν διδακτικά φαινόμενα και μελετούν στοιχεία της μαθηματικής εκπαίδευσης ερευνητικά

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

<ul style="list-style-type: none"> - παρουσιάσεις - παρουσιάσεις από διαδίκτυο - επικοινωνία με μέιλ και μέσω του e-learning

Γλώσσα

ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
☒	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η Αξιολόγηση στην Εκπαιδευτική Διαδικασία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.046

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Μπιρμπίλη

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	30
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	10
[X]	Άσκηση Πεδίου	20
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	50
[X]	Άλλη/Άλλες	42

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Το μάθημα θα εξετάσει την έννοια, τα είδη, τη διαδικασία και τα εργαλεία αξιολόγησης του μαθητή και της μάθησης, γενικότερα, στην προσχολική εκπαίδευση.

Στόχοι του μαθήματος είναι, οι φοιτητές

- Να γνωρίσουν τις βασικές αρχές της αξιολόγησης για τη μάθηση και τις θεωρίες που την καθοδηγούν
- Να κατανοήσουν το ρόλο της αξιολόγησης του μαθητή στο σχεδιασμό και την οργάνωση της μαθησιακής διαδικασίας
- Να διακρίνουν τα είδη της αξιολόγησης (π.χ. διαμορφωτική, τελική κ.ά.), τα χαρακτηριστικά και τους στόχους που εξυπηρετούν
- Να δημιουργήσουν τα δικά τους εργαλεία αξιολόγησης λαμβάνοντας υπόψη τους σχετικές

παραμέτρους όπως ο στόχος της αξιολόγησης, η ηλικία των μαθητών, η δομή και οργάνωση του ημερήσιου προγράμματος, η αντιστοίχιση εργαλείου και στόχου κ.ά.

- Να αναλύσουν και να ερμηνεύσουν τα δεδομένα που έχουν συλλέξει με στόχο να διευκολύνουν τη μάθηση και την ανάπτυξη των παιδιών της προσχολικής ηλικίας

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Τα περιεχόμενα του μαθήματος διαμορφώνεται ως εξής:

- Σύγχρονες θεωρίες και αρχές της αξιολόγησης για τη μάθηση στην προσχολική εκπαίδευση
- Ιστορική αναδρομή στις προσεγγίσεις και τα μοντέλα αξιολόγησης στην προσχολική εκπαίδευση
- Αξιολόγηση για τη μάθηση vs αξιολόγηση της μάθησης
- Η διαμορφωτική αξιολόγηση: στόχοι και στρατηγικές
- Ρόλος του μαθητή στην αξιολόγηση του - ενθαρρύνοντας την αυτοαξιολόγηση του μαθητή στην προσχολική εκπαίδευση
- Η σημασία της ανατροφοδότησης του εκπαιδευτικού και του διαλόγου με το μαθητή
- Εργαλεία αξιολόγησης: πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα
- Ο ρόλος και η σημασία της παρατήρησης στην αξιολόγηση της μάθησης
- Η συμμετοχή των γονέων στην αξιολόγηση των παιδιών
- Ο φάκελος αξιολόγησης του μαθητή (portfolio)
- Κάνοντας ορατή τη μάθηση σε παιδιά και γονείς: καταγραφές και επικοινωνία
- Χρήση της αξιολόγησης στο σχεδιασμό και την οργάνωση της μαθησιακής διαδικασίας

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Κακανά, Δ., Μπότσογλου, Κ., Χανιωτάκης, Ν. Καβαλάρη, Ε. (2015). Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Παιδαγωγική και Διδακτική Διάσταση, Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη.
2. Marilyn Fleer, Μπιρμπίλη Μαρία (2017). Το Παιχνίδι στην Προσχολική Ηλικία. Από τις προσωπικές εμπειρίες στις σύγχρονες θεωρίες. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σοφία

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

1. Μπιρμπίλη, Μ., Καραγιώργου, Ι. & Χριστοδούλου, Ι. (2010). Εμπλέκοντας τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας στη μάθηση τους: Η σημασία της αυτό-αξιολόγησης. Στο Δ. Γερμανός & Μ. Κανατσούλη (Επιμ.), *Τ.Ε.Π.Α.Ε. 09 Σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις στην προσχολική και πρώτη σχολική εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
2. Μπιρμπίλη Μ. & Καμπέρη Ε., (2008). Η χρήση των φακέλων αξιολόγησης στο Νηπιαγωγείο. *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, 63, 106-114.
3. Χριστοδούλου, Ι. (2008). Αυτοαξιολόγηση: από τις προτάσεις στην εφαρμογή. *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, 63, 116-123.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Άσκηση Πεδίου	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών θα γίνεται τόσο κατά τη διάρκεια του μαθήματος με ασκήσεις και κουίζ όσο και στο τέλος του με γραπτή εργασία. Τα κριτήρια αξιολόγησης του φοιτητή παρουσιάζονται στο πρώτο μάθημα και συμπεριλαμβάνονται στο εκπαιδευτικό υλικό στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
[X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Οι ΤΠΕ, στο συγκεκριμένο μάθημα, θα αξιοποιηθούν για παρουσιάσεις (power point) στις διαλέξεις και τις παρουσιάσεις των φοιτητών, δημιουργία εργαλείων αξιολόγησης και επικοινωνία με τους φοιτητές κατά τη διάρκεια του εξαμήνου με στόχο κυρίως την ανατροφοδότηση.

Γλώσσα

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Πολυπολιτισμική Παιδική Λογοτεχνία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.048

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Υπότροφος ΕΔΒΜ

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	10
☒	Άσκηση Πεδίου	23
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	23
☒	Άλλη / Άλλες Μελέτη/έρευνα - Εκπόνηση εργασιών	55

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

- Αναγνώριση των στερεότυπων στη λογοτεχνία
- Αναγνώριση των αφηγηματικών τεχνικών υπεύθυνων για την κατασκευή ή την αναπαραγωγή συγκεκριμένων ιδεολογιών σχετικά με την ετερότητα
- Κριτική προσέγγιση και αξιολόγηση των βιβλίων για παιδιά που στοχεύουν στην προώθηση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας
- Αναγνώριση των πολιτισμικά αυθεντικών βιβλίων
- Ικανότητα σχεδιασμού δράσης αποτελεσματικής διαπολιτισμικής επικοινωνίας στο μάθημα της λογοτεχνίας

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

- Διερεύνηση της έννοιας της πολυπολιτισμικότητας και της σχέσης της με τη λογοτεχνία
- Εξέταση βιβλίων για παιδιά που διαχειρίζονται το ζήτημα της ταυτότητας/ετερότητας (φυλετική, εθνική, θρησκευτική, κοινωνική αλλά και σωματικής και πνευματικής αρτιμέλειας)
- Εξέταση της διαπολιτισμικής λειτουργίας των δίγλωσσων βιβλίων για παιδιά
- Εξέταση των αφηγηματικών τεχνικών που ευθύνονται για την κατασκευή ή την αναπαραγωγή των διαφόρων ταυτοτήτων και για την αποδοχή, ενσωμάτωση ή αφομοίωση της κάθε διαφορετικής, σε σχέση με την κυρίαρχη πλειοψηφικά, ταυτότητα

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Γαβριηλίδου, Σ. *Εκδότες, βιβλία, παιδιά*, University Studio Press, 2018.
Καρακίτσιος, Α., *Θέματα Παιδικής Λογοτεχνίας*, Ζυγός, 2008.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Cai, M., *Multicultural Literature for Children and Young Adults: Reflections on Critical Issues*. Westport, Greenwood Press, 2002.
- Γαβριηλίδου, Σ., «Περιθωριακοί χαρακτήρες στη σύγχρονη ελληνική εφηβική λογοτεχνία», στο Κανατσούλη, Μ. & Πολίτης, Δ. (επιμ.), *Από την ποιητική της εφηβείας στην αναζήτηση της ερμηνείας της*, Αθήνα, Πατάκης, 2010, 291-316.
- Gavriilidis, S., "Multicultural Children's Literature", *Πολύδρομο/Polydromo* (ερευνητικό υλικό), 2011, http://www.polydromo.gr/Yliko_epistimoniko.html
- Κανατσούλη, Μ., *Ιδεολογικές Διαστάσεις της Παιδικής Λογοτεχνίας*. Αθήνα, Τυπωθήτω- Γιώργος Δαρδανός, 2000.
- Κανατσούλη, Μ., *Αμφίσημα της Παιδικής Λογοτεχνίας*, Αθήνα: Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2002.
- Κανατσούλη, Μ., "Διδάσκοντας πολυπολιτισμική παιδική λογοτεχνία", στο Καλογήρου, Τ. & Λαλαγιάννη, Κ. (επιμ.), *Η λογοτεχνία στο σχολείο. Θεωρητικές προσεγγίσεις και διδακτικές εφαρμογές στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση* (επιμέλεια), Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός 2005, 79-90.
- Οικονομίδου, Α., «Η ενηλικίωση του βλέμματος: το παιδί αναγνώστης μεταξύ εικόνας και κειμένου», στο Καλογήρου, Τζ. (επιμ.), *Το εικονογραφημένο βιβλίο δεν είναι μόνο για παιδιά*, Αθήνα, Παπαδόπουλος, 2006, 59-85.
- Παπαρούση, Μ., «Οι Έλληνες 'οικείοι ξένοι': Εικόνες Τσιγγάνων στη σύγχρονη ελληνική παιδική πεζογραφία», π. *Διαδρομές*, τχ. 9-10 (2003): 27-39.
- *περ. Κείμενα*, τχ. 9, αφιέρωμα τεύχους: Μαύρο και Λευκό: Ο Φυλετικός Ρατσισμός στο Σύγχρονο Βιβλίο για Παιδιά (υπεύθυνη αφιερώματος Τζίνα Καλογήρου), με μελέτες των Αγγελική

Γιαννικοπούλου, Κανατσούλη Μένη, Τσιλιμένη Τασούλα – Νταβλαμάνου Ελένη, Pinsent Pat, κ.ά., στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://keimena.ece.uth.gr>

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Εκπόνηση εργασιών και παρουσίαση στην τάξη.
Για την αξιολόγηση λαμβάνεται υπόψη και η συμμετοχή στο μάθημα

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
[X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

- [X] Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη

[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μέσα Επικοινωνίας και Κοινωνία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.049

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ:

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	18
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	15
☒	Άσκηση Πεδίου	18
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	30
☒	Φροντιστήριο	30

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Κατανόηση του ρόλου των τεχνολογιών της επικοινωνίας στην ανάπτυξη της ανθρώπινης κοινωνίας. Αξιολόγηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της γλώσσας των Μέσων Επικοινωνίας. Ανάλυση των σχέσεων ανάμεσα στα Μέσα Επικοινωνίας και το κοινό. Δημιουργία κριτικής συνείδησης σε ζητήματα επικοινωνίας και κουλτούρας. Εφαρμογές στην πράξη

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Αντικείμενο του μαθήματος αυτού είναι η μελέτη του ρόλου των τεχνολογιών της επικοινωνίας (γραφή, τυπογραφία, οπτικοακουστικά Μέσα, ψηφιακά δίκτυα) στην ανάπτυξη της ανθρώπινης κοινωνίας. Τα Μέσα Επικοινωνίας παίζουν έναν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στη σύγχρονη κοινωνία. Αναλύεται η ιδιαίτερη γλώσσα των Μέσων Επικοινωνίας και επιχειρείται μια κριτική προσέγγιση των θεωριών της επικοινωνίας (θεωρία της επίδρασης, λειτουργική θεωρία, συστημική θεωρία, μαρξιστική θεωρία, στρουκτουραλιστική θεωρία, μετα-στρουκτουραλιστική θεωρία). Ερευνάται επίσης η εξέλιξη των τεχνολογιών της επικοινωνίας σε σχέση με την ανάπτυξη της ανθρώπινης κοινωνίας. Τέλος εξετάζεται το ζήτημα της παγκοσμιοποίησης της επικοινωνίας σε σχέση με την έκρηξη των πολιτιστικών ταυτοτήτων.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Βρύζας Κ. (2012) *Τεχνολογίες της Επικοινωνίας και Ανάπτυξη της Ανθρώπινης Κοινωνίας*. εκδ. Βάνιας.
Βρύζας Κ. (1997) *Παγκόσμια Επικοινωνία και Πολιτιστικές Ταυτότητες*. Gutenberg

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Αναρτάται στο εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☐	☒
Εργαστηριακές Ασκήσεις	☒	☒
Συγγραφή Εργασιών	☒	☒
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	☐	☒
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☒
Ανάλυση Εργασιών	☐	☒
Άσκηση Πεδίου	☐	☒
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	☐	☒
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	☐	☒
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	☐	☒

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Συμμετοχή στις συζητήσεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος, συμμετοχή στις δραστηριότητες του μαθήματος, ενδιάμεσες εργασίες, τελική εργασία και παρουσίαση εργασιών .

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Συνεργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού από τον δικτυακό τόπο του Τμήματος, παρουσίαση εργασιών των φοιτητών/τριών, αναζήτηση βιβλιογραφίας, φροντιστηριακές ασκήσεις

Γλώσσα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

- Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη

[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Τοπική Ιστορία
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.050
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ιφιγένεια Βαμβακίδου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	50
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	60

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Το επιλεγόμενο Μάθημα «Τοπική Ιστορία» που διδάσκεται στο Ε' και Στ' εξάμηνο διαθέτει σαφώς εξειδικευμένο χαρακτήρα γιατί επικεντρώνεται σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία, τα οποία συνθέτουν αθροιστικά ευρύτερα κεφάλαια της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Ως εκ τούτου καθίσταται ευχερέστερη η κατανόησή τους από την πλευρά των διδασκόμενων, οι οποίοι, με την ιδιότητα των μελλοντικών εκπαιδευτικών, έχουν τη δυνατότητα να λάβουν πληρέστερη εκπαιδευτική γνώση. Αναπόφευκτα η υφή και η φύση του Μαθήματος επικυρώνουν τη συνεισφορά του στο γνωστικό πεδίο των επιστημών της Εκπαίδευσης.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☒	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός

☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Στο βαθμό που το έργο του σύγχρονου παιδαγωγού εκπαιδευτικού έχει άμεση αναφορά στο χώρο όπου δραστηριοποιείται και επηρεάζεται άμεσα από τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του τοπικού περιβάλλοντος, η γνώση και η εμπάθυνση στο μάθημα της Τοπικής Ιστορίας συνιστά μια απαραίτητη προϋπόθεση για την κατανόηση πολύπλοκων και πολυσύνθετων ζητημάτων. Ειδικότερα στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της μείζονος Μακεδονίας, Θράκης και Ηπείρου, που συγκροτεί μεγάλο τμήμα του ιστορικού βαλκανικού γίνεσθαι, ερευνώνται σε ολόκληρο το φάσμα τρους και μέσα σε διαχρονικά πλαίσια οι πολυκύμαντες φάσεις των ανθρώπινων βιωμάτων με κεντρικό άξονα τις πολιτισμικές και χαρακτηριστικές συμπεριφορές

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

--

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

--

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	☒	☐

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Κριτήρια Ιστορικής Ανάλυσης (Γνώση και Κριτική Σκέψη)

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το παιδί ως αναγνώστης

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.052

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μένη Κανατσούλη

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' / ΣΤ' / Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	6
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	40
☒	Άλλη / Άλλες	65

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσει για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Με το μάθημα επιδιώκεται ο φοιτητής/τρια να κατανοήσει: 1) τον τρόπο δόμησης των λογοτεχνικών κειμένων που απευθύνονται κυρίως σε παιδιά προσχολικής ηλικίας 2) τον τρόπο που τα μικρά παιδιά αντιλαμβάνονται και αντιδρούν στα κείμενα 3) το (θεωρητικό) προφίλ του μικρού αναγνώστη 4) τις θεωρητικές απόψεις (ορισμός του περιεχομένου παιδικής λογοτεχνίας, είδη, ιδεολογία) για τα κείμενα με αποδέκτες μικρά παιδιά

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☒	Εσωτερικευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια

☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα επικεντρώνεται 1) στο να δείξει πώς ενεργεί το παιδί ως αναγνώστης λογοτεχνικών κειμένων 2) πώς εμφανίζεται το μικρό παιδί ως ήρωας των λογοτεχνικών ιστοριών 3) ποιες οι διαδικασίες ταύτισης του μικρού παιδιού-αναγνώστη με τους ήρωες των λογοτεχνικών ιστοριών για μικρά παιδιά 4) ποια τα βασικά στοιχεία δομής των λογοτεχνικών ιστοριών για μικρά παιδιά και των λογοτεχνικών ειδών για αυτά.

Συγκεκριμένα ζητήματα που εξετάζονται:

- Συναισθήματα και πρώτες συγκρούσεις: Οικογένειες και μικρό παιδί.
- Μεγάλα προβλήματα για μικρούς ήρωες.
- Εξουσιαστικές σχέσεις και μικροί λογοτεχνικοί χαρακτήρες
- Απώλεια, διαταραχή, πένθος στα βιβλία για μικρές ηλικίες
- Βία στα βιβλία για μικρά παιδιά
- Τραύμα. Ολοκαύτωμα και Παιδική Λογοτεχνία.
- Διαφορετικότητα και αναπηρία σε παιδικά λογοτεχνικά βιβλία για παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Παιδί και παιχνίδι στην παιδική λογοτεχνία
- Λογοτεχνικό παιδί μικρής ηλικίας και τέχνη.
- Τι είναι η παιδική λογοτεχνία για μικρά παιδιά; Αναγνώστης-παίκτης
- Τα αφηγηματικά στοιχεία των κειμένων για παιδιά. Πλοκή, χαρακτήρες, θέμα, δομή, οπτική γωνία και αφηγητής, σκηνικό. Διακειμενικότητα.
- Παραμύθι
- Παραμύθι λαϊκό: ορισμός, χαρακτηριστικά είδη των λαϊκών παραμυθιών, δομή. Η ψυχαναλυτική προσέγγιση των παραμυθιών. Γνωρίσματα του ελληνικού λαϊκού παραμυθιού. Οι παραμυθάδες στη Ελλάδα. Ιστορία των παραμυθιών. Η αξία του παραμυθιού.
- Το σύγχρονο ή έντεχνο παραμύθι
- Μικρή ιστορία
- Εικονογραφημένα παιδικά βιβλία
- Βιβλία γνώσεων

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Μ.Κανατσούλη: *Μυστικά, ψέματα, όνειρα και άλλα: Λογοτεχνία για αναγνώστες προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας*. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2014.

Μ.Κανατσούλη: *Εισαγωγή στη Θεωρία και Κριτικής της Παιδικής Λογοτεχνίας*. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2018.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Ε. Αρτζανίδου-Δ.Γουλής-Σ.Γρόσδος-Α.Καρακίτσιος: *Παιχνίδια φιλαναγνωσίας και αναγνωστικές εμπυχωσεις*, Gutenberg-Δαρδανός, Αθήνα 2011.

Σ. Γαβριλίδου: *Το σύγχρονο επάγγελμα του κλασικού ήρωα*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008.

Σ. Γαβριλίδου: *Φλυαρία και λακωνικότητα στους τίτλους των βιβλίων για παιδιά*, Ζυγός 2013.

Σ. Οικονομίδου: Χίλιες και μία ανατροπές. Η νεωτερικότητα στη λογοτεχνία για μικρές ηλικίες, Πατάκης, Αθήνα 2011.
 Σ. Οικονομίδου: Το παιδί πίσω από τις λέξεις. Ο εννοούμενος αναγνώστης των παιδικών βιβλίων. Gutenberg-Δαρδανός, Αθήνα 2016.
 Ρ. Hunt (επιμέλεια). Κατανοώντας τη λογοτεχνία για παιδιά (μετάφραση Χ. Μητσοπούλου). Μεταίχμιο, Αθήνα 2009.
 Τ. Σπίνκ: Τα παιδιά ως αναγνώστες (μετάφραση Κ. Ντελόπουλος). Καστανιώτης, Αθήνα, 1990.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[ ]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[ ]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

--

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

[X]	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
[X]	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ιστορία της Εκπαίδευσης

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.053

ΔΙΔΑΣΚΩΝ:

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	40
☒	Σεμινάρια	20
☒	Άσκηση Πεδίου	25
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	50

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Κριτήρια Ιστορικής και πολιτικής ανάλυσης (Γνώση και Κριτική Σκέψη)

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☒	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Στόχος του συγκεκριμένου μαθήματος είναι η προσέγγιση και η ερμηνεία των κυριότερων σταθμών στην ιστορία της ελληνικής εκπαίδευσης από την απελευθέρωση του Ελληνικού Κράτους ως τις Μέρες μας με έμφαση στον 20^ο αιώνα. Η εξέλιξη του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και της αντίστοιχης εκπαιδευτικής πολιτικής εξετάζονται μέσα στα πολιτικά κοινωνικά και διεθνή τους συμφραζόμενα και αποδίδεται ιδιαίτερο βάρος στις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που έλαβαν χώρα στη διάρκεια όλης αυτής της περιόδου.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Κ.Θεριανός, Χρ.Κάτσικας, Η Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης από την ίδρυση του ελληνικού κράτους ως το 2004, Σαββάλας, Αθήνα 2007.

Π.Κυπριανός, Συγκριτική Ιστορία της Εκπαίδευσης, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2004.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Ν.Τερζής, Εκπαιδευτική Πολιτική και Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 1988.
Σ.Μπουζάκης, Η Νεοελληνική Εκπαίδευση, Gutenberg, Αθήνα 2002.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[ ]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και φοιτητών πραγματοποιείται μέσα από την εκπόνηση συνθετικής εργασίας η οποία και παρουσιάζεται και εξετάζεται, προφορική ή και γραπτή εξέταση. Σημαντικό μέρος στην αξιολόγηση όσων συμμετέχουν κατέχει το σύστημα διαρκούς ελέγχου με εναλλακτικούς τρόπους προσέγγισης όπως περιγράφεται στις μεθόδους αξιολόγησης.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)

	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνική , Αγγλική.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Παιδική Λογοτεχνία: Φιλαναγνωσία και Δημιουργική Γραφή

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.054

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ/ΩΝ: Μένη Κανατσούλη, Ανδρέας Καρακίτσιος (ομότιμος καθηγητής)

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	11
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	10
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	20
☒	Πρακτική Άσκηση	30
☒	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	20
☒	Άλλη / Άλλες(Παρακολούθηση και παρουσίαση φιλαναγνωστικών δράσεων)	20

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Επιδιώκεται η κατάρτιση των φοιτητών/τριών σε θέματα δημιουργικής γραφής και φιλαναγνωσίας που συνδέονται κυρίως με το ευρύτερο πεδίο της διδασκαλίας της λογοτεχνίας στην Εκπαίδευση. Ειδικότερα σε πρώτο επίπεδο το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τα ποικίλα είδη της παιδικής λογοτεχνίας και με το εννοιολογικό περιεχόμενο της Φιλαναγνωσίας. Σε δεύτερο επίπεδο επιδιώκεται η κατάκτηση παιδαγωγικών δεξιοτήτων που συνδέονται με την κατασκευή, οργάνωση και διεξαγωγή δράσεων δημιουργικής γραφής και Φιλαναγνωσίας σε θεσμικά εκπαιδευτικά και εξωεκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[ ]	Εσωτερίκευση	[ ]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[ ]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[ ]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[ ]	Μίμηση
[ ]	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Παιδική λογοτεχνία
Παιδαγωγικά προσχολικής ηλικίας
Εξελικτική Ψυχολογία

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

1. Διδασκαλία της λογοτεχνίας: ιστορική και παιδαγωγική θεώρηση
2. Δημιουργική Γραφή: περιεχόμενο και δημιουργικές δράσεις στο Σχολείο. Παιδαγωγικές Εφαρμογές
3. Φιλαναγνωσία: εννοιολογικό περιεχόμενο, αναγνωστικές εμπυχώσεις και δημιουργικές δράσεις στο Σχολείο. Παιδαγωγικές Εφαρμογές

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

- 1, Αρτζανίδου Ε., Γουλή Δ., Γρόσδος Σ., & Α., Καρακίτσιος, 2011. «Αναγνωστικές Εμπυχώσεις και Παιγνίδια Φιλαναγνωσίας», Αθήνα: Gutenberg.
2. Καρακίτσιος Α., 2012. «Διδασκαλία της Λογοτεχνίας και Δημιουργική Γραφή», Θεσσαλονίκη: Ζυγός.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Για Φιλαναγνωσία

- Appleyard, J.A. 1991 *Become a reader, The experience of fiction from Childhood to adulthood*. Campridge University Press.
- Βάμβουκας Μ.Ι. 1990^α. «Η ανάγνωση ως ελεύθερη δραστηριότητα των μαθητών ηλικίας 8-12 ετών». *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 13, 155-181.
- Βάμβουκας Μ.Ι. 1990^β. «Προσφιλή αναγνώσματα παιδιών». *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας* 5, 239-270.
- Bonnafe M., 2004, *Aimer lire , Guide pour aider les enfants a devenir lecteurs*, Bayard Jeunesse, Paris.
- Bruner, J., (2002). *Pourquoi nous racontons-nous des histoires ?* Paris : Retz.
- Bus, A. G., van Ijzendoorn, M. H., & Pellegrini, A. D. (1995). «Joint book reading makes for success in learning to read: A meta-analysis on intergenerational transmission of literacy». *Review of Educational Research*, 65, 1–21.
- Chall J., 1983. *Stages of reading development*. New York. Mc Graw & Hill
- Delahaie P., *J' aime les livres avant 6 ans*, Marabout, Alleur, Belgique, 1995).
- Dickinson, D., & Neuman, S. B. (2006). (Eds.). *Handbook of early literacy research: Volume II*. New York,

NY: Guilford Press.

Dickinson, D., & Tabors, P. (Eds.). (2001). *Beginning literacy with language: Young children learning at home and school*. Baltimore, MD: Brookes.

Κιτσαράς Γ., 2000. «Προσφιλή βιβλία νηπίων και μικρών παιδιών, θεωρητική και εμπειρική έρευνα», *Παιδαγωγικός Λόγος*, 1, 9-25.

Μαλαφάντης Κ., 2004. Το παιδί και η ανάγνωση. Στάσεις Προτιμήσεις, Συνήθειες, Εκδόσεις Γρηγόρη.

Mardon O., 2004 . "Ordinateur contre manuel scolaire, La guerre n'aura pas lieu!". *Aimer lire, Guide pour aider les enfants a devenir lecteurs*, Bayard Jeunesse.

Markidis, K. (2007). "Les didactiques des Autres: sur la connaissance et la reconnaissance du didactique populaire", *Penser l'education*, n° hors serie. Rouen, pp. 173-183.

Mijolla- Mellor S., 2006, *L' enfant lecteur*, Bayard, Paris 2006.

Picard M., 1990) Picard M., 1990, *La lecture comme jeu, Essai sur la litterature*, editions de minuit, Paris.

Poslaniec Ch., & Houyel Ch., 2000, *activites de lecture a partir de la Litterature de Jeunesse*, Hachette Livre, Paris.

Rayna S., & Baudelot O., (dir.), 2011, *On ne lit pas tout seul ! Lectures et petite enfance*, ed. Eres, Paris.

Rosenblatt, L. M., 1983, *Literature as exploration*. New York Appleton-Century 1938, New York , Modern Language Association.

Τριβιζάς Σ., 2000, Η τέχνη της Ανάγνωσης από τη Συλλογή «Το πνεύμα του Λόγου», Καστανιώτης, Αθήνα.

Τσιλιμένη Τ., 2007, «Παρεμβατικές δράσεις στους γονείς για την καλλιέργεια της βιβλιοφιλίας σε παιδιά σχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας», 95-106, *Φιλαναγνωσία και Σχολείο* επιμ. Γκίβαλου Α., & Καλογήρου Τζ., & Χαλκιαδάκη Α., Πατάκης, Αθήνα.

Taugeron C., (dir), 2002, *Lire la litterature a l' ecole. Pourquoi et comment conduire cet apprentissage specifique; De la GS au CM*, Paris, Hatier, "Pedagogie".

Wiles M., 1983, *Children into Pupils: a study of language in early schooling*. London, Routledge.

Wolf M., 2009, *Ο Προυστ και το καλαμάρι*, μετ. Δασκαλάκη Β.Σ., Πατάκης.

Για τη Δημιουργική Γραφή

Applebee A., 1978, *The child's Concept of story: ages two to seventeen*, Chicago University Press.

Brown D., (1997). *Principles of art Therapies*, Thornsons.

Genette G., (1969). «Rhetorique et Enseignement», *Figures II*, p.p. 23-68, editions du Seuil, Paris.

Duchense A., & Legay T., (1991). *La petite fabrique de Litterature*, Magnard, Paris.

Freud S., (1976). *Introduction a la Psychanalyse*, Petite Bibliotheque Payot, Paris.

Καραγιάννης Σ., (2010). <http://www.scribd.com/doc/H> δημιουργική γραφή ως καινοτόμος δράση στο Σχολείο.

Οικονομίδου Σ., (2000). *Χίλιες και μια ανατροπές, η νεοτερικότητα στη λογοτεχνία για μικρές ηλικίες*, Ελληνικά Γράμματα.

Τζιόβας Δ., (1987). *Μετά την Αισθητική*, Γνώση, Αθήνα.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[ ]

Καλλιτεχνική Δημιουργία	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

- Συστηματική και ενεργός συμμετοχή στις συναντήσεις της ομάδας, με παρουσιάσεις, ασκήσεις και παιδαγωγικές εφαρμογές
- Δημόσια παρουσίαση/εφαρμογή σε εκπαιδευτικό ή πολιτιστικό φορέα
- Γραπτή εργασία/μνημόνιο (σχεδιασμός, υλοποίηση, αξιολόγηση δράσεων φιλιανγνωσίας και δημιουργικής γραφής).

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Άλλη / Άλλες Ατομικός φάκελος που περιλαμβάνει προσωπικά κείμενα του φοιτητή/τριας και δημιουργικές δράσεις φιλιανγνωσίας και δημιουργικής γραφής	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Διγλωσσία και Εκπαίδευση
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.055
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Πετρούλα Τσοκαλίδου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' / ΣΤ' / Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	12
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	39
☒	Πρακτική Άσκηση ή Άσκηση Πεδίου	25
☒	Άλλη / Άλλες (Συμμετοχή σε σχετικές εκδηλώσεις)	35

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Κατανόηση βασικών εννοιών όπως η διγλωσσία, οι εκπαιδευτικές και πολιτικές της διαστάσεις, η εναλλαγή κωδίκων, οι θεωρίες μάθησης, η διαπολιτισμική εκπαίδευση, οι εφαρμογές στην εκπαίδευση.

Πραγματοποίηση ερευνών που να αφορούν τα σχετικά θέματα και ικανότητα κριτικής επισκόπησης της σχετικής βιβλιογραφίας.

Υλοποίηση πρακτικών που προάγουν τη διγλωσσία στην εκπαίδευση

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα

☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Η διγλωσσία ως ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα της κοινωνιογλωσσολογίας αλλά και της πραγματικότητας σε κοινωνικό και εκπαιδευτικό επίπεδο. Ξεκινώντας από την επαφή των γλωσσών, στο μάθημα περιλαμβάνονται οι ορισμοί, τα είδη, τα πλεονεκτήματα της διγλωσσίας, καθώς και οι σχετικές θεωρίες μάθησης, ενώ αναλύονται διεξοδικά οι ιδεολογικές και εκπαιδευτικές διαστάσεις του θέματος. Παρουσιάζονται εφαρμογές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία.

Οι φοιτητές/τριες αναπτύσσουν δικό τους υλικό που αφορά την παιδική διγλωσσία και την προαγωγή της σε κοινωνικό και εκπαιδευτικό επίπεδο. Επίσης, αναλύεται η σύγχρονη προσέγγιση της διαγλωσσικότητας (translanguaging) σε θεωρητικό και εφαρμοσμένο επίπεδο.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Τσοκαλίδου, Ρ. (2017.) SiDaYes! Πέρα από τη διγλωσσία προς τη διαγλωσσικότητα / Beyond bilingualism to translanguaging, Αθήνα: Gutenberg.. Κωδικός Εύδοξου (77110564)
2. Τσοκαλίδου, Ρ. (2012). Χώρος για δύο. Θέματα διγλωσσίας και εκπαίδευσης, Θεσσαλονίκη: ΖΥΓΟΣ, Κωδικός Εύδοξου (22767107)

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Άρθρα από το <http://polydromo.web.auth.gr>.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[ ]
Κλινική Άσκηση	[ ]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Συνεχής αξιολόγηση μέσα από τη συμμετοχή στην τάξη, την πραγματοποίηση μικρών εργασιών και την παραγωγή σχετικού υλικού. Κατατίθεται ψηφιακός φάκελλος στο τέλος του εξαμήνου που αξιολογείται ατομικά.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
☒	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Η χρήση οπτικοακουστικού υλικού

Γλώσσα

Ελληνικά, αγγλικά και κατά περίπτωση η χρήση μεταναστευτικών γλωσσών

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Παιδαγωγική Διάσταση του Χορού

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.058

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Εύα Παυλίδου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	Χ	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	26
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	26
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	30
☒	Φροντιστήριο	10
☒	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	30
☒	Σεμινάρια	3
☒	Άλλη / Άλλες: παρουσιάσεις θεμάτων, προβολές, αναλύσεις	25

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Επιδιώκεται

- να αντιληφθούν οι μελλοντικοί παιδαγωγοί την αξία του χορού στην εκπαίδευση και την πολύμορφη παιδαγωγική του διάσταση μέσα από θεωρητικές προσεγγίσεις και ερευνητικά ευρήματα
- να βιώσουν την έκφραση μέσω της κίνησης και να απελευθερώσουν τις προσωπικές τους κλίσεις μέσα από τη συμμετοχή τους στην πράξη
- να πειραματιστούν και να επιλέξουν οι ίδιοι τα αισθητικά στοιχεία που τους

- αντιπροσωπεύουν και να εξερευνήσουν το είδος χορού που τους εκφράζει
- να συνδέσουν δημιουργικά τη θεατρικότητα, τα μουσικά ερεθίσματα και το χορευτικό αυτοσχεδιασμό
  - να επικοινωνήσουν με τα μέλη της ομάδας και να κατευθύνουν την κινητική τους έκφραση σε δημιουργικά κανάλια συνεργασίας
  - να υιοθετήσουν θετική στάση απέναντι στο χορό και γενικότερα στην κίνηση, ώστε να γίνουν αποδοτικοί ως παιδαγωγοί στη ρυθμική και κινητική αγωγή των παιδιών

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[ ]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[X]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος παρουσιάζονται σύγχρονες θεωρίες και ερευνητικά ευρήματα για την παιδαγωγική αξία του χορού στην εκπαίδευση και για τον ανάλογο ρόλο του παιδαγωγού. Συμπεριλαμβάνονται στοιχεία που αφορούν στην πρωτόγονη έκφραση, στον αυτοσχεδιασμό και στη χοροθεραπεία. Γίνεται ιστορική αναδρομή με σκοπό την κατανόηση της διαμόρφωσης και εξέλιξης της τέχνης του χορού και ανάλυση ιδιαιτεροτήτων κινησιολογικού και μουσικού ενδιαφέροντος σε ορισμένα είδη χορευτικής έκφρασης.

Στο πρακτικό μέρος του μαθήματος, στο πλαίσιο προσωπικού πειραματισμού, προσφέρονται ιδέες, διδάσκονται τεχνικές και προβάλλεται η ομαδοσυνεργατική δουλειά. Ο χορός προβάλλεται ως πυρήνας αυτής της διαδικασίας, προσεγγίζεται με διαφοροποιημένους τρόπους (με επιλεγμένα στοιχεία από τον ελληνικό παραδοσιακό χορό, τον ευρωπαϊκό κοινωνικό χορό και τους latin, με αυτοσχεδιασμούς, δημιουργικό χορό κ.ά.), ενώ παράλληλα δίνονται ερεθίσματα για θεατρικό αυτοσχεδιασμό και μουσικοκινητικές συνθέσεις. Η διαδικασία προσανατολίζεται βαθμιαία στη δημιουργία δραστηριοτήτων χορού κατάλληλων για τις μικρότερες ηλικίες στο χώρο του σχολείου.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Μπαρμπούση Βάσω (2014) «η Τέχνη του Χορού στην Ελλάδα», εκδ. Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός ΟΕ, Αθήνα.
2. Βενετσάνου, Φ. & Λεβέντης, Χ. (2010). Ο Ελληνικός Παραδοσιακός Χοργός για Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας. Εκδ. Αθλότυπο, Αθήνα.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Ann Green Gillbert (2015), «Creative Dance for All Ages», Human Kinetics, Inc.; Second edition.
Μαρία Κολιοπούλου, Μαρία Κουτσούμπα, Ξανθή Δαριώτη, Κάτια Σαβράμη, Τζίνα Μητροπούλου, Αστέρω Λαμπρινού & Μάρα Βαφιάδου (2000). «Πολιτισμός και Τέχνη: επτά δοκίμια για το Χορό», εκδ. Προπομπός, Αθήνα.
Γαλάνη Μάρω (2012). «Ο χορός στην εκπαίδευση», εκδ. Έλλην, Αθήνα.
Ιζαμπέλ Μπελίσια & Νικόλ Ιμπερτί, (2004). «Ο Χορός στο Νηπιαγωγείο» Εκδ Άγκυρα: Παιδαγωγικά Ρέτσιου Στέλλα, (2011). «Εξερευνώντας τη μουσική και την κίνηση», εκδ. Ξιφαράς, Αθήνα.
France Schott-Billmann, (1998). «Όταν ο χορός θεραπεύει», εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
Stinson Sue (1988). “Dance for young children: finding the magic in movement”.
North Marion (1990). “Movement & Dance Education: a Guide for the Primary & Middle School Teacher” Northcote House.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[ ]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Καλλιτεχνική Δημιουργία	[ ]	[X]
Άλλη / Άλλες: ανάλυση βιντεοσκοπημένων εφαρμογών	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Στη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτήτριες/τές αξιολογούνται με τρεις εξετάσεις προόδου, κάθε μια εκ των οποίων αντιστοιχεί στο 20% της συνολικής βαθμολόγησης. Περιλαμβάνονται συνδυασμοί γραπτής εργασίας (ατομικής ή σε συνεργασία μέχρι 4 άτομα) και πρακτικής εξέτασης, καθώς και quiz. Παραδίδεται εγκαίρως η απαιτούμενη ύλη και δίνονται σαφώς προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία αναλύονται σε σχετικά αρχεία που αναρτώνται στο εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος στο e-learning. Κατά τις εξεταστικές περιόδους συμπληρώνεται το 40% του συνολικού βαθμού με quiz.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλών Επιλογών	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

1. χρήση οπτικοακουστικού υλικού με βιντεοπροβολέα και ηχητικά συστήματα στη διδασκαλία
2. χρήση πλατφόρμας zoom για διαδικτυακά μαθήματα στο διάστημα της πανδημίας
3. χρήση διαδικτύου για την επικοινωνία με τους φοιτητές: α) εκπαιδευτικό υλικό για το μάθημα αναρτημένο στο e-learning, β) έκτακτες ανακοινώσεις στο e-learning και στην ιστοσελίδα του Τμήματος, γ) απαντήσεις σε ερωτήματα των φοιτητών μέσω email. και μέσω zoom.

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεατροπαιδαγωγικές Πρακτικές και Καινοτόμες Δράσεις

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.059

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αντώνης Λενακάκης

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	Χ	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	20
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	11
☒	Φροντιστήριο	20
☒	Πρακτική Άσκηση	10
☒	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	30
☒	Άλλη / Άλλες (Παρακολούθηση και παρουσίαση θεατρικών δρώμενων)	20

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Στους στόχους του μαθήματος-εργαστηρίου είναι να καταστήσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες σε θέση να γνωρίζουν, να κατανοούν και να εφαρμόζουν τις ποικίλες θεατροπαιδαγωγικές πρακτικές, και να σχεδιάζουν, να υλοποιούν, να παρουσιάζουν και να αξιολογούν θεατροπαιδαγωγικά δρώμενα και πολυτεχνες σκηνικές δράσεις σε εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς και χώρους.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

«Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, το Τμήμα επιφυλάσσεται για τη συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει».

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Καμία

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Μέσα από τη συστηματική μελέτη και τη βιωματική προσέγγιση των ποικίλων θεατροπαιδαγωγικών πρακτικών (π.χ. δραματοποίηση, θεατρικό παιχνίδι, παντομίμα, αυτοσχεδιασμός, θεατρικό αναλόγιο, χάππενινγκ, θέατρο φόρουμ, αόρατο θέατρο) επιδιώκεται να δοκιμαστούν νέοι τρόποι προσέγγισης των εκδηλώσεων πολιτισμού σε εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς (εκδηλώσεις λόγου, θέατρο, θεάματος, πολύτεχνων δρώμενων). Στην ίδια προσέγγιση, ιδιαίτερη θέση καταλαμβάνει η κατασκευή και εμπύχωση κούκλας-φιγούρας-αντικειμένου και κουκλοθεάτρου (υλικά και τεχνικές κατασκευής και ένδυσης θεατρικής κούκλας, τεχνικές και είδη σκηνικής παρουσίας και εμπύχωσης, μυθοπλασία, σενάριο κουκλοθεάτρου, κουκλοθεατρική παράσταση).

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Λενακάκης, Α. & Παρούση, Α. (2019). Η Τέχνη του Κουκλοθεάτρου στην Εκπαίδευση. Παιχνίδι Συγκλίσεων και Αποκλίσεων. Αθήνα: Gutenberg
Κωδικός στο Εύδοξο: 86057149
2. Παρούση Α. (2012). *Κουκλοθέατρο στην Εκπαίδευση. Εκπαίδευση στο Κουκλοθέατρο*. Αθήνα: Πλέθρον. Κωδικός στον Εύδοξο: 22683196

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Άλκηστις (2011) *Κουκλο-θέατρο σκιών*. Αθήνα: Πεδίο
- Άλκηστις (2008) *Μαύρη Αγελάδα – Άσπρη Αγελάδα. Δραματική Τέχνη στην εκπαίδευση και Διαπολιτισμικότητα*. Αθήνα: Τόπος.
- Άλκηστις (2012) *Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο*. Αθήνα: Πεδίο
- Αναστασόπουλος, Χρ. (1991). *Για μια νέα θεώρηση πάνω στο κουκλοθέατρο*. Αθήνα: Ηράκλειτος
- Αυδή, Α. & Χατζηγεωργίου, Μ. (2007) *Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Γκόβας, Ν. (2003) *Για ένα νεανικό δημιουργικό θέατρο. Ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές. Ένα πρακτικό βοήθημα για εμπυχωτές θεατρικών ομάδων και εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Γραμματάς, Θ. (2004) *Το θέατρο στο σχολείο. Μέθοδοι διδασκαλίας και εφαρμογής*. Αθήνα: Ατραπός
- Δημητράτου, Β. (2005) *Ο μαγικός κόσμος του κουκλοθεάτρου. Κούκλες και έργα*. Αθήνα: Πατάκης
- Θεοχάρη-Περάκη, Ε. (1995) *Κουκλοθέατρο. Τέχνη και τεχνική*. Αθήνα: Εστία
- Κλάιστ, Χ. (1982) *Οι μαριονέτες. Και μια μελέτη του Bernard Dort* (μετ. Τζ. Μαστοράκη). Αθήνα: Άγρας
- Κορμανός, Α.-Σ. (2003). *Μαριονέτες. Η τεχνική της κινούμενης κούκλας*.

Αθήνα: Εργάνη
 Κούκλες και παιχνίδια. Δοκίμια (συλλογικό) (1996). Αθήνα: Άγρας
 Λενακάκης, Α. (2008) Η Θεατροπαιδαγωγική ως νέο μοντέλο παρέμβασης στην αγωγή ατόμων με εμπόδια στη ζωή και στη μάθηση. Στο: Κουρκούτας Η./Chaertier J.P. (επιμ.) (2008): *Παιδιά και έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές*. Τοπίο, σσ. 455-470
 Λενακάκης, Α. (2011) Οι αντιστάσεις μας στο ανοίκειο ως πρόκληση: Ευκαιρίες διαπολιτισμικής συνάντησης και επικοινωνίας μέσω Θεατροπαιδαγωγικής. Στο: Ανδρουλάκης Γ./Μητακίδου Σ./Τσοκαλίδου Ρ. (επιμ.) (2011) *Σταυροδρόμι Γλωσσών & Πολιτισμών: Μαθαίνοντας εκτός σχολείου*. Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου (σε ηλεκτρονική έκδοση). Θεσσαλονίκη: Πολύδρομο, Παιδαγωγική Σχολή Α.Π.Θ., σσ. 114-128.
 Μαγουλιώτης, Α. (2012) *Ιστορία του Νεοελληνικού Κουκλοθεάτρου (1870-1938)*. Αθήνα: Παπαζήσης
 Μαγουλιώτης, Α. (2006) *Κουκλοθέατρο Ι. Κούκλες, σκηνικά, παίξιμο: Τρόποι, είδη, πατρόν: Προτάσεις για διαθεματικές και διεπιστημονικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Καστανιώτης
 Μαρτί, Μ./Σανθ, Ι. (2004) *Μαριονέτες και παντομίμα* (μετ. Ηλ. Δεληδήμου, επιμ. Α. Παρούση). Αθήνα: Ντουντούμης
 Μαθαίου, Σ./Οικούτα, Ε. (1996) *Όταν οι κούκλες ζωντανεύουν. Παίζω, μαθαίνω, δημιουργώ μέσα από το κουκλοθέατρο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
 Μέσκε, Μ. (2004) *Το θέατρο στ' ακροδάχτυλα* (μετ. Μ. Κουλεντιανού, επιμ. Α. Παρούση). Αθήνα: Τυπωθήτω
 Μουδατσάκις, Τ. (1994) *Η θεωρία του Δράματος στη σχολική πράξη. Το Θεατρικό Παιχνίδι. Η Δραματοποίηση*. Αθήνα: Καρδαμίτσα
 Μουδατσάκις, Τ. (2005) *Το θέατρο ως πρακτική τέχνη στην εκπαίδευση. Από τον Stanislavsky, τον Brecht και τον Grotowski στο σκηνικό δοκίμιο*. Αθήνα: Εξάντας
 Ντέλπω, Χ. (1987) *Κούκλες και μαριονέτες* (μετ. Αγνή Στρουμπούλη). Αθήνα: Gutenberg
 Παρούση, Α. (1998) *Κούκλες κουκλοθεάτρου. Βιβλίο για τους εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Πατάκης
 Πούχνερ, Β. (2000) *Είδωλα και Ομοιώματα. Πέντε θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Νεφέλη
 Σέξτου, Π. (2007) *Πρακτικές εφαρμογές θεάτρου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Αθήνα: Καστανιώτης

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Καλλιτεχνική Δημιουργία	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[X]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[X]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση στο μάθημα-εργαστήριο περιλαμβάνει:

- Συστηματική και ενεργό συμμετοχή στις συναντήσεις της ομάδας, με παρουσιάσεις, θεατροπαιδαγωγικές ασκήσεις και διαθεματικές σκηνικές εφαρμογές
- Δημόσια παρουσίαση/παράσταση σε εκπαιδευτικό, κοινωνικό ή πολιτιστικό φορέα
- Γραπτή εργασία/μνημόνιο (σχεδιασμός, υλοποίηση, αξιολόγηση θεατροπαιδαγωγικού δρώμενου).

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Συνεργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Εξέταση με τη βοήθεια Η/Υ	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Γλώσσα

Ελληνική (και γερμανική όπου χρειαστεί)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

- Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη

[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Παιδαγωγική του Μουσικού Αυτοσχεδιασμού

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.060

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Κωνσταντίνα Δογάνη

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' / ΣΤ' / Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	10
☒	Άσκηση Πεδίου	10
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	21
☒	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	20
☒	Άλλη / Άλλες: Παρουσιάσεις, Συζήτηση & κριτική άρθρων, Μικροδιδασκαλία, Συγγραφή εργασιών	50
		150

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το μάθημα αποσκοπεί στην

- Ανάπτυξη της μουσικής δημιουργικότητας και επικοινωνία κατά την άμεση εμπειρία με τον ομαδικό μουσικό αυτοσχεδιασμό
- Εμβάθυνση μουσικών γνώσεων και διερεύνηση μέσω δημιουργικής έκφρασης και επικοινωνίας
- Εξοικείωση με την αυθόρμητη μουσική συμπεριφορά του παιδιού και την ενθάρρυνσή της.
- Ευαισθητοποίηση στο ηχητικό τοπίο του περιβάλλοντος, του σώματος και των μουσικών οργάνων.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, αναλύοντας τις επιφυλάξεις ΤΟΥ για την ταξινόμηση που προτείνεται. ΕΧΕΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ ΑΠΘ, το Τμήμα επιφυλάσσεται για

την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική η προηγούμενη εξοικείωση με μουσικές δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί από προηγούμενα μαθήματα μουσικής εντός ή επιπρόσθετα εκτός τμήματος.

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα αποσκοπεί στην

- ανάπτυξη της μουσικής δημιουργικότητας, της επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης μέσω προσωπικής εμπειρίας με τη διαδικασία του μουσικού αυτοσχεδιασμού
- βιωματική ομαδοσυνεργατική μάθηση μέσω αλληλεπίδρασης στην ομάδα
- ανίχνευση τρόπων μη λεκτικής επικοινωνίας με αφορμή την ανάγκη μουσικής αλληλεπίδρασης κατά τη διαδικασία του μουσικού αυτοσχεδιασμού
- εμβάθυνση σε μουσικές γνώσεις και περαιτέρω ανακάλυψη των δυνατοτήτων των ηχητικών πηγών και μουσικών οργάνων ως μέσα δημιουργικής έκφρασης και επικοινωνίας μέσω αυθόρμητης ανταπόκρισης σε ομαδικό αυτοσχεδιασμό
- εξοικείωση με την αυθόρμητη μουσική συμπεριφορά του παιδιού, αναγνώριση και ενθάρρυνση της πηγαίας δημιουργικότητας και μουσικότητάς του
- βαθμιαία κατανόηση της παιδαγωγικής του μουσικού αυτοσχεδιασμού ως μιας ιδιαίτερης παιδαγωγικής στάσης που επιτρέπει την ύπαρξη μουσικής επικοινωνίας και μουσικού διαλόγου μεταξύ των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια του αυτοσχεδιασμού
- βιωματική μάθηση μέσω αυτοανακάλυψης αλλά και αλληλεπίδρασης στην ομάδα με ευαισθητοποίηση στο ηχητικό τοπίο του περιβάλλοντος και τις ηχητικές δυνατότητες του ανθρώπινου σώματος και των μουσικών οργάνων, αυτοσχέδιων και μη
- ανάπτυξη αναστοχαστικών ικανοτήτων για την πραγματοποίηση σχετικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της προσχολικής τάξης

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Δογάνη, Κ. (2012) *Μουσική στην προσχολική ηλικία: αλληλεπίδραση παιδιού-παιδαγωγού*, Αθήνα: Gutenberg.
2. Στάμου, Λ. (2019). Διαλεκτική και πρωτοπορία στη Μουσική Παιδαγωγική, Θεσσαλονίκη:ΕΕΜΕ.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Καραδήμου-Λιάτσου, Π. (2003) *Η μουσικοπαιδαγωγική τον 20ο αιώνα: οι σημαντικότερες απόψεις για την προσχολική ηλικία*, Αθήνα: Orpheus, Νικολαΐδης.
 Green, L. (2014). *Άκουσε και Πάίξε! Αθήνα: Fagotto.*
 Κανελλόπουλος, Π. & Τσαφτάρης, Ν. (2010). *Τέχνη στην εκπαίδευση – Εκπαίδευση στην τέχνη: Εξερευνήσεις του δημιουργικού ρόλου της τέχνης στην εκπαίδευση*, Αθήνα: Νήσος.
 Nyman, M. (2011) *Πειραματική μουσική*. Αθήνα: Οκτώ.
 Παράλληλα το περιεχόμενο κάθε μαθήματος υποστηρίζεται με σχετική ελληνική και ξένη βιβλιογραφία.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[ ]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Καλλιτεχνική Δημιουργία	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται σταδιακά (διαμορφωτική αξιολόγηση). Βασίζεται σε:

- παρουσίαση ομαδικών εργασιών και μικροδιδασκαλιών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.
- γραπτή εργασία και προφορική παρουσίαση

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Έκθεση για Συνεργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Κατά τη διδασκαλία χρησιμοποιείται powerpoint για ανάλυση του θεωρητικού και πρακτικού μέρους του μαθήματος, ενώ υποστηρίζεται με σύνδεση στο διαδίκτυο. Παράλληλα ενθαρρύνεται η χρήση προγραμμάτων μουσικής σημειογραφίας, ηχογράφησης, βιντεοσκόπησης και αναπαραγωγής μουσικής και βίντεο, μουσικής επεξεργασίας ήχου και εικόνας.
Το μάθημα στηρίζεται κυρίως στη δια ζώσης επαφή αλλά η επικοινωνία διευκολύνεται με την ηλεκτρονική πλατφόρμα του μαθήματος καθώς και τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Παιδικό Τραγούδι και Τραγουδοπαράμυθοι

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.061

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Νίκος Θεοδωρίδης

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Ανάπτυξης δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	25
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	25
☒	Φροντιστήριο	15
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	45
☒	Καλλιτεχνικό εργαστήριο	30
☒	Άλλη / Άλλες	15

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Το μάθημα αποσκοπεί στη φωνητική καλλιέργεια καθώς και στη μουσική κατάρτιση και εκπαίδευση των φοιτητριών/ών, ώστε να μπορούν να διδάξουν παιδικά τραγούδια σε παιδιά προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας. Να βιώσουν τις δημιουργικές προεκτάσεις που απορρέουν από τα τραγούδια και τα τραγούδια-παραμύθια.

Έμφαση δίνεται στην απόκτηση βασικών μουσικών δεξιοτήτων από τους φοιτητές, όπως το να τραγουδούν με σωστό τόνο, να παίζουν τη μελωδία παιδικών τραγουδιών ή απλές μελωδικές και ρυθμικές συνοδείες (σε μεταλλόφωνα και κρουστά), να μπορούν να χρησιμοποιούν βασικούς μουσικούς όρους και μουσικά σύμβολα (γραφικές, νότες, αξίες κ.ά.). Παράλληλα επιδιώκεται να αποκτήσουν τις ικανότητες να διδάξουν τα παραπάνω στοιχεία με τις κατάλληλες μεθόδους.

Περιγραφή

Περιεχόμενο:

1. Θεωρητικές γνώσεις για το παιδικό τραγούδι «και» τα στοιχεία του. Μέθοδοι για τη φωνητική αγωγή και τη διδασκαλία του τραγουδιού. Στάδια ανάπτυξης της ικανότητας στο τραγούδι και χαρακτηριστικά της παιδικής φωνής. Βασικές αρχές για την ανάπτυξη της ικανότητας των εκπαιδευτικών στο τραγούδι (προετοιμασία σώματος και φωνής, άρθρωση, προϋποθέσεις για το σωστό και ακριβές τραγούδι, τόνος, έκταση, τέμπο, μέτρο, έκφραση).
2. Κριτήρια επιλογής ρεπερτορίου με βάση την καταλληλότητα της μελωδίας, το στίχο, τη δομή και το θέμα. Μέθοδοι, πορεία και προεκτάσεις διδασκαλίας τραγουδιού.
3. Απαραίτητες φωνητικές- μουσικές δεξιότητες των φοιτητριών/ τών, ώστε να λειτουργούν ως θετικό πρότυπο για την εκμάθηση του τραγουδιού από τα παιδιά. Τραγούδι με τόνο, έκταση φωνής, ανάπτυξη φωνητικών δεξιοτήτων, χρήση μελωδικού μουσικού οργάνου από φοιτητές/τριες. Εισαγωγή σε τεχνικές ενορχήστρωσης για την παιδική χορωδία και ορχήστρα και ανάπτυξη δεξιοτήτων διεύθυνσης.
4. Γνώση ρεπερτορίου παιδικών τραγουδιών. Ατομική και ομαδική απόδοση τραγουδιών με φωνή και όργανα από παρτιτούρες με κατάλληλες μελωδικές και ρυθμικές συνοδείες για παιδική ορχήστρα και χορωδία.
5. Προετοιμασία και παρουσίαση μουσικών παραμυθιών, αφηγηματικών τραγουδιών και τραγουδοπαραμυθιών. Δίνονται κατευθύνσεις για δημιουργικές και διαθεματικές προεκτάσεις και ειδικότερα στην αξιοποίηση των τραγουδιών στις μουσικές παραστάσεις στο σχολείο. Διδάσκονται επιλεγμένα τραγούδια – παραμύθια για εφαρμογή με χορωδία, ορχήστρα και κίνηση ή δραματοποίηση από τα παιδιά προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Το Τμήμα έχει απευθύνει έγγραφο προς τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., αναλύοντας τις επιφυλάξεις του για την ταξινόμηση που προτείνεται. Έχει υποστηρίξει ότι η κατηγοριοποίηση που χρησιμοποιείται δεν καλύπτει επαρκώς τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συζήτησης και της επεξεργασίας των θέσεων αυτών από τη ΜΟΔΙΠ Α.Π.Θ., το Τμήμα επιφυλάσσεται για την συμπλήρωση των σχετικών στόχων, οι οποίοι δεν καλύπτουν την ποικιλότητα εκπαίδευσης που παρέχει.

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις μαθήματος

«Ως βασική προϋπόθεση για την παρακολούθηση του μαθήματος θεωρείται το ενδιαφέρον και η άμεση συμμετοχή των φοιτητριών/των. Επιθυμητή είναι ακόμη η ικανοποιητική εξοικείωση των φοιτητριών/ των με ορισμένες από τις παρακάτω καλλιτεχνικές γνώσεις και δεξιότητες: βασικές μουσικές έννοιες, παίξιμο σε κρουστά ή μελωδικά μουσικά όργανα καθώς και η χρήση του τραγουδιού, του λόγου και του μουσικοκινητικού παιχνιδιού. »

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

- Θεωρητικές γνώσεις για το παιδικό τραγούδι και τα στοιχεία του. Κριτήρια επιλογής ρεπερτορίου με βάση την καταλληλότητα της μελωδίας, του ρυθμού, των στίχων και του θέματος. Μέθοδοι διδασκαλίας τραγουδιού. Στάδια και ενδεικτική πορεία αναλυτικής μεθόδου.
- Γνώση ρεπερτορίου παιδικών τραγουδιών. Ατομική και ομαδική απόδοση τραγουδιών με φωνή και όργανα από παρτιτούρες με κατάλληλες μελωδικές και ρυθμικές συνοδείες για παιδική ορχήστρα και χορωδία. Δεξιότητες των φοιτητών για την απόδοση και διδασκαλία του τραγουδιού. Τραγούδι με τόνο, έκταση φωνής, χρήση μελωδικού μουσικού οργάνου από τη νηπιαγωγό.
- Προετοιμασία και παρουσίαση μουσικών παραμυθιών, αφηγηματικών τραγουδιών και τραγουδοπαραμυθιών.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Γκανά Γ, Ζησοπούλου Ε, Θεοδωρίδης Ν, Καραχάλιου Κ, Κοκκίδου Μ, Χατζηκαμάρη Π., (Καλλιτεχνική Παιδαγωγική ομάδα ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΠΑΙΞΟΥΜΕ). (1998, α' έκδ.). *Δέκα δημιουργικά βήματα για μια σχολική παράσταση*. Αθήνα: Καστανιώτης.

(Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 16910)

Βαρελάς, Δ., & Μακροπούλου, Ε. (2001). *Μουσική το πιο συναρπαστικό παιχνίδι*, Αθήνα: Fagottobooks.

(Κωδικός στον Εύδοξο: 4119)

Κοκκίδου, Μ. (2015). *Διδακτική της μουσικής. Νέες προσεγγίσεις, νέοι ορίζοντες*. Αθήνα: Fagottobooks.

Θεοδωρίδης, Ν. (2017) *Τραγουδοχοροί της Γης για φίλους μουσικόφιλους*. Θεσσαλονίκη: Copy City.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Δαμιανού- Μαρίνη, Ε. (1998). Η μέθοδος Kodaly. *Μουσική Εκπαίδευση*, 3(1), 30-36, 22-231.

Greene, A. (1991). *Πώς να μιλάτε και να τραγουδάτε σωστά*. Αθήνα: Fagotto.

Δογάνη, Κ. (2012). *Μουσική στην προσχολική ηλικία: αλληλεπίδραση παιδιού-παιδαγωγού*. Αθήνα: Gutenberg.

Θεοδωρίδης, Ν. (2005). *Οι φίλοι μας οι μουζικάντηδες*. Βιβλίο με CD. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κρουστόφωνο.

Maki, Jukka (2000). *Η Χαρά της Μουσικής* (βιβλίο για το δάσκαλο). Αθήνα: Πατάκης.

Μόσχος, Κ., Τουμπακάρη, Ν., Τόμπλερ, Μ. (2009). *Μουσικό ανθολόγιο Α΄-ΣΤ΄ Δημοτικού*. Αθήνα: ΟΕΔΒ – Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
ΚΡΟΥΣΤΟΦΩΝΟ και Θεοδωρίδης, Ν. (επιμ). (2001). *Τα Τραγούδια – Κάλαντα του Κόσμου*. CD με βιβλίο. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κρουστόφωνο..
Μπετελχάιμ, Μπρ. (1976). *Η γοητεία των παραμυθιών*. Αθήνα: Γλάρος.
Σίμου, Ε. (2009). Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων στο τραγούδι στα παιδιά προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας. Στο Ξ. Παπαπαναγιώτου (επιμ.). *Ζητήματα Μουσικής Παιδαγωγικής (193-201)*. Θεσσαλονίκη: Ελληνική Ένωση για τη Μουσική Εκπαίδευση.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Καλλιτεχνική Δημιουργία	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Γραπτές και προφορικές εξετάσεις. Επίσης, μικρές εργασίες, παρουσιάσεις συνόλων και γραπτή πρόοδος κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Άλλη / Άλλες (βίντεο, ηχογράφηση)	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές
- [X] Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση

Περιγραφή

Βιντεοσκόπηση, ηχογράφηση, χρήση μουσικών προγραμμάτων όπως audacity, encore, κ.ά. κατά τη διδασκαλία και προαιρετικά κατά την εργασία των ομάδων.

Γλώσσα

Ελληνική

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία δε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Πρόληψη και Ψυχολογική Παρέμβαση σε Διαταραχές Βρεφικής και Προσχολικής Ηλικίας

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.062

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Κορνηλία Χατζηνικολάου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
	X	Ε΄/ΣΤ΄/Η΄	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Επιστημονικής Περιοχής

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	46
[X]	Σεμινάρια	6
[χ]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	50
[χ]	Φροντιστήριο	18
[X]	Άλλος / Άλλοι	30

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Η εξέλιξη του επιστημονικού πεδίου των πρώιμων παρεμβάσεων στην βρεφική και νηπιακή ηλικία. Κατανόηση της σύνδεσης μεταξύ εκτίμησης της ανάπτυξης του παιδιού, παρέμβασης και αξιολόγησης της παρέμβασης. Γνώση βασικών μοντέλων πρώιμης παρέμβασης και ανάπτυξη της ικανότητας για συγκριτική θεώρηση αυτών. Κατανόηση των εννοιών: παράγοντες επικινδυνότητας, προστατευτικοί παράγοντες, ψυχική ανθεκτικότητα. Η επίδραση των ατομικών διαφορών και του πολιτισμικού πλαισίου στην πρώιμη παρέμβαση και στα αποτελέσματα αυτής. Ικανότητα παράθεσης παραδειγμάτων πρώιμης παρέμβασης για Αναπτυξιακές και Ψυχικές Διαταραχές της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Ιστορική αναδρομή στο επιστημονικό πεδίο των πρώιμων παρεμβάσεων. Διαφοροποίηση των προγραμμάτων πρόληψης από τα προγράμματα πρώιμης παρέμβασης. Πότε προτείνεται η εισαγωγή ενός βρέφους/νηπίου και της οικογένειάς του σε πρόγραμμα πρώιμης παρέμβασης. Εκτίμηση των παραγόντων επικινδυνότητας και των προστατευτικών παραγόντων και η επίδρασή τους στα προγράμματα πρώιμης παρέμβασης. Ατομικές διαφορές και πολιτισμικό πλαίσιο και πώς αυτά εκτιμώνται και αξιοποιούνται στο πλαίσιο της πρώιμης παρέμβασης. Κατανόηση της σύνδεσης μεταξύ κλινικής εκτίμησης, παρέμβασης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της παρέμβασης. Συγκριτική θεώρηση μοντέλων πρώιμης παρέμβασης. Παραδείγματα πρώιμων παρεμβάσεων για Αναπτυξιακές και Ψυχικές Διαταραχές της βρεφικής και της νηπιακής ηλικίας.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Κορνηλάκη, Α., Κυπριωτάκη, Μ. & Μανωλίτσης, Γ. (Επιμ.) (2010). Πρώιμη παρέμβαση: Διεπιστημονική θεώρηση. Αθήνα: Πεδίο.
Κουρκούτας, Η. & Chartier, J. P. (Επιμ.). (2008). Παιδιά και έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές: Στρατηγικές παρέμβασης. Αθήνα: Τόπος.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ανάπτυξη της Ειδικής Αγωγής (2005). Πρώιμη παιδική παρέμβαση: Ανάλυση των καταστάσεων στην Ευρώπη – Βασικές απόψεις και συστάσεις.
http://www.european-agency.org/sites/default/files/early-childhood-intervention-analysis-of-situations-in-europe-key-aspects-and-recommendations_ecl.pdf (access 01/04/2014).
Henderson, N. & Milstein, M.M. (2008). Σχολεία που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα. (Επιμέλεια: Χατζηχρήστου, Μετάφραση: Βασσαρα).
Kring, A., Davison, G., Neale, J. & Johnson, S. (2010). Ψυχοπαθολογία. Εκδόσεις Gutenberg.

Μανωλίτσης, Γ. (2013). Αξιολόγηση της συμπεριφοράς παιδιών της προσχολικής ηλικίας. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
 Σύστημα Διαγνωστικής Ταξινόμησης Ψυχικής Υγείας και Αναπτυξιακών Διαταραχών της Βρεφικής και Νηπιακής Ηλικίας - DC: 0-3 (2014).
 (Επιστημονική Επιμέλεια: Κ. Χατζηνικολάου & Β. Καρβέλη). Εκδόσεις GEMA.
 Τζουριάδου, Μ. (2001). Πρώιμη παρέμβαση: Σύγχρονες τάσεις και προοπτικές. Εκδόσεις Προμηθεύς.
 Χατζηχρήστου, Χ. (2015). Πρόληψη και Προαγωγή της Ψυχικής Υγείας στο Σχολείο και στην Οικογένεια. Εκδόσεις Gutenberg.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Άλλη / Άλλες	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Η αξιολόγηση βασίζεται στην γραπτή και προφορική παρουσίαση εργασιών που δίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και στις τελικές γραπτές εξετάσεις.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλές Επιλογής	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Εξέταση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

- moodle

Γλώσσα**Ελληνική (μελέτη αγγλικών άρθρων προαιρετική)****Γενικές Ικανότητες**

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
☒	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οπτικές Αφηγήσεις και Παιδί

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.063

ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ: Χαρά Κανάρη, Μαρία Λέτσιου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βάσης	Προσανατολισμού		
	Χ	Χειμερινό/Εαρινό	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υποβάθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	20
☒	Σεμινάρια	10
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	10
☒	Άσκηση Πεδίου	10
☒	Μελέτη (πχ βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	20
☒	Καλλιτεχνικό Εργαστήριο	50
☒	Άλλη / Άλλες: Παρουσιάσεις και αναλύσεις οπτικού/εικαστικού υλικού, επισκέψεις σε χώρους εικαστικού ενδιαφέροντος, συγγραφή εργασιών	30

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Οι φοιτήτριες/τές αναμένεται:

- να γνωρίσουν θεωρητικά, κριτικά και βιωματικά τις διαδικασίες και τους κώδικες της οπτικής αφήγησης στις εικαστικές τέχνες αλλά και του ευρύτερου οπτικού και υλικού πολιτισμού
- να σχεδιάζουν δραστηριότητες παραγωγής και αναταπόκρισης σε οπτικές αφηγήσεις για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας
- να διερευνήσουν τις αφηγηματικές διαστάσεις της παιδικής εικαστικής δημιουργίας

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☐	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☐	Αξιολόγηση	☐	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☐	Ανάλυση	☐	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☐	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☐	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Καμία

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Μέσα από

- α) τη μελέτη της θεωρίας του οπτικού και υλικού πολιτισμού
- β) την κριτική ανάλυση παραδειγμάτων εικαστικών ερευνητικών πρακτικών και
- γ) εργαστηριακές εικαστικές βιωματικές δραστηριότητες οι φοιτήτριες/τές:
  - Θα εξοικειωθούν με τον τρόπο που παράγεται το νόημα στις οπτικές αφηγήσεις σε εικόνες των εικαστικών τεχνών αλλά και του ευρύτερου οπτικού και υλικού πολιτισμού.
  - Θα γνωρίσουν τις βασικές ερευνητικές εικαστικές πρακτικές των οπτικών αφηγήσεων.
  - Θα εξοικειωθούν με τη χρήση υλικών, τεχνικών, και δημιουργικών διαδικασιών στο εικαστικό εργαστήριο.
  - Θα διερευνήσουν τις αφηγηματικές διαστάσεις της παιδικής εικαστικής δημιουργίας.
  - Θα γνωρίσουν και θα σχεδιάσουν δραστηριότητες εικαστικού εργαστηρίου του οπτικού πολιτισμού για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας.
  - Θα γνωρίσουν την οπτική αφήγηση ως μέθοδο έρευνας.
  - Θα δημιουργήσουν εικαστικά ερευνητικά σχέδια αξιοποιώντας τις οπτικές αφηγήσεις.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Leavy, P. (2020) (Λέτσιου Μ. επιμ). Η καλλιτεχνική Δημιουργία ως Μέθοδος: Έρευνα μέσω της Τέχνης. Αθήνα: Gutenberg
2. Κούβου, Ουρ. (2016). Παιδικό Σχέδιο, η Γνωστική Προσέγγιση. Αθήνα: Gutenberg

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Arnheim, R. (2007). Οπτική Σκέψη. Θεσσαλονίκη: University Studio Press
- Arnheim, R. (1999). Τέχνη και Οπτική Αντίληψη. Αθήνα: Θεμέλιο
- Bolin, P. E., & Blandy, D. (Eds). (2011). Matter Matters: Art Education and Material Culture Studies. Reston, VA: National Art Education Association.
- Duncum, P. (2020). Picture Culture, Visual Culture Concepts to Enhance the Curriculum. London: Bloomsbury Academy.
- Efland, A. (2002). Art and Cognition, Integrating the Visual Arts in the Curriculum. New York: Teachers College Columbia University.
- Gray, C., & Malins, J. (2009). Visualizing Research, a guide to the Research Process in Art and Design. Farnham, England: Ashgate.
- Freedman, K. (2003). Teaching Visual Culture. New York: Teacher College Columbia University.
- Κούβου, Ουρ. (2016). Παιδικό Σχέδιο, η Γνωστική Προσέγγιση. Αθήνα: Gutenberg.
- Κούβου, Ουρ. (2019). Διδάσκοντας Σχέδιο σε Παιδιά, Μαθήματα Διαπραγματευτικής Σχεδίασης. Αθήνα: Gutenberg.
- Kress, G. and van Leeuwen, T. (2010). Η Ανάγνωση των Εικόνων: Η Γραμματική του Οπτικού Σχεδιασμού, μετάφραση: Κουρμεντάλα – Νταμπαράκη, Γ., Αθήνα: Επίκεντρο.
- Leavy, P. (2020) (Λέτσιου Μ. επιμ). Η Καλλιτεχνική Δημιουργία ως Μέθοδος Έρευνας, η Καλλιτεχνικής Βάσης Ερευνητική Πρακτική. Αθήνα: Gutenberg.
- Λέτσιου, Μ. (2019). Rethinking the Notion of Art Learning as Social Activity. In T. Eca, H. Elzerman, M. Letsiou, M. Maksimovik, A. Saldanha (eds) "Engaged Arts Education". InSEA e- publication.
- Λέτσιου, Μ. (2019). Bridging Art Curricula with on- line Youth Culture, Screen Literacy, Education Through Visual Media Expression. Niigata University Japan, vol 1. σελ. 7-18
- Macloud, S. (2014). Κατανοώντας τα Κόμικς: Η Αόρατη Τέχνη, μετάφραση: Καμπουρόπουλος, Ν., Αθήνα, Εκδόσεις Webcomics.
- Νάκου, Ε. (2001). Μουσεία: Εμείς, τα Πράγματα και ο Πολιτισμός, Αθήνα: Νήσος
- Wilson, B. (2004). "Child Art after Modernism: Visual Culture and new Narratives" in Eisner, E. and Day, M. [eds] "Handbook of Research and Policy in Art Education", Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Καλλιτεχνική Δημιουργία	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[X]
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	[X]	[X]
Παρακολούθηση εκδηλώσεων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση του μαθήματος πραγματοποιείται:

A. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου:

- Με την ενεργή συμμετοχή των φοιτητριών/των στα εικαστικά εργαστήρια
- Με το σχεδιασμό και την υλοποίηση ερευνητικών σχεδίων με εικαστικές ερευνητικές πρακτικές και οπτικές αφηγηματικές μεθόδους.
- Με ατομικές/ομαδικές παρουσιάσεις και μικροδιδασκαλίες

B. Στο τέλος του εξαμήνου:

- Με την παράδοση εικονογραφημένης εργασίας
- Με τη διοργάνωση εικαστικής έκθεσης / παρουσίασης εικαστικών ερευνητικών δεδομένων.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Άλλη / Άλλες: Φάκελος Εικαστικών Εργασιών	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

- Παρουσιάσεις power Point
- Χρήση διαδικτύου
- Επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και e mail

e- Οδηγός Σπουδών

Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

Moodle

[X] Εκπαιδευτικό υλικό

Γλώσσα

Ελληνική (και αγγλική όπου χρειάζεται)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ομαδοσυνεργατική Προσέγγιση

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.066

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Δόμνα Κακανά

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος			
Βάσης	Προσανατολισμού	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
	X	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Γενικών Γνώσεων
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	18
☒	Άσκηση Πεδίου	24
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	34
☒	Άλλος / Άλλες (παρακολούθηση βιντεοσκοπημένων δράσεων/ Συνεργατική εκπόνηση εργασίας)	35

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το μάθημα αποσκοπεί να αναδείξει το ομαδοσυνεργατικό κίνημα, ως μια βασική συνιστώσα καινοτομίας για το σχολείο του 21^{ου} αιώνα

Οι φοιτήτριες/τες παρακολουθώντας όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες του μαθήματος θα είναι ικανές/οί να:

- εμβαθύνουν θεωρητικά στην ομαδοσυνεργατική προσέγγιση
- εξοικειωθούν με τις ποικίλες μορφές της
- διακρίνουν την ομαδοσυνεργατική προσέγγιση από άλλα κινήματα
- προσδιορίζουν έννοιες και όρους καθώς και τις παιδαγωγικές αντιφάσεις/ αντινομίες

- σχεδιάζουν και να υλοποιούν ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες στο πλαίσιο διαφορετικών μαθησιακών περιοχών
- οργανώνουν ομαδοσυνεργατικά δραστηριότητες στο πλαίσιο διαθεματικών προσεγγίσεων και project

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

--

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα αυτό πραγματεύεται ένα πολύ επίκαιρο και επίμαχο για την Παιδαγωγική και την Εκπαίδευση θέμα, την Ομαδοσυνεργατική Προσέγγιση της Διδασκαλίας και Μάθησης. Το ομαδοσυνεργατικό κίνημα επιδιώκει να δημιουργήσει μια νέα σχολική κουλτούρα, η οποία στηρίζεται σε διαφορετικές αρχές και αξίες, απαραίτητες για το μελλοντικό πολίτη, εδραιώνοντας το σχολείο του αύριο και όχι του χθες.

Ειδικότερα αρχικά επιχειρείται ο εννοιολογικός προσδιορισμός των συνηθέστερα χρησιμοποιούμενων όρων, εξετάζεται το ζήτημα της μετάβασης από την παραδοσιακή τάξη στην ομαδοσυνεργατική, γίνεται ιστορική αναδρομή του κινήματος, τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά του, παρουσιάζονται οι βασικές επιδιώξεις, ο ρόλος του εκπαιδευτικού, καθώς και τα κυρίαρχα μοντέλα ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και μάθησης.

Στη συνέχεια, στο πλαίσιο σύνδεσης και αξιοποίησης της Θεωρητικής γνώσης με την Πράξη παρουσιάζονται αναλυτικά οι αντικειμενικές και υποκειμενικές προϋποθέσεις που αφορούν τη δημιουργία και λειτουργία των ομάδων στην προσχολική εκπαίδευση και αναπτύσσονται ποικίλες μεθοδολογικές προσεγγίσεις.

Τέλος, δίνεται έμφαση στην επιλογή των κατάλληλων παιδαγωγικών και διδακτικών στρατηγικών και παρουσιάζονται και αναλύονται παραδείγματα εφαρμογών ομαδοσυνεργατικής οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Βιβλιογραφία**α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)**

- **Κακανά, Δόμνα-Μίκα** (2015). *Η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση. Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Εκπαιδευτικές Προοπτικές*. Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη ΑΕ. (Β' εκδ).
Κωδικός Εύδοξου: 50662490

--**Καζέλα Κατερίνα** (2009)*Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση στην προσχολική εκπαίδευση θεωρία και πρακτικές εφαρμογές*. Αθήνα, εκδ. Οδυσσέας
Κωδικός Εύδοξου: 46413

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Αναγνωστοπούλου, Μ. (2001). *Η Ομαδική διδασκαλία στην Εκπαίδευση. Μια θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση*. Θεσσαλονίκη: Αφών Κυριακίδη ΑΕ.
- Baudrit, A. (2007). *Η ομαδοσυνεργατική μάθηση* (Επιμ. Κώστας Αγγελάκος), Αθήνα: Κέδρος
- Κακανά, Δ.-Μ. & Καπαχτσή, Β. (2012). Η Ομαδοσυνεργατική Προσέγγιση της Μάθησης και Διδασκαλίας. Θεωρητική επινόηση ή εκπαιδευτική πρακτική; Βιώματα εκπαιδευτικών. *Πρακτικά του 7ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα» της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος* (επιμ. Κ.Δ.Μαλαφάντης, Ν.Ανδρεαδάκης, Δ.Καραγιώργος, Γ.Μανωλίτσης & Β.Οικονομίδης) (σσ.1261-1271). Αθήνα: Διάδραση
- Κακανά, Δ.-Μ. & Καπαχτσή, Β. (2011) Ανάπτυξη του αναστοχασμού και της συνεργατικότητας μέσω της συνεργατικής έρευνας δράσης. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 52, 68-82
- Κακανά, Δ.-Μ., Καβαλάρη, Π., Καζέλα, Κ. & Θάνου, Αγ. (2011). Διερευνώντας τις αντιλήψεις Ελληνίδων νηπιαγωγών για τη συν-εργασία με συναδέλφους. Στο Β. Οικονομίδης (Επιμ.), *Εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις* (σσ. 231-243). Αθήνα: Πεδίο
- Κακανά, Δ.Μ. & Μπότσογλου, Κ. (2010) 'Η μετάβαση του εκπαιδευτικού από το παραδοσιακό στο ομαδοσυνεργατικό μοντέλο διδασκαλίας και μάθησης μέσα από διαδικασίες έρευνας δράσης', στο Δ. Γερμανός & Μ. Κανατσούλη (επιμ.) *ΤΕΠΑΕ 09 Σύγχρονες Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις στην προσχολική και πρώτη σχολική εκπαίδευση* (σσ. 77-100).. Θεσσαλονίκη: University Studio Press
- Kakana, D.-M. & Kavalari, E. (2009) Exploring Greek Kindergarten teachers' perceptions of colleague collaboration. In *Proceedings of Current Issues in Preschool Education in Europe: Shaping the future*, που διοργανώθηκε από OMEP European Regional Meeting & Conference, (Ηλεκτρονική έκδοση σε CD).
- Κακανά, Δ.-Μ., Καζέλα, Κ., & Ανδριοπούλου, Γ. (2005). Οι Δεινόσαυροι: Διαθεματικό σχέδιο εργασίας (project) μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου. Στο Δ. Γερμανός, Κ. Μπίκος, Μ. Μπριμπίλη, Ε. Παναγιωτίδου & Κ. Μπότσογλου (επ.), *Η διαθεματική προσέγγιση της διδασκαλίας και της μάθησης στην προσχολική και την πρώτη σχολική ηλικία. Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου*, (σσ.185-193). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Καζέλα Κ., Ανδριοπούλου Γ., Κακανά Δ.-Μ. (2008) Ανάπτυξη ενός project με θέμα «Πειρατές» με την ομαδοσυνεργατική προσέγγιση, στο Δ.-Μ. Κακανά, Γ. Σιμούλη (επιμ.). *Η προσχολική εκπαίδευση στον 21ο αιώνα: Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Διδακτικές Πρακτικές* (σσ.512-522). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο
- Καζέλα, Κ., Ανδριοπούλου, Γ. & Κακανά, Δ.-Μ. (2006). Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης στο νηπιαγωγείο μέσα από την εφαρμογή ενός διαθεματικού- ομαδοσυνεργατικού προγράμματος. Στο Δ.-Μ. Κακανά, Κ. Μπότσογλου, Ν. Χανιωτάκη, Ε. Καβαλάρη (Επιμ.) *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Παιδαγωγική και διδακτική διάσταση*. Θεσσαλονίκη: (σ. 599-608). Εκδόσεις Αφών

Κυριακίδη, Α.Ε

- Κακανά, Δ.-Μ & Καζέλα, Κ. (2003). Πειραματικές δραστηριότητες των φυσικών επιστημών μέσω της εργασίας σε ομάδες: η περίπτωση του μαγνητισμού. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*. Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Ο.Μ.Ε.Ρ., 5, 27-39
- Κακανά, Δ.-Μ. & Καζέλα, Κ. (2003). Συνεργατικές δραστηριότητες με παιδιά προσχολικής ηλικίας μέσα από το γνωστικό αντικείμενο του φαινομένου της διάλυσης στερεών σωμάτων στο νερό. Στο Μ. Τσιτουρίδου (επιμ.) *Οι Φυσικές Επιστήμες και οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Προσχολική Εκπαίδευση*. Συλλογικός τόμος. (σ. 7-19). Θεσσαλονίκη: Εκδ. Τζιόλα
- Κανάκης, Ι. (1987) *Η οργάνωση της διδασκαλίας- μάθησης με ομάδες εργασίας*, Αθήνα
- Καπαχτσή, Β. & Κακανά, Δ.-Μ. (2010) Η συνεργατική έρευνα δράσης ως μοντέλο επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. *Action Researcher in Education*, τ.1. 40-52. Ανακτήθηκε από: <http://www.actionresearch.gr/el>
- Μασσαγγούρας, Η. (2000). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης
- Meyer, E. (1987). *Ομαδική διδασκαλία* (μτφρ. Λ. Κουτσούλη) Θεσσαλονίκη: Αφών Κυριακίδη
- Μπότσογλου, Κ., Κακανά, Δ.-Μ. & Χατζοπούλου, Κ. (2007). Σύγχρονες μορφές διδασκαλίας και μάθησης: Απόψεις Παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας για την ομαδοσυνεργατική. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*. Περιοδική Επιστημονική Έκδοση της Ο.Μ.Ε.Ρ., 7, 87-100.
- Σταυρίδου, Ε. (2000) *Συνεργατική Μάθηση στις Φυσικές Επιστήμες, Μια Εφαρμογή στο Δημοτικό Σχολείο*. Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας
- Τριλιανός, Θ. (1998) *Προσέγγιση στη Μέθοδο Διδασκαλίας με Ομάδες Μαθητών*, Αθήνα
- Χατζοπούλου, Κ., & Κακανά, Δ-Μ, (2008). Από τον παραδοσιακό εκπαιδευτικό στον εκπαιδευτικό ερευνητή, στο Δ.-Μ. Κακανά & Γ. Σιμούλη (επιμ.). *Η προσχολική εκπαίδευση στον 21ο αιώνα: Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Διδακτικές Πρακτικές*. (σσ.88-94). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[ ]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[ ]	[X]
Άλλη / Άλλες (παρακολούθηση βίντεο)	[ ]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

<p>Η αξιολόγηση γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου και περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - εκπόνηση μικρών εργασιών, όπως μελέτη, ανάλυση και σύνθεση επιλεγμένων άρθρων και υλικού, συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, κλπ - τη σταδιακή εκπόνηση εργασίας πεδίου, όπου καταγράφονται & αναλύονται τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος (αναλυτικές οδηγίες στο elearning) - εναλλακτικά τελικές γραπτές εξετάσεις

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλές Επιλογής	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

<p>Οι διαλέξεις υποστηρίζονται από power point   Θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν βιντεοσκοπημένες εφαρμογές από τάξεις με ομαδοσυνεργατική οργάνωση   Η επικοινωνία με τις/τους φοιτήτριες/ές, καθώς και η διάθεση του εκπαιδευτικού υλικού γίνεται μέσω του elearning</p>
--

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

- elearning

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Σχεδιασμός Προγραμμάτων μη Τυπικής Εκπαίδευσης
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.068
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Παυλή-Κορρέ

Πληροφορίες			
ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
	Χ	Ε' /ΣΤ' /Η'	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	31
☒	Συγγραφή εργασίας/εργασιών	50
☒	Εξετάσεις	30

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Οι φοιτήτριες/τές με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα μπορούν να ακολουθούν τις φάσεις σχεδιασμού ενός αποτελεσματικού προγράμματος μη τυπικής εκπαίδευσης. Επιπλέον θα προσαρμόζουν το σχεδιασμό του προγράμματος ανάλογα με τον τρόπο που αυτό θα προσφέρεται, διά ζώσης, μέσω ηλεκτρονικής μάθησης ή με το συνδυασμό και των δύο. Θα είναι σε θέση να προσδιορίζουν και να λαμβάνουν υπόψη τους κατά το σχεδιασμό προγραμμάτων που απευθύνονται σε ενηλίκους τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων. Θα είναι σε θέση να προσδιορίζουν και να λαμβάνουν υπόψη τους τα επιπλέον απαιτούμενα στοιχεία για τη διαμόρφωση προγραμμάτων που απευθύνονται σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Θα είναι σε θέση να εντοπίζουν τα θετικά και τα προβληματικά στοιχεία στο σχεδιασμό ή την αξιολόγηση ενός προγράμματος μη τυπικής εκπαίδευσης και να προτείνουν λύσεις για την ενίσχυσή τους και την αντιμετώπισή τους αντίστοιχα, είτε ως

σχεδιαστές είτε ως εκπαιδευτές είτε ως εκπαιδευόμενοι των προγραμμάτων αυτών. Θα προτίθενται να αξιοποιούν τις προδιαγραφές αποτελεσματικού προγραμματισμού προγραμμάτων μη τυπικής εκπαίδευσης σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο.

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☐	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☒	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☒	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Βασικές αρχές σχεδιασμού προγραμμάτων μη τυπικής εκπαίδευσης. Ανάλυση αναγκών, Σχεδιασμός, Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Αξιολόγηση και Διατήρηση Δικτύου Κοινότητας Μάθησης. Σχεδιασμός προγραμμάτων διά ζώσης και σε ηλεκτρονικό περιβάλλον μάθησης. Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων: προϋποθέσεις αποτελεσματικής μάθησης ενηλίκων, κίνητρα και εμπόδια συμμετοχής τους. Σχεδιασμός προγραμμάτων που απευθύνονται σε ευπαθείς ομάδες. Η συμβατότητα μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων και η βελτίωσή της.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Προγράμματα για τη σχολική επιτυχία, απογεύματα, νύχτες και δύο καλοκαίρια. Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα, Δημήτρης Βεργίδης (2002). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και διά βίου μάθηση. (Επ.: Αργύρης Κυρίδης). (2014). Αθήνα: Gutenberg.

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Bonk, C., & Zhang, K. (2008). *Empowering Online Learning*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Caffarella, R. (1988). *Program Development and Evaluation Resource Book for Trainers*. USA: John Wiley & Sons, Inc.
- Caffarella, R. (1994). *Planning Programs for Adult Learners*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Γ.Γ.Δ.Β.Μ., (2012). Έκθεση 2012 για τη Διά Βίου Μάθηση στην Ελλάδα. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης. http://www.gsae.edu.gr/images/stories/APOLOGISMOS_2013_final.pdf.
- Γ.Γ.Δ.Β.Μ., (2013). Εθνικό Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης 2013-2015. Στρατηγικό Πλαίσιο. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης. http://www.gsae.edu.gr/images/publications/ETHNIKO_PROGRAMMA_2013-2015.pdf.
- Cranton, P. (2000). *Planning Instruction for Adult Learners*. 2nd ed. Toronto: Wall & Emerson, Inc.
- Cross, P. (1981). *Adults as Learners*. San Francisco: Jossey Bass.
- Dawley, L. (2007). *The tools for Successful Online Teaching*. USA: Information Science Publishing.
- Dewey, J. (2007). *How we think*. Digireads.com Publishing.
- Eurostat, (2015β). Database. Adult learning. Main indicators on Lifelong learning – LFS data from 1992 onwards. <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- Gagne, R., & Briggs, L. (1974). *Principles of Instructional Design*. USA: Holt, Rinehart and Winston.
- Karalis, T., & Vergidis, D. (2004α). Lifelong education in Greece: recent developments and current trends. *International Journal of Lifelong Education*, 23(2), 179-189. doi:10.1080 / 0260137042000184200
- Karalis, T., & Pavlis-Korres, M. (2010). Life Long learning in Greece: A critical review of policies and institutions. In Caltone, M. (Ed) *Handbook Of Livelong Learning Developments*. USA: Nova.
- Keegan, D. (2001). Οι βασικές αρχές της Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Καραλής, Θ. (2013). Κίνητρα και εμπόδια για τη συμμετοχή ενηλίκων στη διά βίου εκπαίδευση. Αθήνα: ΙΝΕ ΓΣΕΕ και ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. Διαθέσιμη στο σύνδεσμο <http://www.imegsee.gr/attachments/article/662/MELETH%20INEGSEE-IMEGSEVEE.pdf>
- Κουτούζης, Μ. (επιμ.). Διαρροή από τις δομές διά βίου εκπαίδευσης ενηλίκων. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ Διαθέσιμο στο σύνδεσμο: <http://www.kanep-gsee.gr/ekdoseis/-/%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%81%CF%81%CE%BF%CE%AE-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B9%CF%82-%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CE%B2%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1/>
- Καραλή, Θ., & Παπαγεωργίου, Η. (2012). Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2014/02/ekpaideutiko_yliko.pdf
- Λευθεριώτου, Π. (2014). Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα: η περίπτωση της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης. Διδακτορική Διατριβή. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Maddux, C., Ewing-Taylor, J., & Johnaon, D. L. (2002). *Distance Education. Issues and Concerns*. New York: The Haworth Press.
- Moore, M. G., & Anderson, W. G. (Eds.). (2003). *Handbook of Distance Education*, (pp. 129-146). Mahwah, NJ: Lawrence.
- Moore, M. (1989). Three types of interaction. *The American Journal of Distance Education*, 3(2), 1-6.
- Moore, M., & Tait, A. (2002). *Open and Distance Learning. Trends, Policy and Strategy Considerations*. Paris: UNESCO.
- Muilenburg, L. & Berge, Z. (2005). Student Barriers to Online Learning: A factor analytic study. *Distance Education*, 26(1), 29-48.
- N. 3369/2005. Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις.

ΦΕΚ 171/Α'/6.7.2005.

Ν. 3879/2010. Ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις

ΦΕΚ 163/Α'/21-9-2010

Pavlis Korres, M., Karalis, Th., Leftheriotou, P., & Garcia Barriocanal, E. (2009). Integrating Adults' Characteristics and the Requirements for their Effective Learning in an e-Learning Environment. In Lytras et al. (Eds.), *Best Practices for the Knowledge Society, WSKS*, (570-584). New York: Springer.

Pavlis Korres, M. (2010). Development of a framework for the e-education of educators of special groups aiming to improve their compatibility with their Learners. PhD Thesis. Spain: University of Alcalá. Διαθέσιμο http://mariapavlikorres.gr/contents_gr.asp?id=106

Pavlis-Korres, M. (2017). The Positive Effect of Evaluation on Improving E-Learning Courses Addressed to Adults: A Case Study on the Evolution of GSLLLY Courses in Greece over a Decade. *Journal of Education and Training Studies*. Vol 5, No 1, January <http://redfame.com/journal/index.php/jets/article/view/1940>

Rogers, A. (2004). The non formal education. Flexible schooling or participatory education?. Hong Kong: CERC. *Studies in Comparative Education* 15.

Reiser, R. A., & J. V. Demsey, J. V. (Eds.). *Trends and issues in instructional design and technology* (4th Ed.), (pp. 250-258). Boston, MA: Pearson. Available: <http://www.publicationshare.com/3> or http://publicationshare.com/pdfs/MOOCs_Reiser_book_by_Bonk_Reeves_Reynolds_Lee_Final_with_citation.pdf

Rogers, A. (1999). *Επαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Διαδικτυακοί τόποι

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training>

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Category:Education_and_training_glossary
www.gsae.edu.gr

<http://www.minedu.gov.gr/ng-nea-genia-2/ananeomeno-evropaiko-thematologio-gia-tin-ekpaidefsi-enilikon>

http://ec.europa.eu/education/policy/adult-learning_el
www.eoppep.gr

<http://www.cedefop.europa.eu/>

<https://eaea.org/>

http://ec.europa.eu/education/tools/llp_en.htm

<https://ec.europa.eu/epale/>

<http://www.uil.unesco.org/>

<http://www.unesco.org/education/uie/confintea/>

<http://www.basicsskills.eu/>

<https://ec.europa.eu/education/>

<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/>

<http://www.oecd.org/skills/piaac/>

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]

Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Παρουσίαση και Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

--

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλές Επιλογής	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Πρόοδος	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Ερωτήσεις Εκτεταμένης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

--

e-Οδηγός Σπουδών

Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

--

Moodle

e-learning

Εκπαιδευτικό υλικό

--

Γλώσσα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Περιβαλλοντικές Έννοιες και Ζητήματα και η Διδασκαλία τους
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ-2.069
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Αναστασία Δημητρίου

Πληροφορίες			
ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
	X	Ε, ΣΤ, Ζ, Η	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	39
☒	Σεμινάρια	3
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	11
☒	Άσκηση Πεδίου	15
☒	Άλλος / Άλλοι Μελέτη και ανάλυση βιβλίων και άρθρων Συγγραφή εργασίας	45 35

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τη σύσταση και τη λειτουργία του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και το σχέσεις αλληλεξάρτησης μεταξύ των φυσικών φαινομένων
2. Μελετούν βασικές έννοιες από τις περιβαλλοντικές επιστήμες
3. Προβληματίζονται για τους ανθρωπογενείς παράγοντες που δημιουργούν ή και ενισχύουν περιβαλλοντικά προβλήματα.
4. Αναγνωρίζουν την έννοια της αειφόρου λειτουργίας του περιβάλλοντος
5. Μελετήσουν το περιβάλλον ως σύστημα και να αναλύουν τα συναφή προβλήματα με συστημική σκέψη.
6. Αναγνωρίζουν τα σύγχρονα πιεστικά περιβαλλοντικά προβλήματα και να αναλύουν τις περιβαλλοντικές /οικολογικές διεργασίες και μηχανισμούς τους
7. Αξιολογούν τη σημασία της παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας στην προοπτική της αειφορίας
8. Συσχετίζουν τη ρύπανση του περιβάλλοντος με την ποιότητα της ζωής
9. Αναγνωρίζουν το αλληλένδετο μεταξύ ανθρώπινων δραστηριοτήτων και περιβαλλοντικής ποιότητας
10. Προβληματίζονται για τα κοινωνικοοικονομικές συνθήκες ως αιτίες δημιουργίας ή και ενίσχυσης περιβαλλοντικών προβλημάτων
11. Προβληματίζονται για τον σύγχρονο τρόπο ζωής σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο και τις επιπτώσεις στην περιβαλλοντική ποιότητα και ειδικότερα το αστικό περιβάλλον
12. Εξετάζουν με κριτική σκέψη τις αιτίες και τις επιπτώσεις των περιβαλλοντικών προβλημάτων στη φύση και στις ανθρώπινες κοινωνίες
13. Εξετάζουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης και των κοινωνικών ανισοτήτων
14. Αξιολογούν τη σχέση της περιβαλλοντικής ποιότητας με τις κοινωνικές ανισότητες
15. Αξιολογούν το ρόλο του ανθρώπινων δραστηριοτήτων και επιλογών στην ποιότητα του περιβάλλοντος
16. Σχεδιάζουν, εφαρμόζουν και αξιολογούν συγκεκριμένες παρεμβάσεις για την εκπαίδευση των ατόμων (παιδιών και ενηλίκων) για το περιβάλλον και την αειφορία στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☐	Εσωτερίκευση	☒	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια

☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☐	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος βάσης «Περιβαλλοντική εκπαίδευση – Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία»

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η παροχή σύγχρονων περιβαλλοντικών γνώσεων και ερευνητικών δεδομένων για το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και τα συναφή περιβαλλοντικά προβλήματα και ζητήματα και η αξιοποίηση των γνώσεων αυτών στον σχεδιασμό και την εφαρμογή εκπαιδευτικών παρεμβάσεων για μικρά παιδιά στο πλαίσιο της τυπικής και της μη τυπικής εκπαίδευσης. Το μάθημα παρέχει στους φοιτητές βασικές έννοιες από το πεδίο των περιβαλλοντικών επιστημών και της οικολογίας. Ειδικότερα, συζητούνται ζητήματα σχετικά με την ενέργεια και τη διαχείρισή της, τη διαχείριση υδάτινων πόρων, τη διαχείριση φυσικών πόρων, το φαινόμενο του θερμοκηπίου, την ατμοσφαιρική ρύπανση, την όξινη βροχή, το στρώμα του όζοντος, τη μείωση της βιοποικιλότητας, όπως και θέματα σχετικά με το αστικό περιβάλλον και τη διαμόρφωση αειφόρων πόλεων.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1.Γεωργόπουλος, Α., Νικολάου, Κ., Δημητρίου, Α., Γαβριλάκης, Κ., Μπλιώνης Γ. (2014). Γη ένας μικρός και εύθραυστος πλανήτης. Αθήνα: Gutenberg.

2.Tyler, M. & Scott, S. (2018). Περιβαλλοντική Επιστήμη. Θεσσαλονίκη: ΤΖΙΟΛΑ

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

1.Βασάλα, Π. & Φλογαΐτη, Ε. (2004). Ο κόσμος της θάλασσας. Διαθεματική προσέγγιση. Εναλλακτικές διδακτικές τεχνικές και σχέδια εργασίας. Αθήνα: Μεταίχμιο.

2.Caduto, M. (1985). A guide on environmental values education. Environmental Education Series No 13. Paris: UNESCO.

3.Γεωργόπουλος, Α., Νικολάου, Κ., Δημητρίου, Α., Γαβριλάκης, Κ., Μπλιώνης Γ. (2014). Γη ένας μικρός και εύθραυστος πλανήτης. Αθήνα: Gutenberg.

4.Δημητρίου, Α. (2001). Αγωγή Υγείας και Περιβάλλοντος – Έκθεση και προστασία από τις επικίνδυνες ουσίες. Το Βιβλίο του Εκπαιδευτικού. Αθήνα: Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://www.elinyae.gr>

5.Δημητρίου, Α., (2001). Αγωγή Υγείας και Περιβάλλοντος – Έκθεση και προστασία από τις επικίνδυνες ουσίες. Το Βιβλίο του Μαθητή. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας. <http://www.elinyae.gr>

6. Δημητρίου, Α. (2004). Διαθεματική προσέγγιση της γνώσης με άξονα την τέχνη Έβρος: Το ποτάμι τριών λαών: Μια πρόταση για την προσχολική ηλικία και τις πρώτες τάξεις του δημοτικού. Στο: Χρ. Γκόβαρης, Κ. Βρατσάλης, & Μ. Καμπουροπούλου (Επιμ.), *Επιστήμη και Τέχνη* (σελ. 117-156). Αθήνα: Ατραπός.
7. Δημητρίου, Α. (2009). Περιβαλλοντική εκπαίδευση: περιβάλλον και αειφορία. Θεωρητικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
8. Goleman, D. (2015). *Οικολογική νοημοσύνη*. Αθήνα: Πεδίο.
9. Hart, R. (2011) (Κ. Ταμουτσέλη, Επιμ.). Τα παιδιά συμμετέχουν. Θεωρία και πρακτική της εμπλοκής παιδιών στην ανάπτυξη της κοινότητας και τη φροντίδα του περιβάλλοντος. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο
10. Κατσίκης, Α. (2004). *Δια-θεματική Γεωγραφία*. Αθήνα: Τυπωθήτω
11. Manorum, K. & Pollock, Z. (2006). Role play as a teaching method: A practical guide. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.mekong.es.usyd.edu.au/roleplay_manual_ubu_pdf
12. Οικονόμου, Ε. & Χρηστίδου, Β. (2008). "Ψάχνοντας το Νέμο": δυνατότητες παιδαγωγικής αξιοποίησης για την προσέγγιση της έννοιας του οικοσυστήματος. Στο Σ Αικ. Πλακίτση (Επ.). *Κοινωνιογνωστικές και κοινωνικοπολιτισμικές προσεγγίσεις στη Διδακτική των Φυσικών Επιστημών στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία*. Αθήνα: Πατάκης, 329-343.
13. Palmberg, I., & Kuru, J. (2000). Outdoor activities as a basis for environmental responsibility. *The journal of environmental education*, 31 (4), 32-36.
14. Σκαναβή – Τσαμπούκου, Κ. (2004). *Περιβάλλον και κοινωνία. Μία σχέση σε αδιάκοπη εξέλιξη*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
15. UNESCO - UNEP (1985). *A Problem-solving Approach to Environmental Education*. Environmental Education Series 15. Paris: Unesco.
16. Young, A.J. & McElhone, M.J. (1986). *Guidelines for the development of non-formal environmental education*. Environmental Education Series 23. Paris: Unesco.
17. Webster, K., Graig, J. (Κ. Ταμουτσέλη, μετάφραση) (2011). *Λογική και αειφορία. Εκπαιδεύοντας για έναν κόσμο χαμηλού άνθρακα*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο
18. Wilson, R. A. (ed.) (1994). *Environmental Education at Early Childhood Level*, Washington, DC: North American Association for Environmental Education.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ

Applied environmental education and communication

Environmental Education Research

Environment, Development and Sustainability

International Journal of Early Childhood Environmental Education (ijecee)

International journal of environmental & science education

Journal of Environmental Education

Προτεινόμενοι ιστότοποι περιβαλλοντικού περιεχομένου

<http://www.naaee.org> Αμερικανικός οργανισμός για την περιβαλλοντική εκπαίδευση

<http://www.epa.gov> Αμερικάνικη Υπηρεσία Περιβάλλοντος

<http://www.unesco.org> (<http://en.unesco.org/themes/science-sustainable-future>) UNESCO

<http://www.medies.net> (Mediterranean Education Initiative for Environment & Sustainability)

<http://www.env-edu.gr/Support.aspx> (Πύλη εκπαιδευτικού υλικού που αφορά την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου)

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[ ]	[X]
Παρακολούθηση συνεδρίων / σεμιναρίων	[ ]	[X]
Άλλη / Άλλες Μελέτη και ανάλυση άρθρων και βιβλίων	[X]	[X]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Εργασία (έντυπη ή ψηφιακή μορφή) με θέμα που καθορίζεται σε συνεργασία με τους φοιτητές.

Κριτήρια αξιολόγησης Εργασιών (βαρύτητα %):

Περιεχόμενο: Σαφήνεια και επιστημονική συγκρότηση του λόγου, κατάλληλη χρήση ορολογίας, συνάφεια με το θέμα προσωπικά δομήματα και όχι πιστή μεταφορά άλλων κειμένων (30 %)

Κριτική σκέψη – Αξιολόγηση: ερμηνεία του θέματος, επαρκής τεκμηρίωση των θέσεων, κατάλληλη επιχειρηματολογία, συνθετική ή αναλυτική προσέγγιση (50 %)

Δομή: Οργάνωση / δομή/συνοχή εργασίας, τήρηση της οριζόμενης κάθε φορά μέγιστης έκτασης του κειμένου της εργασίας (10%)

Βιβλιογραφία: Επάρκεια βιβλιογραφικών αναφορών, κατάλληλη χρήση, αυτόνομη ανεύρεση πηγών (10%)

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Στη διδασκαλία χρησιμοποιείται ψηφιακό υλικό - αρχεία PowerPoint, videos και ταινίες τα οποία και αναρτώνται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης (e-learning). Η πλατφόρμα αυτή (e-learning), όπως επίσης και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (Email) χρησιμοποιείται για την επικοινωνία με τους φοιτητές. Στην αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή.

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

- e learning

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία

[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Πολυτροπικά Κείμενα: Ανάλυση, Κατανόηση, Παραγωγή

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ.2.070

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Παπαδοπούλου

Πληροφορίες			
ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
	Χ	Ε, ΣΤ, Ζ, Η	6

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Γενικών Γνώσεων
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	30
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	6
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	74
[X]	Άλλος / Άλλοι/ Μελέτη άρθρων και βιβλίων	40

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές / τριες αναμένεται να:

- έχουν κατανοήσει την πολυτροπική φύση της ανθρώπινης επικοινωνίας και τη σημασία της συνέργειας των τρόπων στην νοηματοδότηση κειμένων
- αναλύουν πολυτροπικά κείμενα (έντυπα και ψηφιακά) με βάση σχάρες ανάλυσης που τους δίνονται
- αναπτύσσουν κριτήρια για την ανάλυση πολυτροπικών κειμένων
- αναλύουν κριτικά εκπαιδευτικούς σχεδιασμούς και μαθησιακά συμβάντα σε ποικίλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα
- προτείνουν τρόπους διδακτικής αξιοποίησης της πολυτροπικότητας στην εκπαιδευτική πράξη
- σχεδιάζουν και να υλοποιούν μικρής κλίμακας έρευνα με παιδιά μικρών ηλικιών

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☐	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☒	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Από τα τέλη του 20ου αιώνα, υπό την επίδραση τεχνολογικών και κοινωνιο-πολιτισμικών εξελίξεων, το επικοινωνιακό και αναπαραστατικό τοπίο αναδιαμορφώθηκε ριζικά: νέοι τρόποι νοηματοδότησης (οπτικοί, χωρικοί, κινητικοί κ.α.), που μάλιστα αξιοποιήθηκαν συνδυαστικά σε έντυπα ή ψηφιακά περιβάλλοντα, ανέτρεψαν την μέχρι πρότινος πρωτοκαθεδρία της γλώσσας ως μέσου δημιουργίας νοήματος και άνοιξαν τον δρόμο για την ανάδυση νέων, συχνά υβριδικών, κειμενικών ειδών με αξιοποίηση ποικίλων σημειωτικών τρόπων αναπαράστασης. Η διαδικασία παραγωγής νοήματος σε αυτά τα νέα, έντυπα και ψηφιακά, κειμενικά είδη που προέκυψαν συνδέθηκε αναπόδραστα με νέες πρακτικές 'ανάγνωσης'/κατανόησης.

Σε αυτό το πλαίσιο το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση βασικών αρχών της πολυτροπικότητας, την εξοικείωση με τρόπους ανάλυσης πολυτροπικών κειμένων, την ανάπτυξη πολυτροπικής μεταγλώσσας και την απόκτηση ικανοτήτων κριτικής προσέγγισης των πολυτροπικών κειμένων και εντοπισμού των Λόγων (Discourses) που αποσιωπώνται ή υπονοούνται. Επίσης, συζητάται η κατανόηση πολυτροπικών κειμένων από παιδιά μικρών ηλικιών και η ένταξη της πολυτροπικότητας στον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού έργου των μελλοντικών εκπαιδευτικών. Τέλος, παρουσιάζονται παραδείγματα πολυτροπικής επικοινωνίας σε διάφορα μαθησιακά περιβάλλοντα και αναλύεται η συνεισφορά των ποικίλων τρόπων στη δημιουργία νοήματος

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

Kress, G. & van Leeuwen, T. (2010). Η ανάγνωση των εικόνων: η γραμματική του οπτικού σχεδιασμού. (μτφ. Φωτεινή Παπαδημητρίου). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο
Κωδικός Εύδοξου: 58637
Πλειός, Γ. (2001). Ο λόγος της εικόνας: Ιδεολογία και πολιτική. Αθήνα: Παπαζήσης
Κωδικός Εύδοξου: 30264

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Γιαννικοπούλου, Α. & Παπαδοπούλου, Μ. (2004). Η εικόνα του γραπτού μηνύματος σε κείμενα που διαβάζουν τα παιδιά: παραδείγματα από βιβλία, εφημερίδες, κόμικς και περιβάλλοντα γραπτό λόγο. Στο Π. Παπούλια-Τζελέπη, & Ε. Τάφα (επιμ.). *Γλώσσα και Γραμματισμός στη Νέα Χιλιετία*, (σσ. 81098). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γκόρια, Σ. & Παπαδοπούλου, Μ. (2011). Πολυτροπικά κείμενα στο νηπιαγωγείο: Η περίπτωση των χαρτών. Στο Μ. Πουρκός, & Ε. Κατσαρού (επιμ.). *Βίωμα, μεταφορά και πολυτροπικότητα: Εφαρμογές στην επικοινωνία, την εκπαίδευση, τη μάθηση και τη γνώση*, (σσ.445- 466). Θεσσαλονίκη: Νησίδες.
- Παπαδοπούλου, Μ. (2005). Τα πολυτροπικά κείμενα ως μέσον προσέγγισης της γραφής από παιδιά προσχολικής ηλικίας. *Ερευνώντας τον κόσμο του Παιδιού*, 6, 120-130
- Παπαδοπούλου, Μ., Κούκα, Α., Ποιμενίδου, Μ. (2010). Προσεγγίζοντας το νόημα σε εξώφυλλα παιδικών βιβλίων: Μία έρευνα με παιδιά 4-7 ετών. Στο Π. Παπούλια-Τζελέπη, & Α. Φτερνιάτη (επιμ.), *Γραφή και Γραφές στον 21ο αιώνα: Η πρόκληση για την εκπαίδευση*, (σσ. 91-108). Πάτρα: ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών & Ελληνική Εταιρεία Γλώσσας και Γραμματισμού
- Cope, B., & Kalantzis, M. (2009). A grammar of multimodality. *International Journal of Learning*, 16(2).
- Harrison, C. (2003). Visual Social Semiotics: Understanding how still images make meaning. *Technical Communication* 50 (1): 46-60
- Kress, G. & Van Leeuwen, T. (2002). Colour as a Semiotic Mode: Notes for a Grammar of Colour. *Visual Communication*, Vol.1(3). pp. 343-368.
- Papadopoulou, M., Goria, S., Manoli, P., & Pagkourelia, E. (2018) Developing multimodal literacy in tertiary education, *Journal of Visual Literacy*, 37(4), 317-329.
- Papadopoulou, M., Manoli, P., & Zifkou, E. (2014). Typography, How Noticeable Is It? Preschoolers Detecting Typographic Elements in Illustrated Books. *The International Journal of Early Childhood Learning*, 20 (2), 23-36.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[ ]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[ ]
Συγγραφή Εργασιών	[ ]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]

Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	☒	☐
---------------------------	-------------------------------------	--------------------------

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται να παραδώσουν δύο ερευνητικές εργασίες τις οποίες εκπονούν ομαδικά. Επικουρικά εκπονούν σύντομες εργασίες στη διάρκεια του εξαμήνου οι οποίες δεν είναι υποχρεωτικές αλλά συνεισφέρουν στην βαθμολογία.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Προφορική Παρουσίαση	☐	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Οι διαλέξεις υποστηρίζονται από power point. Επίσης, παρουσιάζεται πολυμεσικό υλικό (βίντεο) από εκπαιδευτικές δράσεις. Η επικοινωνία με τις/τους φοιτήτριες/ές, καθώς και η διάθεση του εκπαιδευτικού υλικού γίνεται μέσω ψηφιακής πλατφόρμας

e-Οδηγός Σπουδών

Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

Moodle

Γλώσσα

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Δραστηριότητες και Εκπαιδευτικό Υλικό για τις Φυσικές Επιστήμες

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΠ-2.071

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βασιλεία Χρηστίδου

Πληροφορίες			
ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
	X	Ε, ΣΤ, Ζ, Η	6

Τύπος Μαθήματος	
☒	Επιστημονικής Περιοχής
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	20
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	19
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	50
☒	Εκπόνηση μελέτης (project)	28
☒	Συγγραφή εργασίας / εργασιών	31
☒	Άλλος / Άλλοι: Εξετάσεις	2

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητήτριες και οι φοιτητές αναμένεται να:

1. Έχουν εξοικειωθεί με κεντρικές αρχές σχεδιασμού και συγκρότησης του εκπαιδευτικού υλικού για τις φυσικές επιστήμες
2. Έχουν διερευνήσει πληθώρα εκπαιδευτικών υλικών εντοπίζοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους
3. Εφαρμόζουν παιδαγωγικά, επιστημονικά και σημειωτικά κριτήρια για την ανάλυση και την αξιολόγηση εκπαιδευτικών υλικών
4. Προτείνουν και υλοποιούν βελτιώσεις των εκπαιδευτικών υλικών που αξιολόγησαν
5. Σχεδιάζουν πιθανούς τρόπους αξιοποίησης των εκπαιδευτικών υλικών που αξιολόγησαν και βελτίωσαν σε δραστηριότητες σχετικές με το φυσικό κόσμο

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων (επιλέξτε ό,τι ισχύει)

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
☒	Δημιουργία	☒	Εσωτερίκευση	☒	Φυσικότητα
☒	Αξιολόγηση	☒	Οργάνωση	☒	Επιδεξιότητα
☒	Ανάλυση	☒	Αποτίμηση	☐	Ακρίβεια
☒	Εφαρμογή	☐	Αντίδραση	☒	Χειρισμός
☒	Κατανόηση	☐	Πρόσληψη	☐	Μίμηση
☐	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Το μάθημα αποσκοπεί στο να καθοριστεί και να εφαρμοστεί ένα συνεκτικό πλαίσιο αξιολόγησης, σχεδιασμού και ανάπτυξης διδακτικών δραστηριοτήτων και εκπαιδευτικού υλικού κατάλληλων για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας και σχετικών με το φυσικό κόσμο. Το πλαίσιο αυτό ενσωματώνει ποικιλία παιδαγωγικών, επιστημονικών και σημειωτικών κριτηρίων, ενώ ταυτόχρονα θέτει σε εφαρμογή τις βασικές θεωρητικές αρχές και στρατηγικές της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών. Καταγράφονται και παρουσιάζονται προκατασκευασμένες δραστηριότητες και υλικό για τις Φυσικές Επιστήμες και το περιβάλλον, ώστε να αναδειχθούν η δομή και η λογική τους. Αναπτύσσεται ένα πλαίσιο ανάλυσης και αξιολόγησης του υλικού και των δραστηριοτήτων. Γίνεται εφαρμογή του πλαισίου ανάλυσης και αξιολόγησης στις επιλεγμένες δραστηριότητες και υλικό έτσι, ώστε οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να αναπτύξουν και να χρησιμοποιήσουν με τεκμηριωμένο τρόπο κριτήρια για την καταλληλότητά τους. Στη συνέχεια οι φοιτητές και οι φοιτήτριες καλούνται να χρησιμοποιήσουν τα ίδια κριτήρια προκειμένου να αναπτύξουν νέες, πρωτότυπες διδακτικές δραστηριότητες και εκπαιδευτικό υλικό για συγκεκριμένα φαινόμενα ή έννοιες του φυσικού κόσμου και του περιβάλλοντος.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Κουλαϊδής, Β., Δημόπουλος, Κ., Σκλαβενίτη, Σπ. & Χρηστίδου, Β. (2002). Τα Κείμενα της Τεχνο-Επιστήμης στον Δημόσιο Χώρο. Αθήνα: Μεταίχμιο. [Κωδικός Εύδοξου: 24279]
2. Χρηστίδου, Β. (Επιμέλεια). (2015). Εκπαιδεύοντας τα μικρά παιδιά στις Φυσικές Επιστήμες: Ερευνητικοί προσανατολισμοί και παιδαγωγικές πρακτικές. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη. [Κωδικός Εύδοξου: 50663111]

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Kress, G. & van Leeuwen, T. (2010). Η ανάγνωση των εικόνων: η γραμματική του οπτικού σχεδιασμού. (μτφ. Φωτεινή Παπαδημητρίου). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
 Matthews, M. R. (2007). Διδάσκοντας τις φυσικές επιστήμες. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
 Ραβάνης, Κ. (2001). Οι Φυσικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση: Διδακτική και Γνωστική Προσέγγιση. Αθήνα: Τυπωθήτω.
 Ραβάνης, Κ. (2003). Δραστηριότητες για το Νηπιαγωγείο από τον Κόσμο της Φυσικής. Αθήνα: Δίπτυχο.
 Ραβάνης, Κ. (2016). Εισαγωγή στη διδακτική και τη διδασκαλία των φυσικών επιστημών. Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
 Unsworth, L. (2001). Teaching Multiliteracies Across the Curriculum: Changing Contexts of Text and Image in Classroom Practice. Open University Press.
 Χαλκιά, Κ. (2012). Διδάσκοντας φυσικές επιστήμες: θεωρητικά ζητήματα, προβληματισμοί, προτάσεις. Αθήνα: Πατάκη.

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[ ]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[ ]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[ ]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Άλλη / Άλλες: Εξετάσεις	[X]	[ ]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας (αν υπάρχουν ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και ποια είναι αυτά ή που μπορεί κανείς να τα βρει)

Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται με δύο εργασίες που εκπονούνται ομαδικά στη διάρκεια του εξαμήνου. Η υλοποίηση της εργασίας προϋποθέτει ότι οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν ενεργητικά στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή του πλαισίου αξιολόγησης και σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού και δραστηριοτήτων, το οποίο διαμορφώνεται σταδιακά στη διάρκεια των μαθημάτων.

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Δοκιμασία Πολλαπλές Επιλογής	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[ ]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[ ]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Δημόσια Παρουσίαση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☐	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
 Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

Οι διαλέξεις υποστηρίζονται από το ψηφιακό υλικό των παρουσιάσεων (αρχεία powerpoint). Παρουσιάζονται και αναλύονται ψηφιακά εκπαιδευτικά υλικά και βιντεοσκοπημένα αποσπάσματα διδακτικών δραστηριοτήτων. Η επικοινωνία με τους φοιτητές πραγματοποιείται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας (e-learning), στην οποία διατίθεται και το υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό. Στην ίδια πλατφόρμα αναρτώνται και οι εργασίες των φοιτητριών/ών.

e-Οδηγός Σπουδών

- Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

- Moodle

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία

[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Γ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΠΡ.3.061

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Α. Γρηγοριάδης, Μ. Μπιρμπίλη, Μ. Παπανδρέου, Α. Γκλούμπου, Μ. Παππά, Ευαγ. Παπαδοπούλου, Π.Δ 407

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		ΣΤ'	24

Τύπος Μαθήματος	
☒	Υπόβαθρου
☒	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (π.χ. εργαστήριο, νέες τεχνολογίες)

Μαθησιακές Δραστηριότητες

		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
☒	Διαλέξεις	24
☒	Σεμινάρια	39
☒	Εργαστηριακή Άσκηση	17
☒	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	200
☒	Φροντιστήριο	20
☒	Πρακτική Άσκηση	240
☒	Άλλη / Άλλες - Τελική Εργασία και Παραδοτέα	60
ΣΥΝΟΛΟ		600

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Το μάθημα χωρίζεται σε 3 φάσεις. Κάθε φάση έχει διακριτούς μαθησιακούς στόχους και αποτελέσματα.

Α' Φάση

- Να κατανοήσουν την τάξη ως μαθησιακό περιβάλλον
- Να γνωρίσουν το παιδί της προσχολικής ηλικίας ως μαθητή

- Να διακρίνουν/εντοπίζουν παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα του μαθησιακού περιβάλλοντος
- Να εξοικειωθούν με εργαλεία γνωριμίας και παρατήρησης των παιδιών
- Να τα χρησιμοποιούν για να συλλέγουν δεδομένα για τα παιδιά της τάξης
- Να ερμηνεύουν τα δεδομένα σύμφωνα με τη θεωρία
- Να προσεγγίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία ως διερευνητική διαδικασία
- Να αναστοχάζονται κριτικά για τη διδασκαλία και τη μάθηση

Στόχοι Επαγγελματικής Ανάπτυξης

- Να συνεργάζονται με την εκπαιδευτικό της τάξης και τους υπεύθυνους καθηγητές
  - Να παρακολουθούν και να συμβουλεύονται την σχετική βιβλιογραφία
  - Να ακολουθούν τους κανόνες της εκπαιδευτικής μονάδας και να σέβονται την κουλτούρα της
- Να κρατούν αρχείο & ημερολόγιο.

Β΄ Φάση

- Να επικοινωνούν αποτελεσματικά με τα παιδιά
- Να δημιουργούν θετικό μαθησιακό περιβάλλον
- Να επιλέγουν ή και να σχεδιάζουν κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό σύμφωνα με τις ανάγκες των παιδιών
- Να σχεδιάζουν μαθησιακές εμπειρίες λαμβάνοντας υπόψη:
  - τις διαφορετικές ανάγκες των παιδιών
  - τις συνθήκες της τάξης
  - βασικές παιδαγωγικές αρχές & προσεγγίσεις και
  - το ΠΣ του νηπιαγωγείου,
- Να υλοποιούν μαθησιακές εμπειρίες και να μπορούν να τις αναπροσαρμόζουν ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης
- Να ερμηνεύουν και να αξιολογούν την εκπαιδευτική διαδικασία
- Να αναστοχάζονται κριτικά για τη διδασκαλία και τη μάθηση

Στόχοι Επαγγελματικής Ανάπτυξης

- Να συνεργάζονται με την εκπαιδευτικό της τάξης και τους υπεύθυνους καθηγητές
- Να παρακολουθούν και να συμβουλεύονται την σχετική βιβλιογραφία
- Να ακολουθούν τους κανόνες της εκπαιδευτικής μονάδας και να σέβονται την κουλτούρα της
- Να είναι τυπικοί στα καθήκοντά τους ως νηπιαγωγοί
- Να κρατούν αρχείο & ημερολόγιο

Γ΄ Φάση

- Να αναστοχάζονται κριτικά για τη διδασκαλία και τη μάθηση αξιοποιώντας τη θεωρία
- Να αυτό-αξιολογούνται και να περιγράφουν τα δυνατά σημεία τους και τα σημεία προς βελτίωση
- Να συζητήσουν με τους/τις διδάσκοντες/ουσες και να ανατροφοδοτηθούν
- Να ολοκληρώσουν τη συγγραφή των παραδοτέων

Στόχοι επαγγελματικής ανάπτυξης

- Να συνεργάζονται με τους υπεύθυνους καθηγητές
- Να παρακολουθούν και να συμβουλεύονται την σχετική βιβλιογραφία
- Να ολοκληρώσουν το e-portfolio από τη συμμετοχή τους στην Πρακτική Άσκηση
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της δια βίου μάθησης

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[X]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Δεν υπάρχει κάποιο προαπαιτούμενο μάθημα

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Α' Φάση: «Εξοικείωση & διερεύνηση του μαθησιακού περιβάλλοντος -Γνωριμία με τα παιδιά»

Οι φοιτητές /τριες εξοικειώνονται με τη ρουτίνα και το πρόγραμμα της τάξης που φιλοξενούνται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου. Ενημερώνονται για τις πρακτικές της σχολικής μονάδας σε διάφορα θέματα (π.χ. προσέλευση-αναχώρηση παιδιών, επείγοντα περιστατικά κ.λπ.) και συλλέγουν πληροφορίες για το κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο του νηπιαγωγείου.

Διερευνούν το μαθησιακό περιβάλλον υλοποιώντας στοχευμένες παρατηρήσεις και εντοπίζουν «κρίσιμα περιστατικά» που σχετίζονται με το στόχο της κάθε παρατήρησης. Καθημερινά οι φοιτητές/τριες διεξάγουν τουλάχιστον μια παρατήρηση καταγράφοντας αναλυτικά τα δεδομένα τους σε ειδικές φόρμες καταγραφής, ενώ στη συνέχεια αναλύουν/ερμηνεύουν τα δεδομένα τους με βάση τη θεωρία. Οι άξονες παρατήρησης αφορούν διάφορες διαστάσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Οι φοιτητές/τριες αναπτύσσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τα παιδιά και προσπαθούν να τα γνωρίσουν καλύτερα διερευνώντας με διάφορες τεχνικές τα ενδιαφέροντά, τις εμπειρίες και τις ικανότητές τους. Επικοινωνούν μαζί τους αξιοποιώντας διάφορους τρόπους επικοινωνίας. Επιπλέον, υπό την καθοδήγηση του συνεργαζόμενου εκπαιδευτικού αρχίζουν να συμμετέχουν ως βοηθοί σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης.

Σταδιακά αρχίζουν να κάνουν εξατομικευμένες παρεμβάσεις (π.χ συζητήσεις, συνεντεύξεις, σχέδιο με ένα παιδί) και να υποστηρίζουν μικρές ομάδες παιδιών στις ρουτίνες και στο ελεύθερο παιχνίδι. Αρχίζουν να διαχειρίζονται μικρά «μαθησιακά επεισόδια», μαθαίνουν να «ακούν» τα παιδιά και τα ενθαρρύνουν να εξελίξουν τη σκέψη τους.

Β' Φάση: «Σταδιακή συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία: Σχεδιασμός και υλοποίηση»

Οι φοιτητές/τριες σε αυτή τη φάση αφενός συνεχίζουν να διερευνούν το μαθησιακό περιβάλλον με στοχευμένες παρατηρήσεις κι αφετέρου αρχίζουν να συμμετέχουν πιο ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία σχεδιάζοντας, εφαρμόζοντας και αξιολογώντας συγκεκριμένες μαθησιακές δράσεις. Έχουν την ευκαιρία να αναλάβουν αρχικά μικρές ομάδες και αργότερα καθώς αποκτούν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και σιγουριά, ολόκληρη την τάξη.

Για το σχεδιασμό των μαθησιακών δράσεων ενθαρρύνονται να αξιοποιούν το υλικό των καταγραφών τους και να λαμβάνουν υπόψη τη διαφορετικότητα των παιδιών. Έτσι εξασκούνται στη διατύπωση ρεαλιστικών μαθησιακών στόχων & στην επιλογή των κατάλληλων στρατηγικών και υλικών για να τους ικανοποιήσουν. Εξοικειώνονται με τα βασικά πλαίσια μάθησης του Νηπιαγωγείου, αλλά και με διαδικασίες αξιολόγησης καθώς σχεδιάζουν, εφαρμόζουν και αξιολογούν μαθησιακές δράσεις για μικρές και μεγάλες ομάδες.

Σταδιακά αρχίζουν να υιοθετούν επαγγελματικές πρακτικές, όπως η αναζήτηση πληροφοριών, η

χρήση επιστημονικών συγγραμμάτων και κατάλληλων εργαλείων για το σχεδιασμό και την αξιολόγηση των μαθησιακών δράσεων, (πχ φόρμες σχεδιασμού, τήρηση ημερολογίου δραστηριοτήτων & αναστοχασμού), η συνεργασία (με εκπαιδευτικό της τάξης & γονείς) κ.α.

Γ' Φάση: «Ανατροφοδότηση-Αναστοχασμός-Συμπλήρωση Παραδοτέων»

Στην Γ' φάση της ΠΑ του ΣΤ' εξαμήνου οι φοιτητές/τριες διερευνούν και αναστοχάζονται την εξέλιξη των προσωπικών τους θεωριών για την μάθηση και τη διδασκαλία στο νηπιαγωγείο και το μικρό παιδί, από την αρχή έως τη λήξη της ΠΑ.

Επεξεργάζονται και εφαρμόζουν διαδικασίες αναστοχασμού, αυτό-αξιολόγησης & αλληλο-αξιολόγησης σε συνεργασία με την «ομάδα υποστήριξης» & τον υπεύθυνο καθηγητή. Ολοκληρώνουν το e-portfolio και μαθαίνουν τρόπους αξιοποίησης τόσο για το επόμενο στάδιο της ΠΑ όσο και επαγγελματικά στο μέλλον. Τέλος επεξεργάζονται όλο το υλικό από την ΠΑ στα νηπιαγωγεία, «φύλλα παρατήρησης» «οδηγό σχεδιασμού δραστηριοτήτων, ημερολόγιο δραστηριοτήτων, ημερολόγιο αναστοχασμού, μελέτη περίπτωσης κλπ και αξιοποιώντας τη θεωρία συνθέτουν τα τελικά παραδοτέα.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

--

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

Ορίζεται από τον κάθε διδάσκοντα

--

Διδακτικές Μέθοδοι

	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[X]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Εκπόνηση Μελέτης (Project)	[X]	[ ]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[ ]

Αξιολόγηση Φοιτητών

α. Περιγραφή της διαδικασίας

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται συνυπολογίζοντας μία σειρά παραμέτρων όπως είναι για παράδειγμα η συνέπεια στην παρακολούθηση και στην τήρηση των υποχρεώσεων, η συνεργασία με τους διδάσκοντες και τις νηπιαγωγούς και η ποιότητα των παραδοτέων. Η βαρύτητα των κριτηρίων και η συνεισφορά τους στον τελικό βαθμό θα ανακοινώνεται στους φοιτητές μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας e-learning. Η παρουσία των φοιτητών/τριων είναι υποχρεωτική σε όλες τις δραστηριότητες του μαθήματος (και στη σχολή και στα νηπιαγωγεία). Η αξιολόγηση του φοιτητή/τριας (διαμορφωτική και συμπερασματική) περιλαμβάνει ατομικές και ομαδικές εργασίες. Συγκεκριμένα, ο βαθμός του φοιτητή/τριας θα συνυπολογίζεται από την αξιολόγηση μιας πληθώρας εργασιών και παραδοτέων (π.χ. ημερολόγιο καταγραφής δραστηριοτήτων, φύλλα παρατήρησης, φύλλα αυτοαξιολόγησης, φύλλα σχεδιασμού δράσεων κλπ.).

β. Μέθοδοι αξιολόγησης

Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	☒	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	☒	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε.

- Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
- Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

- Το μάθημα «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι» θα υποστηρίζεται εξ' ολοκλήρου ηλεκτρονικά μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας e-learning.
- Στον ψηφιακό χώρο του μαθήματος θα περιλαμβάνεται πλήρης ενημέρωση των φοιτητών για το πρόγραμμα, το περιεχόμενο και τους στόχους του μαθήματος.
- Η ενημέρωση των φοιτητών για ημερομηνίες συναντήσεων, διαλέξεων και παράδοση εργασιών κλπ, αλλά και ανακοινώσεις για τυχόν αλλαγές κατά τη διάρκεια του εξαμήνου θα πραγματοποιούνται μέσω του e-class, το οποίο προσφέρει τη δυνατότητα ανάρτησης ανακοινώσεων και ατομικής ενημέρωσης του κάθε φοιτητή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Η παράδοση των εργασιών θα πραγματοποιείται μέσω του σχετικού πεδίου στο e-learning με προκαθορισμένες ημερομηνίες και ώρες παράδοσης.
- Όλο το εκπαιδευτικό και υποστηρικτικό υλικό του μαθήματος θα βρίσκεται αναρτημένο στον ψηφιακό χώρο του μαθήματος στο e-class και θα είναι στη διάθεση των φοιτητών για όλο το εξάμηνο.
- Η επικοινωνία με τους φοιτητές εκτός από τις ανακοινώσεις και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο θα πραγματοποιείται και από το χώρο συζητήσεων που είναι διαθέσιμος στο e-class.

Κατά τη διδασκαλία και την εργαστηριακή εκπαίδευση των φοιτητών θα αξιοποιηθούν συστηματικά οι

Τ.Π.Ε . Συγκεκριμένα:

- Τα σεμινάρια και οι διαλέξεις πραγματοποιούνται με τη χρήση βιντεοπροβολών και την παρουσίαση εποπτικού υλικού/παρουσιάσεων (power point).
- Σε αρκετές περιπτώσεις τα σεμινάρια και οι διαλέξεις υποστηρίζονται με την παρουσίαση και ανάλυση αποσπασμάτων βίντεο από τάξεις νηπιαγωγείων και από εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος προβολές.
- Οι αίθουσες στις οποίες πραγματοποιούνται τα σεμινάρια και οι διαλέξεις διαθέτουν σύνδεση ίντερνετ, η οποία θα αξιοποιηθεί σε αρκετές περιπτώσεις από τους διδάσκοντες για την παρουσίαση πηγών και πληροφοριών από το διαδίκτυο.
- Σε αρκετές περιπτώσεις ο ψηφιακός χώρος του μαθήματος στ e-learning θα χρησιμοποιηθεί για τη συμπλήρωση από την πλευρά των φοιτητών ερωτηματολογίων και ερωτήσεων ανατροφοδότησης.

e-Οδηγός Σπουδών

Ιστοσελίδα μαθήματος στον ιστοχώρο του Τμήματος

e-learning

Το περιεχόμενο του μαθήματος, η ενημέρωση των φοιτητών και η ανταλλαγή αρχείων θα πραγματοποιείται μέσα από το λογισμικό e-class.

Γλώσσα

Βασική γλώσσα του μαθήματος είναι η ελληνική γλώσσα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

☒	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
☒	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
☒	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
☒	Λήψη αποφάσεων
☒	Αυτόνομη εργασία
☒	Ομαδική εργασία
☒	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
☒	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
☒	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
☒	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
☒	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
☒	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΠΡ.3.062

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Α. Δημητρίου, Ν. Θεοδωρίδης, Μ. Λέτσιου, Α. Γκλούμπου

Πληροφορίες			
Τύπος μαθήματος		Εξάμηνο	Μονάδες ECTS
Βασικό	Προσανατολισμού		
X		Z'	24

Τύπος Μαθήματος	
[X]	Επιστημονικής Περιοχής
[X]	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων

Μαθησιακές Δραστηριότητες		
		Ώρες συνολικά για το εξάμηνο
[X]	Διαλέξεις	20
[X]	Σεμινάρια	20
[X]	Εργαστηριακή Άσκηση	20
[X]	Μελέτη (π.χ. βιβλιογραφική μελέτη περίπτωσης)	200
[X]	Φροντιστήριο	20
[X]	Πρακτική Άσκηση	240
[X]	Άλλη / Άλλες: Τελική Εργασία και Παραδοτέα	80

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράψτε τους αντικειμενικούς στόχους του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)

Περιγραφή

Στόχος της Πρακτικής του Ζ' Εξαμήνου είναι η ανάπτυξη παιδαγωγικού, ειδικού διδακτικού, ερευνητικού και επιστημονικού προβληματισμού του φοιτητή/τριας αναφορικά με τα διαφορετικά επιστημονικά αντικείμενα που υπάρχουν στο πρόγραμμα σπουδών του/της. Οι προσεγγίσεις εκκινούν με τα κοινά βασικά ζητήματα των διαφορετικών επιστημονικών αντικείμενων και βαθμιαία αναδεικνύονται οι ιδιαιτερότητες του καθενός, ώστε ο/η φοιτητής/τρια να είναι σε θέση να εστιάσει και να δημιουργήσει κατάλληλα μαθησιακά και κοινωνικά περιβάλλοντα.

Ο/η φοιτητής/τρια:

- Συλλέγει δεδομένα για τα παιδιά της τάξης, τα χαρακτηριστικά τους και το μαθησιακό τους περιβάλλον.
- Διατυπώνει στόχους και αξιοποιεί την παιδαγωγική γνώση περιεχομένου για τα διαφορετικά επιστημονικά αντικείμενα, καθώς οργανώνει το περιεχόμενο αντίστοιχων μαθησιακών δραστηριοτήτων.
- Συσχετίζει με την πράξη διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μάθηση και διδασκαλία των παιδιών προσχολικής ηλικίας, ώστε να κατανοήσει τα κίνητρα, τις ανάγκες, τις δυνατότητες και τον

τρόπο αντίληψης του παιδιού προσχολικής ηλικίας για μάθηση.

- Αξιολογεί τα αποτελέσματα μέσα από διαδικασίες αναστοχασμού.

Στόχοι Επαγγελματικής Ανάπτυξης

- Να αντιληφθούν τη σημασία της εξειδίκευσης και εμπάθυνσης σε συγκεκριμένους τομείς καθώς και της προσαρμογής στις εκάστοτε συνθήκες και ανάγκες της τάξης
- Να παρακολουθούν και να συμβουλευούνται τη σχετική βιβλιογραφία και να επιλέγουν το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό
- Να συνεργάζονται με την εκπαιδευτικό της τάξης και τους υπεύθυνους καθηγητές
- Να είναι τυπικοί και υπεύθυνοι στα καθήκοντά τους ως νηπιαγωγοί σεβόμενοι την κουλτούρα και τους κανόνες της εκπαιδευτικής μονάδας στην οποία βρίσκονται
- Να κρατούν αρχείο & ημερολόγιο
- Να ολοκληρώσουν το τελικό παραδοτέο από τη συμμετοχή τους στην Πρακτική Άσκηση
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της δια βίου μάθησης

Κατηγοριοποίηση των μαθησιακών στόχων

Γνωστικός Τομέας		Συναισθηματικός Τομέας		Ψυχοκινητικός Τομέας	
[X]	Δημιουργία	[X]	Εσωτερίκευση	[X]	Φυσικότητα
[X]	Αξιολόγηση	[X]	Οργάνωση	[X]	Επιδεξιότητα
[X]	Ανάλυση	[X]	Αποτίμηση	[X]	Ακρίβεια
[X]	Εφαρμογή	[X]	Αντίδραση	[X]	Χειρισμός
[X]	Κατανόηση	[X]	Πρόσληψη	[X]	Μίμηση
[X]	Μνήμη				

Προαπαιτήσεις Μαθήματος:

Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν διδαχθεί και βαθμολογηθεί επιτυχώς στο μάθημα Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι. Είναι βοηθητικό για τις σπουδές τους να έχουν διδαχθεί και βαθμολογηθεί επιτυχώς στα μαθήματα βάσης που αντιστοιχούν στα επιστημονικά πεδία που πρόκειται να επιλέξουν.

Περιεχόμενο Μαθήματος (Syllabus)

Περιγραφή

Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 τρία διαδοχικά γνωστικά αντικείμενα, ως εξής: Γραμματισμός, Φυσικές Επιστήμες και Εικαστικά.

Το μάθημα εξελίσσεται διαδοχικά σε 3 φάσεις για κάθε γνωστικό αντικείμενο, με διακριτούς μαθησιακούς στόχους και αποτελέσματα:

Α΄ Φάση: Παρατήρηση, Σχεδιασμός και Υλοποίηση Μαθησιακών Εμπειριών Επιστημονικού Πεδίου

- Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν σεμινάρια, διαλέξεις, εργαστήρια και φροντιστήρια από τους διδάσκοντες των Επιστημονικών Πεδίων, ώστε να ευαισθητοποιηθούν στους ιδιαίτερους τρόπους στοχευμένης παρατήρησης και προσέγγισης των νηπίων σε σχέση με αυτά. Αξιοποιούν την εμπειρία της Πρακτικής Άσκησης του Στ΄ εξαμήνου στις νέες πληροφορίες για την παρατήρηση και προσαρμογή τους στο νέο περιβάλλον της τάξης.
- Αναλαμβάνουν να σχεδιάσουν, να υλοποιήσουν ως παιδαγωγοί και να αξιολογήσουν με

εναλλακτικούς τρόπους προσέγγισης συγκεκριμένες μαθησιακές δράσεις, ελεύθερες και οργανωμένες, ώστε να βοηθήσουν τα παιδιά να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες τους στις αντίστοιχες θεματικές που σχετίζονται με το Επιστημονικό Πεδίο το οποίο έχουν επιλέξει. Αναπροσαρμόζουν το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων τους ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών αλλά και τις συνθήκες της τάξης. Στη διαδικασία αυτή γνωρίζουν και διαχειρίζονται την καινούρια ομάδα και τις συνθήκες της τάξης του νηπιαγωγείου, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες των παιδιών, τις βασικές παιδαγωγικές αρχές και προσεγγίσεις και το πρόγραμμα σπουδών του νηπιαγωγείου.

- Κατά την προετοιμασία τους υιοθετούν επαγγελματικές πρακτικές καθώς αναζητούν πληροφορίες σε επιστημονικά συγγράμματα και άλλες πηγές, συνεργάζονται με τη νηπιαγωγό της τάξης, δημιουργούν υλικό που θα εξυπηρετήσει τους παιδαγωγικούς τους στόχους, χρησιμοποιούν εργαλεία, όπως φόρμες σχεδιασμού, τήρηση ημερολογίου δραστηριοτήτων και αναστοχασμού κ.ά., για την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας για μικρές και μεγάλες ομάδες.
- Αναπτύσσουν τη δυνατότητα ευρύτερου παιδαγωγικού προβληματισμού μέσα από ευκαιρίες αναστοχασμού σε σχέση με τη διδασκαλία και τη μάθηση.

Β΄ Φάση: Διερεύνηση δράσεων με συνδυασμό αντικειμένων

- Με την εμπειρία παρατήρησης, σχεδιασμού και υλοποίησης μαθησιακών εμπειριών στα δύο επιστημονικά πεδία και την αξιοποίηση του υλικού των καταγραφών τους, διερευνώνται και υλοποιούνται δράσεις διεπιστημονικού χαρακτήρα με συνδυασμό των πεδίων αυτών. Αναζητούνται συστηματικά διαθεματικές συνδέσεις ή προεκτάσεις μεταξύ διαφορετικών γνωστικών περιοχών, ενισχύονται οι συσχετίσεις, συνθέσεις και γενικεύσεις που οδηγούν στην ολιστική αντιμετώπιση της γνώσης.
- Με την υποστήριξη του φοιτητή-εκπαιδευτικού τα βιώματα, οι εμπειρίες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών αναδεικνύονται και αξιοποιούνται για το σχεδιασμό και την εξέλιξη της διαδικασίας μάθησης συνδέοντας διάφορες γνωστικές περιοχές. Έμφαση δίνεται στο διακριτικό ρόλο του εκπαιδευτικού για την οργάνωση ενός μαθησιακού περιβάλλοντος για μάθηση και εργασία σε ομάδες και την επίλυση προβλημάτων μέσα από το παιχνίδι. Ο φοιτητής δημιουργεί ευκαιρίες ώστε τα παιδιά να χρησιμοποιούν τις γνώσεις και να εξασκούν τις δεξιότητές τους μέσα από την αναζήτηση, την παρατήρηση και τον πειραματισμό, τη διατύπωση και διερεύνηση ερωτημάτων, την αιτιολόγηση, την κριτική σκέψη, τη λήψη αποφάσεων, την επίλυση προβλημάτων, την καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος.
- Η εξέλιξη και αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας επιτυγχάνεται με συστηματική καταγραφή, συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της τάξης και αναστοχασμό.

Γ΄ Φάση: Ανατροφοδότηση-Αναστοχασμός-Συγγραφή Παραδοτέων

- Οι φοιτητές/τριες επεξεργάζονται και εφαρμόζουν διαδικασίες αναστοχασμού, αυτοαξιολόγησης & αλληλο-αξιολόγησης για τη διδασκαλία και τη μάθηση σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο, αξιοποιώντας τη θεωρία του κάθε επιστημονικού πεδίου. Αξιοποιούν τη θεωρία και συνθέτουν το τελικό τους παραδοτέο καθώς επεξεργάζονται όλο το υλικό από την πρακτική άσκηση στα νηπιαγωγεία, το οποίο περιλαμβάνει φύλλα παρατήρησης, φύλλα σχεδιασμού δραστηριοτήτων, ημερολόγιο δραστηριοτήτων, ημερολόγιο αναστοχασμού, μελέτη περίπτωσης κλπ.

Βιβλιογραφία

α. Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

1. Leavy P. (2020) (Λέτσιου Μ. επιμ.). *Η Καλλιτεχνική Δημιουργία ως μέθοδος: Έρευνα μέσω της Τέχνης*. Αθήνα: Gutenberg.
2. Ραβάνης, Κ. (2016). *Εισαγωγή στη Διδακτική και τη Διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών [Κωδικός Εύδοξου 59383358]
3. Κορτέση-Δαφέρμου, Χ. & Σφυρόερα, Μ. (2019). *Βιβλία για Ιστορίες: για τον Γραμματισμό και την Κοινωνική Ενδυνάμωση Όλων των Παιδιών*. Αθήνα: Gutenberg. [Κωδικός Εύδοξου 86057349]
4. Θεοδωρίδης, Ν. (2020). *Φίλοι Μουσικόφιλοι: Μουσικοπαιδαγωγικό πρόγραμμα για Παιδιά Προσχολικής και Πρωτοσχολικής Ηλικίας (το Βιβλίο του Εκπαιδευτικού Εμπυχωτή)*. Θεσσαλονίκη: Ελληνική Ένωση για τη Μουσική Εκπαίδευση

β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

- Γιαννικοπούλου, Α. Α.. (1998) Από την Προανάγνωση στην Ανάγνωση: Οδηγός για Γονείς και Εκπαιδευτικούς. Αθήνα: Καστανιώτης
- Δογάνη Κ. (2012). Η Μουσική στην Προσχολική Ηλικία. Αλληλεπίδραση Παιδιού Παιδαγωγού. Αθήνα: Gutenberg.
- Driver, R., Squire, A., Rushworth, P., & Wood- Robinson, V. (1998). Οικοδομώντας τις Έννοιες των Φυσικών Επιστημών: Μια παγκόσμια Σύνοψη των Ιδεών των Μαθητών. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Green, L. (2006). Άκουσε και Παίξε (μτφρ., επιμ. Ζ. Διονυσίου και Μ. Κοκκίδου. Αθήνα: Fagotto books.
- Κοκκίδου, Μ. (2015). Διδακτική της Μουσικής: Νέες προκλήσεις, Νέοι Ορίζοντες. Αθήνα: Fagotto books.
- Καλλέργη, Μ. (2016) Έννοιες και Φαινόμενα από το Φυσικό Κόσμο για Μικρά Παιδιά. Θεσσαλονίκη Ostracon Publishing.
- Καριώτογλου, Π. (2006). Παιδαγωγική Γνώση Περιεχομένου Φυσικών Επιστημών. Θεσσαλονίκη: Γράφημα.
- Κούβου, Ου. (2016). Παιδικό Σχέδιο, η Γνωστική Προσέγγιση. Αθήνα: Gutenberg.
- Κούβου, Ου. (2019). Διδάσκοντας Σχέδιο σε Παιδιά, Μαθήματα Διαπραγματευτικής Σχεδιάσης. Αθήνα: Gutenberg.
- Τάφα, Ε. (2011). Ανάγνωση και Γραφή στην Προσχολική Εκπαίδευση. Αθήνα:Πεδίο.
- Ανδρούτσος, Π. (2012). Μέθοδοι Διδασκαλίας της Μουσικής. Παρουσίαση και Κριτική Θεώρηση των Μεθόδων Orff και Dalcroze. Αθήνα:Orpheus.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο- Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου (2011). « Νέο Σχολείο (Σχολείο 21^{ου} αιώνα)- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών.

Διδακτικές Μέθοδοι	Ατομικά	Ομαδικά
Παρακολούθηση Διαλέξεων	[ ]	[X]
Εργαστηριακές Ασκήσεις	[X]	[X]
Συγγραφή Εργασιών	[X]	[X]
Μελέτη Βιβλίων και Άρθρων	[X]	[X]
Ανάλυση Εργασιών	[X]	[X]
Άσκηση Πεδίου	[X]	[ ]

Αξιολόγηση Φοιτητών

β. Μέθοδοι αξιολόγησης		
Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Γραπτή Εργασία	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για Εργαστηριακή Άσκηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Έκθεση για άσκηση σε εξωτερικούς χώρους	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική
Συνεχής Αξιολόγηση	[X]	Για βελτίωση (Διαμορφωτική)
	[X]	Για βαθμολόγηση Συμπερασματική

Χρήση Τ.Π.Ε

[X]	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία
[X]	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση
[X]	Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές

Περιγραφή

- Το μάθημα «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II» υποστηρίζεται ηλεκτρονικά μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του αντίστοιχου γνωστικού αντικειμένου.
- Στον ψηφιακό χώρο του μαθήματος περιλαμβάνεται πλήρης ενημέρωση των φοιτητών για τους στόχους, το περιεχόμενο και το πρόγραμμα του μαθήματος, με ημερομηνίες συναντήσεων, διαλέξεων, παράδοση εργασιών αλλά και ανακοινώσεις για τυχόν αλλαγές κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.
- Η παράδοση εργασιών πραγματοποιείται μέσω του σχετικού πεδίου στην πλατφόρμα με προκαθορισμένες ημερομηνίες και ώρες παράδοσης.
- Όλο το εκπαιδευτικό και υποστηρικτικό υλικό του μαθήματος βρίσκεται αναρτημένο στον ψηφιακό χώρο του μαθήματος και είναι στη διάθεση των φοιτητών για όλο το εξάμηνο.

Κατά τη διδασκαλία και την εργαστηριακή εκπαίδευση των φοιτητών θα αξιοποιηθούν συστηματικά οι Τ.Π.Ε . Συγκεκριμένα:

- Οι διαλέξεις, τα σεμινάρια και τα εργαστήρια πραγματοποιούνται με τη χρήση βιντεοπροβολέα για την παρουσίαση εποπτικού υλικού/παρουσιάσεων (power point).
- Σε αρκετές περιπτώσεις τα σεμινάρια και οι διαλέξεις υποστηρίζονται με την παρουσίαση και ανάλυση αποσπασμάτων βίντεο από τάξεις νηπιαγωγείων και από εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος προβολές.
- Οι αίθουσες στις οποίες πραγματοποιούνται τα σεμινάρια και οι διαλέξεις διαθέτουν σύνδεση ίντερνετ, η οποία αξιοποιείται σε αρκετές περιπτώσεις από τους διδάσκοντες για την παρουσίαση πηγών και πληροφοριών από το διαδίκτυο.

- Σε αρκετές περιπτώσεις ο ψηφιακός χώρος του μαθήματος θα χρησιμοποιηθεί για τη συμπλήρωση από την πλευρά των φοιτητών ερωτηματολογίων και ερωτήσεων ανατροφοδότησης.

e-Οδηγός Σπουδών

[X] Ηλεκτρονική πλατφόρμα μαθήματος: <https://elearning.auth.gr/>

Γλώσσα

Ελληνικά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος του ΑΠΘ (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) το μάθημα αποσκοπεί:

[X]	Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
[X]	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
[X]	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
[X]	Λήψη αποφάσεων
[X]	Αυτόνομη εργασία
[X]	Ομαδική εργασία
[X]	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
[X]	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
[X]	Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
[X]	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
[X]	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
[X]	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
[X]	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
[X]	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
[X]	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης